

Βιβλίου *Κ. Λαζαρόπουλος*
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

930

ΔΗΜΟΣΘΕΝΟΥΣ

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΙ

ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΜΑΘΗΤΑΣ ΤΗΣ Β' ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ

W R M

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",

44 — ΕΝ ΟΔΩ ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1920

Πᾶν γνήσιον ἀντίτυπον φέρει τὴν ὑπογραφήν τοῦ συγγραφέως
καὶ τὴν σφραγίδα τοῦ Βιβλιοπωλείου τῆς «Ἑστίας».

Handwritten signature

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

Ἀντὶ πολλῶν ἄν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρημάτων ὑμᾶς ¹
 ἐλέσθαι νομίζω, εἰ φανερόν γένοιτο τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ
 πόλει περὶ ὧν νυνὶ σκοπεῖτε. ὅτε τοίνυν τοῦθ' οὕτως ἔχει,
 προσήκει προθύμως ἐθέλειν ἀκούειν τῶν βουλομένων συμβου-
 λεύειν· οὐ γὰρ μόνον, εἴ τι χρήσιμον ἐσκεμμένος ἦκει τις,
 τοῦτ' ἂν ἀκούσαντες λάβοιτε, ἀλλὰ καὶ τῆς ὑμετέρας τύχης
 ὑπολαμβάνω πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παραχρῆμ' ἐνίοις ἂν
 ἐπελθεῖν εἰπεῖν, ὥστ' ἐξ ἀπάντων ῥαδίαν τὴν τοῦ συμφέρον-
 τος ὑμῖν αἵρεσιν γενέσθαι. ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, ὦ ἄνδρες ²
 Ἀθηναῖοι, μόνον οὐχὶ λέγει φωνὴν ἀφιεῖς, ὅτι τῶν πραγμά-
 των ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστίν, εἴπερ ὑπὲρ σωτη-
 ρίας αὐτῶν φροντίζετε· ἡμεῖς δ' οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι δοκοῦμεν
 ἔχειν τρόπον πρὸς αὐτά.

Ἔστι δὴ τά γ' ἐμοὶ δοκοῦντα, ψηφίσασθαι μὲν ἤδη τὴν
 βοήθειαν καὶ παρασκευάσασθαι τὴν ταχίστην, ὅπως ἐνθένδε
 βοηθήσητε καὶ μὴ πάθητε ταῦτόν ὅπερ καὶ πρότερον, πρε-
 σβεῖαν δὲ πέμπειν, ἥτις ταῦτ' ἐρεῖ καὶ παρέσται τοῖς πρά-
 γμασιν· ὥς ἔστι μάλιστα τοῦτο δέος, μὴ πανοῦργος ὢν καὶ δει- ³
 νὸς ἄνθρωπος πράγμασι χρῆσθαι, τὰ μὲν εἰκὼν, ἥνικ' ἂν
 τύχῃ, τὰ δ' ἀπειλῶν (ἀξιόπιστος δ' ἂν εἰκότως φαίνοιτο), τὰ
 δ' ἡμᾶς διαβάλλων καὶ τὴν ἀπουσίαν τὴν ἡμετέραν, καταστρέ-
 φηται καὶ παρασπάζεται τι τῶν ὀπλῶν πραγμάτων.

Οὐ μὴν ἄλλ' ἐπιεικῶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὃ δυσμα- ⁴
 χώτατόν ἐστι τῶν Φιλίππου πραγμάτων, καὶ βέλτιστον ὑμῖν·
 τὸ γὰρ εἶναι πάντων ἐκεῖνον ἐν' ὄντα κύριον καὶ ῥητῶν καὶ

ἀπορρήτων, καὶ ἅμα στρατηγὸν καὶ δεσπότην καὶ ταμίαν, καὶ πανταχοῦ αὐτὸν παρεῖναι τῇ στρατεύματι, πρὸς μὲν τὸ τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ καὶ κατὰ καιρὸν πράττεσθαι πολλῶ προέχει, πρὸς δὲ τὰς καταλλαγάς, ἃς ἂν ἐκεῖνος ποιήσαιτ' ἄσμενος πρὸς Ὀλυνθίους, ἐναντίως ἔχει. δῆλον γάρ ἐστι τοῖς Ὀλυνθίοις, ὅτι νῦν οὐ περὶ δόξης οὐδ' ὑπὲρ μέρους χώρας πολεμοῦσιν, ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος, καὶ ἴσασιν, ἃ τ' Ἀμφιπολιτῶν ἐποίησε τοὺς παραδόντας αὐτῇ τὴν πόλιν καὶ Πυθναίων τοὺς ὑποδεξαμένους· καὶ ὅλως ἄπιστον, οἶμαι, ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς, ἄλλως τε καὶ ὁμορον χώραν ἔχωσιν.

6 Ταῦτ' οὖν ἐγνωκότας ὑμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ τᾶλλ', ἃ προσήκει, πάντ' ἐνθυμουμένους, φημὶ δεῖν ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ τῇ πολέμῳ προσέχειν, εἴπερ ποτέ, καὶ νῦν, χρήματ' εἰσφέροντας προθύμως καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας καὶ μηδὲν ἐλλείποντας. οὐδὲ γὰρ λόγος οὐδὲ σκῆψις ἔθ' ὑμῖν τοῦ μὴ 7 τὰ δέοντα ποιεῖν ἐθέλειν ὑπολείπεται. νυνὶ γάρ, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως, Ὀλυνθίους ἐκπολεμῆσαι δεῖν Φιλίππῳ, γέγον' αὐτόματον, καὶ τοῦθ' ὥς ἂν ὑμῖν μάλιστα συμφέροι. εἰ μὲν γὰρ ὑφ' ὑμῶν πεισθέντες ἀνείλοντο τὸν πόλεμον, σφαλεροὶ σύμμαχοι καὶ μέχρι τοῦ ταῦτ' ἂν ἐγνωκότες ἦσαν ἴσως· ἐπειδὴ δ' ἐκ τῶν πρὸς αὐτοὺς ἐγκλημάτων μισοῦσιν, ~~βεβαίαν~~ εἰκὸς τὴν ἔχθραν αὐτοὺς ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται καὶ πεπόνθασιν ἔχειν.

8 Οὐ δεῖ δὴ τοιοῦτον, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παραπεπτωκότα καιρὸν ἀφεῖναι, οὐδὲ παθεῖν ταυτόν, ὅπερ ἤδη πολλάκις πρότερον πεπόνθατε. εἰ γάρ, ὅθ' ἤκομεν Εὐδοεῦσι βεβοηθηκότες καὶ παρῆσαν Ἀμφιπολιτῶν Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς ἐπὶ τοῦτ' τὸ βῆμα, κελεύοντες ἡμᾶς πλεῖν καὶ παραλαμβάνειν τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ' ἡμεῖς ὑπὲρ ἡμῶν αὐτῶν προθυμίαν, ἣν περ ὑπὲρ τῆς Εὐβοέων σωτηρίας, εἴχετ' ἂν Ἀμφίπολιν τότε καὶ πάντων τῶν μετὰ ταῦτ' ἂν ἦτ' ἀπηλλαγμένοι

πραγμάτων. καὶ πάλιν, ἡνίκα Πύδνα, Ποτεΐδαια, Μεθώνη, Πα- 9
 γασαί, τᾶλλα, ἵνα μὴ καθ' ἕκαστα λέγων διατρίβω, πολιορκού-
 μεν' ἀπηγγέλλετο, εἰ τότε τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ προθύμῳ καὶ
 ὥς προσῆκεν ἐβοηθήσαμεν αὐτοί, ῥάονι καὶ πολὺ ταπεινοτέρῳ
 νῦν ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλίππῳ. νῦν δὲ τὸ μὲν παρὸν αἰεὶ προΐεμε-
 νοι, τὰ δὲ μέλλοντ' αὐτόματ' οἰόμενοι σχήσειν καλῶς ἠδὲ ξήσα-
 μεν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, Φίλιππον ἡμεῖς καὶ κατεστήσαμεν
 τηλικούτον, ἡλικὸς οὐδεὶς που βασιλεὺς γέγονε Μακεδονίας.
 νυνὶ δὴ καιρὸς ἦκει τις, οὗτος δ' τῶν Ὀλυνθίων, αὐτόματος τῇ
 πόλει, ὃς οὐδενός ἐστιν ἐλάττων τῶν προτέρων ἐκείνων.

Καὶ ἔμοιγε δοκεῖ τις ἄν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δίκαιος λογι- 10
 στῆς τῶν παρὰ τῶν θεῶν ἡμῖν ὑπηρεγμένων καταστάς, καίπερ
 οὐκ ἐχόντων ὥς δεῖ πολλῶν, ὅμως μεγάλην ἂν ἔχειν αὐτοῖς
 χάριν, εἰκότως· τὸ μὲν γὰρ πόλλ' ἀπολωλεκέναι κατὰ τὸν
 πόλεμον τῆς ἡμετέρας ἀμελείας ἂν τις θεῖῃ δικαίως, τὸ δὲ
 μήτε πάλαι τοῦτο πεπονθέναι, πεφηνέναι τέ τιν' ἡμῖν συμμα-
 χίαν τούτων ἀντίρροπον, ἂν βουλώμεθα χρῆσθαι, τῆς παρ'
 ἐκείνων εὐνοίας εὐεργέτημ' ἂν ἔγωγε θεῖην. ἀλλ', οἶμαι, παρό- 11
 μοῖόν ἐστιν, ὅπερ καὶ περὶ τῆς τῶν χρημάτων κτήσεως· ἂν
 μὲν γάρ, ὅς' ἂν τις λάβῃ, καὶ σώσῃ, μεγάλην ἔχει τῇ τύχῃ
 τὴν χάριν, ἂν δ' ἀναλώσας λάβῃ, συνανήλωσε καὶ τὸ μεμνη-
 σθαι τὴν χάριν. καὶ περὶ τῶν πραγμάτων οὕτως· οἱ μὴ χρη-
 σάμενοι τοῖς καιροῖς ὀρθῶς οὐδ', εἰ συνέβῃ τι παρὰ τῶν θεῶν
 χρηστόν, μνημονεύουσιν· πρὸς γὰρ τὸ τελευταῖον ἐκβὰν ἕκα-
 στον τῶν προὑπαρξάντων κρίνεται.

Διὸ καὶ σφόδρα δεῖ τῶν λοιπῶν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, 12
 φροντίσαι, ἵνα ταῦτ' ἐπανορθωσάμενοι τὴν ἐπὶ τοῖς πεπρα-
 γμένοις ἀδοξίαν ἀποτριψώμεθα. εἰ δὲ προησόμεθ', ὧ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, καὶ τούτους τοὺς ἀνθρώπους, εἴτ' Ὀλυνθον ἐκεῖνος
 καταστρέφεται, φρασάτω τις ἐμοί, τί τὸ κωλύον ἔτ' αὐτὸν
 ἔσται βαδίζειν, ὅποι βούλεται.

13 Ἄρα λογίζεται τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ θεωρεῖ τὸν τρόπον, δι' ὃν μέγας γέγονεν ἀσθενὴς ὢν τὸ κατ' ἀρχὰς Φίλιππος; τὸ πρῶτον Ἀμφίπολιν λαβὼν, μετὰ ταῦτα Πύδναν, πάλιν Ποτεΐδαιαν, Μεθώνην αὖθις, εἴτα Θετταλίας ἐπέβη· μετὰ ταῦτα Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν πάνθ' ὃν ἐδούλετ' εὐτρεπίσας τρόπον ὥχετ' εἰς Θράκην· εἴτ' ἐκεῖ τοὺς μὲν ἐκβαλὼν, τοὺς δὲ καταστήσας τῶν βασιλέων ἡσθένησεν· πάλιν ῥαῖσας οὐκ ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν ἀπέκλινεν, ἀλλ' εὐθὺς Ὀλυνθίοις ἐπεχείρησεν. τὰς δ' ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας αὐτοῦ καὶ πρὸς Ἀρύθβαν καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι παραλείπω στρατείας.

14 «Τί οὖν», ἂν τις εἴποι, «ταῦτα λέγεις ἡμῖν νῦν;» ἵνα γνῶτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καὶ αἰσθησθ' ἀμφοτέρω, καὶ τὸ προῖσθαι καθ' ἕκαστον αἰεὶ τι τῶν πραγμάτων ὡς ἀλυσιτελές, καὶ τὴν φιλοπραγμοσύνην, ἣ χρῆται καὶ συζῇ Φίλιππος, ὑφ' ἧς οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας τοῖς πεπραγμένοις ἡσυχίαν σχήσει. εἰ δ' ὁ μὲν, ὡς αἰεὶ τι μείζον τῶν ὑπαρχόντων δεῖ πράττειν, ἐγνωκὼς ἔσται, ἡμεῖς δ', ὡς οὐδενὸς ἀντιληπτέον ἐρρωμένως τῶν πραγμάτων, σκοπεῖσθ', εἰς τί ποτ' ἐλπίς 15 ταῦτα τελευτῆσαι. πρὸς θεῶν, τίς οὕτως εὐήθης ἐστὶν ὑμῶν, ὅστις ἀγνοεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντ', ἂν ἀμελήσωμεν; ἀλλὰ μὴν, εἰ τοῦτο γενήσεται, δέδοικ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μὴ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ οἱ δανειζόμενοι ῥαδίως ἐπὶ μεγάλοις τόκοις μικρὸν εὐπορήσαντες χρόνον ὕστερον καὶ τῶν ἀρχαίων ἀπέστησαν, οὕτως καὶ ἡμεῖς ἐπὶ πολλῷ φανώμεν ἐρραθυμηκότες, καὶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν ζητοῦντες πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὢν οὐκ ἠβουλόμεθ' ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν, καὶ κινδυνεύσωμεν περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

16 Τὸ μὲν οὖν ἐπιτιμᾶν ἴσως φήσαι τις ἂν ῥάδιον καὶ παντὸς εἶναι, τὸ δ' ὑπὲρ τῶν παρόντων, ὅτι δεῖ πράττειν, ἀποφαίνεσθαι, τοῦτ' εἶναι συμβούλου. ἐγὼ δ' οὐκ ἀγνοῶ μὲν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦθ', ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ

τοὺς ὑστάτους περὶ τῶν πραγμάτων εἰπόντας ἐν ὀργῇ ποιείσθ', ἂν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῇ· οὐ μὴν οἶμαι δεῖν τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν σκοποῦνθ' ὑποστείλασθαι περὶ ὧν ὑμῖν συμφέρειν ἡγοῦμαι.

Φημὶ δὴ διχῇ βοηθητέον εἶναι τοῖς πράγμασιν ὑμῖν, τῷ τε 17
τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθίοις σώζειν καὶ τοὺς τοῦτο ποιήσοντας
στρατιώτας ἐκπέμπειν, καὶ τῷ τὴν ἐκείνου χώραν κακῶς ποι-
εῖν καὶ τριήρεσι καὶ στρατιώταις ἑτέροις· εἰ δὲ θατέρου τού-
των ὀλιγορήσετε, ὅκνῳ, μὴ μάταιος ἡμῖν ἡ στρατεία γένηται.
εἴτε γάρ, ὑμῶν τὴν ἐκείνου κακῶς ποιούντων, ὑπομείνας 18
τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται, ῥαδίως ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἐλθὼν
ἀμυνεῖται· εἴτε, βοηθησάντων μόνον ὑμῶν εἰς Ὀλυνθον, ἀκιν-
δύνως ὀρῶν ἔχοντα τὰ οἴκοι προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει
τοῖς πράγμασι, περιέσται τῷ χρόνῳ τῶν πολιορκουμένων. δεῖ
δὴ πολλὴν καὶ διχῇ τὴν βοήθειαν εἶναι.

Καὶ περὶ μὲν τῆς βοηθείας ταῦτα γιγνώσκω· περὶ δὲ χρη- 19
μάτων πόρου, ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, χρήμαθ' ὑμῖν, ἔστιν,
ὅσ' οὐδενὶ τῶν ἄλλων ἀνθρώπων, στρατιωτικὰ· ταῦτα δ' ὑμεῖς
οὕτως, ὡς βούλεσθε, λαμβάνετε. εἰ μὲν οὖν ταῦτα τοῖς στρα-
τευομένοις ἀποδώσετε, οὐδενὸς ὑμῖν προσδεῖ πόρου, εἰ δὲ μὴ,
προσδεῖ, μᾶλλον δ' ἅπαντος ἐνδεῖ τοῦ πόρου. «τί οὖν;» ἂν τις
εἴποι «σὺ γράφεις ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά;» μὰ Δί' οὐκ 20
ἔγωγε· ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι στρατιώτας δεῖν κατασκευα-
σθῆναι καὶ ταῦτ' εἶναι στρατιωτικὰ καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι
τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δεόντα· ὑμεῖς
δ' οὕτω πως ἄνευ πραγμάτων λαμβάνειν εἰς τὰς ἐορτάς. ἔστι
δὴ λοιπόν, οἶμαι, πάντας εἰσφέρειν, ἂν πολλῶν δέῃ, πολλὰ,
ἂν ὀλίγων, ὀλίγα. δεῖ δὲ χρημάτων, καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν
ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων. λέγουσι δὲ καὶ ἄλλους τινὰς
ἄλλοι πόρους, ὧν ἔλθοι, ὅστις ὑμῖν συμφέρειν δοκεῖ καὶ ἕως
ἔστί καιρός, ἀντιλάβεσθε τῶν πραγμάτων.

- 21 "Αξιον δ' ἐνθυμηθῆναι καὶ λογίσασθαι τὰ πράγματ', ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ Φιλίππου. οὔτε γάρ, ὥς δοκεῖ καὶ φήσεί τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, εὐτρεπῶς οὐδ' ὥς ἂν κάλλιστ' αὐτῷ τὰ παρόντ' ἔχει, οὔτ' ἂν ἐξήνεγκε τὸν πόλεμόν ποτε τοῦτον ἐκεῖνος, εἰ πολεμεῖν ᾤκηθη δεήσειν αὐτόν, ἀλλ' ὥς ἐπιὼν ἅπαντα τότε ἥλπιζε τὰ πράγματ' ἀναιρήσεσθαι, κἄτα διέφευσται. τοῦτο δὴ πρῶτον αὐτὸν ταραττει παρὰ γνώμην γερονδὸς καὶ πολλὴν ἀθυμίαν αὐτῷ παρέχει, εἴτα τὰ τῶν Θετταλῶν.
- 22 ταῦτα γὰρ ἄπιστα μὲν ἦν δῆπου φύσει καὶ ἀεὶ πᾶσιν ἀνθρώποις, κομιδῇ δ', ὥσπερ ἦν, καὶ ἔστι νῦν τούτῳ. καὶ γὰρ Παγασὺς ἀπαιτεῖν αὐτόν εἰσιν ἐψηφισμένοι καὶ Μαγνησίαν κεκωλύκασι τειχίζειν. ἤκουον δ' ἔγωγέ τινων, ὥς οὐδὲ τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς ἔτι δώσοιεν αὐτῷ καρποῦσθαι· τὰ γὰρ κοινὰ τὰ Θετταλῶν ἀπὸ τούτων δέοι διοικεῖν, οὐ Φίλιππον λαμβάνειν. εἰ δὲ τούτων ἀποστερηθήσεται τῶν χρημάτων, εἰς στενὸν κομιδῇ τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις αὐτῷ καταστήσεται.
- 23 Ἀλλὰ μὴν τὸν γε Παίονα καὶ τὸν Ἰλλυριὸν καὶ ἀπλῶς τούτους ἅπαντας ἡγεῖσθαι χρὴ αὐτονόμους ἥδιον ἂν καὶ ἐλευθέρους ἢ δούλους εἶναι· καὶ γὰρ ἀήθεις τοῦ κατακοῦειν τινὸς εἰσι, καὶ ἀνθρωπὸς ὕβριστής, ὥς φασιν. καὶ μὰ Δί' οὐδὲν ἄπιστον ἴσως· τὸ γὰρ εὖ πράττειν παρὰ τὴν ἀξίαν ἀφορμὴ τοῦ κακῶς φρονεῖν τοῖς ἀνοήτοις γίγνεται, διόπερ πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι τὰγαθὰ τοῦ κτήσασθαι χαλεπώτερον εἶναι.
- 24 Δεῖ τοίνυν ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖσι, τὴν ἀκαιρίαν τὴν ἐκεῖνου καιρὸν ὑμέτερον νομίσαντας ἐτοίμως συνάρασθαι τὰ πράγματα, καὶ πρεσβευομένους ἐφ' ᾧ δεῖ καὶ στρατευομένους αὐτοὺς καὶ παροξύνοντας τοὺς ἄλλους ἅπαντας, λογιζομένους, εἰ Φίλιππος λάβοι καθ' ἡμῶν τοιοῦτον καιρὸν καὶ πόλεμος γένοιτο πρὸς τῇ χώρᾳ, πῶς ἂν αὐτὸν οἴεσθ' ἐτοίμως ἐφ' ὑμᾶς ἐλθεῖν; εἴτ' οὐκ αἰσχύνεσθε, εἰ μηδ', ἃ πάθοιτ' ἂν, εἰ δύναιτ' ἐκεῖνος, ταῦτα ποιῆσαι καιρὸν ἔχοντες οὐ τολμήσετε;

Ἔτι τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδὲ τοῦθ' ὑμᾶς λανθα- 25
νέτω, ὅτι νῦν αἵρεσίς ἐστιν ὑμῖν, πότερ' ὑμᾶς ἐκεῖ χρή πολε-
μεῖν ἢ παρ' ὑμῖν ἐκείνον. ἐὰν μὲν γὰρ ἀντέχῃ τὰ τῶν Ὀλυν-
θίων, ὑμεῖς ἐκεῖ πολεμήσετε καὶ τὴν ἐκείνου κακῶς ποιή-
σετε, τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν ταύτην ἀδεῶς καρπού-
μενοι· ἂν δ' ἐκείνα Φίλιππος λάβῃ, τίς αὐτὸν κωλύσει δεῦρο
βαδίζειν; Θηβαῖοι; μὴ λίαν πικρὸν εἰπεῖν ἦ, καὶ συνεισβα- 26
λοῦσιν ἐτοίμως. ἀλλὰ Φωκεῖς; οἱ τὴν οἰκείαν οὐχ οἰοίτ' ὄντες
φυλάττειν, ἐὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς; ἢ ἄλλοις; «ἀλλ', ὦ τᾶν,
οὐχὶ βουλήσεται.» τῶν ἀτοπωτάτων μέντ' ἂν εἴῃ, εἰ, ἃ νῦν
ἄνοιαν ὀφλισκάνων ὁμῶς ἐκλαλεῖ, ταῦτα δυνηθεῖς μὴ πράξει.

Ἀλλὰ μὴν ἡλίκα γ' ἐστὶ τὰ διάφορα ἐνθάδ' ἢ 'κεῖ πολε- 27
μεῖν, οὐδὲ λόγου προσδεῖν ἡγοῦμαι. εἰ γὰρ ὑμᾶς δεήσειεν
αὐτοὺς τριάκονθ' ἡμέρας μόνας ἔξω γενέσθαι καὶ ὅσ' ἀνάγκη
στρατοπέδῳ χρωμένους τῶν ἐκ τῆς χώρας λαμβάνειν, μηδενὸς
ὄντος ἐν αὐτῇ, πολεμίου λέγω, πλεῖον' ἂν οἶμαι ζημιωθῆναι
τοὺς γεωργοῦντας ὑμῶν ἢ ὅσ' εἰς ἅπαντα τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον
δεδαπάνησθε. εἰ δὲ δὴ πόλεμός τις ἦξει, πόσα χρή νομίσαι
ζημιώσεσθαι; καὶ πρόσεσθ' ἢ ὕβρις καὶ ἔθ' ἢ τῶν πραγμάτων
αἰσχύνῃ, οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημία τοῖς γε σώφροσιν.

Πάντα δὲ ταῦτα δεῖ συνιδόντας ἅπαντας βοηθεῖν καὶ ἀπω- 28
θεῖν ἐκεῖσε τὸν πόλεμον, τοὺς μὲν εὐπόρους, ἔν' ὑπὲρ τῶν
πολλῶν, ὧν — καλῶς ποιοῦντες — ἔχουσι, μίκρ' ἀναλίσκον-
τες τὰ λοιπὰ καρπῶνται ἀδεῶς, τοὺς δ' ἐν ἡλικίᾳ, ἵνα τὴν
τοῦ πολεμεῖν ἐμπειρίαν ἐν τῇ Φιλίππου χώρᾳ κτησάμενοι
φοβεροὶ φύλακες τῆς οἰκείας ἀκεραίου γένωνται, τοὺς δὲ λέγον-
τας, ἔν' αἱ τῶν πεπολιτευμένων αὐτοῖς εὐθυναὶ ῥάδαι γένων-
ται, ὥς, ὅποι' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα, τοιοῦτοι
κριταὶ καὶ τῶν πεπραγμένων αὐτοῖς ἔσεσθε. χρηστὰ δ' εἴῃ
παντὸς εἶνεκα.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

- 1 Ἐπὶ πολλῶν μὲν ἄν τις ἰδεῖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δοκεῖ μοι τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν φανεράν γιγνομένην τῇ πόλει, οὐχ ἥκιστα δ' ἐν τοῖς παροῦσι πράγμασιν· τὸ γὰρ τοὺς πολεμήσοντας Φιλίππῳ γεγενῆσθαι καὶ χώραν ὁμορον καὶ δύναμιν τινα κεκτημένους καί, τὸ μέγιστον ἀπάντων, τὴν ὑπὲρ τοῦ πολέμου γνώμην τοιαύτην ἔχοντας, ὥστε τὰς πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγὰς πρῶτον μὲν ἀπίστους, εἶτα τῆς ἐαυτῶν πατρίδος νομίζειν ἀνάστασιν, δαιμονίᾳ τινὶ καὶ θεῖᾳ παντάπασιν
- 2 ἔοικεν εὐεργεσίᾳ. δεῖ τοίνυν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦτ' ἤδη σκοπεῖν αὐτοὺς, ὅπως μὴ χεῖρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι δόξομεν τῶν ὑπαρχόντων, ὥς ἔστι τῶν αἰσchrῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, μὴ μόνον πόλεων καὶ τόπων, ὧν ἡμὲν ποτε κύριοι, φαίνεσθαι προΐεμένους, ἀλλὰ καὶ τῶν ὑπὸ τῆς τύχης παρασκευασθέντων συμμάχων καὶ καιρῶν.
- 3 Τὸ μὲν οὖν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὴν Φιλίππου ῥώμην διεξιέναι καὶ διὰ τούτων τῶν λόγων προτρέπειν τὰ δέοντα ποιεῖν ὑμᾶς οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι. διὰ τί; ὅτι μοι δοκεῖ πάνθ', ὅσ' ἂν εἴποι τις ὑπὲρ τούτων, ἐκεῖνῳ μὲν ἔχειν φιλοτιμίαν, ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραῆχθαι. ὁ μὲν γὰρ ὅσῳ πλείον' ὑπὲρ τὴν ἀξίαν πεποίηκε τὴν αὐτοῦ, τοσοῦτ' θαυμαστότερος παρὰ πᾶσι νομίζεται· ὑμεῖς δ' ὅσῳ χεῖρον ἢ προσῆκε κέχρησθε τοῖς πράγμασιν, τοσοῦτ' πλείον' αἰσχύνῃν ὠφλήκατε.
- 4 ταῦτα μὲν οὖν παραλείψω. καὶ γὰρ εἰ μετ' ἀληθείας τις, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σκοποῖτο, ἐνθένδ' ἂν αὐτὸν ἴδοι μέγαν γεγεννημένον, οὐχὶ παρ' αὐτοῦ. ὧν οὖν ἐκεῖνος μὲν ὀφείλει τοῖς

ὕπερ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις χάριν, ὑμῖν δὲ δίκην προσήκει λαβεῖν, οὐχὶ νῦν ὁρῶ τὸν καιρὸν τοῦ λέγειν· ἃ δὲ καὶ χωρὶς τούτων ἔνι καὶ βέλτιόν ἐστιν ἀκηροῦναι πάντας ὑμᾶς καὶ μεγάλα, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατ' ἐκείνου φαίνοιτ' ἂν ὀνειδῇ βουλομένοις ὁρθῶς δοκιμάζειν, ταῦτ' εἰπεῖν πειράσομαι.

Τὸ μὲν οὖν ἐπίσρκον καὶ ἄπιστον καλεῖν ἄνευ τοῦ τὰ 5 πεπραγμένα δεικνύναι λοιδορίαν εἶναι τις ἂν φήσῃ κενήν δικαίως· τὸ δὲ πάνθ', ὅσα πώποτ' ἔπραξε, διεξιόντ' ἐφ' ἅπασιν τούτοις ἐλέγχειν καὶ βραχέος λόγου συμβαίνει δεῖσθαι καὶ δυσὶν ἔνεχ' ἡγοῦμαι συμφέρειν εἰρῆσθαι, τοῦ τ' ἐκείνον, ὅπερ καὶ ἀληθὲς ὑπάρχει, φαῦλον φαίνεσθαι καὶ τοὺς ὑπερεκπεπληγμένους ὡς ἄμαχόν τινα τὸν Φίλιππον ἰδεῖν, ὅτι πάντα διεξεληλύθεν, οἷς πρότερον παρακρουόμενος μέγας ἠϋξήθη, καὶ πρὸς αὐτὴν ἦκει τὴν τελευταίην τὰ πράγματ' αὐτῷ.

Ἐγὼ γάρ, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, σφόδρ' ἂν ἡγοῦμην καὶ 6 αὐτὸς φοβερὸν τὸν Φίλιππον καὶ θαυμαστόν, εἰ τὰ δίκαια πράττονθ' ἐώρων ἠϋξημένον· νῦν δὲ θεωρῶν καὶ σκοπῶν εὐρίσκω τὴν μὲν ἡμετέραν εὐθήθειαν τὸ κατ' ἀρχάς, ὅτ' Ὀλυνθίους ἀπῆλαιονόν τινες ἐνθένδε βουλομένους ὑμῖν διαλεχθῆναι, τῷ τὴν Ἀμφίπολιν φάσκειν παραδῶσειν καὶ τὸ θρυλούμενόν ποτ' ἀπόρρητον ἐκεῖνο κατασκευάσαι, τούτῳ προσαγαγόμενον, τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν μετὰ ταῦτα τῷ Ποτειδαίαν 7 οὖσαν ὑμετέραν ἐξελεῖν καὶ τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς ἀδικῆσαι, παραδοῦναι δ' ἐκείνοις, Θετταλοὺς δὲ νῦν τὰ τελευταῖα τῷ Μαγνησίαν παραδῶσειν ὑποσχέσθαι καὶ τὸν Φωκικὸν πόλεμον πολεμήσειν ὑπὲρ αὐτῶν ἀναδέξασθαι. ὅλως δ' οὐδεὶς ἔστιν, ὅντιν' οὐ πεφενάκιεν ἐκεῖνος τῶν αὐτῷ χρησαμένων· τὴν γὰρ ἐκάστων ἄνοιαν αἰεὶ τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἔξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων οὕτως ἠϋξήθη.

Ὡςπερ οὖν διὰ τούτων ἦρθη μέγας, ἡνίχ' ἕκαστοι συμ- 8 φέρον αὐτὸν ἑαυτοῖς ᾤοντό τι πράξειν, οὕτως ὀφείλει διὰ τῶν

αὐτῶν τούτων καὶ καθαιρεθῆναι πάλιν, ἐπειδὴ πάνθ' εἵνεχ' ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελέγλεγκται. καιροῦ μὲν δὴ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς τοῦτο πάρεστι Φιλίππῳ τὰ πράγματα· ἢ παρελθὼν τις ἐμοί, μᾶλλον δ' ὑμῖν δειξάτω, ἢ ὥς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω ἢ ὥς οἱ τὰ πρῶτ' ἐξηπατημένοι τὰ λοιπὰ πιστεύουσιν ἢ ὥς οἱ παρὰ τὴν αὐτῶν ἀξίαν δεδουλωμένοι Θετταλοὶ νῦν οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ' ἄσμενοι.

- 9 Καὶ μὴν εἴ τις ὑμῶν ταῦτα μὲν οὕτως ἔχειν ἡγεῖται, οἶεται δὲ βίᾳ καθέξειν αὐτὸν τὰ πράγματα, τῷ τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προειληφέναι, οὐκ ὀρθῶς οἶεται. ὅταν μὲν γὰρ ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα συστῇ καὶ πᾶσι ταῦτα συμφέρῃ τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου, καὶ συμπνεῖν καὶ φέρειν τὰς συμφορὰς καὶ μένειν ἐθέλουσιν ἄνθρωποι· ὅταν δ' ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας τις ὥσπερ οὗτος ἰσχύσῃ, ἢ πρώτη πρόφασις καὶ μικρὸν πταῖσμ' ἅπαντ' ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσεν. οὐ γὰρ ἔστιν, οὐκ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀδικοῦντα καὶ ἐπιорκοῦντα καὶ ψευδόμενον δύναμιν βεβαίαν κτήσασθαι, ἀλλὰ τὰ τοιαῦτ' εἰς μὲν ἅπαξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀντέχει, καὶ σφόδρα γ' ἥνθησεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσιν, ἂν τύχῃ, τῷ χρόνῳ δὲ φωρᾶται καὶ περὶ αὐτὰ καταρρεῖ. ὥσπερ γὰρ οἰκίας, οἶμαι, καὶ πλοίου καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων τὰ κάτωθεν ἰσχυρότατ' εἶναι δεῖ, οὕτω καὶ τῶν πράξεων τὰς ἀρχὰς καὶ τὰς ὑποθέσεις ἀληθεῖς καὶ δικαίας εἶναι προσήκει. τοῦτο δ' οὐκ ἔνι νῦν ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ.

- 11 Φημὶ δὴ δεῖν ὑμᾶς τοῖς μὲν Ὀλυνθίοις βοηθεῖν, καὶ ὅπως τις λέγει κάλλιστα καὶ τάχιστα, οὕτως ἀρέσκει μοι· πρὸς δὲ Θετταλοὺς πρεσβεῖαν πέμπειν, ἢ τοὺς μὲν διδάξει ταῦτα, τοὺς δὲ παροξυνεῖ· καὶ γὰρ νῦν εἰσιν ἐψηφισμένοι Παγασὰς
- 12 ἀπαιτεῖν καὶ περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι. σκοπεῖσθε μέντοι τοῦτο, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅπως μὴ λόγους ἐροῦσι μόνον οἱ παρ' ἡμῶν πρέσβεις, ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν

ἔξουσιν ἐξεληλυθότων ἡμῶν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὄντων ἐπὶ τοῖς πράγμασιν, ὥς ἅπας μὲν λόγος, ἂν ἀπῇ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται καὶ κενόν, μάλιστα δ' ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας πόλεως· ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότητ' αὐτῷ δοκοῦμεν χρῆσθαι, τοσοῦτῳ μᾶλλον ἀπιστοῦσι πάντες αὐτῷ. πολλὴν δὲ τὴν 13 μετástασιν καὶ μεγάλην δεικτέον τὴν μεταβολήν, εἰσφέροντας, ἐξιόντας, ἅπαντα ποιοῦντας ἐτοίμως, εἴπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν. καὶ ταῦτ' ἐθελήσθη' ὥς προσήκει καὶ δὴ περαίνειν, οὐ μόνον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὰ συμμαχικὰ ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχοντα φανήσεται Φιλίππῳ, ἀλλὰ καὶ τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχοντ' ἐξελεγχθήσεται.

Ὅλως μὲν γὰρ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχὴ ἐν μὲν 14 προσθήκῃ μερίς ἐστὶ τις οὐ μικρά, οἷον ὑπῆρξέ ποθ' ὑμῖν ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους· πάλιν αὖ πρὸς Ποτεΐδαιαν Ὀλυνθίοις ἐφάνη τι τοῦτο συναμφοτέρον· νυνὶ Θετταλοῖς στασιάζουσι καὶ τεταραγμένοις ἐπὶ τὴν τυραννικὴν οἰκίαν ἐβοήθησεν· καὶ ὅποι τις ἂν, οἶμαι, προσθῇ καὶ μικρὰν δύναμιν, πάντ' ὠφελεῖ· αὐτὴ δὲ καθ' αὐτὴν ἀσθενὴς καὶ πολλῶν κακῶν ἐστὶ μεστή. καὶ γὰρ οὗτος ἅπασιν τούτοις, οἷς ἂν τις μέγαν αὐτὸν 15 ἡγήσαιοτο, τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις, ἔτ' ἐπισφαλεστέραν ἢ ὑπῆρχε φύσει κατεσκευάκεν αὐτῷ.

Μὴ γὰρ οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῖς αὐτοῖς Φίλιππόν τε χαίρειν καὶ τοὺς ἀρχομένους, ἀλλ' ὁ μὲν δόξης ἐπιθυμεῖ καὶ τοῦτ' ἐζήλωκε καὶ προήρηται πράττων καὶ κινδυνεύων, ἂν συμβῇ τι, παθεῖν, τὴν τοῦ διαπράξασθαι ταῦθ', ἃ μηδεὶς πώποτ' ἄλλος Μακεδόνων βασιλεὺς, δόξαν ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς ἡρημένος· τοῖς δὲ τῆς μὲν φιλοτιμίας τῆς ἀπὸ 16 τούτων οὐ μέτεστιν, κοπτόμενοι δ' αἰεὶ ταῖς στρατείαις ταύταις ταῖς ἄνω κάτω λυποῦνται καὶ συνεχῶς ταλαιπωροῦσιν, οὔτ' ἐπὶ τοῖς ἔργοις οὔτ' ἐπὶ τοῖς αὐτῶν ἰδίοις ἐώμενοι διατρίβειν, οὔθ' ὅς ἂν ποιήσωσιν οὕτως, ὅπως ἂν δύνωνται, ταῦτ' ἔχοντες

διαθέσθαι κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων τῶν ἐν τῇ χώρᾳ διὰ τὸν πόλεμον.

- 17 Οἱ μὲν οὖν πολλοὶ Μακεδόνων πῶς ἔχουσι Φιλίππῳ, ἐκ τούτων ἂν τις σκέψαιτ' οὐ χαλεπῶς· οἱ δὲ δὴ περὶ αὐτὸν ὄντες ξένοι καὶ πεζέταιροι δόξαν μὲν ἔχουσιν, ὥς εἰσὶ θαυμαστοὶ καὶ συγκεκροτημένοι τὰ τοῦ πολέμου, ὥς δ' ἐγὼ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ γεγεννημένων τινὸς ἤκουον, ἀνδρὸς οὐδαμῶς
- 18 οὔου ψεύδεσθαι, οὐδένων εἰσὶ βελτίους. εἰ μὲν γάρ τις ἀνὴρ ἐστὶν ἐν αὐτοῖς οἷος ἔμπειρος πολέμου καὶ ἀγώνων, τούτους μὲν φιλοτιμίᾳ πάντας ἀπωθεῖν αὐτὸν ἔφη, βουλόμενον πάνθ' αὐτοῦ δοκεῖν εἶναι τὰ ἔργα (πρὸς γὰρ αὐ τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν φιλοτιμίαν ἀνυπερέβλητον εἶναι)· εἰ δέ τις σῶφρων ἢ δίκαιος ἄλλως, τὴν καθ' ἡμέραν ἀκρασίαν τοῦ βίου καὶ μέθην καὶ κορδακισμοὺς οὐ δυνάμενος φέρειν, παρεῶσθαι καὶ ἐν οὐδενὸς εἶναι μέρει τὸν τοιοῦτον.
- 19 Λοιποὺς δὴ περὶ αὐτὸν εἶναι ληστὰς καὶ κόλανας καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, οἷους μεθυσθέντας ὀρχεῖσθαι τοιαῦτα, οἷ' ἐγὼ νῦν ὀκνῶ πρὸς ὑμᾶς ὀνομάσαι. δῆλον δ' ὅτι ταῦτ' ἐστὶν ἀληθῆ· καὶ γὰρ οὕς ἐνθένδε πάντες ἀπήλαινον ὥς πολὺ τῶν θαυματοποιῶν ἀσελγέστερους ὄντας, Καλλίαν ἐκείνον τὸν δημόσιον καὶ τοιούτους ἀνθρώπους, μίμους γελοίων καὶ ποιητὰς αἰσχρῶν ᾠμάτων, ὧν εἰς τοὺς συνόντας ποιοῦσιν ἕνεκα τοῦ γελασθῆναι, τούτους ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει.
- 20 Καίτοι ταῦτα, καὶ εἰ μικρά τις ἡγείται, μέγала, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείγματα τῆς ἐκείνου γνώμης καὶ κακοδαιμονίας ἐστὶ τοῖς εὖ φρονούσιν. ἀλλ', οἶμαι, νῦν μὲν ἐπισκοτεῖ τούτοις τὸ κατορθοῦν· αἱ γὰρ εὐπραξίαι δειναὶ συγκρύφαι τὰ τοιαῦτ' ὀνειδῆ· εἰ δέ τι πταίσει, τότε ἀκριβῶς αὐτοῦ ταῦτ' ἐξετασθήσεται. δοκεῖ δ' ἔμοιγε, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δείξειν οὐκ εἰς
- 21 μακράν, ἂν οἷ τε θεοὶ θέλωσι καὶ ὑμεῖς βούλησθε. ὥσπερ γὰρ ἐν τοῖς σώμασιν, ἕως μὲν ἂν ἐρρωμένος ἦ τις, οὐδὲν ἐπαισθᾶ-

νεται, ἐπὶ δ' ἀρρώστημά τι συμβῇ, πάντα κινεῖται, καὶ
 ῥῆγμα καὶ στρέμμα καὶ ἄλλο τι τῶν ὑπαρχόντων σαθρῶν
 ἦ, οὕτω καὶ τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων, ἕως μὲν ἂν ἕξω
 πολεμῶσιν, ἀφανῇ τὰ κακὰ τοῖς πολλοῖς ἐστίν, ἐπειδὴ δ'
 δ' ὁμορος πόλεμος συμπλακῇ, πάντ' ἐποίησεν ἔκδηλα.

Εἰ δέ τις ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τὸν Φίλιππον εὐτυ- 22
 χοῦνθ' ὄρων ταύτῃ φοβερὸν προσπολεμῆσαι νομίζει, σῶφρο-
 νος μὲν ἀνθρώπου λογισμῷ χρήται· μεγάλη γὰρ ῥοπή, μάλ-
 λον δ' ὅλον ἢ τύχην παρὰ πάντ' ἐστὶ τὰ τῶν ἀνθρώπων πρά-
 γματα· οὐ μὴν ἀλλ' ἔγωγε, εἴ τις αἵρεσίν μοι δοίῃ, τὴν τῆς
 ἡμετέρας πόλεως τύχην ἂν ἐλοίμην, ἐθελόντων, ἃ προσήκει,
 ποιεῖν ὑμῶν αὐτῶν καὶ κατὰ μικρόν, ἢ τὴν ἐκείνου· πολὺ γὰρ
 πλείους ἀφορμὰς εἰς τὸ τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν ἔχειν
 ὄρω ὑμῖν ἐνούσας ἢ ἁκείνῃ. ἀλλ', οἶμαι, καθήμεθ' οὐδὲν ποι- 23
 οῦντες· οὐκ ἔνι δ' αὐτὸν ἀργοῦντ' οὐδὲ τοῖς φίλοις ἐπιτάττειν
 ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν, μή τί γε δὴ τοῖς θεοῖς. οὐ δὴ θαυμα-
 στόν ἐστιν, εἰ στρατευόμενος καὶ πονῶν ἐκεῖνος αὐτὸς καὶ
 παρῶν ἐφ' ἅπασι καὶ μήτε καιρὸν μήθ' ὥραν παραλείπων
 ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφίζομένων καὶ πυνθανομένων περι-
 γίγνεται. οὐδὲ θαυμάζω τοῦτ' ἐγώ· τούναντίον γὰρ ἂν ἦν θαυ-
 μαστόν, εἰ μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς ὦν τοῖς πολεμοῦσι προσή-
 κει τοῦ πάντα ποιοῦντος περιῆμεν.

Ἄλλ' ἐκεῖνο θαυμάζω, εἰ Λακεδαιμονίοις μὲν ποτε, ὦ 24
 ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὑπὲρ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων ἀντήρατε,
 καὶ πόλλ' ἰδίᾳ πλεονεκτῆσαι πολλάκις ὑμῖν ἐξόν, οὐκ ἠθελή-
 σατε, ἀλλ' ἔν' οἱ ἄλλοι τύχωσι τῶν δικαίων, τὰ ὑμέτερ' αὐτῶν
 ἀνῆλίσκετ' εἰσφέροντες καὶ προεκινδυνεύετε στρατευόμενοι,
 νυνὶ δ' ὀκνεῖτ' ἐξιέναι καὶ μέλλετ' εἰσφέρειν ὑπὲρ τῶν ὑμε-
 τέρων αὐτῶν κτημάτων, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους σεσώκατε πολ-
 λάκις πάντας καὶ καθ' ἓν αὐτῶν ἐν μέρει, τὰ δ' ὑμέτερ' αὐτῶν
 ἀπολωλεκότες κἀθηγσθε. ταῦτα θαυμάζω, καὶ ἔτι πρὸς τοῦ- 25

τοῖς, εἰ μὴδεὶς ὑμῶν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δύναται λογίσασθαι, πόσον πολεμεῖτε χρόνον Φιλίππῳ, καὶ τί ποιούντων ὑμῶν ὁ χρόνος διελήλυθεν οὗτος. ἴστε γὰρ δήπου τοῦθ', ὅτι μελλόντων αὐτῶν, ἐτέρους τινὰς ἐλπίζόντων πράξειν, αἰτιωμένων ἀλλήλους, κρινόντων, πάλιν ἐλπίζόντων, σχεδὸν ταῦθ' ἅπερ νυνὶ ποιούντων, ἅπας ὁ χρόνος διελήλυθεν.

26 Εἰθ' οὕτως ἀγνωμόνως ἔχετε', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὥστε, δι' ὧν ἐκ χρηστῶν φαῦλα τὰ πράγματα τῆς πόλεως γέγονεν, διὰ τούτων ἐλπίζετε τῶν αὐτῶν πράξεων ἐκ φαύλων αὐτὰ χρηστὰ γενήσεσθαι; ἀλλ' οὐτ' εὐλογον οὐτ' ἔχον ἐστὶ φύσιν τοῦτό γε· πολὺ γὰρ ῥᾶον ἔχοντας φυλάττειν ἢ κτήσασθαι πάντα πέφυκεν. νῦν δ' ὅ,τι μὲν φυλάξομεν, οὐδέν ἐστιν ὑπὸ τοῦ πολέμου λοιπὸν τῶν πρότερον, κτήσασθαι δὲ δεῖ. αὐτῶν οὖν ἡμῶν ἔργον τοῦτ' ἦδη.

27 Φημὶ δὴ δεῖν εἰσφέρειν χρήματα, αὐτοὺς ἐξιέναι προθύμως, μὴδέν' αἰτιᾶσθαι, πρὶν ἢ τῶν πραγμάτων κρατήσητε, τηγικαῦτα δ' ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας τοὺς μὲν ἀξίους ἐπαίνου τιμᾶν, τοὺς δ' ἀδικοῦντας κολάζειν, τὰς προφάσεις δ' ἀφελεῖν καὶ τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα· οὐ γὰρ ἔστι πικρῶς ἐξετάσαι, τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, ἢ μὴ παρ' ὑμῶν αὐτῶν πρῶτον ὑπάρξῃ τὰ δέοντα.

28 Τίνος γὰρ εἵνεκ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, νομίζετε τοῦτον μὲν φεύγειν τὸν πόλεμον πάντας, ὅσους ἂν ἐκπέμψῃτε στρατηγούς, ἰδίους δ' εὐρίσκειν πολέμους, εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν εἰπεῖν; ὅτι ἐνταῦθα μὲν ἐστὶ τᾶθλα, ὑπὲρ ὧν ἐστὶν ὁ πόλεμος, ὑμέτερα· Ἀμφίπολις κἂν ληφθῇ, παραχρῆμ' ὑμεῖς κομισέσθε· οἱ δὲ κίνδυνοι τῶν ἐφεστηκότων ἴδιοι, μισθὸς δ' οὐκ ἔστιν· ἐκεῖ δὲ κίνδυνοι μὲν ἐλάττους, τὰ δὲ λήμματα τῶν ἐφεστηκότων καὶ τῶν στρατιωτῶν, Λάμφακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα, ἃ συλῶσιν. ἐπ' οὖν τὸ λυσιτελοῦν αὐτοῖς 29 ἕκαστοι χωροῦσιν. ὑμεῖς δ', ὅταν μὲν εἰς τὰ πράγματ' ἀπο-

βλέψητε φαύλως ἔχοντα, τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε, ὅταν δὲ δόντες λόγον τὰς ἀνάγκας ἀκούσητε ταύτας, ἀφίετε. περίεστι τοίνυν ὑμῖν ἀλλήλοις ἐρίζειν καὶ διεστάναι, τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα, τὰ κοινὰ δ' ἔχειν φαύλως.

Πρότερον μὲν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, κατὰ συμμορίας εἰσεφέρετε, νυνὶ δὲ πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας. ῥήτωρ ἡγεμόνων ἑκατέρων καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ καὶ οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι· οἱ δ' ἄλλοι προσενέμησθ' οἱ μὲν ὡς τούτους, οἱ δ' ὡς ἐκείνους. δεῖ δὴ ταῦτ' ἐπ' ἀνέντας καὶ ὑμῶν αὐτῶν ἔτι 30 καὶ νῦν γενομένους κοινὸν καὶ τὸ βουλευέσθαι καὶ τὸ λέγειν καὶ τὸ πράττειν ποιῆσαι. εἰ δὲ τοῖς μὲν, ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν, ἐπιτάττειν ἀποδώσετε, τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι, τοῖς δὲ ψηφίζεσθαι κατὰ τούτων μόνον, ἄλλο δὲ μὴδ' ὅτιοῦν συμπονεῖν, οὐχὶ γενήσεται τῶν δεόντων ὑμῖν οὐδὲν ἐν καιρῷ· τὸ γὰρ ἡδίκημένον αἰ μέρος ἐλλείπει, εἴθ' ὑμῖν τούτους κολάζειν ἀντὶ τῶν ἐχθρῶν ἐξέσται.

Λέγω δὴ κεφάλαιον, πάντας εἰσφέρειν ἀφ' ὧσων ἕκαστος 31 ἔχει τὸ ἴσον· πάντας ἐξιέναι κατὰ μέρος, ἕως ἂν ἅπαντες στρατεύσησθε· πᾶσι τοῖς παριοῦσι λόγον διδόναι καὶ τὰ βέλτισθ' ὧν ἂν ἀκούσθ' αἰρεῖσθαι, μὴ ἂν ὁ δεῖν' ἢ ὁ δεῖν' εἴπη. καὶ ταῦτα ποιῆτε, οὐ τὸν εἰπόντα μόνον παραχρῆμ' ἐπαιnéσεσθε, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς ὕστερον, βέλτιον τῶν ὅλων πραγμάτων ὑμῖν ἐχόντων.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

- 1 Οὐχὶ ταῦτὰ παρίσταται μοι γινώσκειν, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅταν τ' εἰς τὰ πράγματα ἀποβλέψω καὶ ἔταν πρὸς τοὺς λόγους, οὓς ἀκούω· τοὺς μὲν γὰρ λόγους περὶ τοῦ τιμωρῆσθαι Φίλιππον ὁρῶ γιγνομένους, τὰ δὲ πράγματ' εἰς τοῦτο προήκοντα, ὥσθ', ὅπως μὴ πεισόμεθ' αὐτοὶ πρότερον κακῶς, σκέψασθαι δέον. οὐδὲν οὖν ἄλλο μοι δοκοῦσιν οἱ τὰ τοιαῦτα λέγοντες ἢ τὴν ὑπόθεσιν, περὶ ἧς βουλευέσθε, οὐχὶ τὴν οὔσαν
- 2 παριστάντες ὑμῖν ἀμαρτάνειν. ἐγὼ δ', ὅτι μὲν ποτ' ἐξῆν τῇ πόλει καὶ τὰ αὐτῆς ἔχειν ἀσφαλῶς καὶ Φίλιππον τιμωρῆσθαι, καὶ μάλ' ἀκριβῶς οἶδα· ἐπ' ἐμοῦ γάρ, οὐ πάλαι, γέγονε ταῦτ' ἀμφοτέρα· νῦν μέντοι πέπεισμαι τοῦθ' ἱκανὸν προλαβεῖν ἡμῖν εἶναι τὴν πρώτην, ὅπως τοὺς συμμάχους σώσομεν. ἐὰν γὰρ τοῦτο βεβαίως ὑπάρξῃ, τότε καὶ περὶ τοῦ τίνα τιμωρῆσεται τις καὶ ὃν τρόπον ἐξέσται σκοπεῖν· πρὶν δὲ τὴν ἀρχὴν ὀρθῶς ὑποθέσθαι, μάταιον ἡγοῦμαι περὶ τῆς τελευτῆς ὄντινον ποιέσθαι λόγον.
- 3 Ὁ μὲν οὖν παρὼν καιρὸς, εἴπερ ποτέ, πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται· ἐγὼ δ' οὐχ, ὅτι χρὴ περὶ τῶν παρόντων συμβουλευσαι, χαλεπώτατον ἡγοῦμαι, ἀλλ' ἐκεῖν' ἀπορῶ, τίνα χρὴ τρόπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πρὸς ὑμᾶς περὶ αὐτῶν εἰπεῖν. πέπεισμαι γὰρ ἐξ ὧν παρὼν καὶ ἀκούων σύνοιδα, τὰ πλείω τῶν πραγμάτων ἡμᾶς ἐκπεφευγένοι τῷ μὴ βούλεσθαι τὰ δέοντα ποιεῖν ἢ τῷ μὴ συνιέναι. ἀξιῶ δ' ὑμᾶς, ἂν μετὰ παρρησίας ποιῶμαι τοὺς λόγους, ὑπομένειν, τοῦτο θεωροῦντας, εἰ τάληθ' ἢ λέγω καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα τὰ λοιπὰ βελτίω γένηται·

ὁρᾶτε γάρ, ὥς ἐκ τοῦ πρὸς χάριν δημηγορεῖν ἐνίους εἰς πᾶν
προελήλυθε μοχθηρίας τὰ παρόντα. ✕

Ἀναγκαῖον δ' ὑπολαμβάνω μικρὰ τῶν γεγεννημένων πρῶ- 4
τον ὑμᾶς ὑπομνησαι. μέμνησθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ὅτ' ἀπηγ-
γέλθη Φίλιππος ὑμῖν ἐν Θράκῃ τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτὶ
Ἑραῖον τεῖχος πολιορκῶν. τότε τοίνυν μὴν μὲν ἦν μαιμακτη-
ριῶν πολλῶν δὲ λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν
ἐψηφίσασθε τετταράκοντα τριήρεις κατέλκειν καὶ τοὺς μέχρι
πέντε καὶ τετταράκοντ' ἐτῶν αὐτοὺς ἐμβαίνειν καὶ τάλανθ'
ἐξήκοντ' εἰσφέρειν. καὶ μετὰ ταῦτα διελθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ 5
τούτου ἑκατομβαιῶν, μεταγεινιῶν, βοηδρομιῶν· τούτου τοῦ
μηνὸς μόγις μετὰ τὰ μυστήρια δέκα ναῦς ἀπεστείλατ' ἔχοντα
κενὰς Χαρίδημον καὶ πέντε τάλαντ' ἀργυρίου. ὥς γὰρ ἡγγέλθη
Φίλιππος ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς, ἦλθε γὰρ ἀμφοτέρω, οὐκέτι
καιρὸν οὐδένα τοῦ βοηθεῖν νομίσαντες ἀφείτ', ὦ ἄνδρες Ἀθη-
ναῖοι, τὸν ἀπόστολον. ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτός· εἰ γὰρ τότε
ἐκεῖσ' ἐβοηθήσαμεν, ὥσπερ ἐψηφισάμεθα, προθύμως, οὐκ ἂν
ἦν ὡχλεῖ νῦν ἡμῖν ὁ Φίλιππος σωθείς.

Τὰ μὲν δὴ τότε πραχθέντ' οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι· νῦν δ' ἐτέρου 6
πολέμου καιρὸς ἦκει τις, δι' ὃν καὶ περὶ τούτων ἐμνήσθην,
ἵνα μὴ ταῦτα πάθῃτε. τί δὴ χρησόμεθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
τούτῳ; εἰ γὰρ μὴ βοηθήσετε παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν,
θεάσασθ', ὃν τρόπον ὑμεῖς ἐστρατηγηκότες πάντ' ἔσεσθ' ὑπὲρ
Φιλίππου. ὑπῆρχον Ὀλύνθιοι δυνάμιν τινα κεκτημένοι, καὶ 7
διέκειθ' οὕτω τὰ πράγματα· οὔτε Φίλιππος ἐθάρρει τούτους
οὔθ' οὗτοι Φίλιππον. ἐπράξαμεν ἡμεῖς κακείνοι πρὸς ἡμᾶς
εἰρήνην· ἦν τοῦθ' ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φιλίππῳ καὶ δυσ-
χερές, πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν τοῖς ἑαυτοῦ καιροῖς διηλλα-
γμένην πρὸς ἡμᾶς. ἐκπολεμῆσαι δεῖν ὥόμεθα τοὺς ἀνθρώπους
ἐκ παντὸς τρόπου καὶ ἅπαντες ἐθρύλουν τοῦτο· πέπρακται
νυνὶ τοῦθ' ὅπως δὴ ποτε.

- 8 Τὶ οὖν ὑπόλοιπον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, πλὴν βοηθεῖν ἐρρω-
 μένως καὶ προθύμως; ἐγὼ μὲν οὐχ ὁρῶ· χωρὶς γὰρ τῆς περι-
 στάσης ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης, εἰ καθυφεύμεθά τι τῶν πραγμάτων,
 οὐδὲ τὸν φόβον, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μικρὸν ὁρῶ τὸν τῶν μετὰ
 ταῦτα, ἐχόντων μὲν ὥς ἔχουσι Θηβαίων ἡμῖν, ἀπειρηκότων
 δὲ χρήμασι Φωκέων, μηδενὸς δ' ἐμποδὼν ὄντος Φιλίππῃ τὰ
 παρόντα καταστρεφαιμένῳ πρὸς ταῦτ' ἐπικλίνει τὰ πράγματα.
- 9 ἀλλὰ μὴν εἴ τις ὑμῶν εἰς τοῦτ' ἀναβάλλεται ποιήσῃν τὰ
 δέοντα, ἴδειν ἐγγύθεν βούλεται τὰ δεινὰ, ἐξὸν ἀκούειν ἄλλοθι
 γιγνόμενα, καὶ βοηθοὺς ἑαυτῷ ζητεῖν, ἐξὸν νῦν ἐτέροις αὐτὸν
 βοηθεῖν· ὅτι γὰρ εἰς τοῦτο περιστήσεται τὰ πράγματ', ἐὰν τὰ
 παρόντα προώμεθα, σχεδὸν ἴσμεν ἅπαντες δῆπου.
- 10 «Ἄλλ' ὅτι μὲν δὴ δεῖ βοηθεῖν», εἵποι τις ἂν, «πάντες ἐγνώκα-
 μεν καὶ βοηθήσομεν· τὸ δ' ὅπως, τοῦτο λέγε». μὴ τοίνυν, ὦ ἄνδρες
 Ἀθηναῖοι, θαυμάσητε, ἂν παράδοξον εἴπω τι τοῖς πολλοῖς.
 νομοθέτας καθίστατε. ἐν δὲ τούτοις τοῖς νομοθέταις μὴ θῆσθε
 νόμον μηδένα (εἰσὶ γὰρ ὑμῖν ἱκανοί), ἀλλὰ τοὺς εἰς τὸ παρὸν
 βλέποντας ὑμᾶς λύσατε.
- 11 Λέγω δὲ τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, σαφῶς οὕτως, καὶ τοὺς
 περὶ τῶν στρατευομένων ἐνίοις, ὧν οἱ μὲν τὰ στρατιωτικὰ
 τοῖς οἴκοι μένουσι διανέμουσι θεωρικά, οἱ δὲ τοὺς ἀτακτοῦντας
 ἀθῶους καθιστᾷσιν, εἴτα καὶ τοὺς τὰ δέοντα ποιεῖν βουλομέ-
 νους ἀθυμοτέρους ποιοῦσιν. ἐπειδὴν δὲ ταῦτα λύσητε καὶ τὴν
 τοῦ τὰ βέλτιστα λέγειν ὁδὸν παράσχῃτ' ἀσφαλῆ, τῆνικαῦτα
- 12 τὸν γράφονθ', ἃ πάντες ἴσθ' ὅτι συμφέρει, ζητεῖτε. πρὶν δὲ
 ταῦτα πράξαι, μὴ σκοπεῖτε, τίς εἰπὼν τὰ βέλτισθ' ὑπὲρ ὑμῶν
 ὑφ' ὑμῶν ἀπολέσθαι βουλήσεται· οὐ γὰρ εὐρήσετε, ἄλλως τε
 καὶ τούτου μόνου περιγίγνεσθαι μέλλοντος, παθεῖν ἀδίκως τι
 κακὸν τὸν ταῦτ' εἰπόντα καὶ γράψαντα, μηδὲν δ' ὠφελεῖσθαι
 τὰ πράγματα, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ λοιπὸν μᾶλλον ἔτι ἢ νῦν τὸ
 τὰ βέλτιστα λέγειν φοβερώτερον ποιῆσαι.

Καὶ λύειν γ', ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοὺς νόμους δεῖ τούτους τοὺς αὐτοὺς ἀξιοῦν, οἵπερ καὶ τεθείκασιν· οὐ γάρ ἐστι δίκαιον 13 τὴν μὲν χάριν, ἣ πᾶσαν ἔβλαπτε τὴν πόλιν, τοῖς τότε θεῖσιν. ὑπάρχειν, τὴν δ' ἀπέχθειαν, δι' ἧς ἂν ἅπαντες ἄμεινον πράξαιμεν, τῷ νῦν τὰ βέλτιστ' εἰπόντι ζημίαν γενέσθαι. πρὶν δὲ ταῦτ' εὐτρεπίσαι, μηδαμῶς, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, μηδέν' ἀξιούτε τηλικούτον εἶναι παρ' ὑμῖν, ὥστε τοὺς νόμους τούτους παραβάντα μὴ δοῦναι δίκην, μηδ' οὕτως ἀνόητον, ὥστ' εἰς προϋπτον κακὸν αὐτὸν ἐμβαλεῖν.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ' ὑμᾶς ἀγνοεῖν δεῖ, ὧ ἄνδρες Ἀθη- 14 ναῖοι, ὅτι ψήφισμ' οὐδενὸς ἄξιόν ἐστιν, ἂν μὴ προσγένηται τὸ ποιεῖν ἐθέλειν τὰ γε δόξαντα προθύμως ὑμᾶς. εἰ γὰρ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματ' ἦν ἣ ὑμᾶς ἀναγκάζειν, ἃ προσήκει, πράττειν ἢ περιῶν ἐγράφη διαπράξασθαι, οὐτ' ἂν ὑμεῖς, πολλὰ ψηφίζόμενοι, μικρά, μᾶλλον δ' οὐδὲν ἐπράττετε τούτων, οὔτε Φίλιππος τοσοῦτον ὑβρίζει χρόνον· πάλαι γὰρ ἂν εἵνεκά γε ψηφισμάτων ἐδεδώκει δίκην. ἀλλ' οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει· τὸ 15 γὰρ πράττειν, τοῦ λέγειν καὶ χειροτονεῖν ὕστερον ὢν τῇ τάξει, πρότερον τῇ δυνάμει καὶ κρείττον ἐστιν. τοῦτ' οὖν δεῖ προσεῖναι, τὰ δ' ἄλλ' ὑπάρχει· καὶ γὰρ εἰπεῖν τὰ δέοντα παρ' ὑμῖν εἰσιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, δυνάμενοι, καὶ γινῶναι πάντων ὑμεῖς ὀξύτατοι τὰ ῥηθέντα· καὶ πράξαι δὲ δυνήσεσθε νῦν, ἐὰν ὀρθῶς ποιῇτε.

Τίνα γὰρ χρόνον ἢ τίνα καιρόν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τοῦ 16 παρόντος βελτίω ζητεῖτε; ἢ πόθ', ἃ δεῖ, πράξετε, εἰ μὴ νῦν; οὐχ ἅπαντα μὲν ἡμῶν προείληφε τὰ χωρὶ ἄνθρωπος, εἰ δὲ καὶ ταύτης κύριος τῆς χώρας γενήσεται, πάντων αἵσχιστα πεισόμεθα; οὐχ οὕς, εἰ πολεμήσαιεν, ἐτοίμως σώσειν ὑπισχνούμεθα, οὗτοι νῦν πολεμοῦσιν; οὐκ ἐχθρός; οὐκ ἔχων τὰ ἡμέτερα; οὐ βάρβαρος; οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις; ἀλλὰ πρὸς 17 θεῶν πάντ' ἑάσαντες καὶ μόνον οὐχὶ συγκατασκευάσαντες

αὐτῷ τότε τοὺς αἰτίους οἵτινες τούτων ζητήσομεν; οὐ γὰρ αὐτοὶ γ' αἵτιοι φήσομεν εἶναι, σαφῶς οἶδα τοῦτ' ἐγώ. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς τοῦ πολέμου κινδύνοις τῶν φυγόντων οὐδεὶς ἑαυτοῦ κατηγορεῖ, ἀλλὰ τοῦ στρατηγοῦ καὶ τῶν πλησίον καὶ πάντων μᾶλλον, ἥττηνται δ' ὁμως διὰ πάντας τοὺς φυγόντας δήπου· μένειν γὰρ ἐξῆν τῷ κατηγοροῦντι τῶν ἄλλων· εἰ δὲ τοῦτ' ἐποίει ἕκαστος, ἐνίκων ἄν.

18 Καὶ νῦν, οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα· ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω, μὴ τοῦτον αἰτιάσθω. ἕτερος λέγει τις βελτίω· ταῦτα ποιεῖτ' ἀγαθῇ τύχῃ. «ἀλλ' οὐχ ἡδέα ταῦτα». οὐκέτι τοῦθ' ὁ λέγων ἀδικεῖ, πλὴν εἰ δέον εὐξασθαι παραλείπει· εὐξασθαι μὲν γάρ, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ῥάδιον, εἰς ταῦτ' ἅπανθ', ὅσα βούλεται τις, ἄθροίσαντ' ἐν ὀλίγῳ· ἐλῆσθαι δέ, ὅταν περὶ πραγμάτων προτεθῇ σκοπεῖν, οὐκέθ' ὁμοίως εὐπορον, ἀλλὰ δεῖ τὰ βέλτιστ' ἀντὶ τῶν ἡδέων, ἂν μὴ συναμφοτέρ' ἐξῆ, λαμβάνειν.

19 «Εἰ δέ τις ἡμῖν ἔχει καὶ τὰ θεωρικὰ ἔαν καὶ πόρους ἐτέρους λέγειν στρατιωτικούς, οὐχ οὗτος κρεῖττων;» εἴποι τις ἄν. φήμ' ἔγωγε, εἴπερ ἔστιν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι· ἀλλὰ θαυμάζω, εἴ τῷ ποτ' ἀνθρώπων ἢ γέγονεν ἢ γενήσεται, ἂν τὰ παρόντ' ἀναλώσῃ πρὸς ἃ μὴ δεῖ, τῶν ἀπόντων εὐπορῆσαι πρὸς ἃ δεῖ. ἀλλ', οἶμαι, μέγα τοῖς τοιούτοις ὑπάρχει λόγους ἢ παρ' ἐκάστου βούλησις· διόπερ ῥᾶστον ἀπάντων ἔστιν αὐτὸν ἐξαπατῆσαι· ὁ γὰρ βούλεται, τοῦθ' ἕκαστος καὶ οἶεται, τὰ δὲ

20 πράγματα πολλάκις οὐχ οὕτω πέφυκεν. ὁρᾷτ' οὖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ταῦθ' οὕτως, ὅπως καὶ τὰ πράγματ' ἐνδέχεται καὶ δυνήσεσθ' ἐξιέναι καὶ μισθὸν ἔξετε. οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἔστιν ἀνθρώπων, ἐλλείποντάς τι δι' ἔνδειαν χρημάτων τῶν τοῦ πολέμου εὐχερῶς τὰ τοιαῦτ' ὀνειδέη φέρειν, οὐδ' ἐπὶ μὲν Κορινθίους καὶ Μεγαρέας ἀρπάσαντας τὰ ὅπλα πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' ἔαν πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι δι' ἀπορίαν ἐφοδίων τοῖς στρατευομένοις.

+ Καὶ ταῦτ' οὐχ ἵν' ἀπέχθωμαί τισιν ὑμῶν, τὴν ἄλλως προή- 21
ρημαι λέγειν· οὐ γὰρ οὕτως ἄφρων οὐδ' ἀτυχὴς εἰμ' ἐγώ,
ὥστ' ἀπεχθάνεσθαι βούλεσθαι μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων· ἀλλὰ
δικαίου πολίτου κρίνω τὴν τῶν πραγμάτων σωτηρίαν ἀντὶ
τῆς ἐν τῷ λέγειν χάριτος αἰρεῖσθαι· καὶ γὰρ τοὺς ἐπὶ τῶν
προγόνων ἡμῶν λέγοντας ἀκούω, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, οὓς
ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνυ,
τούτῳ τῷ ἔθει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι, τὸν
Ἀριστείδην ἐκείνον, τὸν Νικίαν, τὸν ὁμώνυμον ἑμαυτῷ, τὸν
Περικλέα. ἐξ οὗ δ' οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς οὗτοι πεφήνασι ῥήτο- 22
ρες «τὶ βούλεσθε; τὶ γράψω; τὶ ὑμῖν χαρίσωμαι;» προπέπο-
ται τῆς παραυτίκα χάριτος τὰ τῆς πόλεως πράγματα καὶ
τοιαυτὴ συμβαίνει, καὶ τὰ μὲν τούτων πάντα καλῶς ἔχει, τὰ
δ' ὑμέτερ' αἰσχυρῶς.

Καίτοι σκέψασθ', ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἃ τις ἂν κεφάλαι' 23
εἰπεῖν ἔχοι τῶν τ' ἐπὶ τῶν προγόνων ἔργων καὶ τῶν ἐφ' ὑμῶν.
ἔσται δὲ βραχυὲς καὶ γνώριμος ὑμῖν ὁ λόγος. οὐ γὰρ ἄλλο-
τρίοις ὑμῖν χρωμένοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις, ὦ ἄνδρες
Ἀθηναῖοι, εὐδαίμοσιν ἔξεστι γενέσθαι.

Ἐκείνοι τοίνυν, οἷς οὐκ ἐχαρίζονθ' οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφί- 24
λουν αὐτούς, ὥσπερ ὑμᾶς οὗτοι νῦν, πέντε μὲν καὶ τετταρά-
κοντ' ἔτη τῶν Ἑλλήνων ἥρξαν ἐκόντων, πλείω δ' ἢ μύρια
τάλαντ' εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀνήγαγον, ὑπήκουε δ' ὁ ταύτην
τὴν χώραν ἔχων αὐτοῖς βασιλεὺς, ὥσπερ ἐστὶ προσῆκον
βάρβαρον Ἑλλήσι, πολλὰ δὲ καὶ καλὰ καὶ πεζῇ καὶ ναυμα-
χοῦντες ἔστησαν τρόπαι' αὐτοὶ στρατευόμενοι, μόνοι δ' ἀνθρώ-
πων κρείττω τὴν ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξαν τῶν φθονούντων
κατέλιπον.

Ἐπὶ μὲν δὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἦσαν τοιοῦτοι· ἐν δὲ τοῖς 25
κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν θεάσασθ', ὅποιοι ἔν τε τοῖς κοινοῖς καὶ
ἐν τοῖς ἰδίοις δημοσίᾳ μὲν τοίνυν οἰκοδομήματα καὶ κάλλη

τσιαῦτα καὶ τοσαῦτα κατεσκευάσαν ἡμῖν ἱερῶν καὶ τῶν ἐν
 τούτοις ἀναθημάτων, ὥστε μηδενὶ τῶν ἐπιγιγνομένων ὑπερ-
 26 βολὴν λελεῖφθαι· ἰδίᾳ δ' οὕτω σώφρονες ἦσαν καὶ σφόδρ' ἐν
 τῇ τῆς πολιτείας ἡθείᾳ μένοντες, ὥστε τὴν Ἀριστείδου καὶ
 τὴν Μιλτιάδου καὶ τῶν τότε λαμπρῶν οἰκίαν, εἴ τις ἄρ' οἶδεν
 ὑμῶν, ὅποια ποτ' ἐστίν, ὁρᾷ τῆς τοῦ γείτονος οὐδὲν σεμνοτέ-
 ραν οὔσαν· οὐ γὰρ εἰς περιουσίαν ἐπράττετ' αὐτοῖς τὰ τῆς
 πόλεως, ἀλλὰ τὸ κοινὸν αὖξιν ἕκαστος ᾤετο δεῖν. ἐκ δὲ
 τοῦ τὰ μὲν Ἑλληνικὰ πιστῶς, τὰ δὲ πρὸς τοὺς θεοὺς εὐσε-
 βῶς, τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν μεγάλην εἰκότως ἐκτήσαντ'
 εὐδαίμονίαν.

27 Τότε μὲν δὴ τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγματ' ἐκείνοις,
 χρωμένοις οἷς εἶπον προστάταις· νυνὶ δὲ πῶς ἡμῖν ὑπὸ τῶν
 χρηστῶν τῶν νῦν τὰ πράγματ' ἔχει; ἄράγ' ὁμοίως καὶ παρα-
 πλησίως; οἷς — τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν,
 ἀλλ' ὅσης ἅπαντες ὁρᾷτ' ἐρημίας ἐπειλημμένοι, Λακεδαιμο-
 νίων μὲν ἀπολωλότων, Θηβαίων δ' ἀσχόλων ὄντων, τῶν
 δ' ἄλλων οὐδενὸς ὄντος ἀξιόχρεω περὶ τῶν πρωτείων ἡμῖν
 ἀντιτάξασθαι, ἐξὸν δ' ἡμῖν καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν ἀσφαλῶς
 28 ἔχειν καὶ τὰ τῶν ἄλλων δίκαια βραβεύειν, ἀπεστερήμεθα μὲν
 χώρας οἰκείας, πλειῶν δ' ἢ χίλια καὶ πεντακόσια τάλαντ'
 ἀνηλώκαμεν εἰς οὐδὲν δέον, οὓς δ' ἐν τῇ πολέμῳ συμμάχους
 ἐκτησάμεθα, εἰρήνης οὔσης ἀπολωλέκασιν οὔτοι, ἐχθρὸν
 δ' ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικούτον ἠσκήκαμεν. ἢ φρασάτω τις ἐμοὶ
 παρελθὼν, πόθεν ἄλλοθεν ἰσχυρὸς γέγονεν ἢ παρ' ἡμῶν
 αὐτῶν Φίλιππος. ✱

29 «Ἄλλ', ὦ τᾶν, εἰ ταῦτα φαύλως, τὰ γ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει
 νῦν ἄμεινον ἔχει». καὶ τί ἂν εἰπεῖν τις ἔχοι; τὰς ἐπάλξεις,
 ἃς κονιῶμεν, καὶ τὰς ὁδοὺς, ἃς ἐπισκευάζομεν, καὶ κρήνας
 καὶ λήρους; ἀποβλέψατε δὴ πρὸς τοὺς ταῦτα πολιτευομέ-
 νους, ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασιν, οἱ δ' ἐξ ἀδό-

ξων ἔντιμοι, ἔνιοι δὲ τὰς ἰδίας οἰκίας τῶν δημοσίων οἰκοδομημάτων σεμνοτέρας εἰσὶ κατεσκευασμένοι· ὅσῳ δὲ τὰ τῆς πόλεως ἐλάττω γέγονεν, τοσοῦτῳ τὰ τούτων ἠϋξήται.

Τί δὴ τὸ πάντων αἷτιον τούτων, καὶ τί δὴ ποθ' ἅπαντ' εἶχε 30 καλῶς τότε καὶ νῦν οὐκ ὀρθῶς; ὅτι τότε μὲν πράττειν καὶ στρατεύεσθαι τολμῶν αὐτὸς ὁ δῆμος δεσπότης τῶν πολιτευομένων ἦν καὶ κύριος αὐτὸς ἀπάντων τῶν ἀγαθῶν, καὶ ἀγαπητὸν ἦν παρὰ τοῦ δήμου τῶν ἄλλων ἐκάστῳ καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος μεταλαβεῖν· νῦν δὲ τοῦναντίον κύριοι 31 μὲν οἱ πολιτευόμενοι τῶν ἀγαθῶν καὶ διὰ τούτων ἅπαντα πράττεται, ὑμεῖς δ' ὁ δῆμος ἐκνενευρισμένοι καὶ περιηρημένοι χρήματα, συμμάχους, ἐν ὑπηρέτου καὶ προσθήκης μέρει γεγέννησθε, ἀγαπῶντες, ἐὰν μεταδιδῶσι θεωρικῶν ὑμῖν ἢ Βοηδρόμια πέμψωσιν οὗτοι, καὶ τὸ πάντων ἀνδρεϊότατον, τῶν ὑμετέρων αὐτῶν χάριν προσοφείλετε. οἱ δ' ἐν αὐτῇ τῇ πόλει καθεῖρξαντες ὑμᾶς ἐπάγουσιν ἐπὶ ταῦτα καὶ τιθασεύουσι χειροθήεις αὐτοῖς ποιοῦντες.

Ἔστι δ' οὐδέποτε, οἶμαι, μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν 32 μικρὰ καὶ φαῦλα πράττοντας· ὅποι' ἅττα γὰρ ἂν τὰπιτηδεύματα τῶν ἀνθρώπων ἦ, τοιοῦτον ἀνάγκη καὶ τὸ φρόνημ' ἔχειν. ταῦτα μὰ τὴν Δήμητρ' οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων εἰπὸντι μοι γένοιτο παρ' ὑμῶν βλάβη τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι· οὐδὲ γὰρ παρρησία περὶ πάντων αἰεὶ παρ' ὑμῖν ἐστίν, ἀλλ' ἔγωγ', ὅτι καὶ νῦν γέγονε, θαυμάζω.

Ἐὰν οὖν ἀλλὰ νῦν γ' ἔτι, ἀπαλλαγέντες τούτων τῶν ἐθῶν, 33 ἐθελήσῃτε στρατεύεσθαι τε καὶ πράττειν ἀξίως ὑμῶν αὐτῶν, καὶ ταῖς περιουσίαις ταῖς οἴκοι ταύταις ἀφορμαῖς ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν χρήσῃσθε, ἴσως ἂν, ἴσως, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τέλειόν τι καὶ μέγα κτήσασθ' ἀγαθὸν καὶ τῶν τοιούτων λημμάτων ἀπαλλαγείητε, ἃ τοῖς ἀσθενοῦσι παρὰ τῶν ἰατρῶν σιτίσις διδομένοις ἔοικεν. καὶ γὰρ ἐκεῖν' οὐτ' ἰσχὺν ἐντίθησιν

οὐτ' ἀποθνήσκειν ἐᾶ· καὶ ταῦθ', ἃ νέμεσθε νῦν ὑμεῖς, οὔτε τοσαύτ' ἐστίν, ὥστ' ὠφέλειαν ἔχειν τινὰ διαρκή, οὐτ' ἀπογνόντας ἄλλο τι πράττειν ἐᾶ, ἀλλ' ἔστι ταῦτα τὴν ἐκάστου βραθυμίαν ὑμῶν ἐπαυξάνοντα.

34 «Οὐκοῦν σὺ μισθοφορὰν λέγεις;» φήσει τις. καὶ παρα-
χρημὰ γε τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι,
ἵνα τῶν κοινῶν ἕκαστος τὸ μέρος λαμβάνων, ὅτου δέοιθ' ἡ
πόλις, εἰς τοῦθ' ὑπάρχοι. ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν· οἵκοι μένων
βελτιῶν, τοῦ δι' ἔνδειαν ἀνάγκη τι ποιεῖν αἰσχροὺς ἀπηλλα-
γμένος. συμβαίνει τι τοιοῦτον οἶον καὶ τὰ νῦν στρατιώτης
αὐτὸς ὑπάρχων ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμάτων, ὥσπερ ἐστὶ
δίκαιον ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλικίας ἡμῶν· ὅς'
οὗτος ἀτάκτως νῦν λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ, ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει
λαμβάνων, πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν, ἃ χρὴ πράττεσθαι.

35 Ὅλως δ' οὐτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεὶς πλὴν μικρῶν, τὴν
ἀταξίαν ἀνελὼν εἰς τάξιν ἡγαγον τὴν πόλιν, τὴν αὐτὴν τοῦ
λαβεῖν, τοῦ στρατεῦσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ', ὅ,τι
καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἴη, τάξιν ποιή-
σας. οὐκ ἔστιν, ὅπου μὴδὲν ἐγὼ ποιῶσι τὰ τῶν ποιούντων
εἶπον ὡς δεῖ νέμειν, οὐδ' αὐτοὺς μὲν ἀργεῖν καὶ σχολάζειν
καὶ ἀπορεῖν, ὅτι δ' οἱ τοῦ δαίμονος νικῶσι ξένοι, ταῦτα πυνθά-
36 νεσθαι· ταῦτα γὰρ νυνὶ γίγνεται. καὶ οὐχὶ μέμφομαι τὸν ποι-
οῦντά τι τῶν δεόντων ὑπὲρ ὑμῶν, ἀλλὰ καὶ ὑμᾶς ὑπὲρ ὑμῶν
αὐτῶν ἀξιῶ πράττειν ταῦθ', ἐφ' οἷς ἐτέρους τιμάτε, καὶ μὴ
παραχωρεῖν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, τῆς τάξεως, ἣν ὑμῖν οἱ πρό-
γονοὶ τῆς ἀρετῆς μετὰ πολλῶν καὶ καλῶν κινδύνων κτησά-
μενοι κατέλιπον.

Σχεδὸν εἴρηχ', ἃ νομίζω συμφέρειν· ὑμεῖς δ' ἔλοισθ', ὅ,τι
καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασι συνοίσειν ὑμῖν μέλλει.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Πολιτική κατάστασις τῶν Ἀθηνῶν μέχρι τῆς ἐμφανίσεως τοῦ Δημοσθένους.

Ἡ ἡγεμονία τῶν Ἀθηνῶν καταλυθεῖσα διὰ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου ἤρξατο ἀναδημιουργομένη κατὰ τὸν μετὰ τοῦτον ἐκτραγέοντα πόλεμον μεταξὺ Θηβῶν καὶ Σπάρτης. Τὰ κατὰ θάλασσαν περιφανῆ κατορθώματα τῶν Ἀθηναίων στρατηγῶν Χαβορίου καὶ Τιμοθέου, αἱ στρατιωτικαὶ μεταρρυθμίσεις τοῦ Ἰφικράτους καὶ ἡ σώφρων πολιτικὴ τοῦ Καλλιστράτου συνετέλεσαν ὥστε νὰ δημιουργηθῇ (ἐν ἔτει 377) ἀθηναϊκὴ συμμαχία ἢ ὁμοσπονδία περιλαβούσα περὶ τὰς 70 πόλεις, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο ἡ Χίος, ἡ Τένεδος, ἡ Μυτιλήνη, τὸ Βυζάντιον, ἡ Χαλκίς καὶ ἄλλαι. Οὕτως ἡ ἡγεμονία περιῆλθε καὶ πάλιν εἰς τοὺς Ἀθηναίους.

Ἀλλ' ἡ ἡγεμονία αὕτη δὲν διτηρήθη ἐπὶ μακρόν· οἱ Ἀθηναῖοι μὴ τηρήσαντες τὰς πρὸς τοὺς συμμάχους τοὺς ταχθέντας ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τῶν ἀναληφθεῖσας ὑποχρεώσεις, ἀλλ' ἐπιδοθέντες εἰς πιέσεις καὶ ἀοργυρολογίαν αὐτῶν προεκάλεσαν τὸν λεγόμενον συμμαχικὸν πόλεμον, καθ' ὃν αἱ Ἀθῆναι ἐπὶ τριετίαν ὅλην (358-355) ἠναγκάσθησαν νὰ πολεμήσωσι κατὰ τῶν ἀποστασῶν ἰσχυροτάτων συμμαχίδων, τῆς Χίου, Ρόδου, Κῶ καὶ τοῦ Βυζαντίου, βοηθουμένων ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς ἐν Καρίᾳ Ἀλικαρνασσοῦ Μανσώλου. Κατὰ τὸν πόλεμον τοῦτον οἱ Ἀθηναῖοι μικρὰς ἐπιτυχίας ἔσχον· φοβηθέντες δὲ τέλος τὰς ἀπειλὰς τοῦ βασιλέως τῆς Περσίας Ἀρταξέρξου τοῦ Ὠχου, ὅτι θ' ἀποστείλῃ μέγαν στόλον πρὸς βοήθειαν τῶν συμμάχων, ἠναγκάσθησαν νὰ συνάψωσιν εἰρήνην (355) μετὰ τῶν ἀποστατῶν συμμάχων παρέχοντες εἰς αὐτοὺς πλήρη ἀνεξαρχτησίαν καὶ ἀνεχόμενοι τὴν πλήρη σχεδὸν διάλυσιν τῆς ἀθηναϊκῆς ἡγεμονίας.

Ἡ διάλυσις αὕτη τῆς ἡγεμονίας συνεπέφερε τὴν ἔκπτωσιν πάσης ἐν γένει δυνάμεως τῶν Ἀθηναίων, οἰκονομικῆς τε καὶ ἠθικῆς. Ἐν αὐταῖς ταῖς Ἀθήναις κατέπεσε τὸ γενναῖον φρόνημα

καὶ ἐξέλιπε πᾶσα πολιτικὴ ἐνέργεια τείνουσα εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῆς παλαιᾶς ἰσχύος. Ὁ δῆμος ἀπὸ τῆς μετὰ τῶν συμμάχων συναφθείσης εἰρήνης ἠκολούθει τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ δημαγωγοῦ Εὐβούλου, ὅστις πρόγραμμα εἶχε τὴν ἐγκατάλειψιν τῆς ἀρχαίας φιλοδοξίας καὶ τὴν ἐκ παντὸς τρόπον ἐπιδίωξιν τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐζωΐας τοῦ ἰδιώτου. Οἱ πολῖται ἀπηγοῦντο ἤδη νὰ στρατεύωσιν οἱ ἴδιοι μεταχειριζόμενοι τὰ ξενικὰ στρατεύματα, ἐν δὲ τῇ ἐκκλήσιᾳ ἐπὶ ῥήριζον μὲν πολλά, εἶτα δ' ὅμως ὀλίγα ἢ οὐδὲν ἐξετέλουν· τὸ σύστημα τῶν **λειτουργιῶν** κατ' ὄνομα μόνον διετηρεῖτο, ἀφ' οὗ οἱ πλουσιώτατοι κατώρθωνον ἢ ἀποφεύγουν αὐτάς, ἐπιβαρυνόμενων δυσαναλόγως τῶν ὀλιγώτερον πλουσίων. Ἐν ᾧ δὲ ἡ πολιτεία ἔφθινεν, ἠϋξανον αἱ τρυφαὶ καὶ αἱ ἀναπαύσεις τοῦ ἰδιωτικοῦ βίου. Οἱ ἰδιωτικοὶ οἶκοι ἀνηγείροντο μεγαλοπρεπεῖς, αἱ ἐορταὶ καὶ πανηγύρεις κατ' οὐδὲν ἡλαττοῦντο τῆς παλαιᾶς μεγαλοπρεπειᾶς. Χορῆμα ἄφθονον κατεσπαταλᾶτο διὰ τὴν ὥς οἷόν τε μεγαλοπρεπεστέραν διεξαγωγὴν τῶν θεατρικῶν παραστάσεων· τέλος δὲ οὐδέποτε κατεβάλλετο μεγαλυτέρα φροντίς περὶ τὴν εἰς τοὺς πολλοὺς τακτικὴν διανομὴν τῶν **θεωρικῶν** χρημάτων.

Οὕτως εἶχον τὰ τῆς πολιτείας τῶν Ἀθηναίων κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους· ἐν μέσῳ δὲ τῆς τοιαύτης καταστάσεως τῆς πολιτείας ἐμφανίζεται ὁ Δημοσθένης.

II. Δημοσθένης.

α') Βίος Δημοσθένους.

Ὁ Δημοσθένης, υἱὸς Δημοσθένους, ἐκ τοῦ ἐν Ἀττικῇ δήμου Παιανίας, κειμένου κατὰ τοὺς ἀνατολικοὺς πρόποδας τοῦ Ὑμητιοῦ, ἐγεννήθη τῷ 383 π. Χ. Καὶ ὁ μὲν πατὴρ του εὐπόρος ὢν ἐκέκτητο ἐν Ἀθήναις δύο ἐργαστήρια, μαχαιροποιεῖον καὶ θρονοποιεῖον, ἡ δὲ μήτηρ του — Κλεοβούλῃ ὀνομαζομένη — κατήγετο ἐκ Σκυθίας.

Ἐπταετὴς μόλις γενόμενος ὁ Δημοσθένης ἀπώλεσε τὸν πατέρα του, ὅστις ἀποθνήσκων κατέλιπε τρεῖς ἐπιτρόπους τῶν ἀνηλίκων τέκνων, τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς. Ἀλλ' οἱ ἐπίτροποι δὲν ἐφάνησαν ἀξιοπίστοι, διότι τὴν καταλειφθεῖσαν περιουσίαν, ἀνερχομένην εἰς δέκα πέντε τάλαντα, δηλ. περίπου εἰς ἑπτακοσίας εἴκοσι χιλιά-

δας σημερινῶν δραχμῶν, διεσπάθησαν σχεδὸν τελείως, ἐν ᾧ ἡδύνατο νὰ διπλασιάσωσιν αὐτὴν εὐσυνειδήτως διαχειριζόμενοι. Ὡσαύτως οὗτοι καὶ τῆς παιδεύσεως τοῦ Δημοσθένους ἡμέλησαν· ἀλλ' οὗτος φιλομαθὴς ὢν καὶ ἐπιμελὴς ἐμόρφωσεν ἑαυτὸν μαθητεύσας παρὰ τῷ ῥήτορι Ἰσαίῳ, τῷ Χαλκιδεῖ, καὶ μελετήσας τοὺς λόγους τοῦ Ἰσοκράτους, τὰ συγγράμματα τοῦ Πλάτωνος καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Θουκυδίδου, ἣν, ὡς λέγεται, ὀκτάκις ἀντέγραψε καὶ μέγα μέρος αὐτῆς ἀπεμνημόνευσεν.

Ἐνῆλιξ γενόμενος κατεδίωξε δικαστικῶς τοὺς ἐπιτρόπους ὑπὸ τὴν ὁδηγίαν τοῦ διδασκάλου του Ἰσαίου καὶ κατώρθωσε μικρὸν μόνον μέρος τῆς πατρικῆς περιουσίας ν' ἀναλάβῃ. Διὰ τοῦτο ἀναγκασθεὶς νὰ φροντίσῃ περὶ τῆς ἀναπληρώσεως τῆς ἀπολεσθείσης περιουσίας ἐγένετο **λογογράφος**· ὡς τοιοῦτος συνέταττε λόγους δικανικοὺς ὑπὲρ ἄλλων καὶ μεγάλως ἐξετιμᾶτο. Ἀλλὰ τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐκτήσατο ἐκ τῶν πολιτικῶν λόγων καὶ τῆς πολιτικῆς ἐνεργείας κατὰ Φιλίππον, τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας, ὅστις ὁσημέραι αὐξανόμενος διενεοῖτο ν' ἄρξῃ ὅλης τῆς Ἑλλάδος· τοῦτο καθορῶν ὁ Δημοσθένης εἰργάζετο ἐκ παντὸς τρόπου ν' ἀννῶσῃ τὸ φρόνημα τῶν συμπολιτῶν ἀναμνησκῶν αὐτοὺς τὰ ἐν Μαραθῶνι, ἐν Σαλαμῖνι καὶ ἐν Πλαταιαῖς τρόπαια τῶν προγόνων. Καὶ ἐνθεν μὲν ἐπολέμει κατὰ τῶν Φιλίππιζόντων, ἐνθεν δ' ἐφρόντιζε ν' ἀνέυρῃ συμμάχους τῶν Ἀθηναίων· ὅτε δ' ἐπρόσβενσεν εἰς Θήβας, κατώρθωσε νὰ διαλλάξῃ τὰς τέως ἀσπόνδους πόλεις, Ἀθήνας καὶ Θήβας, καὶ νὰ καταστήσῃ αὐτὰς συμμάχους· ἀλλ' ἡ συμμαχία αὕτη κατεστράφη διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ ἡττης (338).

Καὶ μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ ἡτταν ὁ Δημοσθένης οὔτε τὸ θάρος ἀπέβαλεν οὔτε ἔπαισε μισῶν τοὺς Μακεδόνας· ἐν ἀρχῇ μάλιστα τῆς βασιλείας τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου (336) ἐπέτυχεν, ἵνα οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ Θηβαῖοι ἀποσιῶσι τῆς μακεδονικῆς κυριαρχίας· ἀλλ' ὁ Ἀλέξανδρος ἐπελθὼν κατὰ τῶν Θηβῶν καὶ καταστρέψας αὐτὰς ἐξήτησεν εἴτα παρὰ τῶν Ἀθηναίων τὴν παράδοσιν τοῦ Δημοσθένους καὶ ἄλλων τινῶν στρατηγῶν καὶ πολιτικῶν ἐκ τῶν ἰδίως ὑποκινησάντων καὶ ὑποστηριζάντων τὴν ἀποστασίαν τῶν Θηβαίων· τῇ παρεμβάσει δ' ὅμως τοῦ μακεδονίζοντος ῥήτορος Δημάδου ἡ παράδοσις αὕτη ἀπεσοδήθη.

Τῷ 324 κατηγορηθεὶς ὁ Δημοσθένης ὡς δωροδοκήσας ἐν τῇ

δίκη τοῦ Ἀρπάλου, ταμίου τοῦ Μ. Ἀλεξάνδρου, φυγόντος μετὰ πολλῶν χρημάτων ἐξ Ἀσίας εἰς Ἀθήνας, κατεδικάσθη εἰς πρόστιμον πεντήκοντα ταλάντων, μὴ δυνάμενος δὲ ν' ἀποτίσῃ τὸ ποσὸν αὐτὸ ἔφυγεν εἰς Αἴγιναν καὶ ἐκεῖθεν εἰς Τροίηνα. Καὶ ἔγραφε μὲν καὶ πρὸς τὴν βουλὴν καὶ πρὸς τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων δικαιολογούμενος καὶ παρακαλῶν ν' ἀνακληθῇ, ἀλλ' αἱ παρακλήσεις αὗται εἰς οὐδὲν ὠφέλουν καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀλεξάνδρου (323), ὅτε αἱ Ἀθηναίαι, τὸ Ἄργος καὶ ἡ Κόρινθος ἐπανεστήσαν κατὰ τῆς μακεδονικῆς ἀρχῆς, ἐπῆλθε μεταβολὴ τις τῶν διαθέσεων τοῦ δήμου· διότι οὗτος μαθὼν ὅτι ὁ Δημοσθένης, καίπερ φυγὰς, συνώδευσε τοὺς Ἀθηναίους πρέσβεις, τοὺς κηρύσσοντας τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων πόλεμον, ἀνεκάλεσεν αὐτὸν πανηγυρικῶς.

Μετὰ τὴν ἀνάκλησίν του ὁ Δημοσθένης ἐξηκολούθει τὸν κατὰ τῶν Μακεδόνων ἀγῶνα· ἀλλ' ὅτε τῷ 322 αἱ Ἀθηναίαι ἐκυριεύθησαν καὶ φρουρὰ μακεδονικὴ ἐγκαθιδρύθη ἐν αὐταῖς, κατεδιώχθη ὑπὸ τοῦ διοικητοῦ τῆς Μακεδονίας Ἀντιπάτρου. Καὶ κατώρθωσε μὲν νὰ καταφύγῃ εἰς τὸν ἐν Καλαυρίᾳ (νῦν Πόρρο) ναὸν τοῦ Ποσειδῶνος, ἀλλ' οἱ στρατιῶται τοῦ Ἀντιπάτρου ἀπέσπασαν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ. Εὐτυχῶς ὅμως ὁ ῥήτωρ ἔφερε μεθ' ἑαυτοῦ δηλητήριον ἐντὸς δακτυλίου ἢ γραφικοῦ καλάμου καὶ πῶν αὐτὸ ἀπέφυγε τὰς ὕβρεις τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ δι' ἐκουσίον θάνατον (κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 322).

Οἱ οἰκήτορες τῆς Καλαυρίας ἤγειραν ἐντὸς τοῦ περιβόλου τοῦ ναοῦ τοῦ Ποσειδῶνος μνήμα τοῦ ῥήτορος καὶ ἐπὶ αἰῶνας πολλοὺς ἐξηκολούθουν τιμῶντες τὴν μνήμην αὐτοῦ. Ἀλλὰ καὶ οἱ συμπολιταὶ τοῦ ῥήτορος τεσσαράκοντα καὶ δύο ἔτη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐψήφισαν, ἵνα ὁ πρεσβύτατος τῶν ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἔχῃ σίτησιν ἐν τῷ Πρυτανείῳ, καὶ ἀνήγειραν ἐν τῇ ἀγορᾷ χαλκοῦν τοῦ ῥήτορος ἀνδριάντα, ἐφ' οὗ ἐχαράχθη τὸ πολυθρόνητον ἐπίγραμμα:

Εἵτεο ἴσην δόμην γνώμη, Δημοσθενης, εἶχες,
οὔ ποτ' ἂν Ἕλλήνων ἦρξεν ἄρης Μακεδῶν.

β') Λόγοι Δημοσθένους.

Ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Δημοσθένους περιῆλθον εἰς ἡμᾶς 61 λόγοι· τούτων οἱ μὲν 15 εἶναι συμβουλευτικοὶ ἢ δημηγορίαι, οἱ δὲ λοιποὶ

δικανικοί. Τῶν συμβουλευτικῶν, δηλ. τῶν λόγων τῶν ἀπαγγελθέντων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου, σπουδαιότατοι εἶναι οἱ **Φίλιππικοί**, οἱ Ὀλυνθιακοὶ καὶ ὁ περὶ τῆς εἰρήνης· τῶν δὲ δικανικῶν ἔχομεν δύο εἶδη: 1) λόγους δικανικοὺς δημοσίους, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν δημοσίαις δίκαις, ὧν σπουδαιότατος εἶναι ὁ **περὶ τοῦ στεφάνου**, καὶ 2) λόγους δικανικοὺς ιδιωτικούς, ἀπαγγελθέντας δηλ. ἐν ιδιωτικαῖς δίκαις.

Ἐν πᾶσι τοῖς λόγοις τοῦ Δημοσθένους καταφαίνεται μεγαλεῖον ψυχῆς, σαφήνεια, γοργότης καὶ σφοδρότης τῆς ἐκφράσεως, σαρκασμοὶ πικροί, ποικιλία ῥητορικῶν σχημάτων καὶ τρόπων λεκτικῶν καὶ ἐν γένει πάντα, ὅσα προσδίδουσιν εἰς αὐτοὺς **δεινότητα** καὶ ὕψος.

Ἐκαστος τῶν λόγων συνίσταται ἐκ πέντε μερῶν, τοῦ **προοιμίου**, τῆς **διηγήσεως**, τῆς **προθέσεως**, τῆς **πίστεως** καὶ τοῦ **ἐπιλόγου**. Τούτων τὸ κυριώτερον μέρος εἶναι τὸ τρίτον—ἡ **πρόθεσις**—, ἐν ᾧ ἀναπτύσσεται ἡ πρότασις τοῦ ῥήτορος· τὸ μέρος τοῦτο παρασκευάζει μὲν ἡ **διήγησις**, συμπληροῦ δὲ καὶ ἐξηγεῖ ἡ **πίστις**.

III. Περιληπτικὴ ἱστορία τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Φίλιππος, υἱὸς τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Ἀμύντου τοῦ Β', ἐγεννήθη τῷ 382 π. Χ. Δεκαπενταετῆς περίπου τὴν ἡλικίαν ἤχθη ὡς ὄμηρος ὑπὸ τοῦ Πελοπίδου εἰς Θήβας, ἔνθα ἔτυχεν ἑλληνικωτάτης μορφώσεως. Μετὰ τριετὴ δ' ἐν Θήβαις διαμονὴν ἐπανήλθεν εἰς Μακεδονίαν καί, ὅτε ὁ ἀδελφός του Περδίκκας ἐφορευθεὶς ἐν τινι πρὸς τοὺς Ἰλλυριοὺς μάχῃ, ἀνεκρούχθη αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας (τῷ 359).

Ὁ Φίλιππος ἀναλαβὼν τὴν βασιλείαν ἔσωσε τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας, ἐστερέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ καὶ ὠργάνωσε τὸν μακεδονικὸν στρατὸν κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς νέας πολεμικῆς τέχνης. Ἀμέσως δὲ κατόπιν θέλων νὰ συνδέσῃ στενότερον τὴν Μακεδονίαν μετὰ τῆς θαλάσσης ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Ἀμφίπολιν (357), ἀξιολογωτάτην τῶν ἑλληνικῶν ἀποικιῶν εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Θράκης, καὶ τὰς ἐπὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου κτήσεις τῶν Ἀθηναίων Πύδναν (357) καὶ Ποτειδαίαν (356). Καὶ ταύτην μὲν ἔδωκεν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους

ἵνα προσοικειωθῇ αὐτούς, ἀλλὰ συγχρόνως προσκληθεὶς ὑπὸ Θουρκῶν εἰς βοήθειαν κατέλαβε τὰς πέραν τοῦ Σιτυμόνος Κρηνίδας, ἠῦξεν αὐτὰς μετονομάσας Φιλίππους καὶ ἐγένετο κύριος τοῦ Παργαίου.

Μετὰ ταῦτα προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν ἐν Λαρίσῃ Ἀλεναδῶν κατὰ τοῦ τυράννου τῶν Φερῶν Λυκόφρονος ἔσπευσεν εἰς Θεσσαλίαν

ΦΙΛΙΠΠΟΣ

καὶ τὰς αὐτόθι καταπιεζομένας πόλεις ἐπροστίεινε. Κατὰ τὰ πρῶτα δὲ ἤδη ἔτη τοῦ ἐν Ἑλλάδι ἐκράγντος Φωκικοῦ ἢ ἱεροῦ πολέμου (355-346), ὅτε οἱ Φωκεῖς ὑπὸ τὸν Ὀνόμαρχον εἶχον εἰσβάλει εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ὁ Φίλιππος, ἀφ' οὗ ἐκυρίευσεν τὴν Μεθώνην καὶ κατηδάφισεν αὐτήν (353), ἐζήτησε νὰ λάβῃ μέρος ἐνεργὸν εἰς τὰς

ἐσωτερικὰς διενέξεις τῆς Ἑλλάδος. Ἐπὶ τῇ προσκλήσει δὲ τῶν Θεσσαλῶν εἰσῆλσε καὶ πάλιν εἰς τὴν Θεσσαλίαν, ἐξεδίωξε τοὺς Φωκεῖς, καθήρσε τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα, κατέλαβε τὰς Παγασὰς καὶ τὴν Μαγνησίαν καὶ προεχώρησεν ἤδη μέχρι Θερμοπυλῶν ἀλλ' εὐρὼν αὐτὰς προκατεिल्μημένας ὑπὸ ἀθηναϊκοῦ στρατοῦ ἠναγκάσθη νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν (352).

Μετὰ μικρὰν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνάπανσιν ἐξεστράτευσεν καὶ πάλιν κατὰ τῶν ἐν Χαλκιδικῇ Χερσονήσῳ πόλεων καὶ πολλὰς ἐξ αὐτῶν ὑπέταξεν. Ἐν ἔτει δὲ 349 προσέβαλε τὴν μεγίστην τῶν ἐκεῖ πόλεων Ὀλυνθον καὶ κυριεύσας αὐτήν διὰ προδοσίας κατέστρεψε (348). Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς Ὀλύνθου κατώρθωσε νὰ ὑποτάξῃ τὴν Φωκίδα καὶ νὰ εἰσέλθῃ ἀκωλύτως διὰ τῶν Θερμοπυλῶν, μεθ' ὃ συγκαλέσας τὸ ἀμφικτυονικὸν συνέδριον ἀνεκηρύχθη ὑπ' αὐτοῦ ἀμφικτύων ἀντὶ τῶν καθαιρεθέντων Φωκέων (346).

Ἐπιστρέψας ἐκ Φωκίδος εἰς Μακεδοσίαν ἐστράφη πρὸς Β. κατὰ τῶν Θρακῶν, οὓς νικᾷ καὶ προσλαμβάνει παρὰ τὸν Πόντον τὴν Ἀπολλωνίαν καὶ Ὀδησσὸν (τὴν σημερινὴν Βάρναν)· ἐπελθὼν δὲ κατὰ τῶν ἐν Προποντίδι Ἑλληνικῶν πόλεων καταλαμβάνει τὴν Σηλυβρίαν καὶ πολιορκεῖ τὴν Πέρινθον καὶ τὸ Βυζάντιον· στρατὸς δ' ὅμως Ἀθηναϊκὸς ἀποσταλεῖς κατὰ τοῦ Φιλίππου ἀναγκάζει αὐτὸν νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν τῶν πόλεων καὶ νὰ ἀπέλθῃ ἐκεῖθεν.

Μετὰ ταῦτα ὑποκινήσας διὰ τῶν ἐν Ἑλλάδι φίλων του νέον ἱερὸν πόλεμον καὶ προσκληθεὶς ν' ἀναλάβῃ τὴν διεξαγωγὴν αὐτοῦ εἰσῆλθε μετὰ πολυαριθμοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Ἑλλάδα καὶ μέρος μὲν τοῦ στρατοῦ του ὤδευσε κατὰ τῆς Ἀμφίσσης, ἣν ἐκυρίευσε καὶ κατέστρεψεν, αὐτὸς δὲ μετὰ τῆς κυρίας δυνάμεως κατέλαβεν αἰφνιδίως τὴν ὀχυρὰν Ἐλάτειαν (338). Τότε τῇ ἐνεργείᾳ τοῦ Δημοσθένους συνεμάχησαν αἱ τέως ἄσπονδοι πόλεις Ἀθῆναι καὶ Θῆβαι καὶ ἀντιπαραταχθεῖσαι ἐν Χαιρωνείᾳ κατὰ τοῦ Φιλίππου ἡττήθησαν ὀλοσχερῶς. Διὰ τῆς ἐν Χαιρωνείᾳ νίκης ὁ Φίλιππος ἐγένετο κύριος ὅλης σχεδὸν τῆς Ἑλλάδος. Ἐν δὲ τῷ συγκληθέντι ὑπ' αὐτοῦ ἐν Κορίνθῳ κοινῷ συνεδρίῳ τῶν Ἑλλήνων ἀνεκηρύχθη ἡγεμὼν αὐτοκράτωρ συμπάσης τῆς Ἑλλάδος διὰ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν (337).

Ἐπιστρέψας εἰς Μακεδοσίαν ὁ Φίλιππος ἤρχισε νὰ παρασκευάζεται διὰ τὴν ἐκστρατείαν αὐτήν. Ἀλλ' αἰφνης ἐν τῷ μέσῳ τῶν παρασκευῶν του ἐδόλοφονήθη ὑπὸ τινος τῶν σωματοφυλάκων του, Πανσανίου καλουμένου (336).

IV. Συνοπτικὴ ἱστορία τῆς Ὀλύνθου.

Ἡ Ὀλυνθος ἦτο ἐκ τῶν ἀξίων πλείστον ὅσου λόγου πόλεων τῆς ἀρχαιότητος. Κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ἐπὶ τῶν Τρωϊκῶν κεῖται ἐν τῇ Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ ἐπὶ τῆς ΒΔ πλευρᾷ τοῦ Τορωναίου κόλπου· τὸ κατ' ἀρχὰς ὠκίσθη ὑπὸ ἀποίκων Βοιτιαίων — Θρακικοῦ τινος φύλου —, ἔπειτα δὲ περὶ τοὺς χρόνους τῶν Περσικῶν πολέμων ὑπὸ Χαλκιδέων.

Ἀπὸ τῶν Περσικῶν ἡ Ὀλυνθος ἤρξατο ν' αὐξάνῃ ταχέως καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ἀπέκτησε δύναμιν μεγάλην, ὥστε ἀπέβη τὸ κέντρον τῶν ἐν Χαλκιδικῇ χερσονήσῳ πόλεων. Ἀλλὰ τοῦ χρόνου προϊόντος κατέστη φόρου ὑποτελὴς τοῖς Ἀθηναίοις καὶ ἵνα ἀπαλ-

λαγῇ ἀπὸ τῆς τυραννικῆς ἡγεμονίας αὐτῶν ἀπεστάτησεν ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων ἅμα τῇ ἐκρήξει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου (431) καὶ προσεχώρησε πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίους. Ὡς ἐκ τούτου συνέβησαν πόλεμοι ἀλλεπάλληλοι μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Ὀλυνθίων, οἵτινες διεξαχθέντες ἐν Χαλκιδικῇ μετ' ἐπιμονῆς καὶ πείσματος ἐτελείωσαν μετὰ τὸ τέλος τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ὅτε κατεστράφησαν καὶ αἱ Ἀθῆναι (404).

Μετὰ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηναίων ἡ Ὀλυνθος ἀπηλλάγη μὲν τῶν Ἀθηναίων, ἀλλὰ περιῆλθεν εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῆς Σπάρτης, ἥς ἐγένετο φόρου ὑποτελῆς. Περὶ τοὺς χρόνους δὲ τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης (387) ἤρξατο ν' ἀναλαμβάνῃ τὴν προτέραν τῆς δύναμιν· πλείσται πόλεις τῆς Χαλκιδικῆς — 32 καὶ ὑπερέκεινα — προσεχώρησαν τῇ Ὀλύνθῳ ὥσάντως πλείστα φῦλα τοῦ μαχίμου Θορακικοῦ ἔθνους ἐγένοντο ὑπήκοα τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἠκολούθουν αὐτοὺς ἐν πολέμῳ. Ἐσκέπτοντο δὲ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ νὰ ἐξασφαλίσωσι τὰς κτήσεις αὐτῶν διὰ συμμαχιῶν πρὸς ξένας πόλεις καὶ παγιώσωσι τὴν μεγάλην αὐτῶν ἀρχήν· πρὸς τὸν σκοπὸν δὲ τοῦτον ἐζήτουν νὰ συνάψωσι συμμαχίαν μετὰ τῶν Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων τῷ 383 π. Χ. Τὰ σχέδια ταῦτα προεκάλεσαν τὴν παρέμβασιν τῶν Λακεδαιμονίων ὡς ἐκπληρωτῶν τῆς Ἀνταλκιδείου εἰρήνης καὶ μετὰ πόλεμον διαρκέσαντα τέσσαρα ἔτη (383-379) κατελύθη ἡ ἀρχὴ τῆς Ὀλύνθου, ἥτις ἐγένετο πάλιν φόρου ὑποτελῆς τοῖς Λακεδαιμονίοις.

Μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην (371), ὅτε κατελύθη ἡ ἡγεμονία τῆς Σπάρτης, ἔπαυσεν ἡ Ὀλυνθος νὰ εἶναι φόρου ὑποτελῆς εἰς τὴν Σπάρτην· ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἐν εἰρήρῃ καὶ ἡσυχίᾳ τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῆς. Ἡ κατάληψις τῆς Ἀμφιπόλεως ἐν Θράκῃ ὑπὸ ἀποίκων Χαλκιδέων ἐκ τῆς Χαλκιδικῆς προεκάλεσε πόλεμον μεταξὺ αὐτῶν καὶ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες εἶχον δικαιώματα καὶ ἀξιώσεις ἐπὶ τῶν παλαιῶν ἐνταῦθα κατακτήσεων αὐτῶν· πέμψαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι ἐκεῖ τῷ 364 τὸν στρατηγὸν Τιμόθεον μετὰ στόλου καὶ προσβαλόντες τὴν Ἀμφίπολιν οὐδὲν κατώρθωσαν τοὺς Ὀλυνθίους ὅμως καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν Χαλκιδεῖς πολιορκήσαντες στενῶς πανταχόθεν ἀφήρεσαν ἀπ' αὐτῶν τὴν Ποτεΐδαιαν καὶ Τορώνην.

Νέαν φάσιν — καὶ δὴ τὴν τελευταίαν — λαμβάνουσι τὰ πράγματα τῆς Ὀλύνθου, ὅτε ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον τῆς Μακεδονίας

Φίλιππος ὁ Β' (359). Οὗτος ἀφ' οὗ ἔσωσε κατ' ἀρχὰς τὴν Μακεδονίαν ἀπὸ τοὺς εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ ἔστειρέωσε τὸν θρόνον του κατὰ τῶν ἀνταπαιτητῶν αὐτοῦ ἐστράφη πρὸς τὴν Χαλκιδικὴν χερσόνησον καὶ ἐκυρίευσεν τὴν Ἀμφίπολιν καὶ Πύδναν (τῷ 357). ὀλίγον δὲ μετὰ ταῦτα (τῷ 356) τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων τὴν Ποτεΐδαιαν ταύτην τὴν πόλιν, ἀνήκουσαν τοῖς Ἀθηναίοις, καθὼς καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα — πόλιν, περὶ ἧς ἤριζον ἀπὸ μακροῦ οἱ Ὀλύνθιοι καὶ οἱ Μακεδόνες — παρεχώρησε τοῖς Ὀλυνθίοις θέλων νὰ περιποιηθῇ αὐτούς· βραδύτερον δ' ὅμως (τῷ 349) ἐπῆλθε καὶ κατ' αὐτῆς τῆς Ὀλύνθου καὶ κυριεύσας τὴν πόλιν διὰ προδοσίας δύο Ὀλυνθίων, τοῦ Λασθένους καὶ Εὐθυκράτους, κατέστρεψεν αὐτὴν (κατὰ τὸ φθινόπωρον τοῦ 348). ἔκτοτε ἡ Ὀλυνθος δὲν ἀνεστήθη· λείπανά τινα αὐτῆς σώζονται περὶ τὴν σημερινὴν θέσιν «Ἅγιος Μάμας».

I.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Α.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Φίλιππος κατὰ τὸν πόλεμον, τὸν ἐκραγέντα μετὰ τὴν ἄλωσησιν τῆς Ἀμφιπόλεως μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῶν Ἀθηναίων, κατώρθωσε νὰ συνταχθῶσιν οἱ Ὀλύνθιοι μετ' αὐτοῦ καὶ παρεχώρησεν εἰς αὐτοὺς δύο πόλεις, τὴν Ποτείδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα· οἱ Ὀλύνθιοι βλέποντες τὰς τοιαύτας πρὸς αὐτοὺς διαθέσεις τοῦ Φιλίππου ἐθεώρουν ἑαυτοὺς εὐτυχεῖς καὶ ἀσφαλεῖς καὶ ἐπίστευον ὅτι ὁ Φίλιππος θὰ ἤρκεϊτο εἰς τὰς ἤδη κηθεύσας χώρας καὶ θὰ ἄφινε τὴν Ὀλυνθον μετὰ τῶν συμμαχίδων τῆς ὑφισταμένην ὡς ἀνεξάρτητον πολιτείαν παρὰ τὰ σύνορα τοῦ μακεδονικοῦ βασιλείου.

Ἄλλ' ὅτε ὁ Φίλιππος προεχώρησε πρὸς τὴν Θράκην, ὅτε κατεπύεταξε τὴν Θεσσαλίαν καὶ κατέβαλε τοὺς Φωκεῖς, ἀπέβη δὲ σαφὲς καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς τυφλώττοντας πῶς συνήθιζε νὰ φέρεται πρὸς τοὺς φίλους καὶ συμμάχους, τότε καὶ οἱ Ὀλύνθιοι δὲν ἠδύναντο πλέον νὰ ἐξακολουθῶσιν ἀπατώμενοι περὶ τῶν καθ' ἑαυτούς. Ἐκρινον λοιπὸν καλὸν νὰ πέμψωσι πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ νὰ εἰρηνεύσωσι πρὸς τοὺς Ἀθηναίους (τῷ 352 π. Χ.).

Τὸ διάβημα τοῦτο τῶν Ὀλυνθίων ὁ Φίλιππος ἐθεώρησε μὲν ὡς ἐχθρικόν, ἀλλὰ δὲν ἐπεχείρησε κατ' αὐτῶν πόλεμον ἀμέσως· ἠρκέσθη ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ εἰσβάλῃ (τῷ 351) εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ νὰ ἐπιδείξῃ τοῖς Ὀλυνθίοις ἀπειλητικῶς τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις. Τῷ 349 ὁμοῦ λαβὼν ὡς πρόφασιν τὴν ἄρνησιν τῶν Ὀλυνθίων ν' ἀποδώσωσι τὸν καταφυγόντα εἰς τὴν πόλιν αὐτῶν ἀδελφόν του Ἀρριδαῖον κηρύττει ὀριστικῶς τὸν πόλεμον κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· οὗτοι βλέποντες τὸν ἐπικείμενον κίνδυνον ἀποστέλλουσιν εἰς Ἀθήνας πρέσβεις ζητοῦντες συμμαχίαν καὶ ταχείαν βοήθειαν.

Ἐπὶ τῇ ἀφίξει τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων συνέρχονται οἱ Ἀθηναῖοι εἰς ἐκκλησίαν· κατὰ ταύτην ἔλαβον τὸν λόγον πολλοὶ ῥήτορες, ἐκφράσαντες ἐνδοιασμοὺς διὰ τὴν ἀποστολὴν βοηθείας εἰς Ὀλυνθον· τελευταῖον ἀναβαίνει εἰς τὸ βῆμα ὁ Δημοσθένης καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Ἀ' Ὀλυνθιακὸν — κατὰ τὸ θέρος τοῦ 349 —, ἐν ᾧ ὑποδεικνύει τοῖς Ἀθηναίοις, τί ὀφείλουσιν οὗτοι νὰ πράξωσιν ἐν τῇ προκειμένῃ περιστάσει.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1—2 πρὸς αὐτά.

Ἐντὶ πολλῶν κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: νομίζω ὑμᾶς ἐλέσθαι ἂν ἐντὶ πολλῶν χρημάτων. — αἰροῦμαι (τι) ἀντί τινος = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — εἰ φανερόν γένοιτο, ἀντικμ. τοῦ ἐλέσθαι ἂν = τὸ φανερόν γενέσθαι· τούτου ὑποκμ.: τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει = ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον μέλλει νὰ ὤφελῃσῃ τὴν πατρίδα. — περὶ ὧν σκοπεῖτε, συναπτέον τῷ «εἰ φανερόν γένοιτο». — περὶ ὧν... = περὶ τούτων, περὶ ὧν... = ὡς πρὸς ταῦτα, περὶ ὧν... = ὡς πρὸς τὴν (προκειμένην) ὑπόθεσιν, περὶ ἧς... — σκοπῶ περὶ τινος = σκέπτομαι περὶ τινος. — ὅτε, ἐνταῦθα αἰτλγχ. = ἐπειδὴ. — προθύμως, συναπτέον τῷ ἀκούειν. — ἐθέλειν... τῶν βουλομένων, τὸ μὲν ἐθέλειν = ἔχειν τὴν ἀπόφασιν, τὸ δὲ βούλεσθαι = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν. — ἐσκεμμένος = προσεσκεμμένος, προμελετημένος. — ἤκω = παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα) = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα. — ἂν... λάβοιτε = δύνασθε νὰ ἐννοήσητε. — ἀκούσαντες, μετχ. χρονκ. — τῆς ὑμετ. τύχης κτλ., ἡ φυσικὴ σειρὰ τῶν λέξεων: (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν ἐκ τοῦ παραχορῆμα πολλά τῶν δεόντων ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης. — (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις κτλ., ἀντικμ. τοῦ: ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης. — ἐπέρχεται τινι (μετ' ἀπρμφ.) = ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν τινος (νὰ...). — (τὸ) ἐπελθεῖν ἂν ἐνίοις εἰπεῖν, κατ' ἐννοίαν = τὸ ὅτι δύνανται τινες (ἐξ ὑμῶν) ἐκ στιγμιαίας ἐμπνεύσεως νὰ εἴπωσιν. — ἐκ τοῦ παραχορῆμα = ἐκ τοῦ προχείρου, ἄνευ προπαρασκευῆς. — ὑπολαμβάνω τῆς ὑμετέρας τύχης (γενκ. κατηγορηματικὴ) = νομίζω ἴδιον τῆς τύχης σας. — τὴν... αἵρεσιν, ὑποκμ. τοῦ: γενέσθαι, οὐ κτγρμ. τὸ: ῥαδίαν. — αἵρεσις = ἐκλογή. — ὑμῖν, ἡ δίκ. συναπτέα τῷ: αἶρ. γενέσθαι. — ὁ παρὼν καιρὸς... = ὁ παρὼν καιρὸς λέγει μόνον οὐχὶ φωνὴν ἀφιεῖς. — καιρὸς = περίστασις, εὐκαιρία. — μόνον οὐχὶ = σχεδόν· μετριάζει τὸ: φωνὴν ἀφιεῖς. — φωνὴν ἀφήμι = ἐκβάλλω φωνήν, φωνάζω. — τῶν πραγμ... = ἀντιληπτέον ἐστὶν ὑμῖν αὐτοῖς τῶν πραγμάτων ἐκείνων = δεῖ ὑμᾶς αὐτοὺς

ἀντιλαβέσθαι τῶν πραγμάτων ἐκείνων. — ἀντιλαμβάνομαι
 τινος, κυρίως=πιάνομαι ἀπὸ τινος· ἐνταῦθα=ἐπιλαμβάνομαι τινος,
 ἀναμειγνύομαι, ἐπεμβαίνω ἐνεργῶς εἰς τι. — τὰ πράγματα ἐκεῖνα=τὰ
 ἐκεῖ (δηλ. ἐν Ὀλύνθῳ) πράγματα. — ἡμεῖς οὐκ...=ἡμεῖς δοκοῦμέν
 μοι ἔχειν πρὸς αὐτὰ οὐκ οἶδα ὅντινα τρόπον = ἡμεῖς φαινό-
 μεθα ὅτι πρὸς αὐτὰ (τὰ πράγματα) διακείμεθα δὲν γνωρίζω πῶς.

Περὶ ὧν νυνὶ σκοπ., τότε οἱ Ἀθηναῖοι ἐσκέπτοντο ἂν πρέπει
 ν' ἀποστείλωσι βοήθειαν εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ἢ ὄχι. — οὕτως ἔχει,
 ὅτι δηλ. προτιμάτε τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος ἀντὶ πολλῶν χρη-
 μάτων. — ἐσκεμμένος... ἐπελθεῖν, ἄλλοι μὲν τῶν ρητόρων τῶν
 Ἀθηναίων ἠγόρευον προμελετημένοι καὶ προπαρασκευασμένοι,
 ἄλλοι δὲ ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου· ὁ Δημοσθ. ἀνέ-
 δαινεν εἰς τὸ βῆμα πάντοτε προπαρασκευασμένος. — τοῦτ' ἂν ἀκ.
 λάβοιτε — πολλὰ τῶν δεόντων ἐκ τοῦ παρ. ἐνίοις ἂν ἐπελθ.
 εἰπεῖν, ἢ ἐννοεῖν: εἰσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἱκανοὶ ὄχι μόνον νὰ
 ἐννοήσητε τοὺς προπαρασκευασμένους λόγους τῶν ρητόρων, ἀλλὰ
 καὶ οἱ ἴδιοι νὰ ἐκφέρητε εὐστόχους γνώμας ἄνευ προπαρασκευῆς,
 ἐκ τοῦ προχείρου, ὑπὸ τὴν ἔμπνευσιν τῶν προστατευόντων τὰς
 Ἀθήνας θεῶν (πρβλ. καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 15 «καὶ γὰρ...»). —
 ἦκει, οἱ λαμβάνοντες τὸν λόγον ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ὠμίλουν ἀπὸ τοῦ
 βήματος καὶ οὐχὶ ἐκ τῆς θέσεώς των· φράσεις δὲ συνήθεις περὶ
 τῶν ἀγορευόντων ρητόρων ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ εἶναι αἱ ἐξῆς: ἀνίστα-
 σθαι, παριέναι, παρεῖναι ἐπὶ τὸ βῆμα, ἦκειν, πρόσοδον ἢ πάρο-
 δον ποιεῖσθαι, ἀναβαίνειν εἰς τὸ πλῆθος. — τῆς ὑμετέρας
 τύχης, ὁ ρήτωρ πολλάκις ἐξυμνεῖ τὴν τύχην τῶν Ἀθηναίων (πρβλ.
 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 2, § 22)· περὶ αὐτῆς ὑπῆρχεν ὁ ἐξῆς μῦθος: ὁ
 Ποσειδῶν ὀργισθεὶς κατὰ τῶν Ἀθηναίων, διότι προετίμησαν νὰ
 τεθῶσιν ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀθηνᾶς, κατηράσθη αὐτοὺς νὰ
 σκέπτονται πάντοτε κακῶς· ἀλλ' ἡ Ἀθηνᾶ ἀντηυχήθη πάντα τὰ
 κακῶς ἐσκεμμένα νὰ μεταβάλλωνται πρὸς ὄφελος τῶν Ἀθηναίων.
 — ἐξ ἀπάντων, δηλ. τῶν λεχθέντων. — ὥστ'... ἑαδίαν τὴν...
 αἴρεσιν γενέσθαι, ἐπόμενον εἶναι ν' ἀποδαινῇ τοῖς Ἀθηναίοις
 εὐκολος ἢ ἐκλογὴ τῆς κρείττονος γνώμης (τοῦ συμφέροντος),
 ἅφ' οὗ οὗτοι — κατὰ τὸν ρήτορα — εἶναι ἱκανοὶ εἰς τί; πρβλ. ἀνω-
 τέρω: τοῦτ'... ἂν λάβοιτε — πολλὰ τῶν δεόντων κτλ. — αὐτῶν,
 δηλ. τῶν ἐν Ὀλύνθῳ πραγμάτων.

§ 2 ἔστι — 3.

Ἔστι δὴ τὰ γ' ἐμοὶ δοκοῦντα = ἃ δὴ γ' ἐμοὶ δοκεῖ, ἔστι ταῦτα· κατ' ἔννοιαν = λοιπὸν ἢ ἰδική μου γνώμη εἶναι. — ἥδη = εὐθύς, ἄνευ ἀναβολῆς. — παρασκευάζομαι τὴν ταχίστην (δηλ. δδόν) = παρασκευάζομαι τάχιστα. — ὅπερ καὶ πρότερον = ὅπερ πρότερον (δηλ. ἐπάθετε). — ἥτις... ἐρεῖ καὶ παρέσται..., ἀναφрк. τελκ. προτάσεις = ἵνα αὕτη... εἴπῃ καὶ παραγένῃται. — πάρεμι τοῖς πράγμασι (τῶν Ὀλυνθίων) = παρευρίσκομαι εἰς τὰ πράγματα, παρακολουθῶ ἐκ τοῦ πλησίον μὲ προσοχὴν τὴν ἐξε-
λιξιν τῶν (ἐν Ὀλύνθῳ) πραγμάτων. — ὥς, αἰτλγ. — ἔστι τοῦτο (ὑποκμ.) δέος (κτγρμ.), κατ' ἔννοιαν = τοῦτο φοβητέον (ἔστιν) ἡμῖν = τοῦτο δεῖ ἡμᾶς φοβεῖσθαι. — μὴ = μήπως· συναπτέον τῷ τρέψῃται καὶ παρασπάσῃται. — ὦν, μετχ. αἰτλγκ. — δεινὸς (μετ' ἀπρμφ.) = ἐπιτήδεις (εἰς τὸ νά...). — ἀνθρωπος = ὁ ἀνθρωπος. — χρωμαι πράγμασι = ἐπωφελοῦμαι (τάς) περιστάσεις. — τὰ μέν... τὰ δέ... τὰ δέ = ἄλλοτε μέν... ἄλλοτε δέ... ἄλλοτε δέ. — εἰκων... ἀπειλῶν... διαβάλλων, μετχ. τροπκ. — ἡνίκ' ἂν (= ὅταν) τύχῃ, δηλ. εἰκων. — ἀξιόπιστος δ' ἂν... φαίνοιτο = καὶ τότε (δηλ. εἰ ἀπειλοίῃ) θὰ ἐφαίνετο ἀξιόπιστος. — ἡμᾶς διαβ. καί... ἡμ., τὸ β' ἀντικμ. (τὴν ἀπουσίαν) προσδιορίζει ἀκριβέστερον τὸ α' (ἡμᾶς)· κατ' ἔννοιαν = διαβάλλων ἡμᾶς εἰς τοὺς Ὀλυνθίους ὅτι δὲν παρευρισκόμεθα πλησίον των πρὸς ὑποστήριξιν των. — τρέπομαι καὶ παρασπῶμαί τι τῶν ὅλων πραγμάτων = τρέπω μὲ τὸ μέρος μου (πρὸς ὄφελός μου) καὶ παρασύρω σπουδαῖόν τι σημεῖον τῆς ὅλης πολιτικῆς καταστάσεως.

Τὴν βοήθειαν, δηλ. τὴν ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων ζητουμένην. — ἐνθένδε, ἐξ Ἀθηνῶν, ἥτοι μὲ δυνάμεις συγκειμένας ἐκ πολιτῶν, οὐχὶ ἐκ ξένων. — ὅπερ καὶ πρότερον, ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τὰς ἀπωλείας τῶν πόλεων Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων, τὰς ὀρειλομένας εἰς τὴν ῥαθυμίαν τῶν Ἀθηναίων (πρὸλ. § 8, § 9). — πρεσβείαν πέμπειν, δηλ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους. — ταῦτ(α), δηλ. τὰς ὑπὲρ αὐτῶν (τῶν Ὀλυνθίων) ἀποφάσεις ὑμῶν. — ἀνθρωπος, πολλάκις οὕτω περιφρονητικῶς ὀνομάζει τὸν Φίλιππον ὁ Δημοσθ. — εἰκων, ὥς ὅτε παρέδωκε τοῖς Ὀλυνθίοις τὴν Ποτεΐδαιαν καὶ τὸν Ἀνθεμοῦντα (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 41· πρὸλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 7).

— ἀξιόπιστος ἂν εἰκότως, καθ' ὅσον πολλὰι πόλεις μέχρι τοῦδε εἶχον δοκιμάσει τὴν ἀπειλὴν τοῦ Φιλίππου πραγματοποιηθεῖσαν. — *τρέπηται καὶ παρ. τι τῶν ὄλων πρ.*, ἔαν δηλ. ὁ Φίλιππος κατορθώσῃ νὰ συμφιλιωθῇ πάλιν μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἢ παρακωλύσῃ τὴν διαπραγματευομένην συμμαχίαν μεταξὺ Ὀλύνθου καὶ Ἀθηνῶν.

§ 4 — 5.

Οὐ μὴν ἀλλ(ά) = ἀλλ' ὅμως· τὸ πλήρες θὰ ἦτο : οὐ μὴν γενήσεται τοῦτο, ἀλλ(ά). — ἐπιεικῶς = σχεδόν· κατ' ἔννοιαν = δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι· μετριάξει τὸ : καὶ βέλτιστον ὑμῖν (δηλ. ἐστὶ), μεθ' οὗ πρέπει νὰ συναφθῇ = εἶναι καὶ ὠφελιμώτατον εἰς σᾶς = σᾶς ὠφελεῖ τὰ μάλιστα. — δύσμαχος = δυσπόλεμητος. — τῶν Φ. πραγμάτων, γενκ. διαιρετκ. τοῦ ὅ. — ὁ δυσ. ἐ. τῶν Φ. πραγμ., κατ' ἔννοιαν = ὅπερ καθιστᾷ τὸν Φίλιππον λίαν δυσπόλεμητον. — τὸ ... εἶναι ... καὶ (τό) ... παρεῖναι, ὑποκείμενα τοῦ προέχει καὶ ἔχει. — τὸ εἶναι πάντων ... = τὸ εἶναι ἐκεῖνον, ὄντα ἓνα, κύριον πάντων. — καὶ ῥητῶν καὶ ἀπορρητῶν, ἐπεξηγήσεις τοῦ : πάντων. — ῥητὸς = ὁ λεγόμενος, περὶ οὗ δύναται νὰ γίνηται λόγος. — ἀπόρρητος = ὁ μὴ λεγόμενος, περὶ οὗ δὲν πρέπει νὰ γίνηται λόγος, μυστικός. — δεσπότης = ἀπόλυτος κύριος, ἔχων ἀπεριόριστον ἐξουσίαν. — πρὸς μὲν τὸ τά ... = πρὸς μὲν τὸ πράττεσθαι τὰ τοῦ πολέμου ταχὺ (ἐπίρρ.) καὶ κατὰ καιρὸν, κατ' ἔννοιαν = ὡς πρὸς μὲν τὴν ταχεῖαν καὶ ἔγκαιρον διεξαγωγὴν τῶν πολεμικῶν τοῦ ἐπιχειρήσεων. — πολλῶ προέχει (ἀμτὲτ.) = (τοῦτο [δηλ. τό ... εἶναι ... καὶ ... παρεῖναι]) εἶναι μέγα πλεονέκτημα. — πρὸς δὲ τὰς ... = ὡς πρὸς δὲ τὰς ... — καταλλαγὴ = συμφιλίωσις. — ἂν ... ποιήσαιτο, δηλ. εἰ βούλονται Ὀλύνθιοι. — ἄσμενος, κτηγρμ. τοῦ ὑποκειμένου (ἐκεῖνος) σημαῖνον τρόπον = ἄσμένως. — ἐναντίως ἔχει = (αὐτὸ τοῦτο [δηλ. τό ... εἶναι ... καὶ ... παρεῖναι]) φέρει ἐναντίον ἀποτελεσμα (δηλ. εἶναι μειονέκτημα). — ὑπὲρ μέρους χώρας = πρὸς ὑπεράσπισιν μέρους τινὸς τῆς χώρας των. — ἀλλ' ἀναστ ... = ἀλλ' ὑπὲρ ἀναστάσεως καὶ ... ἐνταῦθα ἢ ὑπὲρ = πρὸς ἀπόκρουσιν, πρὸς ἀποφυγὴν. — ἀνάστασις = καταστροφή. — ἀνδραποδισμὸς = ὑποδούλωσις. — ἀτ' Ἀμφιπ. = ἀτ' ἐποίησε τοὺς παραδόντας τῶν Ἀμφιπολιτῶν (= ἐκείνους τῶν

Ἀμφιπολιτῶν, οἱ παρέδωσαν) τὴν πόλιν αὐτῷ καὶ (ἃ ἐποίησε) τοὺς ὑποδεξαμένους τῶν Πυδναίων (=ἐκείνους τῶν Πυδναίων, οἱ ὑπεδέξαντο). — *ποιῶ τί τινα* = κάμνω τι εἰς τινα. — *ὅλως* = ἐν γένει. — *ἄπιστον* (κτγρμ.) *ταῖς πολιτείαις ἢ τυραννίς (ἔστι)* = ἢ τυραννίς εἶναι τι, εἰς ὃ δὲν δίδουσι πίστιν τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα. — *ἄλλως τε καὶ* = καὶ μάλιστα. — *ὄμορος, ον* = ὁ ἔχων τὰ αὐτὰ ὅρια μετὰ τινος, γειτονικός. — *ἔχωσι, ὑποκμ.*;

Τοῦθ', ὃ... τῶν Φ. πραγμ., [δηλ. τὸ εἶναι π... καὶ π. παρεῖναι... — κύριον... ἀπορρήτων, ὁ Φίλ. ἐπραττεν ὅσα αὐτὸς μόνος ἔκρινε κατάλληλα χωρὶς νὰ προλέγῃ διὰ τῶν ψηφισμάτων μηδὲ νὰ συσκέπτηται ἐν τῷ φανερῷ — ὡς συνέβαινεν ἐν Ἀθήναις διὰ τὴν φύσιν τοῦ δημοκρατικοῦ πολιτεύματος — . — στρατηγὸν καὶ δεσπότην, ἐν ᾧ ἐν Ἀθήναις οἱ στρατηγοὶ δὲν ἦσαν ἀπόλυτοι κύριοι· τούτοις δὲν ἐπετρέπετο νὰ πράττωσί τι παρὰ τὰ ψηφισθέντα ὑπὸ τοῦ δήμου. — ταμίαν, ὁ Φίλ. διέθετε τοὺς θησαυροὺς τοῦ κράτους, ὡς ἔκρινε καλόν, ἄνευ τῶν ὀχληρῶν διατυπώσεων, εἰς ἃς ὑπέκειντο αἱ δημοκρατικαὶ πολιτεῖαι. — πανταχοῦ.. παρεῖναι, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, οἵτινες διεξῆγον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον πάντοτε διὰ μισθοφορικῶν στρατευμάτων καὶ ἀνέθετον ἐνίοτε τὴν διοίκησιν τοῦ στρατοῦ εἰς ἄρχοντα οὐχὶ οἰκεῖον, ἀλλὰ ξένον. — ἃ τ' Ἀμφιπολ. ἐποίησε..., ὁ Φίλ. εἰσελθὼν εἰς τὴν Ἀμφίπολιν καὶ τὴν Πύδναν διέταξε νὰ φονευθῶσιν οἱ παραδῶσαντες αὐτῷ τὰς δύο ταύτας πόλεις· οὗτοι, ὡς ἐξάγεται ἐκ τοῦ συμπεράσματος, εἰς ὃ καταλήγει ὁ ῥήτωρ (ὅλως ἄπιστον κτλ.), ἦσαν ἀρχηγοὶ τῶν ἐν τῇ Ἀμφιπόλει καὶ Πύδνῃ δημοκρατικῶν.

§ 6 — 7.

Ἐγνωκότας... ἐνθυμουμένους, μετχ. αἰτλγκ. — γιννώσκω = ἐννοῶ. — *ἃ προσήκει, δηλ. ἐνθυμεῖσθαι. — ἐνθυμοῦμαι τι* = σκέπτομαι τι, ἔχω τι πρὸ ὀφθαλμῶν. — *ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ... προσέχειν* = καὶ ἐθελῆσαι καὶ παρ. καὶ... προσέχειν· καὶ τὰ τρία ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ *δεῖν*, ὅπερ ἐξαρτ. ἐκ τοῦ *φημί*. — *ἐθέλω* (ἄνευ ἀντικμ.) = ἔχω τὴν ἀγαθὴν θέλησιν (τὴν προθυμίαν). — *παροξύνομαι* = ἐξάπτομαι, ἐξεγείρομαι. — *προσέχω (τὸν νοῦν) τινὶ* = ἔχω ἐστραμμένην τὴν προσοχὴν μου εἰς τι. —

εἴπερ ποτὲ καὶ νῦν = τῶρα περισσότερον ἢ ἄλλοτε· τὸ πλήρες
 θὰ ἦτο· εἴπερ ποτὲ ἠθελήσατε καὶ παρωξύνθητε καὶ προσέ-
 σχεστε, καὶ νῦν δεῖ ἐθελῆσαι καὶ παροξυνθῆναι καὶ προσέχειν.
 — εἰσφέροντας . . . ἐξιόντας . . . ἐλλείποντας, μετχ. τροπικαί.—
 εἰσφέρω χρήματα = εἰσφέρω εἰσφορὰν = πληρώνω τὸν φόρον
 (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιδαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς).
 — αὐτοὺς = ὑμᾶς αὐτούς. — ἐξέρχομαι = ἐκστρατεύω. — καὶ μη-
 δέν . . . , ὁ καὶ = καὶ ἐν γένει. — ἐλλείπω τι = ὑστερῶ εἰς τι. —
 σκῆψις, κυρίως = βάσις, ἐφ' ἧς στηρίζεται τις· ὅθεν = πρόφα-
 σις, δικαιολογία. — οὐδὲ λόγος οὐδὲ σκ. ἔθ' (= ἔτι) ὑμῖν . . .
 ὑπολείπεται = δὲν ἔχετε πλέον κανένα λόγον καὶ καμμίαν πρό-
 φασιν. — τοῦ μή . . . = τοῦ μή ἐθέλειν ποιεῖν τὰ δέοντα. —
 νυνὶ = τῶρα δά. — θρυλῶ τι = συνεχῶς ὁμιλῶ περὶ τίνος, συχνά-
 κισ ἐπαναλαμβάνω τι. — τέως = μέχρι τοῦδε. — Ὀλυνθίους ἐκπ.
 δεῖν Φ., ἐπεξήγησις τοῦ δ (ἐθρύλουν) = ὅτι δηλ. πρέπει νά . . .
 — ἐκπολεμῆσαι, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. ἡμᾶς· τὸ ἀπρμφ.
 εἶναι ὑποκμ. τοῦ δεῖν. — ἐκπολεμῶ (-έω) τινά τινα = περιπλέκω
 τινὰ εἰς πόλεμον πρὸς τινα. — αὐτόματος, ον = ἄφ' ἑαυτοῦ κινου-
 μένος = ἄφ' ἑαυτοῦ. — γίγνεται τι αὐτόματον = γίνεται τι ἄφ'
 ἑαυτοῦ, μόνον του. — καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. — ὡς ἂν ὑμῖν μ.
 συμφέροι = κατὰ τρόπον λίαν συμφέροντα εἰς ὑμᾶς. — ἀναιροῦ-
 μαι τὸν πόλεμον = ἀναλαμβάνω, ἐπιχειρῶ τὸν πόλεμον. — σφαλ.
 σύμμαχοι, δηλ. ἦσαν ἂν. — σφαλερὸς = ἄστατος, ἀβέβαιος. —
 μέχρι του (= τινός) = (μόνον) ἐπὶ τινα χρόνον. — ταῦτ' ἂν ἐγνω-
 κότες ἦσαν = θὰ εἶχον ταύτην τὴν γνώμην (ὅτι δηλ. ὤφειλον νά
 πολεμῶσι πρὸς Φίλ.). — ἐκ τῶν . . . , ἢ ἐκ σημαίνει αἰτίαν = ἔνεκα.
 — τὰ πρὸς αὐτοὺς ἐγκλήματα = δυσαρέσκεια, παράπονα, ἀνα-
 φερόμενα εἰς ἑαυτοὺς (= ἰδία των). — βεβαίαν . . . = εἰκός (ἐστι)
 ἔχειν αὐτοὺς βεβαίαν τὴν ἔχθραν ὑπέρ . . . — βέβαιος = διαρ-
 κής. — εἰκός (δηλ. ἐστι) = ἐπόμενον εἶναι. — τὴν ἔχθραν = τὴν
 (κατὰ τοῦ Φιλ.) ἔχθραν των. — αὐτούς, ὑποκμ. τοῦ ἔχειν, ὅπερ
 ὑποκμ. τοῦ εἰκός (ἐστι). — ὑπὲρ ὧν = ἔνεκα τούτων, τὰ ὁποῖα.
 — φοβοῦνται, δηλ. μὴ πάθωσιν.

Ταῦτί(α), τὰ προειρημένα (δηλ.;). — τᾶλλ' . . . πάντα, δηλ.
 τὴν παρὰ τοῖς ἄλλοις ὑπόληψιν καὶ δόξαν, τοὺς ἐπαπειλοῦντας κιν-
 δύνους κ.τ.τ. Ὁ Δημοσθ. πάντοτε νοεῖ καὶ ἀφίνει νά ἐννοῶσι περισ-

σότερα τῶν ὧσων λέγει· οὕτω κατωτέρω «*μηδὲν ἐλλείποντας*», «*τᾶλλα*» (§ 9). — *χρ. εἰσφέροντας*, ἐν καιρῷ πολέμου ἐτάσσετο διὰ ψηφίσματος τοῦ δήμου φόρος ἔκτακτος πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς ἀναλόγως τῆς περιουσίας τῶν τελούντων αὐτὸν (ἡ *εἰσφορὰ* λεγομένη)· τὴν εἰσφορὰν ὑπεχρεοῦντο νὰ εἰσφέρωσι πάντες οἱ πολῖται, ἐξαίρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων· πολλοὶ ὅμως τῶν Ἀθην. κατώρθωνον ν' ἀποφεύγωσιν αὐτὴν προσποιούμενοι ὅτι ἦσαν πένητες. — *χρ. εἰσφέροντας* — *καὶ αὐτοὺς ἐξιόντας*, πολλάκις ὁ Δημοσθ. συνημμένως αὐτὰ ἐκφέρει, διότι ἀμφότερα ἦσαν ἀναγκαιότατα πρὸς τὴν ἐπιτυχὴ τοῦ πολέμου ἔκθασιν (πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 13, § 24, § 27, § 31). — *αὐτούς*, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — *αὐτόματον*, ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθηναίων. — *εἰ μὲν γὰρ* κ.τ.λ., ταῦτα ἐκθέτουσι τὸν ὠφελιμώτατον τρόπον, καθ' ὃν *αὐτόματον γέγονεν*, ὃ πάντες ἐθρύλουν τέως. — *τὸν πόλεμον*, δηλ. τὸν κατὰ τοῦ Φίλ. πόλεμον, ὃν ἤδη πολεμοῦσιν. — *μισοῦσι*, δηλ. τὸν Φίλ. — *αὐτούς*, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — *ὑπὲρ ὧν φοβοῦνται*, οἱ Ὀλυνθιοὶ φοβοῦνται μήπως ὁ Φίλ. ὥς ἄσπονδος ἐχθρὸς πάσης ἐλευθέρας πολιτείας καταστρέψῃ τὴν πατρίδα των (πρβλ. § 5 «*ἀλλ' ἀναστάσεως καὶ ἀνδραποδισμοῦ τῆς πατρίδος*»). — *πεπόνθασι*, ἴσως ὑπονοεῖ ἐνταῦθα ὁ ῥήτωρ τὴν στρατιωτικὴν ἐπίδειξιν, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλ. κατὰ τῆς Ὀλυνθοῦ ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσχγ. ἐν σελ. 45.

§ 8—9.

Δὴ = λοιπόν. — *παραπεπτωκὼς καιρὸς* = εὐκαιρία, ἥτις (ἀνελπίστως) ἔχει παρουσιασθῇ. — *ἀφεῖναι*, ὡς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέα ἢ αἰτιατκ.: *ὕμᾱς*· τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, ὡς καὶ τὸ *παθεῖν*, εἶναι ὑποκμ. τοῦ *δεῖ*. — *ἀφίημι καιρὸν* = ἀφίνω νὰ μοῦ διαφύγῃ εὐκαιρία. — *ἤδη* = μέχρι τοῦδε. — *εἰ γάρ, ὅθ'...* ἡμεῖς = διότι ἐὰν ἡμεῖς κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον, ὅτε... — *ἤκομεν Εὐβ. βεβοηθηκότες* = εἴχομεν ἐπανέλθει (εἰς Ἀθήνας) ἐκ τῆς ἐκστρατείας, ἣν εἴχομεν ἐπιχειρήσει πρὸς βοήθειαν τῶν Εὐδοέων. — *πάρειμι ἐπὶ τὸ βῆμα* = ἔχω παρουσιασθῇ εἰς τὸ βῆμα. — *Ἀμφιπολιτῶν*, γενκ. διαιρητ. τοῦ: *Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς*· κατ' ἔννοιαν = ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς Ἀμφιπόλεως. — *πλεῖν* = ἐκπλεῖν. — *τὴν πόλιν* = τὴν ἑαυτῶν πόλιν. — *παρέχομαι προθυμίαν* = δεικνύω

προθυμίαν. — ἤνπερ . . . , ποῖον τὸ ῥ. τῆς ἀναφρκ. προτάσεως;
 — εἵχει(ε) ἂν . . . καὶ . . . ἂν ἦτε ἀπηλλαγμένοι = θὰ κατελαμβά-
 νετε . . . καὶ θὰ ἦσθε ἀπηλλαγμένοι ἀπόδοσις τοῦ ὑποθκ. λόγου·
 τὸ ἡγούμενον: εἰ παρειχόμεθ(α). — τὰ πράγματα = αἱ φροντί-
 δες, οἱ περισπασμοί. — ἡνίκα = ὅτε. — τᾶλλα, δηλ. χωρία (= ὄχυ-
 ραὶ θέσεις). — τᾶλλα, ἵνα μή . . . , τὸ πλήρες: τᾶλλα, σιωπῶ δὲ
 τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἵνα μή . . . — καθ' ἕκαστα (δηλ. τὰ χωρία)
 λέγω = ἀναφέρω (τὰ χωρία) ἐν πρὸς ἑν. — διατρίβω (δηλ. τὸν
 χρόνον) = χρονοτριβῶ. — πολιορκούμενα, κτγρμκ. μετοχὴ ἑξαρτω-
 μένη ἐκ τοῦ ἀπηγγέλλετο· ἐτέθη κατὰ τὸ γένος τοῦ πλησιεστέρου
 ὑποκμ.: τᾶλλα. — εἰ . . . τούτων ἐνὶ τῷ πρώτῳ . . . ἐβοηθήσαμεν αὐ-
 τοί = ἐὰν ἡμεῖς αὐτοὶ (αὐτοπροσώπως) ἡρχόμεθα εἰς βοήθειαν ἑνὸς ἐκ
 τούτων (τῶν χωρίων) καὶ μάλιστα τοῦ πρώτου (δηλ. τῆς Πύδνης).
 — ῥάδιος (δηλ. πολεμεῖσθαι) = εὐκολος πρὸς καταπολέμησιν.
 — ἂν ἐχρώμεθα τῷ Φιλ. = θὰ εἵχομεν νὰ κάμωμεν μὲ ἕνα
 Φίλιππον. — προΐέμενοι . . . οἴόμενοι, μετχ. αἰτλγκ. — τὸ παρὸν
 ἀεὶ προΐεμαι = ἀμελῶ (καταφρονῶ) τὴν ἐκάστοτε παρουσιαζο-
 μένην εὐκαιρίαν. — τὰ μέλλοντ(α) αὐτόματα σχήσει καλῶς =
 τὰ μέλλοντα θὰ λάβωσι μόνα των καλὴν ἐκδασιν. — τηλικοῦτος,
 ἡλίκος = τόσον μέγας, ὅσος. — πω (πάντοτε μετ' ἀρνήσεως) =
 μέχρι τοῦδε. — ἥκει = ἔχει παρουσιασθῇ. — οὗτος ὁ τῶν Ὀλυν-
 θίων, ἐπεξήγησις τοῦ καιρός τις = δηλ. αὕτη (ἡ εὐκαιρία) ἡ
 ὑπὸ τῶν Ὀλυνθίων παρεχομένη. — οὐδενὸς ἐλάττων = οὐκ ἐλάτ-
 των (ἄλλου) τινός. — ἐλάττων ἐστὶ = εἶναι κατώτερος, ὕστερεῖ
 κατὰ σπουδαιότητα. — τῶν προτέρων ἐκείνων, δηλ. καιρῶν.

Τοιοῦτον . . . παραπ. καιρόν, ἐννοεῖται ἡ εὐκαιρία, ἣν οἱ Ὀλυν-
 θιοὶ παρέχουσι νῦν τοῖς Ἀθηναίοις ζητοῦντες τὴν βοήθειαν αὐτῶν
 κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ὅπερ . . . πεπόνθατε, τοῦτο ἐκτίθεται εὐθύς
 κατωτέρω: εἰ γάρ . . . καὶ πάλιν . . . — Εὐβ. βεβοηθηκότες, ἐννοεῖ-
 ται ἡ εἰς Εὐβοίαν ἐκστρατεία τῶν Ἀθην. ὑπὸ τὸν Τιμόθεον (ἐν
 ἔτει 357), ἧς ἡ αἰτία ἡ ἐξῆς: ἐκ τῶν δύο ἐν Εὐβοίᾳ πολιτικῶν
 κομμάτων τὸ μὲν ἐν ἐξήτησε τὴν βοήθειαν τῶν Θηβαίων, τὸ δὲ
 ἄλλο τὴν τῶν Ἀθην.· καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν οἱ Θηβαῖοι οὐδὲν ἐμπό-
 διον ἀπαντήσαντες ὑπερίσχυσαν· ὕστερον ὁμως ἐλθόντες οἱ Ἀθη-
 ναῖοι ἐνίκησαν τοὺς Θηβαίους καὶ ἡνάγκασαν αὐτοὺς ν' ἀπέλθωσι
 τῆς νήσου. Ταύτης τῆς ἐκστρατείας μετέσχε καὶ ὁ Δημοσθ. ὡς

τριήραρχος ἐβελοντής· δι' αὐτὸ καὶ τὸ ρ. εἰς α' πρόσωπον (*ἤκομεν*). — *παρήσαν* . . . ἐπὶ τὸ β., βλ. ἐν σελ. 47 «*ἤκει*». — *Ἰέραξ καὶ Στρατοκλῆς*, οὗτοι ἐστάλησαν εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 ὑπὸ τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἐπιθυμούντων νὰ παραδώσωσι τὴν πόλιν τοῖς Ἀθην., διότι ὁ Φίλ. ἤτοιμάζετο νὰ πολιορκήσῃ αὐτήν. — *ἐπὶ τοῦτ' ὁ β.*, δηλ. τὸ ἐν Πνυκί, ἐφ' οὗ ἴστατο ὁ ῥήτωρ. — *τὴν πόλιν*, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν. — *τὴν αὐτὴν παρειχόμεθ'* . . . , οἱ Ἀθην. ἀπέκρουσαν τὰς προτάσεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν ἀφ' ἐνὸς μὲν ὡς εὐρισκόμενοι τότε ἀρκούντως ἐνησχολημένοι εἰς τὸν συμμαχικὸν πόλεμον, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὡς λαβόντες παρὰ τοῦ Φίλ. τὴν διαβεβαίωσιν ὅτι αὐτὸς θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν ὑπὲρ αὐτῶν. — *εἴχει' ἄν* . . . , διότι ὁ Φίλ. δὲν θὰ ἐτόλμα νὰ προσβάλῃ τὴν Ἀμφίπολιν κατεχομένην ὑπὸ τῶν Ἀθην., ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ὅτι ἐπέζητησεν οὗτος διὰ δόλου νὰ μὴ σταλῇ βοήθεια, διαβεβαίων τοὺς Ἀθην. ὅτι ὑπὲρ αὐτῶν θὰ καταλάβῃ τὴν Ἀμφίπολιν. — *πάντων τῶν . . . πραγμάτων*, ἃ παρέσχε τοῖς Ἀθην. ὁ μακρὸς καὶ ἀτυχὴς πόλεμος, ὃν ἀνέλαβον οὗτοι κατὰ τοῦ Φιλίπ. (ἀπὸ τοῦ 357) πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως. — *Πύδνα, Ποτ* . . . , ἡ Πύδνα κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίπ. τῷ 357, ἡ Ποτεΐδαια τῷ 356, ἡ Μεθώνη τῷ 353, αἱ Παγασαὶ τῷ 352· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37/38. — *τᾶλλα*, δηλ. Φεραί, Μαγνησία, Θρακικαὶ τινες πόλεις (§ 13). — *προθύμως* . . . *αὐτοί*, εἰς τὰς πολιορκουμένας πόλεις ἐστάλησαν βοήθειαι, ἀλλ' αὗται ὡς ἐλθοῦσαι ἀργά — μετὰ τὴν ἐκπόρθησιν τῶν πόλεων — καὶ ὡς ἀποτελούμεναι ἐκ μισθοφορικοῦ στρατοῦ οὐδὲν κατώρθωσαν. — *νυνὶ δὴ*, διὰ τούτων ἐπανέρχεται εἰς τὰ ἐν § 8 προειρημένα: «*οὐ δεῖ . . . ἀφεῖναι*», ἀφ' ὧν ἀπεμακρύνθη διὰ τὴν εἰσαγωγὴν παραδειγμάτων. — *αὐτόματος*, διότι οἱ Ὀλύνθιοι αὐθόρμητοι ἐζήτησαν τὴν βοήθειαν τῶν Ἀθην. — *τῶν προτέρων ἐκείνων (καιρῶν)*, δηλ. ποίων;

§ 10—11.

Ἐμοιγε δοκεῖ = ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω. — *ἄν*, οὗτος ἀνήκει τῷ ἔχειν, πρὸ τοῦ ὁποίου ἐπαναλαμβάνεται. — *τις . . . καταστάς*, ἢ μετχ. ὑποθτικ. = *εἴ τις κατασταίῃ*. — *καθίσταμαι δίκαιος λογιστῆς τινος* = ὀρθῶς ὑπολογίζω τι. — *τὰ παρὰ τῶν θεῶν τινα ὑπερηγμένα* (τοῦ ρ. *ὑπάρχειν*) = αἱ εὐεργεσίαι, τὰς ὁποίας οἱ

θεοὶ οἴκοθεν (πρῶτοι) ἔχουσι κάμει εἰς τινα.—*καίπερ οὐκ ἔχ.* ὥς *δεῖ* (δηλ. *ἔχειν*) *πολλῶν*—*ἄν* καὶ πολλὰ (πράγματά μας) δὲν εὐρίσκονται εἰς ἣν κατάστασιν πρέπει νὰ εὐρίσκωνται.—*ἔχω χάριν τινὶ*—χρεωσθῶ, γνωρίζω χάριν εἰς τινα.—*ἄν... ἄν ἔχειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *δοκεῖ*—ὅτι ἤθελε χρεωστεῖ.—*τό... ἀπολωλενέ- ναι (ἡμᾶς)*, ἀντικμ. τοῦ *ἄν θείη*—τὸ νὰ ἔχωμεν χάσει.—*τῆς ἡμετέρας ἀμελείας*, γενκ. κατηγρημτκ. τοῦ *ἄν τις θείη*—δύνα- ταί τις νὰ (τὸ) θεωρήσῃ ὡς προσελθὼν ἐκ τῆς ἰδικῆς μας ἀμελείας —δύναται τις νὰ (τὸ) ἀποδώσῃ εἰς τὴν ἰδικήν μας ἀμέλειαν.— *τὸ μήτε πεπονθέναι (ἡμᾶς)*, *πεφηνέναι τε*—τὸ νὰ μὴ ἔχωμεν πάθει...., καὶ τὸ νὰ ἔχῃ προσέτι παρουσιασθῇ.—*πάλαι*—πρὸ πολλοῦ.—*ἀντίρροπός τινος*—ἰσόσταθμος, ἴσου βάρους πρὸς τι.— *συμμαχία ἀντίρροπός τινος*—συμμαχία δυναμένη ν' ἀντι- σταθμίσῃ τι.—*χρῆσθαι*, δηλ. *αὐτῇ (τῇ συμμαχίᾳ)*.—*χρῶμαι τινι*—κάμνω (καλὴν) χρῆσίν τινος—ἐπωφελοῦμαι τι.—*τῆς παρ' ἐκ. εὐνοίας εὐεργέτημα*—ὡς εὐεργεσίαν ὀφειλομένην εἰς τὴν (πρὸς ἡμᾶς) εὐνοίαν ἐκείνων.—*παρόμοιόν ἐστιν, ὅπερ...*— *τοῦτο παρόμοιόν ἐστιν ἐκείνῳ, ὅπερ (ἐστὶ) καὶ...*· κατ' ἔννοιαν—εἰς ταύτας (τάς ὑπὸ τῶν θεῶν παρεχομένας εὐεργεσίας) συμβαίνει τὸ αὐτό, τὸ ὅποιον συμβαίνει καὶ εἰς τὴν ἀπόκτησιν τῶν χρημάτων.—*γάρ*, διασαφητικός.—*σώζω*—διαφυλάττω, διατηρῶ.— *ἀναλώσας λάθῃ*—ἀνεπαισθήτως ἐξοδεύσῃ.—*συνανήλωσε* (γνωμικὸς ἀόριστος) *καὶ τὸ μεμνήσθαι τὴν χάριν*—μαζὶ μὲ τὰ χρήματα (τὰ ὅποια ἔλαβε) ἀποβάλλει καὶ τὴν ἀνάμνησιν τῆς ὀφει- λομένης εὐεργεσίας.—*καὶ περὶ τῶν πραγμάτων (τῶν πολιτι- κῶν) οὕτως*—οὕτω καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις.— *οὐδ' εἰ συνέβη... μνημον.*—*καὶ εἰ συνέβη... οὐ μνημο- νεύουσι*.—*χρηστὸν*—ἀγαθόν, καλόν.—*οὐ μνημονεύω*—λη- σμονῶ.—*πρὸς τό...*—*κατὰ τό...*—συμφώνως πρὸς τό...—*τὸ ἐκβάν*—ἡ ἐκδοσις.—*τὰ προὔπαρξαντα*—τὰ πρότερον γενόμενα.— *κρίνεται*, ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων.

Τῶν παρὰ τῶν θ. ἡμῖν ὑπηρ., νοοῦνται αἱ εὐνοϊκαὶ περι- στάσεις, ἃς οἱ θεοὶ εὐνοί ὄντες τοῖς Ἀθην. πάντοτε παρεῖχον αὐτοῖς· πρβλ. Β΄ Ὀλυνθ. § 1, § 2, § 22.—*κατὰ τὸν πόλεμον*, ἐννοεῖται ὁ περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμος, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου οἱ Ἀθηναῖοι ἔχασαν τὰς πόλεις, ἃς ὁ ῥήτωρ ἀνωτέρω (ἐν § 9) ἐμνη-

μόνευσε· πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 25. — *πάλαι*, δηλ. κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ πολέμου. — *τοῦτο*, δηλ. τὸ ἀπολωλεμένα. — *τούτων*, δηλ. τῶν ἀπολωλότων. — *συμμαχίαν* . . . *ἀντίρροπον*, ἐννοεῖ τὴν συμμαχίαν τῆς Ὀλυνθοῦ, ἣτις ἀξίζει ὅσον αἱ ἀπολεσθεῖσαι πόλεις· περὶ τῆς δυνάμεως δέ, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40· πρβλ. καὶ Β' Ὀλυνθ. § 1. — *παρ' ἐκείνων*, δηλ. τῶν θεῶν. — *ἀν* . . . *λάβῃ*, δηλ. ὅς' ἂν τις λάβῃ.

§ 12.

Διὸ = διὰ τοῦτο. — *καὶ* (ἐπιτακ.) *σφόδρα* = πολὺ σοβαρῶς. — *τῶν λοιπῶν* (οὐδ.) *ἡμᾶς* . . . *φροντίσαι* = νὰ σκεφθῶμεν δι' ὅ, τι μᾶς ὑπολείπεται ἐκ τῆς τύχης. — *ἐπανορθωσάμενοι*, μετχ. τροπικ. — *ἐπανορθοῦμαι τι*, κυρίως = ἐπαναφέρω τι πεπτωκὸς εἰς τὴν θέσιν του· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — = ὀρθῶς χρησιμοποιοῦ τι. — *ἀδοξία* = κακὴ φήμη, ὄνειδος. — *ἐπὶ τινι* = διὰ τι. — *ἀποτρίβομαι τι* = ῥίπτω τι μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ, ἐξαλείφω. — *προΐεμαι τινα* = ἀφίνω τινὰ εἰς τὴν τύχην του. — *εἶτ(α)* = καὶ (ἐάν) ἔπειτα. — *καταστρέφομαι τινα* = καθυποτάττω τινά. — *φράζω* = λέγω. — *τί* . . . *ἔτι* = τί τέλος πάντων.

Διὸ, ἐπειδὴ δηλ. οἱ θεοὶ μᾶς παρέχουσι τόσῃ λαμπρὰν εὐκαιρίαν (ποῖαν;). — *τῶν λοιπῶν*, διὰ τούτων ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ τὰ πλεονέκτηματα, ἅτινα θὰ ἔχωσιν οἱ Ἀθηναῖοι ἐκ τῆς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων συμμαχίας. — *ταῦτ(α)*, δηλ. τὰ λοιπά. — *ἐπὶ τοῖς πεπραγμένοις*, ποῖα ἢ μέχρι τοῦδε διαγωγὴ τῶν Ἀθηναίων, δι' ἣν οὗτοι ὑπέπεσον εἰς αἰσχύνην καὶ ἀδοξίαν; πρβλ. § 8, § 9. — *καὶ τούτους* . . ., δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους, ὧν οἱ πρέσβεις παρευρίσκοντο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ. — *καὶ (τούτους)*, ὡς δηλ. ἀρήσαμεν καὶ τοὺς Ἀμφιπολίτας, Πυθναίους καὶ λοιποὺς (πρβλ. § 8, § 9). — *ὅποι βούλεται*, δηλ. ἐπ' Ἀττικὴν (ὡς φαίνεται ἐκ τῶν § 15 καὶ § 25).

§ 13.

Τὸν τρόπον, δι' ὃν = τίνι τρόπῳ, πῶς. — *ὧν*, μετχ. ἐνδτικ. — *τὸ κατ' ἀρχάς* = κατ' ἀρχάς. — *τὸ πρῶτον* = κατὰ πρῶτον. — *λαβών*, μετχ. χρονικ. — *λαμβάνω* = καταλαμβάνω, κυριεύω. — *Πύδναν* . . . *Ποτειδ* . . . *Μεθώνην*, ταῦτα — ὡς καὶ τὸ Ἀμφιπολιν — εἶναι ἀντικρ. τοῦ λαβών. — *πάλιν* = κατόπιν. — *αὖθις* = μετὰ ταῦτα. — *ἐπιβαίνω Θεσσαλίας* = πατῶ εἰς τὴν Θεσσαλίαν,

εἰσελαύνω εἰς τὴν Θεσσ. — **πάνθ'** (οὐδ.) = ἐν συντόμῳ ὅλα τὰ ἐκεῖ. — **ὃν ἐβούλ...** = **εὐτρεπίσας** (μτχ. χρονκ.) **ὃν τρόπον ἐβούλετο**. — **εὐτρεπίζω τι** = τακτοποιῶ τι. — **ὃν τρόπον ἐβούλετο** = ὅπως ἤθελε. — **οἷχομαι** = ἔχω ἀπέλθει· ὁ παρτκ. **ῥόχμην** ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ἀορίστου. — **οἱ μὲν... οἱ δέ** = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — **ἐκβάλλω τινά** = ἐκδιώκω, ἐκθρονίζω τινά. — **καθίστημί τινα** = ἐγκαθιστῶ τινα. — **τῶν βασιλέων**, γενκ. διαιρτκ. τοῦ: **τοὺς μὲν... τοὺς δέ**. — **ῥαῖσας**, μετχ. χρονκ. — **ῥαῖζω (ῥάων)** = ἀναλαμβάνω ἐκ νόσου, καλυτερεύω. — **ἀποκλίνω ἐπὶ τὸ ῥαθυμεῖν** = τρέπομαι πρὸς τὴν ὀκνηρίαν, παραδίδομαι εἰς ἀνάπαυσιν. — **ἐπιχειρῶ τινι** = προσδᾶλλω τινά. — **τάς δ' ἐπ' Ἴλλ. καὶ...** = **τάς δὲ στρατείας αὐτοῦ ἐπ' Ἰλλυριοὺς καὶ Παίονας καὶ πρὸς Ἀρ...** **παραλείπω**. — **ἐπὶ τινα = πρὸς τινα** = κατὰ τινος. — **καὶ ὅποι τις ἂν εἴποι** (δηλ. **στρατείας αὐτὸν ποιήσασθαι**) = **καὶ ὅπου ἄλλοῦ δύναται τις νὰ εἴπῃ** (ὅτι αὐτὸς ἐξεστράτευσε).

Ἀμφίπολιν, ταύτην ἐκυρίευσεν ὁ Φίλιπ. τῷ 357 π. Χ.· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37. — **Πύδναν, Ποτ., Μεθ.**, πότε ἐκυριεύθησαν αἱ πόλεις αὗται; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 54. — **Θεσσαλίας ἐπέβη**, ἐν ἔτει 352 προσκλήθεις ὑπὸ τοῦ θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38. — **Φεράς, Παγασάς, Μαγνησίαν**, ἐκ τούτων τὰς μὲν Παγασάς καὶ τὴν Μαγνησίαν κατέλαθεν ὁ Φίλιπ. ἔχων τὴν ἀπόφασιν μηδέποτε ν' ἀποδώσῃ (πρβλ. § 22 καὶ Β' Ὀλυνθ. § 11), εἰς δὲ τὰς Φεράς, τὴν πόλιν τῶν τυράννων, ἀπέδωκε τὴν αὐτονομίαν. — **πάνθ'**, δηλ. τὰ ἐν τῇ Θεσσαλίᾳ. — **ῥῆχτο εἰς Θράκην**, ἐν ἔτει 352. — **ἐκεῖ**, δηλ. ἐν Θράκῃ. — **τοὺς μὲν... τοὺς δέ... τῶν βασιλέων**, ἐλθὼν ὁ Φίλιπ. εἰς Θράκην εὔρε τοὺς υἱοὺς τοῦ Κόττου — τοῦ βασιλέως τῆς Θράκης —, ἥτοι τὸν Κερσοδλέπτην, τὸν Ἀμάδοκον καὶ τὸν Βηρισάδην, ἐρίζοντας περὶ τῆς βασιλείας· ἐκ τούτων τὸν μὲν Κερσοδλέπτην ἐξεδίωξε τῆς ἀρχῆς, τὸν δὲ Ἀμάδοκον καὶ Βηρισάδην ἀνεβίβασεν εἰς τὸν θρόνον. — **Ὀλυνθίοις ἐπεχειρήσεν**, νοεῖται ἡ στρατιωτικὴ ἐπίδειξις, ἣν ἔκαμεν ὁ Φίλιπ. κατὰ τῆς Ὀλυνθοῦ ἐν ἔτει 351· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 45. — **τάς ἐπ' Ἴλλ. καὶ Παίονας...** **στρατείας**, γενομένας ἐν ἔτει 355. — **πρὸς Ἀρρύβαν**, κατὰ τοῦτου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιπ. πιθανῶς ἐν ἔτει 352 π. Χ. — **τάς...** **παραλείπω**, ὡς προκαλοῦσας ὀλίγον τὸ ἐνδιαφέρον.

§ 14 — 15.

Τί = πρὸς τίνα σκοπόν. — *ἂν τις εἴποι* = ἴσως εἴπη τις. — *ἵνα...*, τελικὴ πρότασις ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς νοουμένης προτάσεως: λέγω ταῦτα. — *αἰσθάνομαι* = ἐννοῶ. — *καὶ τό...., καὶ τήν...*, ἐπεξηγήσεις τοῦ ἀμφοτέρω = ἀφ' ἑνὸς μὲν τό.... ἀφ' ἑτέρου δὲ τήν.... — *τὸ προῖσθαι....* = ὡς ἀλυσιτελές (ἐστὶ) τὸ προῖσθαι ἀεὶ καθ' ἑκαστόν τι τῶν πραγμάτων. — ὡς = πόσον. — *ἀλυσιτελής* = ἀνωφελής, ἐπιζήμιος. — *τὸ προῖσθαι ἀεὶ καθ' ἑκ. τι τῶν πραγμ.* = τὸ ν' ἀφίνωμεν πάντοτε νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας αἱ παρουσιαζόμεναι εὐκαιρίαι πρὸς δρᾶσιν, ἢ μία μετὰ τήν ἄλλην. — *φιλοπραγμοσύνη* = ἀκατάπαυστος ἐνασχόλησις εἰς πολλά. — *χρῶμαι καὶ συζῶ τῇ φιλοπραγμοσύνῃ* = ζῶ καὶ κινοῦμαι ἐν τῇ φιλοπρ. = ἡ φιλοπρ. εἶναι ἀχώριστος σύντροφος ἐμοῦ, εἶναι μέρος τῆς υπάρξεώς μου. — *ὕφ' ἧς* = ἕνεκα τῆς ὁποίας. — *οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσας.... σχήσει* = οὐκ ἔστιν, ὅπως ἀγαπήσει... καὶ ἡσυχίαν σχήσει. — *οὐκ ἔστιν, ὅπως* = δὲν εἶναι δυνατόν νά... — *ἀγαπῶ τινι* = ἀρκοῦμαι εἰς τι. — *ὁ μὲν, ὡς αἰεί...* = ὁ μὲν ἐγνωκῶς ἔσται, ὡς δεῖ πράττειν αἰεὶ τι μεῖζον τῶν ὑπαρχόντων, ἡμεῖς δ' (ἐγνωκότες ἐσόμεθα) ὡς... — *ἐγνωκῶς ἔσται*, τετελεσμ. μέλλον. — *γινώσκω ὡς* = σχηματίζω (μορφώνω) γνώμην ὅτι. — *πράττειν* = νὰ προσπαθῇ νὰ κατορθώσῃ. — *τὰ ὑπάρχοντα* = τὰ ἤδη πεπραγμένα. — *ἀντιληπτέον (ἐστὶν)* = δεῖ ἡμᾶς ἀντιλαβεσθαι. — *ἀντιλαμβάνομαί τινος* = ; (πρβλ. § 2). — *ἐρρωμένως* = ἐνεργῶς. — *τὰ πράγματα* = αἱ ὑποθέσεις (τῆς πόλεως). — *σκοποῦμαι* = σκέπτομαι. — *εἰς τί ποτ' ἐλπίς (ἐστὶ) ταῦτα τελευτῆσαι*, κατ' ἐννοιαν = ποῖαν τέλος πάντων ἔκδοσιν ταύτης τῆς καταστάσεως πρέπει νὰ περιμένῃ τις. — *εὐήθης* = ἀνόητος. — *ὅστις* = ὥστε. — *τὸν ἐκεῖθεν πόλεμον δεῦρ' ἤξοντα* = τὸν ἐκεῖ πόλεμον ἐκεῖθεν δεῦρ' ἤξοντα. — *τὸν αὐτὸν τρόπον, ὥσπερ* = κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, καθ' ὅν. — *ῥαδίως* = ἀπερισκέπτως. — *ἐπὶ μεγάλοις τόκοις* = μὲ μεγάλους τόκους. — *μικρὸν χρόνον* = ἐπ' ὀλίγον. — *εὐπορήσαντες* = ἐπὰν εὐπορήσωσι. — *εὐπορῶ* = ζῶ ἐν εὐτυχίᾳ. — *τὰ ἀρχαῖα* = τὰ πατρικὰ κτήματα. — *ἀπέστησαν*, γνωμικὸς ἀόρι-

στος. — ἀφίσταμαί τινος = ἀπομακρύνομαί τινος, χάνω τι. — ἐπὶ πολλῶ (τόκῳ) ἐρραθυμηκότες = ὅτι μὲ μεγάλην μας θυσίαν (ζημίαν) ὑπήρξαμεν νωθοὶ (= ἀπελαύσαμεν τὴν ἡσυχίαν καὶ ἀνάπαυσιν). — ζητοῦντες, δηλ. ποιεῖν ἢ μετχ. αἰτλγκ. — ποιῶ ἅπαντα πρὸς ἡδονὴν = κάμνω (μόνον) πᾶν ὅ,τι μ' εὐχαριστεῖ. — πολλὰ καὶ χαλεπ... = (δέδοικα μὴ) ὕστερον εἰς ἀνάγκην ἔλθωμεν ποιεῖν πολλὰ καὶ χαλεπὰ ὦν... — πολλὰ καὶ χαλεπὰ = πολλὰ δυσάρεστα. — ὦν (= τούτων, ἃ), ἢ γενκ. ἐκ τοῦ πολλά. — τὰ ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ = τὰ ὑπάρχοντα (τὰ κτήματα) ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ.

Καθ' ἑκαστον... τι τῶν πραγμάτων, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰς περιστάσεις τὰς παρουσιασθείσας τοῖς Ἀθην. πρὸς ἐπιτυχῇ καταπολέμῳ τοῦ Φιλίπ., ὡς ὅτε οὗτος ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν καὶ τὰς ἄλλας πόλεις, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἀνωτέρω ἐν § 9. — τὸν ἐκεῖθεν, δηλ. πόθεν; — δεῦρο, δηλ. εἰς τὴν Ἀττικὴν. — εἰ τοῦτο γενήσεται, δηλ. εἰ δεῦρο ἥξει ὁ πόλεμος. — ἐπὶ μεγάλοις τόκοις, ὁ μέγιστος τόκος παρὰ τοῖς ἀρχαίοις συνήθως ἦτο 36 ἐπὶ ἑκατόν. — εὐπορήσαντες, ἔνεκα τῶν χρημάτων, τὰ ὅποια ἐδανείσθησαν. — τῶν ἀρχαίων, νοοῦνται τὰ πατρικὰ κτήματα, ἦτοι οἰκοί, ἀγροί, ἐπιπλα, σκεύη, ἃ ἐδίδοντο τοῖς δανεισταῖς ὡς ὑποθήκη. — ἐπὶ πολλῶ... ἐρραθυμηκότες, ἢ ἔννοια: ἐὰν ὁ πόλεμος διὰ τὴν ἀμέλειάν μας ἔλθῃ εἰς τὴν Ἀττικὴν, τότε ἔλοι θὰ κατανοήσωμεν ὅτι πολὺ ἀκριβὰ ἡγοράσαμεν τὴν ἀφροντισίαν μας αὐτήν, ὅχι μόνον ἀπολέσαντες τὰς ἐν Θράκῃ καὶ Μακεδονίᾳ πόλεις, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ ὑπαρχόντων μας κινδυνεύοντες. — πολλὰ καὶ χαλεπὰ, ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὴν εἰσφοράν, τὴν αὐτοπρόσωπον στρατείαν κ.τ.τ. — ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ, δηλ. ἐν τῇ Ἀττικῇ.

§ 16.

Ἐπιτιμῶ = κατακρίνω. — παντὸς (γενκ. κατγρμκ.) εἶναι = ὅτι εἶναι ἴδιον παντὸς = ὅτι πᾶς τις δύναται (νὰ πράττῃ τοῦτο, δηλ. τὸ ἐπιτιμᾶν). — τὸ δ' ὑπέρ... = τὸ δὲ ἀποφαίνεσθαι ὅ,τι δεῖ πράττειν ὑπὲρ τῶν παρόντων. — ἀποφαίνομαι (γνώμην) ὅ,τι... = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου περὶ τοῦ τί... = ὑποδεικνύω τί... — πράττειν, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τό: τινά. — ὑπὲρ τῶν

παρόντων = ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν. — τοῦτ' = τοῦτο ἀκριβῶς. — εἶναι, καὶ τὸ ἀπρμπτ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὸ προηγούμενον ([παντὸς] εἶναι) — ἐκ τοῦ φῆσαι ἄν. — συμβούλου, γενκ. κτηγρμτκ. = ; — ὅτι πολλάκις . . . , ἐπεξήγησις τοῦ τοῦθ'. — ὅτι πολλάκις ὑμεῖς οὐ τοὺς αἰτ. . . = ὅτι πολλάκις ὑμεῖς, ἄν τι μὴ κατὰ γνώμην ἐκβῆ, οὐ τοὺς αἰτίους, ἀλλὰ . . . — ἐν ὁργῇ ποιοῦμαί τινα = ὀργίζομαι κατὰ τινος. — οἱ ὕστατοι περὶ τῶν πραγμ. εἰπόντες = ἐκεῖνοι, οἵτινες τελευταῖον ὠμίλησαν περὶ τῆς ὑποθέσεως. — οὐ κατὰ γνώμην ἐκβαίνει τι = δὲν ἀποβαίνει τι κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν (τινός) = ὑπόθεσις τις λαμβάνει κακὴν ἔκθεσιν. — οὐ μὴν οἶμαι δεῖν = ἀλλ' ὅμως φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει. — σκοποῦντα, δηλ. ἐμέ. — σκοπῶ τὴν ἰδίαν ἀσφάλειαν = ἀποβλέπω εἰς τὴν ἀτομικὴν μου ἀσφάλειαν. — ὑποστέλλομαι περὶ τινος = ἐκ φόβου ἀποσιωπῶ τι. — περὶ ὧν = περὶ τούτων, ἅ.

Τοῦτ' (εἶναι), δηλ. τό . . . ἀποφαίνεσθαι. — τοὺς αἰτίους, δηλ. τῆς κακῆς ἐκδόσεως τῆς ὑποθέσεως. — οὐ μὴν οἶμαι . . . , ἡ ἔννοια: ἄν καὶ γνωρίζω ὅτι σεῖς ὀργίζεσθε κτλ., ἐν τούτοις φρονῶ ὅτι δὲν πρέπει χάριν τῆς ἀτομικῆς μου ἀσφαλείας νὰ φοβηθῶ καὶ νὰ μὴ εἶπω ὅ,τι θεωρῶ συμφέρον τῇ πατρίδι.

§ 17 — 18.

Διχῆ = κατὰ δύο τρόπους, διὰ διπλῆς ἐνεργείας. — βοηθητέον ἐστὶν ὑμῖν τοῖς πράγμα. = δεῖ ὑμᾶς βοηθεῖν τοῖς πράγμασιν. — βοηθῶ τοῖς πράγμασιν = ἐπανορθῶ τὴν (κακῶς ἔχουσιν) κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — τῷ τε . . . σώζειν καὶ . . . στρ. ἐκπέμπειν, καὶ τῷ . . . κακῶς ποιεῖν, ἐπεξήγησις τοῦ διχῆ = ἅφ' ἑνὸς μὲν μὲ τὸ νὰ σώζητε καὶ ν' ἀποστέλλητε στρατιώτας, ἵνα κατορθώσωσι τοῦτο, ἅφ' ἑτέρου δὲ μὲ τὸ νὰ βλάπτητε = ἅφ' ἑνὸς μὲν σώζοντες (= προσπαθοῦντες νὰ σώζητε) . . . διὰ τῆς (ἐντεῦθεν) ἀποστολῆς στρατιωτῶν πρὸς ἐπιτυχίαν τούτου, ἅφ' ἑτέρου δὲ βλάπτοντες . . . — τοῖς Ὀλυνθίοις, δτκ. χαριστικ. — θάτερον = τὸ ἕτερον = τὸ ἐν ἐκ τῶν δύο. — ὀκνῶ = φοβοῦμαι. — ἡμῖν (δοτκ. ἡθικῇ) . . . γένηται = μᾶς ἀποβῆ. — εἴτε παραστήσεται . . . εἴτε προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει, ἡγούμενα ὑποθτκ. λόγων τοῦ α' ὑποθτκ. λόγου ἢ ἀπόδοσις: ῥαδίως . . . ἀμυνεῖται, τοῦ β' : περιέσται . . . τὰ δύο κῶλα ἅς ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν νέαν, ὥσει

ἦτο: εἰ γὰρ ὑμεῖς τὴν ἐκείνου (χώραν) κακῶς ποιήσετε, ὑπομείνας τοῦτ' Ὀλυνθον παραστήσεται καὶ (εἴτα) ῥαδίως ἀμυνεῖται· εἰ δὲ βοηθήσετε ὑμεῖς εἰς Ὀλ. μόνον... προσεδρεύσει τοῖς πράγμ. καὶ περιέσται... — ὑπομένω τι = ἀνέχομαι τι, ἀφίνω νὰ γίνῃ τι. — παρίσταμαι Ὀλυνθον = καθυποτάττω τὴν Ὀλυνθον. — ῥαδίως, συναπτόεν τῷ ἀμυνεῖται (δηλ. ὑμᾶς). — ἐλθὼν = ἐπανελθὼν. — ἀμύνομαι τινα = ἀποκρούω τινὰ ἀπ' ἐμαυτοῦ. — βοηθῶ εἰς Ὀλυνθον = ἐκπέμπω βοήθειαν εἰς Ὀλυνθον. — ἀκινδύνως ἔχει τὰ οἴκοι = οὐδένα κίνδυνον διατρέχει ἡ πατρίς. — προσκαθέζομαι = κάθημαι ἐνώπιον πόλεως καὶ πολιορκῶ αὐτήν. — προσεδρεύω = προσκαθέζομαι. — προσκαθεδεῖται καὶ προσεδρεύσει τοῖς πρ. = θὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν πολιορκίαν (τῶν ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεων) καὶ θὰ ἐπιμείνῃ εἰς αὐτήν. — περιείμι τινος = ὑπερισχύω τινός. — τῷ χρόνῳ = μετὸν καιρόν. — διχῆ, κτηρμ. ἐπέχον θέσιν ἐπιθέτου = διττήν.

Τὰς πόλεις, ἐννοοῦνται αἱ ἐν τῇ Χαλκιδικῇ πόλεις, αἱ σύμμαχοι τῶν Ὀλυνθίων (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40), ἃς τότε ἐπολιόρκει ὁ Φίλιππος· ἡ Ὀλυνθος δὲν ἐπολιόρκετο ἀκόμη. — τοῦτο, δηλ. τὸ σῶζειν τὰς πόλεις τοῖς Ὀλυνθ. — ἐκπέμπειν, πόθεν; — τὴν ἐκείνου χώραν, δηλ.; — ἐτέροις, δηλ. διὰ στρατιωτῶν διαφόρων ἀπὸ τοὺς πρώτους, τοὺς ἐκπεμψθησομένους πρὸς σωτηρίαν τῶν ἐν Χαλκιδικῇ πόλεων. — (ὑπομείνας) τοῦτο, δηλ. τὸ κακῶς ποιεῖν. — ῥαδίως... ἀμυνεῖται, διότι μετὰ τὴν πτώσιν τῆς Ὀλύνθου θὰ ἠδύνατο νὰ συγκεντρώσῃ πάσας τὰς δυνάμεις του.

§ 19 — 20.

Ταῦτα γινώσκω = ἔχω ταύτην τὴν γνώμην. — περὶ πόρου χρημάτων, προσδιορισμὸς ἀναφορᾶς = ὥς πρὸς τὸν πόρον τῶν χρημάτων· πόρος δὲ χρημάτων = τρόπος τοῦ πορίζεσθαι (εὐρίσκειν) χρήματα = χρηματικὰ μέσα = χρήματα. — χρήματα στρατιωτικά = χρήματα προωρισμένα διὰ τοὺς στρατιώτας. — τῶν ἄλλων ἀνθρώπων = τῶν ἄλλων Ἑλλήνων. — ὥς βούλεσθε, διασαφεῖ τὸ: οὕτως = δηλ. ὅπως σᾶς ἀρέσκει (καὶ οὐχὶ ὅπως πρέπει). — λαμβάνετε, κατ' ἔννοιαν = λαμβάνετε καὶ χρησιμοποιεῖτε (δαπανᾶτε). — οἱ στρατευόμενοι = οἱ ἐκστρατεύοντες. — ἀποδίδωμί τί τινι = ἀποδίδω, ὥς ὀφείλω, τι εἰς τινα. — προσδεῖ τινί

τινος = χρειάζεται τις ακόμη και άλλο τι. — *μᾶλλον δ(ὲ)* = ἢ διὰ νὰ εἰπω ὀρθότερον. — *ἅπαντος ἐνδεῖ* (δηλ. *ὑμῖν*) *τοῦ πόρου* = ἔχετε ἔλλειψιν δλοκλήρου τοῦ στρατιωτικοῦ πόρου = σᾶς λείπει δλον τὸ διὰ τοὺς στρατιώτας ἀπαιτούμενον χρηματικὸν ποσόν. — *ἂν τις εἴποι* = ; — *γράφω* = ἐγγράφως προτείνω. — *μὰ Δί' οὐκ ἔρωγε* (δηλ. *γράφω ταῦτ' εἶναι στρατιωτικά*), κατ' ἔννοιαν = θεὸς νὰ φυλάξῃ, ὅχι! — *ἐγὼ μὲν γὰρ ἡγοῦμαι*, κατ' ἔννοιαν = φρονῶ μόνον ὅτι... — *κατασκευάζω στρατιώτας* = ἐτοιμάζω, καταρτίζω στρατιώτας. — *μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λ. καὶ τοῦ π.* τὰ *δέοντα* = νὰ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ τάξις (τὸ αὐτὸ σύστημα) ἐν τῇ λήψει τῶν χρημάτων καὶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τοῦ καθήκοντος· κατ' ἔννοιαν = νὰ τακτοποιηθῶσιν οὕτω τὰ πράγματα, ὥστε οἱ λαμβάνοντες χρήματα νὰ ἐκτελῶσι (χάριν ἀνταλλάγματος τῶν λαμβανομένων παρὰ τῆς πολιτείας) καὶ τὸ καθήκον τῶν (δηλ. στρατιωτικὴν ἢ ἄλλην τινὰ δημοσίαν ὑπηρεσίαν). — *ἄνευ πραγμάτων*, διασαρῇ τὸ *οὕτω πως* = χωρὶς δηλ. νὰ ἐκτελήτε τὸ καθήκον σας. — *ὑμεῖς δέ, δηλ. ἡγεῖσθε δεῖν*, ἐξ οὗ ἐξαρτ. τὸ *λαμβάνειν*. — *εἰς τὰς ἐορτάς* = διὰ τὰς ἐορτάς, διὰ νὰ ἐορτάζητε. — *δὴ* = λοιπὸν (ἂφ' οὗ τὰ πρὸς πόλεμον χρήματα νομίζετε ὅτι πρέπει νὰ λαμβάνητε διὰ τὰς ἐορτάς). — *ἔστι λοιπὸν* = ὑπολείπεται. — *εἰσφέρειν*, ὑποκμ. τοῦ: *ἔστι λοιπόν*. — *ἔστι* (μετ' ἀπαρμφ.) = εἶναι δυνατόν (νὰ ...). — *λέγουσι δέ... καὶ... ἄλλοι...* = ἄλλοι προτείνουν καὶ... — *ὦν*, γενκ. διαιρετκ. τῆς ἐννοουμένης πρὸ τοῦ *ὅστις* ἀντωνυμίας *ἐκείνων*. — *ὑμῖν*, συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ *δοκεῖ*. — *ἀντιλαμβάνομαι τινος* = ; (§ 2).

Χρήματα ... στρατ., ἐννοεῖ ὁ ῥήτωρ τὰ *θεωρικά*, περὶ ὧν βλ. Γ' Ὀλυνθ. § 11. — *ταῦτα*, δηλ. τὰ προσωρισμένα ὡς στρατιωτικά. — ὡς *βούλεσθε*, δηλ. εἰς ἐορτάς καὶ ἀγῶνας ἐν τῷ θεάτρῳ. — *μὰ Δί' οὐκ ἔρωγε*, ὁ Δημοσθ. ἀποφεύγει νὰ ὑποβάλῃ πρότασιν μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά, διότι φοβεῖται μήπως κατηγορηθεῖς ὡς προτείνων παράνομα (καθ' ὅσον ὑπῆρχε νόμος κελεύων τὰ στρατιωτικά νὰ διανέμονται εἰς τὸν δῆμον ὡς θεωρικά) καταδικασθῇ εἰς χρηματικὸν πρόστιμον ἢ — ἐν περιπτώσει μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως τούτου — εἰς *ἀτιμίαν* (= στέρησιν τῶν πολιτικῶν δικαωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του· πρβλ. καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 12. — *στρατιώτας κατασκευασθῆναι*, ἐπομένως οἱ

Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον στρατιώτας, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἦσαν ἄχρηστοι, ὥς ξένοι καὶ κακῶς μισθοδοτούμενοι. — τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα, δηλ. τοῦ στρατεύεσθαι, τοῦ δικάζειν, τοῦ ποιεῖν τοῦθ' ὅ,τι καθ' ἡλικίαν ἕκαστος ἔχει καὶ ὅτου καιρὸς εἴη (πρβλ. Γ' Ὀλυνθ. § 35). — ἄνευ πραγμάτων = οὐ ποιοῦντες τὰ δέοντα (δηλ.;). — εἰσφέρειν, περὶ τῆς εἰσφορᾶς, ἣν οἱ Ἀθηναῖοι καθ' ὑπερβολὴν ἀπεστρέφοντο, βλ. ἐν σελ. 52. — ἂν πολλῶν δέη πολλὰ κτλ., διὰ τὴν ἄδηλον τοῦ πολέμου ἔκθασιν. — λέγουσι... ἄλλοι, ὑπονοοῦνται οἱ ῥήτορες οἱ πρὸ τοῦ Δημοσθ. ἐμιλήσαντες. — ὦν, δηλ. τῶν προτεινομένων ὑπ' ἄλλων καὶ ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους.

§ 21 — 22.

Τὰ πράγμ. ἐν ᾧ καθ. ... = ἐν ᾧ καθέστηκε νυνὶ τὰ πράγματα τὰ Φιλίππου = εἰς ποίαν κατάστασιν εὐρίσκονται τῶρα τὰ πράγματα τοῦ Φιλίπ. (= εὐρίσκεται ὁ Φίλιπ.). — οὔτε γάρ... = τὰ γὰρ παρόντα (= τὰ παρόντα) αὐτῷ οὔτε (οὕτως) εὐτρεπῶς ἔχει, ὥς δοκεῖ καὶ φήσει τις ἂν μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς, οὐδ' (οὕτως ἔχει) ὥς ἂν κάλλιστα (ἔχει). — τὰ παρόντα αὐτῷ = τὰ πράγματα αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Φιλίπ.) ἐπὶ τοῦ παρόντος. — εὐτρεπῶς ἔχει τι = εἶναι παρεσκευασμένον (τακτοποιημένον) τι. — μὴ σκοπῶν ἀκριβῶς = ἐξετάζων ἐπιπολαίως. — οὐδ' (οὕτως ἔχει) ὥς ἂν κάλλιστα (ἔχει), κατ' ἔννοιαν = οὐδ' ἐν καλλίστῃ καταστάσει εἶναι. — ἐκφέρω πόλεμον = κηρύττω πόλεμον. — πολεμεῖν δεήσειν αὐτὸν = ὅτι θὰ παραστῇ ἀνάγκη νὰ διεξάγῃ (πραγματικῶς) αὐτὸν (τὸν πόλεμον). — ὥς ἐπιὼν = ὥσάν ἐξ ἐφ' ὅδου· τὸ πληρὲς θὰ ἦτο· οὕτως ὥς ἐπιὼν τις ἀναιρεῖται. — ἀναιροῦμαί τι = ἀναρπάζω τι, γίνομαι κύριός τινος. — κᾶτα = καὶ εἶτα. — διέψευσται = ἠπατήθη. — παρὰ γνώμην = παρὰ προσδοκίαν. — γεγονός, μετχ. αἰτλγκ. — τὰ τῶν Θειταλῶν = οἱ Θειταλοί. — ταῦτα (δηλ. τὰ τῶν Θειταλῶν), κατ' ἔννοιαν = οὗτος ὁ λαός. — φύσει καὶ ἀεί, ἀμφοτέρω τὰ ἐπιρρ. προσδιορίζουσι τὸ ἦν, τὸ α' τροπικῶς, τὸ β' χρονικῶς. — πᾶσιν ἀνθρ., ἡ δοτκ. αὐτῇ — ὥς καὶ ἡ κατωτέρω τούτῳ — ἀνήκει τῷ ἄπιστα. — κομιδῇ = λίαν κομιδῇ δ(έ), δηλ. ἄπιστα = ἀπιστότατα δέ. — ἀπαιτῶ τί τινα = ἀπαιτῶ τι παρὰ τινος. — ψηφίζομαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἀποφασίζω (νά...). — ἀκούω τινός,

ὥς... = ἀκούω παρά τινος ὅτι... — τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγο-
 ρὰς = τὰς προσόδους τῶν λιμένων καὶ τῶν ἀγορῶν. — καρποῦ-
 σθαι, καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ. = ἵνα καρπῶται. — τὰ κοινὰ τὰ τῶν
 Θετταλῶν = ἡ πολιτεία τῶν Θεσσαλῶν. — δέοι, ἐξακολουθεῖ ὁ
 διὰ τοῦ ὥς ἀρξάμενος πλάγιος λόγος (ὥς... δώσοιεν). — διοικεῖν,
 τὸ ὑποκμ. ὥς γενικὸν καὶ ἀόριστον (τινὰ) παραλείπεται. — λαμ-
 βάνειν, ἐκ τοῦ ἀπὸ τούτων νοητέα ἢ αἰτιατκ. ταῦτα. — εἰς
 κομιδῇ στενὸν καθίσταται τί τινι = εὐρίσκεται τις εἰς πολὺ στε-
 νόχωρον θέσιν μέ τι. — τὰ τῆς τροφῆς τοῖς ξένοις = ἡ τροφή
 τῶν ξένων = ἡ συντήρησις τῶν μισθοφόρων.

Τὸν πόλεμον τοῦτον, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ; — ἅπαντα... τὰ
 πράγματα, δηλ. τῶν Ὀλυνθίων. — τότε, ὅτε δηλ. ἐξήνεγκε τὸν
 πόλεμον. — τοῦτο, δηλ.; — τούτῳ, δηλ. τῷ Φιλίππῳ. — Παγα-
 σὰς ἀπαιτεῖν... καὶ Μαγνησίαν, περὶ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Φιλίπ.
 ἐν Θεσσαλίᾳ καὶ τῆς καταλήψεως ὑπ' αὐτοῦ τῶν Παγασῶν καὶ τῆς
 Μαγνησίας βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38· πρβλ. ὡσαύτως § 13 καὶ Β'
 Ὀλυνθ. § 11. — κενωλύνασι, οὐχὶ διὰ τῆς βίας, ἀλλὰ διὰ λόγων·
 πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 11 «... περὶ Μαγνησίας λόγους ποιεῖσθαι...».
 — τοὺς λιμένας καὶ τὰς ἀγοράς..., τὰς ἐκ τῶν λιμένων τῶν καὶ
 ἀγορῶν προσόδους οἱ Θεσσαλοὶ εἶχον παραχωρήσει τῷ Φιλίπ.
 μετὰ τὴν ὑπ' αὐτοῦ ἔξωσιν τῶν τυράννων τῶν Φερῶν. — ἀπὸ τού-
 των, δηλ. τῶν ἐκ τῶν λιμένων καὶ ἀγορῶν προσόδων.

§ 23.

Ἀλλὰ μὴν... γε = ἀλλ' ἀληθῶς, ἀλλ' ὅμως, πρὸς τούτοις. —
 τὸν Π. καὶ τὸν Ἰλ... = χρὴ ἡγεῖσθαι (τινα) τὸν Π. καὶ τὸν
 Ἰλλ. καὶ ἀπλῶς τ. ἅπ. ἥδιον ἂν εἶναι αὐτονόμους καὶ ἐλ. ἢ
 δούλους. — ὁ Παίων καὶ ὁ Ἰλλυριὸς = οἱ Παίονες καὶ οἱ
 Ἰλλυριοί. — ἀπλῶς = ἐν γένει. — ἥδιον ἂν εἶναι... = ὅτι...
 εὐχαριστότερον θὰ ἦσαν... = ὅτι... θὰ προετίμων νὰ εἶναι... —
 καὶ γὰρ... καὶ = διότι ἀφ' ἑνὸς μέν... ἀφ' ἑτέρου δέ... — ἀήθης
 εἰμί τινος = δὲν εἶμαι συνηθισμένος εἰς τι. — κατακούω τινός =
 ὑπακούω εἰς τινα, εἶμαι ὑπήκοός τινος. — ὑβριστής, δηλ. ἐστι. —
 ὑβριστὴς εἰμι = φέρομαι ὑβριστικῶς (ὑπερφηάνως). — οὐδὲν ἄπι-
 στον ἴσως, δηλ. ἐστι τοῦτο (τὸ ὑβριστὴν εἶναι τὸν ἀνθρώπον).
 — οὐδὲν = οὐδόλως. — ἄπιστος = ἀπίστευτος. — τὸ εὖ πράττειν

παρὰ τὴν ἀξίαν = ἢ παρ' ἀξίαν εὐτυχία. — κακῶς φρονῶ = σκέπτομαι ὄχι λογικῶς, φέρομαι ὑβριστικῶς (ὑπερηφάνως). — διόπερ = δι' ὃν λόγον, ἔνεκα τοῦ ὁποίου.

Τούτους ἀπαντας, νοοῦνται οἱ Θρᾶκες, Ἑπειῶται καὶ ἄλλοι, οὓς ὁ Φίλ. εἶχεν ὑποτάξει. — ἀνθρῶπος, δηλ. ὁ Φίλιππος.

§ 24.

Ἀκαιρία = ἔλλειψις εὐκαιρίας, κακὴ περίστασις. — καιρὸν ὑμέτερον = (ὥς) εὐκαιρίαν διὰ σᾶς. — νομίσαντες = ἐπὶ ἀν νομίσητε. — ἐτοίμως = προθύμως. — συνάρασθαι τὰ πράγματα = σὺν τῇ τύχῃ ἄρασθαι τὰ πράγμ. — αἶρομαι τὰ πράγματα σὺν τινί, κυρίως = σηκώνω τὰ πράγματα τῇ βοήθειᾳ τινός· εἶτα — ὥς ἐνταῦθα — = ἐπιλαμβάνομαι τῶν πραγμάτων τῇ βοήθειᾳ τινός. — καὶ πρᾶσθαι... καὶ στρατ... καὶ παροξύνοντας, μετχ. τροπικαί. — πρᾶσθαι = ἀποστέλλω πρέσβεις. — ἐφ' ᾧ δεῖ (δηλ. πρᾶσθαι) = δι' ὅσα εἶναι ἀνάγκη. — αὐτοὺς = ; (πρὸς § 9 «ἐβοηθήσαμεν αὐτοῖς»). — λογιζομένους, εἰ Φίλ... πῶς ἂν... ἐλθεῖν; ἀνωμαλία συντάξεως· κανονικῶς θὰ εἶχεν οὕτως: λογιζομένους ὥς, εἰ Φ. λάβοι... καὶ πόλ. γένοιτο..., ἐτοίμως ἂν ἔλθοι ἐφ' ὑμᾶς. — πρὸς τῇ χώρᾳ (δηλ. τῇ ἡμετέρᾳ) = πλησίον τῆς χώρας μας. — πῶς... ἐτοίμως = μετὰ πόσης προθυμίας. — ἂν, συναπτόν τῳ ἐλθεῖν. — εἴτ(α)...; = καὶ τότε...; = καὶ...; — εἰ μὴδ'... = εἰ (καίπερ) καιρὸν ἔχοντες μὴδὲ ταῦτα (οὐ) τολμήσετε ποιῆσαι, εἰ δύναιτ(ο) ἐκεῖνος.

Τὴν ἀκαιρίαν, τὴν ἐκτεθεῖσαν ἐν § 21-23 (δηλ.;). — ἐφ' ᾧ δεῖ, ἵνα δηλ. οἱ πρέσβεις ἐκ τοῦ πλησίον παρακολουθῶσι τὰ πράγματα καὶ ἐξουδετερῶσι τὰς μηχανορραφίας τοῦ Φιλίπ. (§ 2). — τοὺς ἄλλους ἀπαντας, ὄχι μόνον Θεσσαλοὺς, Παίονας, Ἰλλυριοὺς, ἀλλὰ καὶ ὄλους τοὺς Ἑλληνας. — τοιοῦτον καιρὸν, οἷον ἡμεῖς ἔχομεν κατ' ἐκείνου. — πρὸς τῇ χώρᾳ (δηλ. τῇ Ἀττικῇ), ὅπως νῦν γίνεται πόλεμος πρὸς τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ., ἣτις συνώρευε τοῖς Ὀλυνθίοις. — πάθοι(ε) ἂν, δηλ. παρὰ τοῦ Φιλίπ.

§ 25 — 26.

Ἔτι τοίνυν = πρὸς τούτοις. — μὴδέ... λανθανέτω = καὶ τοῦθ' ὑμᾶς μὴ λανθανέτω. — λανθάνει τί τινα = διαφεύγει τι

τὴν προσοχὴν τινος.—*δι...*, διασαφεῖ τὸ: τοῦθ'.—*αἵρεσις ἐστὶ τινι* = εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινὸς ἢ ἐκλογή.—*πότερ(α)* = *πότερον* = ποῖον ἐκ τῶν δύο = ἄν.—*ἀντέχω* = ἀνθίσταμαι.—*τὰ τῶν Ὀλυνθίων* = οἱ Ὀλύνθιοι.—*ἡ ὑπάρχουσα καὶ ἡ οἰκεία αὕτη* = αὕτη ἢ χώρα, ἣν ἔχετε καὶ ἥτις κληρονομικῶς ἀνήκει εἰς σᾶς.—*ἀδεῶς* = ἀφόδως.—*Θηβαῖοι*, δηλ. κωλύσουσι; * τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τὸ: ἀλλὰ Φωκεῖς;—*μὴ λίαν...* = φοβοῦμαι μὴ λίαν πικρὸν ἢ εἰπεῖν (τοῦτο).—*καὶ συνεισβαλοῦσι* = οὐ μόνον οὐ κωλύσουσι, ἀλλὰ καὶ συνεισβαλοῦσι (δηλ. Φίλιππῳ εἰς τὴν Ἀττικὴν).—*οἱ... οὐχ οἰοί τ' ὄντες* = οἱ οὐχ οἰοί τ' εἰσὶ.—*οἶός τ' εἰμι* (μετ' ἀπρμφ.) = δύναμαι (νά...),—*ἢ ἄλλος τις*, δηλ. κωλύσει αὐτόν;—*ὦ τᾶν* = φίλε μου.—*οὐχὶ βουλήσεται*, δηλ. Φίλιππος δεῦρο βαδίζειν.—*τῶν ἀτοπωτάτων ἐστὶ* = εἶναι ἐν ἀπὸ τὰ πλέον παράδοξα.—*εἰ... μὴ πράξει*, ὑποκμ. τοῦ: ἂν εἴη.—*ἄνοιαν ὀφλισκάνων*, ἢ μετχ. ἐνδοτκ., ὡς δηλοῖ τὸ *ὅμως* = *εἰ καὶ ὀφλισκάνει ἄνοιαν, ὅμως...*—*ὀφλισκάνω*, κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἴτα *ὀφλισκάνω ἄνοιαν* = ἐπισύρω κατ' ἐμαυτοῦ τὴν κατηγορίαν τῆς ἀνοησίας· ἐνταῦθα = κινδυνεύω νὰ θεωρηθῶ (ὡς) ἀνόητος.—*ἐκλαλῶ* = διασαλπίζω, διακηρύττω.

* *Ἐκεῖ*, δηλ. ἐν Μακεδονίᾳ.—*ἐὰν ἀντέχῃ*, ὅπερ διὰ τῆς βοήθειας τῶν Ἀθηναίων δύναται νὰ συμβῇ.—*τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν οἰκείαν*, ἐννοεῖ τὴν Ἀττικὴν.—*ἀδεῶς*, διότι θὰ λείπη ὁ φόδος τῆς εἰς τὴν Ἀττικὴν εἰσβολῆς τοῦ Φιλ.—*ἐκεῖνα*, δηλ. τὰ τῶν Ὀλυνθίων.—*Θηβαῖοι*, τὸ μεταξὺ Ἀθηναίων καὶ Θηβαίων μῖσος ἐχρονολογεῖτο ἀπὸ πολλοῦ· τότε δὲ ἦτο εἰς τὸν ἀνώτατον βαθμὸν ὡς ἐκ τοῦ ἱεροῦ ἢ Φωκικοῦ πολέμου (355-346), καθ' ὃν Θηβαῖοι, Λοκροὶ καὶ Θεσσαλοὶ ἐπολέμουν πρὸς τοὺς Φωκεῖς ὑποστηριζομένους ὑπὸ τῶν Ἀθην. καὶ Λακεδ.—*ἐὰν μὴ βοηθήσῃθ' ὑμεῖς*, ὡς ἐπραξάν τοῦτο οἱ Ἀθην. τῷ 352 καταλαβόντες τὰς Θερμοπύλας καὶ οὕτω κωλύσαντες τὸν Φίλιπ. νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Φωκίδα.—*ἂ νῦν...* ἐκλαλεῖ, δηλ. ποῖα;

§ 27.

* *Ἀλλὰ μὴν...* γε = ἦ; (§ 23).—*ἡλίκα* ἐστὶ τὰ διάφορα = ἡλικία ἐστὶν ἡ διαφορά.—*ἡλικός* = πόσον μέγας.—*οὐδὲ λόγου*

προσδεῖ = οὐδὲ λόγου ὑπάρχει προσέτι ἀνάγκη = (τοῦτο) δὲν χρειάζεται οὔτε καὶ νὰ λεχθῇ. — εἰ γὰρ ὑμᾶς... = εἰ γὰρ δεήσειεν ὑμᾶς αὐτοὺς... ἔξω (τῆς πόλεως) γενέσθαι καὶ λαμβάνειν (τοσαῦτα) τῶν ἐκ τῆς χώρας, ὅσα ἀνάγκη (ἐστὶ λαμβάνειν ὑμᾶς) χρωμένους στρατοπέδῳ. — εἰ δεήσειεν = ἐὰν ἤθελε παραστῇ ἀνάγκη. — ἔξω τῆς πόλεως γίγνομαι = στρατοπεδεύω ἔξω τῆς πόλεως. — λαμβάνω τῶν ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω τῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἐκ τῆς χώρας = λαμβάνω ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ προϊόντων... — χρωμαι στρατοπέδῳ = στρατοπεδεύω. — πολεμίου λέγω, παράθεσις τιθεμένη πρὸς διασάφησιν τοῦ: μηδενός· τὸ δὲ λέγω = θέλω νὰ εἴπω, ἐννοῶ. — ἂν... ζημιωθῆναι, ἀπόδοσις τῆς ὑποθῆκ. προτάσεως: εἰ δεήσειεν. — οἱ γεωργοῦντες = οἱ γεωργοὶ καὶ κτηματῖαι. — ὑμῶν, γενικ. διαιρητ. — ὁ πρὸ τοῦ πόλεμος = ὁ πρότερον πόλεμος. — ζημιώσεσθαι = ζημιωθῆσεσθαι (δηλ. ὑμᾶς). — πρόσσεσθ' (= πρόσσεστι) = πρὸς τῇ ζημίᾳ ἐστὶ (= ἔσται). — ἔθ' = ἔτι. — ἡ τῶν πραγμάτων αἰσχύνη = ἡ διὰ τὰς πράξεις (= ἡ διὰ τὴν διαγωγὴν ἡμῶν) καταισχύνη. — οὐδεμιᾶς ἐλάττων ζημίας = (οὐσα) οὐκ ἐλάττων ἄλλης τινὸς ζημίας. — τοῖς σώφροσιν = κατὰ τὴν κρίσιν τῶν φρονίμων. — γε, βεβαιωτικός.

Ἔξω, δηλ. τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐντὸς τῆς Ἀττικῆς. — τὸν πρὸ τοῦ πόλεμον, ἐννοεῖ τὸν ἀπὸ τοῦ 357 περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως πόλεμον, εἰς ὃν ἐδαπανήθησαν — ὡς ὁ Δημοσθ. λέγει ἐν Γ' Ὀλυνθ. § 28 — ὑπὲρ τὰ 1500 τάλαντα. — ἤξει, δηλ. εἰς Ἀττικὴν. — ἡ ὕβρις, νοεῖται ὁ χλευασμός, ἡ καταφρόνησις καὶ ἐν γένει ὁ ὑβριστικὸς τρόπος τῶν πολεμίων πρὸς τοὺς Ἀθην. — τῶν πραγμάτων, δηλ. τῶν κακῶν, τ. ἔ. τῆς ἀδρανείας καὶ νωθρότητος τῶν Ἀθην. — ζημίας, ἐνταῦθα — ὡς καὶ ἐν τοῖς ζημιωθῆναι, ζημιώσεσθαι — πρόκειται περὶ ζημίας ὕλικῆς, δηλ. φθορᾶς (ἀπωλείας) τῆς περιουσίας.

§ 28.

Συνιδόντας = ἐπὰν συνίδητε. — συνορῶ τι = λαμβάνω τι ὑπ' ὄψει. — ἀπαντας, συναπτέον τῷ βοηθεῖν. — ὧν... ἔχουσι = ἀ ἔχουσι. — καλῶς ποιοῦντες = εὐτυχῶς· ἢ = καὶ δὲν τὸ λέγω διὰ νὰ τοὺς ψέξω. — οἱ ἐν ἡλικίᾳ = οἱ ἔχοντες στρατεύσιμον ἡλι-

κίαν = οἱ στρατεύσιμοι. — ἀκεραίου = ὥστε ἀκέραιον εἶναι. — ἀκέραιος = ἀβλαβής. — οἱ λέγοντες = οἱ ῥήτορες. — τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς = αἱ πολιτικαὶ αὐτῶν πράξεις, ἡ πολιτικὴ των. — εὐθυνα(ή), συνήθως κατὰ πληθυντ. εὐθυναί = λογοδοσία, ἀπολογία, ὑπεράσπισις. — ὥς, αἰτλγκ. — ὅποι' ἄττ(α) = ὁποῖά τινα = ὁποιαδήποτε. — περιίσταμαί τινα = περικυκλώνω τινά. — τὰ πεπραγμένα αὐτοῖς = τὰ πεπολιτευμένα αὐτοῖς. — ὅποι' ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ . . . τοιοῦτοι . . . ἔσσεσθε, κατ' ἔννοιαν = κατὰ τὴν ἔκδοσιν, ἣν θὰ ἔχωσι δι' ὑμᾶς τὰ πράγματα, κατὰ ταύτην θὰ κρίνητε καὶ τὴν πολιτικὴν αὐτῶν. — χρηστά εἶη (δηλ. τὰ πράγματα) = εἶθε ν' ἀποδώσι τὰ πράγματα αἰσίως. — παντὸς εἵνεκα = πρὸς τὸ καλὸν ὅλων.

Πάντα . . . ταῦτα, ὅσα δηλ. ἀπ' ἀρχῆς εἶπεν ὁ ῥήτωρ. — βοηθεῖν, τίσι; — ἐκεῖσε, δηλ. εἰς Μακεδονίαν καὶ Χαλκιδικήν. — τοὺς ἐν ἡλικίᾳ, ἡ στρατεύσιμος ἡλικία ἦτο ἀπὸ τοῦ 18-60 ἔτους· κατενέμοντο δὲ αἱ 42 αὗται ἡλικίαι τῶν στρατεύσιμων εἰς δύο τάξεις· 1) εἰς τοὺς ἐφήβους (τοὺς ἀπὸ 18—20 ἔτους) καὶ τοὺς ὑπὲρ 50 ἔτη γεγονότας, καὶ 2) εἰς τοὺς ὑπὲρ 20 καὶ μέχρι 50 ἔτων ἡλικίαν ἄγοντας· οἱ ἐν τῇ πρώτῃ τάξει, οἱ πρεσβύτατοι καὶ οἱ νεώτατοι, ἐκαλοῦντο μόνον πρὸς ἄμυναν τῆς χώρας, οἱ δ' ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐξήρχοντο τὰς ὑπερορίας στρατείας. — εὐθυναί, ἐν Ἀθήναις πάντες οἱ ἄρχοντες ἐξερχόμενοι τῆς ἀρχῆς ὤφειλον νὰ δώσωσι λόγον τῶν πεπραγμένων αὐτῶν πρὸς τὰς εὐθυνούσας ἀρχάς, ἥτοι πρὸς τοὺς λογιστάς· οὗτοι, 10 τὸν ἀριθμὸν ὄντες, ἐξήλεγχον πάντα τὰ κατὰ τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑπευθύνου ἄρχοντος καὶ εἰσήγον τὰς εὐθύνας αὐτοῦ εἰς ἡλιαστικὸν δικαστήριον ἐκ 501 δικαστῶν κληρούμενον· εἰς τοιαύτην λογοδοσίαν δὲν ὑπεχρεοῦντο οἱ ῥήτορες· οὗτοι ἦσαν ἀνεύθυνοι δι' ὅσα ἀπὸ τοῦ βήματος ἔλεγον (ἐφ' ὅσον ταῦτα δὲν ὑπέβαλλον ἐγγράφως)· ἐπομένως ἐνταῦθα πρόκειται περὶ εὐθύνης ἠθικῆς. — τοιοῦτοι κριταί . . ., δηλ. ἐπιεικεῖς μὲν κριταί, ἂν ἡ ἔκδοσις τῶν πραγμάτων εἶναι καλή, αὐστηροὶ δέ, ἂν εἶναι κακὴ.

II.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Β.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ὁ Δημοσθένης ἐν τῷ Α΄ Ὀλυνθιακῷ ὑπέδειξε τοῖς Ἀθηναίοις ὅτι πρέπει νὰ ἐνεργήσωσιν ἐρρωμένως καὶ αὐτοπροσώπως, νὰ παρασκευασθῶσι δὲ δύο στρατιαί, ὧν ἡ μὲν μία νὰ ὑπερασπίσῃ τὴν ἀπειλουμένην Ὀλυνθον, ἡ δὲ ἄλλη νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Μακεδονίαν. Ἀλλ' ὁ Δημοσθένης δὲν εἰσηκούσθη· οἱ Ἀθηναῖοι ἀπέστειλαν τοῖς Ὀλυνθίοις στρατιωτικὴν βοήθειαν ἀποτελουμένην μόνον ἐκ δισχιλίων μισθοφόρων καὶ τριάκοντα τριήρων ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Χάρητος. Ἡ βοήθεια αὕτη οὐδὲν κατώρθωσεν· ὁ Χάρης μὴ ἔχων νὰ μισθοδοτῇ τὸν στρατὸν δὲν ἐπολέμει πρὸς τὸν Φίλιππον, ἀλλ' ἐλήστευεν ἐμπορικὰ πλοῖα. Διὰ τοῦτο οἱ Ὀλύνθιοι στέλλουσι νέαν πρεσβείαν εἰς Ἀθήνας ζητοῦντες νέαν βοήθειαν.

Οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον μὲν συνείδησιν τοῦ κρισίμου τῆς περιστάσεως, ἀλλ' ὁ φόβος πρὸς τὸν Φίλιππον κατεῖχε τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ ἐχαλάρωνε τὴν ἀγαθὴν θέλησιν. Διὰ τοῦτο ὁ Δημοσθένης ἀναλαμβάνει ἐκ δευτέρου νὰ ὁμιλήσῃ πρὸς τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Β΄ Ὀλυνθιακὸν — μετὰ παρέλευσιν ἐλαχίστου χρόνου, ἀφ' ἧς ἀπήγγειλε τὸν Α΄, ἥτοι κατὰ τὸ θέρους τοῦ 349—, ἐν ᾧ προσπαθεῖ οὗτος νὰ θαρρύνῃ τοὺς Ἀθηναίους φοβουμένους τὴν δύναμιν τοῦ Φιλίππου καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τί ὀφείλουσι νὰ πράξωσιν.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

§ 1 — 2.

Ἐπὶ πολλῶν, δηλ. πραγμάτων = ἐν πολλοῖς πράγμασι = εἰς πολλὰς (ἤδη) περιστάσεις. — ἂν τις ἰδεῖν... δοκεῖ μοι = κατὰ τὴν γνώμην μου δύναται τις νὰ ἴδῃ. — τῇ πόλει (= ταύτῃ τῇ πόλει), ἢ δοτικ. συναπτέα τῷ: εὐνοϊαν. — οὐχ ἥκιστα = μάλιστα = κατ' ἐξοχήν. — τὸ... γεγενῆσθαι... κεκτημένους... καὶ ἔχοντας = τὸ κεκτηῆσθαι καὶ ἔχειν = τὸ νὰ ἔχωσιν. — τοὺς πολεμήσοντας, ὑποκμ. τοῦ: τὸ γεγενῆσθαι... κεκτημένους· οἱ πολεμήσοντες δὲ Φιλίππῳ = οἱ ἐπιθυμοῦντες νὰ διεξάγωσι πόλεμον κατὰ τοῦ Φιλίπ. — ὁμορος, ον = ; (πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 5). — δυνάμεις τις = σημαντικὴ δύναμις. — τὸ μέγιστον ἀπάντων (= τὸ σπουδαιότατον ἀπὸ ὅλα), προεξαγγελτικὴ παράθεσις. — ὑπὲρ τοῦ πολ., ἢ ὑπὲρ = περί. — αἱ πρὸς ἐκεῖνον διαλλαγαὶ = πᾶσα μετ' ἐκείνου συμφιλίωσις. — ἄπιστος, ον = ἀνάξιος πίστεως. — ἀνάστασις = ; (πρβλ. Α' Ὀλυμπ. § 5). — δαιμόνιος = ὑπεράνθρωπος. — παντάπασι, συναπτέον τῷ ἔοικε. — σκοπῶ τι = προσέχω, κυτᾶζω τι. — ἤδη = τώρα πλέον. — αὐτοὺς = ἡμᾶς αὐτούς· κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τό: θεῖα εὐεργεσία. — ὅπως μὴ... δόξομεν, πлагία ἐρωτηματικ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ φανῶμεν. — χείρους περὶ ἡμᾶς αὐτοὺς εἶναι... τῶν ὑπαρχόντων (δηλ. ἡμῖν ἐκ θεῶν), κατ' ἔννοϊαν = ὅτι ὀλιγώτερον φροντίζομεν περὶ ἡμῶν αὐτῶν ἀπὸ τοὺς θεούς. — ὥς, σύνδ. αἰτιολγκ. — ἔστι τῶν αἰσχυρῶν, μᾶλλον δὲ τῶν αἰσχίστων, αἱ γενκ. ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ νοουμένου: ἐν τι κατ' ἔννοϊαν = εἶναι ἐντροπή, ἵνα εἴπω δὲ ὀρθότερον μεγίστη ἐντροπή. — πόλεων καὶ τόπων, αἱ γενκ. αὗται, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι: τῶν συμμάχων καὶ καιρῶν ἐξαρτῶνται ἐκ τοῦ προϋεμένου: τὸ προῖεμαι δὲ ἐνταῦθα συνετάχθη πρὸς γενκ. καὶ οὐχὶ — ὥς συνήθως — πρὸς αἰτιατκ., διότι = ὀλιγωρῶ, ἀμελῶ. — τόποι = ὄχυραὶ θέσεις. — φαίνεσθαι προϋεμένους = φανερῶς προῖεσθαι = φανερὰ ν' ἀφίνωμεν νὰ φεύγουν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μας. — καιροὶ = εὐνοϊκαὶ περιστάσεις.

Ἐν τοῖς παροῦσι πράγμα., δηλ. τοῖς ἀπορῶσι τὴν Ὀλυνθον. — τοὺς πολεμήσοντας Φιλίπ., τίνες ἐννοοῦνται; — χώραν ὁμορον, περὶ τῆς θέσεως τῆς Ὀλύνθου βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39· οἱ Ἀθην., ἔχοντες συμμάχους γείτονας τοῦ Φιλίπ., τί θὰ ὠφελοῦντο; — δύναμιν τινα, περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 39/40. — ἀπίστους... ἀνάστασιν, οἱ Ὀλυνθιοὶ πόθεν εἶχον σχηματίσει τοιαύτην γνώμην περὶ τῆς μετὰ τοῦ Φιλίπ. συμφιλώσεως; (πρὸ βλ. Α' Ὀλυνθ. § 4 καὶ ἐξ.). — πόλεων καὶ τόπων, ὡς τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Ποτειδαίας καὶ ἄλλων (ἃς ὁ ῥήτωρ ἀπηρίθμησεν ἐν τῷ Α' Ὀλυνθ. § 12)· ἐκτὸς τούτων πρέπει νὰ νοηθῶσι καὶ οἱ ἀποστάντες κατὰ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον σύμμαχοι (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 33). — τῶν... συμμάχων, δηλ. τῶν Ὀλυνθίων, μεθ' ὧν οἱ Ἀθην. εἶχον ἤδη συνάψει συμμαχίαν. — καιρῶν, ἡ ἔκρηξις τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου ἦτο κατάλληλος περίστασις τοῖς Ἀθηναίοις πρὸς καταπολέμῃσιν τοῦ Φιλίπ.

§ 3 — 4.

Τὸ... διεξιέναι = τὸ νὰ διηγῶμαι ἐκτενῶς καὶ λεπτομερῶς· τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὸ κατωτέρω: (τὸ) προτρέπειν, εἶναι ὑποκμ. τοῦ ἔχειν τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ ἡγοῦμαι. — τὰ δέοντα ποιῶ = ἐκτελῶ τὸ καθήκόν μου. — οὐχὶ καλῶς ἔχειν ἡγοῦμαι = νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ὀρθὸν = δὲν νομίζω ὀρθόν. — ὅτι, αἰτλγκ. — ὑπὲρ τούτων = περὶ τούτων (δηλ. τῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ῥώμην τοῦ Φιλίπ.). — ἔχω τινὶ φιλοτιμίαν = παρέχω εἰς τινα δόξαν. — ἡμῖν δ' οὐχὶ καλῶς πεπραχθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ: μοι δοκεῖ = ὅφ' ἡμῶν δὲ (ὅτι) δὲν ἔχουσι πραχθῆ καλῶς· ἐπομένως = εἰς ἡμᾶς δὲ δὲν φέρουσι τιμὴν. — ὑπὲρ τὴν ἀξίαν τὴν αὐτοῦ = παρὰ τὴν ἀξίαν του. — θαυμαστός παρὰ πᾶσι νομίζομαι = εἰς τὰ ὅμματα πάντων φαίνομαι ἀξιοθαύμαστος. — χειρόν ἢ προσήκεν = χειρότερον τοῦ προσήκοντος (= ἀπὸ ὅ,τι ἔπρεπε). — κέχρημαι τοῖς πράγμασι = ἔχω ἐπωφεληθῆ τὰς καταλλήλους περιστάσεις. — ὠφλήκατε, πρkm. τοῦ ῥ. ὀφλισκάνω, ὅπερ κυρίως = καταδικάζομαι εἰς χρηματικὸν πρόστιμον· εἴτα ὀφλισκάνω αἰσχύνην = ἐπισύρω κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου καταισχύνην. — τοσοῦτον πλεῖον(α) αἰσχύνην ὠφλήκατε, κατ' ἐννοίαν = τόσον περισσότερον ἀξιοκαταφρόνητο· φαίνεσθε εἰς ὅλους. — καὶ γὰρ = γὰρ. —

εἰ μετ' ἀληθείας τις... σκοποῖτο = εἰάν τις ἤθελε ἐξετάζει τὰ πράγματα ὑπὸ τὴν ἀληθῆ αὐτῶν ὄψιν.— παρ' αὐτοῦ = ἀφ' αὐτοῦ, διὰ τῆς ἀξίας του.— ὧν, γενν. τῆς αἰτίας εἰς τὸ: *ὀφείλει χάριν καὶ: δίκην λαβεῖν* = δι' ὅσα.— οἱ ὑπὲρ τινος πολιτευόμενοι = οἱ διαχειριζόμενοι τὰ τῆς πολιτείας (= οἱ πολιτευόμενοι) πρὸς τὸ συμφέρον τινός. — *δίκην λαβεῖν*, δηλ. *παρὰ τῶν ὑπὲρ τοῦ Φιλίπ. πεπολιτευμένων δὲ λαμβάνω παρὰ τινος* = τιμωρῶ τινὰ τὸ παθητικὸν τοῦτου: *δίκην δίδωμί τινι* = τιμωροῦμαι ὑπὸ τινος.— τοῦ *λέγειν*, δηλ. ταῦτα.— *χωρὶς τούτων* = χωρὶς νὰ εἴπω ταῦτα (τὰ ὅποια δηλ. δὲν εἶναι ἡ κατάλληλος περίστασις νὰ εἴπω).— *ἐνι* = *ἐνεστι* = εἶναι δυνατόν· ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ: *λέγειν*.— *βέλτιόν ἐστι* = *καλόν ἐστι* = ὠφέλιμον (συμφέρον) εἶναι.— *καὶ μεγάλα κτλ.* = *καὶ (ἃ) μεγάλα ὀνειδίη κατ' ἐκείνου φαίνονται (ο) ἂν (ὕμῃν) βουλομένοις* (= εἰ βούλοισθε) *ὀρθῶς δοκιμάζειν* = καὶ ὅσα δύνανται νὰ φαίνωνται ὡς μεγάλα κατηγορίαι κατ' ἐκείνου, εἰάν θέλητε νὰ κρίνητε ὀρθῶς· κατ' ἔννοιαν = καὶ ὅσα κατὰ τὴν ὀρθὴν κρίσιν (τῶν πραγμάτων) φέρουσιν εἰς ἐκεῖνον τὴν μεγίστην καταισχύνην.

Ἐκείνω, δηλ.; — *ἐνθὲνδ(ε)*, δηλ. ἀπὸ τῆς ἐν Ἀθήναις ἐκκλησίας, ἐν ἣ ὑπῆρχον ῥήτορες μισθωτοὶ ὑποστηρίζοντες τὰ συμφέροντα τοῦ Φιλίπ. καὶ ἀδρανεῖς ἀκροαταί.— *τοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ πεπολιτευμένοις*, τίνες ἐννοοῦνται; — *βέλτιόν ἐστιν ἀκηκοέναι*, διότι οἱ Ἀθῆν. ἀποβαλόντες τὸν φόβον θ' ἀναλάβωσι θάρρος.

§ 5.

Τὸ... καλεῖν (τὸν Φίλιππον)..., τὸ ἀπρμφ. εἶναι ὑποκμ. τοῦ εἶναι τοῦ ἐξαρτωμένου ἐκ τοῦ: *ἂν φήσειεν* = τὸ ν' ἀποκαλῇ τις τὸν Φίλιπ... (τοῦτο) δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι εἶναι.— *ἀνευ τοῦ τὰ πεπραγμένα* (δηλ. αὐτῷ—τῷ Φιλίπ.—) *δεικνύναι* = χωρὶς ν' ἀποδεικνύῃ τοῦτο διὰ τῶν πράξεων αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.).— *λοιδορία κενή* = ὀνειδισμός, κακολογία ἀδόσιμος (μὴ στηριζομένη δηλ. ἐπὶ πραγμάτων).— *τὸ δὲ πάνθ'...* = *τὸ δὲ διεξιέναι (τινὰ) πάνθ'*, ὅσα (Φίλ.) ἔπραξε πώποτε, καὶ (τὸ) ἐλέγχειν αὐτὸν (τοιούτον ὄντα) ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς, συμβαίνει καὶ δεῖσθαι λόγου βραχείος κτλ.— *πώποτε* = ποτέ.— *ἐφ' ἅπασιν αὐτοῖς*, δηλ. ὅσα πώποτ' ἔπραξε.— *ἐλέγχω τινὰ ἐπὶ τινι* = στηριζόμε-

νος εἰς τι ἐξελέγχω τινά. — συμβαίνει δεῖσθαι, κατ' ἔννοιαν = εὐτυχῶς (τοῦτο) ἔχει χρεῖαν. — δυοῖν ἔνεκα = διὰ δύο αἰτίας. — εἰρησθαι, ὑποκμ. τούτου τὸ: τὸ... ἐλέγχειν. — τοῦ... φαίνεσθαι (ἔνεκα) καὶ τοῦ... ἰδεῖν (ἔνεκα), ἐπεξήγησις τοῦ δυοῖν ἔνεκα = ἵνα ἐκεῖνος... φαίνεται (ὑμῖν) καὶ ἵνα οἱ ὑπερεκπ. ... ἴδωσιν (= ἀναγνωρίσωσιν). — ὑπάρχει = ἐστίν. — φαῦλος = μηδαμινός, ἀνάξιος λόγου. — οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ. = οἱ μετὰ θαυμασμοῦ καὶ ἐκπλήξεως προσβλέποντες τὸν Φίλιπ. — ἄμαχος = ἀκαταμάχητος, ἀκαταγώνιστος. — πάντα διεξέρχομαι = ἐξαντλῶ πᾶν μέσον. — πρότερον, ἀποδοτέον τῷ παρακρουόμενος καὶ τῷ: μέγας ηὐξήθη. — παρακρουόμεναι = ἐξαπατῶ. — μέγας ηὐξήθη = ηὐξήθη ὥστε ἐγένετο μέγας. — πρὸς αὐτὴν τὴν τελ. ἤκει τὰ πράγμ. αὐτῷ = ἡ αὔξησίς του ἔχει φθάσει (ἤδη) ἀκριδῶς εἰς τὸ τέλος της.

§ 6 - 7.

Ἐγώ... καὶ αὐτός = καὶ ἐγὼ αὐτός. — σφόδρα, ἀποδοτέον τῷ: φοβερὸν καὶ τῷ θαυμαστόν. — τὰ δίκαια πράττοντα... ηὐξημένον, ἢ α' μετχ. προσδιορίζει τροπικῶς τὴν δ', ἥτις εἶναι κατηγρημτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ ἐώρων = ὅτι (αὐτός — ὁ Φίλιπ. —) ἔχει αὐξηθῆ διὰ δικαίων πράξεων. — εὕρισκω τὴν μέν... = εὕρισκω (τὸν Φίλιπ.) προσαγαγόμενον τὴν μὲν ἡμετέραν εὐήθειαν... τῷ... φάσκειν... καί..., τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν τῷ... ἐξελεῖν καί..., Θετταλοὺς δὲ τῷ... ὑποσχέσθαι καί... — εὐήθεια = ἀπονηρία, ἀπλότης. — τὸ κατ' ἀρχάς = κατ' ἀρχάς. — ὅτ' Ὀλυνθίους = τότε, ὅτε πρέσβεις Ὀλυνθίων... — ἀπελαύνω = ἐκδιώκω. — βουλομένους, μετχ. ἐπιθκ. — διαλέγομαι τινι = συζητῶ μετὰ τινος, ὁμιλῶ (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) πρὸς τινα. — τῷ... φάσκειν παραδώσειν καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι = μὲ τὸ ὅτι ἐδεδαίωεν ὅτι θὰ παραδώσῃ... καὶ μὲ τὸ ὅτι ἐπενόησεν (= πανούργως ἐμηχανεύθη). — τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρ. ἐκεῖνο = τὸ περίφημον ἐκεῖνο μυστικόν, τὸ ὅποιον διεδίδετό ποτε. — τούτῳ, δοτκ. ὀργανικὴ ἐπαναλαμβάνουσα τὰ προηγούμενα ἀπρμφ.: τῷ... φάσκειν... καὶ (τῷ)... κατασκευάσαι. — προσαγαγόμενον, μετχ. κατηγρημτκ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ εὕρισκω· προσάγομαι δέ τινα = δελεάζω τινά. — τὴν δ' Ὀλυνθίων φιλίαν, δηλ. προσαγαγόμενον. — τῷ... ἐξελεῖν = μὲ τὸ

ὅτι ἐκυρίευσεν... — ὑμᾶς, ἐπεξήγησις τοῦ: τοὺς πρότερον συμμάχους. — Θετταλοὺς δέ, δηλ. προσαγαγόμενον. — νῦν τὰ τελευταῖα = τώρα τελευταῖον. — τῷ... ὑποσχέσθαι καὶ (τῷ) ... ἀναδέξασθαι = μὲ τὸ ὅτι ὑποσχέθη... καὶ ἀνέλαβε... — πόλεμον πολεμῶ = διεξάγω πόλεμον. — ὅλως = ἐν συντόμῳ. — πεφενάκικε, πρkm. τοῦ ρ. φενακίζω = ἀπατῶ. — τῶν αὐτῷ χρησαμένων, ἡ γενκ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ οὐδεὶς· χρῶμαι δέ τινι = ἔρχομαι εἰς σχέσεις πρὸς τινα. — τὴν ἐκάστων ἄνοιαν κτλ. = αἶτι τὴν ἄνοιαν ἐκάστων τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν ἐξαπατῶν καὶ προσλαμβάνων. — αἶτι = ἐκάστοτε. — ἄνοια = ἀνοησία. — ἐκάστων... τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν = ἐνὸς ἐκάστου ἐξ ἐκείνων, οἵτινες δὲν ἐγνώριζον αὐτὸν (δηλ. τοὺς ἀπατηλοὺς τρόπους αὐτοῦ). — καὶ = καὶ οὕτω. — προσλαμβάνω (τὴν ἄνοιαν) = παίρνω μὲ τὸ μέρος μου, προσθέτω εἰς τὰς δυνάμεις μου (τοὺς ἀνοήτους).

Καὶ αὐτός, ὅχι δηλ. μόνον οἱ ὑπερεκπεπληγμένοι τὸν Φίλιπ. — ὅτε Ὁλυνθίους ἀπήλαυνον..., τῷ 357 π. Χ., ὅτε ὁ Φίλιπ. ἐπολιόρκει τὴν Ἀμφίπολιν, οἱ Ὀλύνθιοι φοβούμενοι τὴν αὐξάνουσαν δύναμιν τοῦ Φιλίπ., ἔπεμψαν πρέσβεις εἰς Ἀθήνας καὶ προέτειναν τοῖς Ἀθην. συμμαχίαν ἐναντίον τοῦ Φιλίπ.· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. θέλων νὰ ματαιώσῃ τὴν συμμαχίαν αὐτὴν ἀπέστειλεν εἰς Ἀθήνας κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον πρέσβεις καὶ δι' αὐτῶν ὑποσχέθη τοῖς Ἀθηναίοις τὴν παράδοσιν τῆς Ἀμφιπόλεως· τοῦτο ἀκούσαντες οἱ Ἀθην. δὲν ἤθελον νὰ συζητήσωσι μετὰ τῶν Ὀλυνθίων πρέσβεων περὶ συμμαχίας κατὰ Φιλίπ., ἀλλ' ἀπέπεμψαν αὐτοὺς. — ἐνθένδε, δηλ.; πρβλ. § 4. — τὸ θρυλούμενόν ποτε ἀπόρρητον..., οἱ Ἀθην. διακαῶς ποθοῦντες τὴν ἀνάκτησιν τῆς Ἀμφιπόλεως ἔπεμψαν τῷ 358 π. Χ. πρέσβεις πρὸς τὸν Φίλιπ. καὶ συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίπ. τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον ἀκόμῃ, ὁ δὲ Φίλιπ. καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἵνα δὲ μὴ γνωσθῇ ἡ συμφωνία αὕτη τοῖς Πυδναίοις, δὲν ἀνεκοίνωσαν οἱ πρέσβεις τῷ δήμῳ ταύτην, ἀλλὰ μυστικῶς ἐνήργουν μετὰ τῆς βουλῆς· ὥς ἐκ τούτου οἱ Ἀθηναῖοι ἔκαμνον μὲν πολὺν λόγον περὶ τοῦ ἀνακοινωθέντος τῇ βουλῇ μυστικοῦ, ἡγνόουν δ' ὅμως τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Πᾶν ὅτι ὁ Φίλιπ. συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησεν· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὅχι μόνον δὲν παρέδωκεν αὐτήν, ἀλλ' ἀπ'

ἐναντίας εἰσβαλὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην. — τοὺς μὲν πρότερον συμμάχους ὑμᾶς, ὁ Φίλιπ. διὰ τῶν περὶ τῆς Ἀμφιπόλεως δοθεισῶν τῷ 358 ὑποσχέσεων τοῖς Ἀθην. εἶχε συνάψει συμμαχίαν μετ' αὐτῶν. — ἀδικῆσαι, διὰ τῆς ἀφαιρέσεως ἀπὸ τῶν Ἀθηναίων τῆς Ποτειδαίας, τῆς κτήσεως αὐτῶν. — παραδοῦναι δ' ἐκείνοις (δηλ. τὴν Ποτειδαίαν), ἐν ἔτει 356· βραδύτερον δ' ὅμως τῷ 349 ἐπῆλθεν ὁ Φίλιπ. καὶ κατ' αὐτῶν τῶν Ὀλυνθίων· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 41. — Θετταλοὺς δέ..., ὁ Φίλιπ. προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν Ἀλευαδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ Πειθολάου ἦλθεν εἰς Θεσσαλίαν τῷ 356 καὶ αὐθις τῷ 352 (βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 38)· εἰρηνεύσας δὲ αὐτὴν καὶ καθαιρέσας τὴν ἐν Φεραῖς τυραννίδα (τῷ 352) κατέλαβε πλὴν τῶν Παγασῶν καὶ τὴν Μαγνησίαν, ἣν ὑπεσχέθη ν' ἀποδώσῃ εἰς τοὺς Θεσσαλοὺς· ἀλλ' ὅχι μόνον ταύτην δὲν ἀπέδωκε, ἀλλὰ καὶ ὅλην τὴν Θεσσαλίαν διώκει, καθ' ὃν τρόπον οὗτος ἤθελε, καὶ τοὺς λιμένας αὐτῆς ἐκαρποῦτο (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 13, § 22). — τὸν Φωκιὸν πόλεμον..., ὅτε ὁ πόλεμος οὗτος μετετέθη ὑπὸ τοῦ στρατηγοῦ τῶν Φωκίων Ὀνομάρχου εἰς Θεσσαλίαν (τῷ 353), τὰ μέγιστα ἐβλάπτετο ἡ χώρα αὕτη ὑπ' αὐτοῦ· δι' αὐτὸ οἱ Θεσσαλοὶ πολὺ εὐχαρίστως ἤκουσαν τὴν πρότασιν τοῦ Φιλίπ., ὅτι οὗτος θὰ διεξαγάγῃ τὸν πόλεμον ὑπὲρ αὐτῶν· ἀλλ' ὁ Φίλιπ. ἀναμιχθεὶς εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸν καὶ νικήσας τοὺς Φωκεῖς (τῷ 352) προσήρτησε τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὸ κράτος αὐτοῦ. — οὕτως, πῶς;

§ 8.

Ἡρόθῃ μέγας = ἡρόθῃ καὶ ἐγένετο μέγας. — ἡνίχ' ἐκαστοι κτλ. = ἡνίκα ἐκαστοι ὄροντο πράξειν αὐτὸν συμφέρον τι ἑαυτοῖς. — ἡνίκα = ἐφ' ὅσον. — καθαιροῦμαι = καταπίπτω, κατακρημνίζομαι (ἀπὸ τῆς θέσεως, εἰς ἣν ἔχω ὑψωθῇ). — πάνθ' εἵνεχ'... = ἐξελέγγεγκται ποιῶν (κτγρμκ. μετχ.) πάντα εἵνεκα ἑαυτοῦ. — εἵνεχ' ἑαυτοῦ = πρὸς τὸ συμφέρον του (μόνον). — καιροῦ μὲν δὴ κτλ. = τὰ μὲν δὴ πράγματα πάρεστι Φιλίππῳ πρὸς τοῦτο καιροῦ = λοιπὸν τὰ μὲν πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοῦτο τὸ κρίσιμον σημεῖον διὰ τὸν Φίλιπ. — ἧ = εἰ δὲ μή. — παρελθὼν τις... δειξάτω = παρελθέτω τις καὶ δειξάτω. —

παρέρχομαι = ἀναβαίνω εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσω). — ἐμοί, μάλλον δ' ὑμῖν = εἰς ἐμέ ἢ καλύτερον εἰς σᾶς. — ὥς οὐκ ἀληθῆ . . . = ὥς ταῦτα, ἃ ἐγὼ λέγω, οὐκ ἀληθῆ ἐστὶ. — οἱ τὰ πρῶτ(α) ἐξηπατημένοι = ἐκείνοι, οἵτινες τὸ πρῶτον ἔχουσιν ἐξαπατηθῆ. — τὰ λοιπὰ = ἐν τῷ μέλλοντι. — πιστεύουσιν, δηλ. αὐτῷ (τῷ Φιλίπ.). — οἱ δεδουλωμένοι Θετταλοὶ = οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες ἔχουσιν ὑποδουλωθῆ (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.). — οὐκ ἂν ἐλεύθεροι γένοιντ(ο) = δὲν ἤθελον ἀνακτήσει τὴν ἐλευθερίαν των (ἐὰν δηλ. ἤθελον τύχει εὐκαιρίας). — ἄσμενοι, κατηγερμ. δηλωτικὸν τρόπου = ἄσμένως.

Διὰ τούτων . . . διὰ τῶν αὐτῶν τούτων, δηλ. τῶν ἀγνοούντων αὐτὸν (§ 7). — καθαιρεθῆναι πάλιν, καθ' ὅσον οἱ ἐξ ἀγνοίας τῶν ἀπατηλῶν τρόπων τοῦ Φιλίπ. συντελέσαντες εἰς τὴν αὐξησιν αὐτοῦ, ὅταν μάθωσιν ὅποῖος πράγματι εἶναι ὁ Φίλιπ., φυσικὸν εἶναι νὰ στραφῶσι κατ' αὐτοῦ. — παρελθὼν τις, πρὸλ. Α' Ὀλυμπ. § 1 «ῥηκει». — ταῦτ(α), δηλ. τὰ ἐν § 6 καὶ § 7 δηλωθέντα (ὅτι δηλ. ὁ Φίλιπ. φενακίζων ηὐξήθη).

§ 9 -- 10.

Καὶ μὴν = καὶ ὅμως, ἐν τούτοις. — ταῦτα μὲν . . . = ἡγεῖται μὲν ταῦτα οὕτως ἔχειν. — βία = διὰ τῆς βίας, δι' ἐξανγκαστικῶν μέσων. — κατέχω τὰ (συμμαχικὰ) πράγματα = διατηρῶ τὴν (συμμαχικὴν) δύναμίν μου. — τῷ . . . προειληφέναι = διότι ἔχει προκαταλάβει. — καὶ λιμένας = καὶ τοὺς λιμένας. — ὑπ' εὐνοίας τὰ πράγματα (δηλ. τὰ συμμαχικὰ) συνίσταται = ἀμοιβαία ἀγάπη συνενώνει τοὺς συμμάχους. — πᾶσι τοῖς μετέχουσι τοῦ πολέμου ταῦτ(α) συμφέρει = πάντες οἱ μετέχοντες τοῦ πολέμου ἔχουσι τὰ αὐτὰ συμφέροντα. — καὶ συμπονεῖν . . ., ἀπόδοσις τῆς χροιν. προτάσεως: ὅταν μὲν γάρ . . . = (τότε) οἱ ἄνθρωποι (εὐχαρίστως) θέλουσι καὶ νὰ . . . — συμπονῶ = ὑφίσταμαι μαζί τοὺς κόπους καὶ τὰς ταλαιπωρίας (τοῦ πολέμου). — φέρω τὰς συμφορὰς = ὑποφέρω τὰς ἀτυχίας (τοῦ πολέμου). — μένω = μένω πιστὸς (ἐν τῇ συμμαχίᾳ). — ἐκ πλεονεξ., ἢ ἐκ = διά. — ἰσχύω = λαμβάνω ἰσχύν, γίνομαι ἰσχυρός. — ἡ πρώτη πρόφασις = ἡ τυχοῦσα ἀφορμή. — μικρὸν πταῖσμα = ἀσήμαντος ἀτυχία. — ἀνεχαίτισε καὶ διέλυσε, γνωμικοὶ ἀόριστοι, ὡς καὶ ὁ κατωτέρω: ἡνθῆσε = ἀναχαιτίζει

καὶ διαλύει. — ἀναχαιτίζω = ἀνατρέπω. — ἔστιν = εἶναι δυνα-
τόν. — ἀδικοῦντα καὶ ἐπ. καὶ ψευδ. (δηλ. τινά)... κτήσα-
σθαι = ν' ἀποκτήσῃ τις ἀδικῶν καὶ ἐπιτορκῶν καὶ ψευδόμενος =
ν' ἀποκτήσῃ τις δι' ἀδικίας καὶ ἐπιτορκίας καὶ ψεύδους... — βεβαία
δύναμις = διαρκὴς δύναμις. — τὰ τοιαῦτα = ἡ διὰ τοιούτων μέσων
(δηλ. δι' ἀδικίας, ἐπιτορκίας καὶ ψεύδους) ἀποκτηθεῖσα δύναμις. —
εἰς ἅπαξ = διὰ μίαν φοράν, (ἐπὶ) μίαν στιγμὴν. — καὶ βραχὺν
χρόνον, προσδιορίζει ἀκριθέστερον τό: εἰς μὲν ἅπαξ. — ἀντέχω =
διαρκῶ. — καὶ σφόδρα γ' ἡνθήσεν ἐπὶ ταῖς ἐλπίσι = καὶ μάλιστα
πολὺ ἀκμάζουσι (τὰ τοιαῦτα = ἡ διὰ τοιούτων μέσων ἀποκτηθεῖσα
δύναμις) στηριζόμενα εἰς τὰς ἐλπίδας, ἃς παρέχουσιν. — ἂν τύχῃ,
δηλ. ἀνθοῦντα (τὰ τοιαῦτα). — τῷ χρόνῳ = μὲ τὸν καιρόν. —
φωρῶμαι = ἐξελέγχομαι, ἀνακαλύπτομαι. — περὶ αὐτὰ καταρρεῖ =
καταπίπτουσι (τὰ τοιαῦτα) φυλλορροοῦντα πέριξ ἑαυτῶν. — οἰκίας,
ἡ γενικ. αὐτῇ, καθὼς καὶ αἱ ἐπόμεναι (πλοίου καὶ τῶν ἄλλων...),
ἐξαρτ. ἐκ τοῦ: τὰ κάτωθεν = τὰ κάτω μέρη, τὰ θεμέλια. — αἱ ὑποθέ-
σεις = αἱ βάσεις. — οὐκ ἓν = οὐκ ἔνεστι (προσωπκ.) = δὲν ὑπάρ-
χει. — τὰ πεπραγμένα Φιλίππου = αἱ πράξεις τοῦ Φιλίππου.

Ταῦτα, πᾶσα; — τὰ χωρία, νοοῦνται κυρίως αἱ ἐν Θράκῃ καὶ
Μακεδονίᾳ ὄχυραί θέσεις τῶν Ἀθηναίων, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ
Φίλιπ. — λιμένας, ἰδίᾳ τοὺς ἐν Θεσσαλίᾳ. — τὰ τοιαῦτα, δηλ. τὰς
ἀγορὰς (πρὸβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22). — τῷ... προειληφέναι, ὁ Φίλιπ.
κατέλαβε τὰ χωρία καὶ λιμένας καὶ τὰ τοιαῦτα προτοῦ οἱ κατέ-
χοντες αὐτὰ ἐννοήσωσι τοὺς κακοὺς αὐτοῦ σκοποὺς καὶ ἐτοιμα-
σθῶσι πρὸς ἀντίστασιν. — ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας, δηλ. ἀδικῶν
καὶ ἐπιτορκῶν καὶ ψευδόμενος (§ 10). — ἡ πρώτη πρόφασις,
δηλ. τῶν ἡδικοημένων καὶ δεδουλωμένων. — μικρὸν πταῖσμα, δηλ.
τοῦ ἐκ πλεονεξίας καὶ πονηρίας ἰσχύσαντος. — ἂν τύχῃ, ἀναγκαῖα
ἡ ὑπόθεσις, καθ' ὅσον δὲν συμβαίνει πάντοτε ν' ἀκμάζῃ δύναμις
προελθοῦσα ἐξ ἀδικίας, ἐπιτορκίας καὶ ψεύδους. — φωρᾶται, δηλ.
πόσον σαθρὰ εἶναι τὰ τοιαῦτα. — καὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων,
δηλ.; — τῶν πράξεων, δηλ. τῶν πολιτικῶν (ὡς συμμαχίας, εἰρήνης
κ.τ.τ.). — ἀληθεῖς, ἥτοι ἄνευ ψεύδους καὶ ἐπιτορκίας. — τοῦτο, ποῖον;

§ 11—13.

Ὅπως τις λ. κάλλιστα καὶ τάχιστα (δηλ. βοηθεῖν), οὕτως
ἀρέσκει μοι (δηλ. βοηθεῖν) = ὅποιονδήποτε κάλλιστον καὶ τάχι-

στον τρόπον τῆς βοηθείας προτείνει τις, οὗτος ἀρέσκει εἰς ἐμέ (= τοῦτον ἐπιδοκιμάζω).—πέμπειν, ἐκ τοῦ φημί δεῖν.—ἡ... διδάξει... παροξυνεῖ, ἀναφρκ. τελκ. πρότασις=ἵνα αὐτὴ... διδάξῃ... παροξύνῃ.—διδάσκω τινά τι = ἀναγγέλλω εἰς τινά τι.—παροξύνω τινά = ἐξεγείρω τινά.—καὶ γὰρ νῦν... = ἐψηφισμένοι γὰρ νῦν εἰσι καὶ Παγ. ἀπαιτεῖν καὶ...—ψηφίζομαι (μετ' ἀπρμφ.) = ; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22).—λόγους ποιοῦμαι περὶ τινος = ἔρχομαι εἰς διαπραγματεύσεις (= διαπραγματεύομαι) περὶ τινος.—σκοποῦμαι τι = φροντίζω περὶ τινος, ἔχω ὑπ' ὄψει τι.—ὅπως μὴ... ἔροῦσι, πλαγία ἐρωτητκ. πρότασις ἐπεξηγοῦσα τὸ: τοῦτο = πῶς δηλ. νὰ μὴ εἴπωσι...—οἱ παρ' ἡμῶν (πεμφθησόμενοι) πρέσβεις=οἱ πρέσβεις ἡμῶν.—ἀλλὰ καὶ ἔργον... ἐπὶ τοῖς πράγμ., ὡς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν ὥσει ἡτο: ἀλλὰ καὶ ἔργον τι δεικνύειν ἔξουσι. Ἐξοῦσι δὲ δεικνύειν καὶ ἔργον τι, ἐὰν ἡμεῖς ἐξεληλυθότες ὦμεν ἀξίως τῆς πόλεως καὶ ὦμεν ἐπὶ τοῖς πράγμασιν.—ἀλλὰ (ὅπως)... ἔξουσι=ἀλλὰ πῶς νὰ δύνανται.—ἐξέρχομαι=ἐξέρχομαι εἰς ἐκστρατεῖαν, ἐκστρατεύω.—ἀξίως τῆς πόλεως=συμφώνως μὲ τὸ ἀξίωμα τῆς πόλεως.—εἰμὶ ἐπὶ τοῖς πράγμασιν=καταχίνομαι εἰς τὴν διεξαγωγὴν τοῦ πολέμου.—ὥς, αἰτλγκ.—ἄπεσι τὰ πράγματα=ἐλλείπουν τὰ ἔργα (αἱ πράξεις).—κενὸς = ἀνωφελής.—μάλιστα=πρὸ πάντων, ἰδίᾳ.—ὁ παρὰ τῆς ἡμετέρας π. (λόγος) = ὁ λόγος, ὁ προερχόμενος ἀπὸ τῆς ἰδικῆς μας πόλεως.—ὅσῳ... ἐτοιμότητι(α)... τοσοῦτῳ μᾶλλον = ὅσῳ... ἐτοιμότερον... τοσοῦτῳ μᾶλλον = ὅσῳ... εὐκολώτερον... τόσῳ περισσότερον.—αὐτῷ, δηλ. τῷ λόγῳ.—μετάστασις = ἀλλαγὴ.—δεικτέον (ἐστὶ) = δεῖ δεικνύναι (ὕμᾳς).—ἐτοίμως = προθύμως.—εἵπερ τις ὑμῖν προσέξει τὸν νοῦν = ἐὰν βεβαίως θέλητε νὰ δίδῃ τις προσοχὴν (= σημασίαν) εἰς τοὺς λόγους σας.—ἐθέλω = ἀποφασίζω.—ὥς προσήκει = προσηκόντως.—καὶ δὴ = καὶ εὐθύς.—περαίνω = ἐκτελῶ.—τὰ συμμαχικὰ (πράγματα) ἀσθενῶς καὶ ἀπίστως ἔχει Φιλίππῳ = οἱ σύμμαχοι τοῦ Φιλίπ. συνδέονται μετ' αὐτοῦ διὰ δεσμοῦ ἀσθενοῦς καὶ οὐχὶ ἀσφαλοῦς.—τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυνάμεως κακῶς ἔχει = τὸ ἴδιον κράτος αὐτοῦ (τοῦ Φιλίπ.) καὶ ἡ δυνάμις εὐρίσκεται ἐν κακῇ καταστάσει.

“Ὅπως τις λ. κάλλ. καί...., πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 17, ἐνθα

αὐτὸς ὁ Δημοσθ. ὑπέδειξε τρόπον τινὰ βοηθείας. — πρὸς δὲ **Θεταλοῦς**... , οἱ Θεσσαλοὶ συνεδέοντο μετὰ τῶν Ἀθηναίων διὰ παλαιᾶς συμμαχίας· οἱ πλείστοι δὲ τῶν Θεσσαλῶν τότε ἦσαν δυσηρεσθημένοι κατὰ τοῦ Φιλίπ., διότι αὐτός ὄχι μόνον τὸν Φωκικὸν πόλεμον δὲν διεξήγαγεν ὑπὲρ αὐτῶν, ὡς ὑπεσχέθη (§ 7), ἀλλὰ καὶ τὰς πόλεις τῆς Θεσσαλίας εἶχεν ἀρχίσει νὰ τειχίζῃ δι' αὐτὸ ὁ Δημοσθ. ἐνόμισεν ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ εὐκόλως ἠδύναντο νὰ ἐξεγερθῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — **τοὺς μέν**, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες εἶναι ἤδη ἀποφασισμένοι ν' ἀντιστῶσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — **ταῦτα**, δηλ. τὴν ἀποφασισθεῖσαν ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ὑποστήριξιν τῶν Ὀλυνθίων. — **τοὺς δέ**, ἐννοοῦνται ἐκεῖνοι οἱ Θεσσαλοί, οἵτινες εἶναι μὲν δυσηρεσθημένοι μὲ τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ δὲν τολμῶσι νὰ ἐπέλθωσι κατὰ τοῦ Φιλίπ. — **Παγασάς... περὶ Μαγνησίας**, πρβλ. περὶ τοῦ πράγμ. Α' Ὀλυνθ. § 22. — **ἀξίως τῆς πόλεως**, δηλ. μετὰ δυνάμειος οἰκείας, οὐχὶ ξένης. — **ὅσῳ γὰρ ἐτοιμότατ(α)**... , οἱ Ἀθηναῖοι, ὡς γνωστόν, ὑπὲρ πάντας τοὺς Ἕλληνας ἠρέσκοντο εἰς τοὺς λόγους. — **τὴν μετástασιν καὶ... τὴν μεταβολήν**, δηλ. τῆς πολιτικῆς ὁμῶν. — **εἰσφέροντας**, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 52. — **εἰσφέροντας—ἐξιόντας**, πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 6. — **τὰ τῆς οἰκείας ἀρχῆς καὶ δυν.**, δηλ. τὸ Μακεδονικὸν κράτος καὶ ἡ Μακεδονικὴ δύναμις. — **ἐξελεγχθήσεται**, διὰ τοῦ πολέμου.

§ 14 — 15 αὐτῶ.

Ὁλως = ἐν γένει. — **ἐν προσθήκῃ** = ὡς προσθήκη, προστιθεμένη εἰς ἄλλην δύναμιν. — **μερὶς οὐ μικρὰ** = σημαντικὴ βοήθεια. — **οἶον** = καθὼς π. χ. — **ὑπάρχω τινὶ** = ὠφελῶ τινα, ἀποδίδωμι ὠφέλιμος εἰς τινα. — **ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθίους**, κατ' ἐννοίαν = ὅτε ὑπὸ τὸν Τιμόθεον ἐπολεμεῖτε κατὰ τῶν Ὀλυνθίων. — **πάλιν αὖ** = ἔπειτα πάλιν. — **πρὸς Ποτειδαίαν** = κατὰ τὴν ἐπιχείρησιν ἐναντίον τῆς Ποτειδαίας. — **ἐφάνη τι** (δηλ. ὅν) **τοῦτο συναμφοτέρον** = αὕτη ἡ δύναμις ἠνωμένη (μετὰ τῆς τῶν Ὀλυνθίων) ἐφάνη σημαντικὴ. — **νυνὶ** = προσφάτως. — **στασιάζω** = σπαράσσομαι ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. — **ταράττομαι** = περιέρχομαι εἰς (ἐσωτερικὰς) ταραχάς. — **ἐπὶ τὴν...** = κατὰ τῆς... — **ἡ τυραννικὴ οἰκία** = ἡ οἰκογένεια τῶν τυράννων. — **κἂν μικρὰν**

δύναμιν (δηλ. προσθῆ) = καὶ μικρὰν ἀκόμῃ δύναμιν. — **πάντ(α)** = κατὰ πάντα, πάντως. — **κακὰ** = ἐλαττώματα, ἀτέλειαι. — **καὶ οὗτος** = καὶ αὐτὸς ἀκόμῃ. — **ἅπανσι τοῦτοις**, δοτκ. ὄργανκ. διασαφεῖται διὰ τοῦ: **τοῖς πολέμοις καὶ ταῖς στρατείαις**. — **οἷς** = ἕνεκα τῶν ὁποίων. — **ἐτ' ἐπισφαλεστέραν**, δηλ. **τὴν Μακεδονικὴν δύναμιν καὶ ἀρχήν**. — **ἐπισφαλῆς** = ὁ μὴ ἀσφαλῆς, ἀδέβαιος, ἀσθενής. — **ἥ ὑπῆρχε φύσει**, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως = παρ' ὅ,τι (αὕτη) ἦτο ἐκ φύσεως. — **κατασκευάζω** = καθιστῶ. — **αὐτῷ**, δοτκ. ἀντιχαριστικῇ = πρὸς βλάβην του.

Ἐπὶ Τιμοθέου πρὸς Ὀλυνθ., ὁ Τιμόθεος, στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων, ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα, ἐπολέμησε τῇ 364 κατὰ τῶν Ὀλυνθίων καὶ ἀφῆρεσεν ἀπ' αὐτῶν τὰς πόλεις Ποτείδαιαν καὶ Τορώνην· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — **πρὸς Ποτείδαιαν Ὀλυνθ.**, τῇ 356 ὁ Φίλιππος τῇ συμπράξει τῶν Ὀλυνθίων ἐκυρίευσεν τὴν Ποτείδαιαν· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 41· πρβλ. καὶ § 7. — **νυνί**, τῇ 352· ἐπομένως πόσα ἔτη πρὸ τῆς ἐκφωνήσεως τοῦ παρόντος λόγου; — **Θετταλοῖς στ. . . .**, πρβλ. § 7. — **ἐπὶ τὴν τυράννικὴν οἰκίαν**, ἐννοοῦνται οἱ τύραννοι τῶν Φερῶν Λυκόφρων καὶ Πειθόλαος (§ 7). — **αὐτῇ**, δηλ. ἡ Μακεδονικὴ δύναμις καὶ ἀρχή. — **οὗτος**, δηλ. ὁ Φίλιπ.

§ 15 μὴ γὰρ—16.

Χαίρω τοῖς αὐτοῖς = εὐχαριστοῦμαι (= εὐρίσκω εὐχαρίστησιν) εἰς τὰ ἴδια (πράγματα). — **οἱ ἀρχόμενοι (ὑπὸ τοῦ Φιλίπ.)** = οἱ ὑπήκοοι (τοῦ Φιλίπ.). — **ἐξήλωκά τι** = μετὰ ζήλου ποθῶ τι. — **προήρημαι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (εἶμαι ἀποφασισμένος) νά... — **πράττων καὶ κινδυνεύων**, μετχ. τροπκ. — **πράττω** = κοπιᾶζω. — **ἂν συμβῇ τι (παθεῖν)** = ὅ,τι δήποτε καὶ ἂν συμβῇ (νά πάθῃ). — **παθεῖν**, ἐκ τοῦ προήρηται. — **τὴν τοῦ διαπρ. . . .** = ἡρημένος τὴν δόξαν τοῦ διαπράξασθαι ταῦτα, ἃ μὴδεὶς π. ἄλλος **M. βασιλεὺς** (διεπράξατο), ἀντὶ τοῦ ζῆν ἀσφαλῶς. — **ἡρημένος**, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπειδὴ ἔχει προτιμήσει. — **τοῖς δὲ** = ἐκείνοις δὲ (δηλ. τοῖς ἀρχομένοις). — **ἡ φιλοτιμία ἥ ἀπὸ τούτων** = ἡ ἐκ τούτων τῶν κατορθωμάτων (τοῦ Φιλίπ.) προερχομένη δόξα. — **μέτεστί τινί τινος** = μετέχει τίς τινος. — **κόπτομαί τινι** = καταπονοῦμαι, βρσανίζομαι μέ τι. — **αἱ**

στρατεῖται αὐται αἱ ἄνω κάτω = αἱ γνωσταὶ αὐταὶ ἐκστρατεῖται αἱ (γινόμεναι) ἄλλοτε μὲν ἐπάνω, ἄλλοτε δὲ κάτω. — *ταλαιπωρῶ* = ταλαιπωροῦμαι. — *οὔτ' .. ἐώμενοι ... οὔθ' ... ἔχοντες*, αἱ μετχ. αἰτλγκ. = διότι οὔτε ἀφίνονται ... οὔτε δύνανται. — *τὰ ἔργα* = τὰ ἐπαγγέλματα. — *τὰ ἴδια* = αἱ οἰκιακαὶ ὑποθέσεις. — *διατρίβω ἐπὶ τινι* = ἀσχολοῦμαι εἰς τι. — *οὔθ' ὅς' ἄν ...* = οὔτε ἔχοντες *διαθέσθαι ταῦτα*, ὅς' ἄν ... — *ποιῶ τι* = παράγω τι. — *διατίθεμαι τι* = πωλῶ τι. — *κεκλειμένων* (τοῦ ῥ. *κλείομαι*) *τῶν ἐμπορίων*, αἰτλγκ. ἀπόλυτος μετχ. — *τὸ ἐμπόριον* = ὁ ἐμπορικὸς λιμὴν ἐν ᾧ ἡ *ἐμπορία* = τὸ ἐμπόριον.

Τοὺς ἀρχομένους, τίνες ἐννοοῦνται; — *τοῦτ(ο)*, δηλ. τὸ ν' ἀποκτήσῃ δόξαν, τὸ νὰ δοξασθῇ. — *ταῖς στρατεῖαις ταύτ. ταῖς ...*, περὶ τούτων βλ. ἐν Α' Ὀλυνθ. § 12-13. — *ἐπὶ τοῖς ἔργοις*, ἐννοοῦνται ἴδια αἱ γεωργικαὶ ἐργασίαι. — *οὕτως ὅπως ἂν δύνωνται*, δηλ. μετὰ κόπου καὶ μόχθου διὰ τὴν ἐκ τῶν στρατειῶν ἔλλειψιν χρόνου. — *διαθέσθαι*, δηλ. εἰς τὰς ἐκτὸς τῆς Μακεδονίας μεγάλας ἐμπορικὰς πόλεις. — *κεκλειμένων τῶν ἐμπορίων*, οἱ Ἀθην. κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ πολέμου ἀπέκλειον τοὺς Μακεδονικοὺς λιμένας καὶ οὕτω παρεκώλυον τὴν ἐμπορίαν. — *ἐν τῇ χώρᾳ*, δηλ. τῇ Μακεδονίᾳ.

§ 17—18.

Οἱ πολλοὶ Μακεδόνων = οἱ πλείστοι τῶν Μακεδ. = ὁ Μακεδονικὸς λαός. — *πῶς ἔχουσι Φίλ.* = πῶς διάκεινται πρὸς τὸν Φίλ. = ποίας διαθέσεις ἔχουσι πρὸς τὸν Φίλ. — *ἐκ τινος σκοποῦμαι* = συμπεραίνω ἐκ τινος. — *οἱ περὶ τινα ὄντες* = οἱ περιστοιχιζόντες τινα. — *δὲ δὴ* = ἀλλ' ὅμως. — *δόξαν ἔχω, ὥς ...* = φημί-ζομαι ὅτι ... — *συγκροτημένος τὰ τοῦ πολέμου* = γεγυμνασμένος εἰς τὰ πολεμικά. — *ὥς δ' ἐγὼ ...* = ὥς δ' ἐγὼ ἡκουόν *τινος τῶν γεγεννημένων* (γενκ. διαιρτκ.) *ἐν αὐτῇ τῇ χώρᾳ*. — *ὥς* = καθώς. — *ἀκούω τινός* = ἀκούω παρά τινος. — *οἱ γεγεννημένοι ἐν ...* = ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον διατρίψει ἐν ... — *ἄνδρός, παράθεσις εἰς τὸ τινος* = ὅστις εἶναι ἀνὴρ. — *οὐδαμῶς οἷος (= τοιοῦτος, οἷος [= ὥστε]) ψεύδεσθαι* = ἀνίκανος νὰ ψεύδῃται. — *οὐδένων εἰσὶ βελτίους* = δὲν εἶναι καλύτεροι ἄλλων (τίνες;). — *οἷος ἔμπειρος = τοιοῦτος οἷός ἐστιν ὁ ἔμπειρος* = ἔμπειρος. — *ἀγὼν = μάχη*.

τούτους, κατὰ πληθυντ., διότι τὸ *τις*, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν.— *φιλοτιμία* *τινὰ ἀπωθῶ* = ἀπωθῶ *τινα* ἐκ φιλοδοξίας.— *αὐτὸν* (δηλ. τὸν Φίλιπ.), ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. *ἀπωθεῖν*.— *ἔφη*, ὑποκμ. *οὗτος*, δηλ. ὁ διατρίψας ἐν Μακεδονίᾳ, παρ' οὗ ἤκουε ταῦτα ὁ ῥήτωρ.— *βουλόμενον*, μετχ. αἰτλγκ.— *πάνθ' αὐτοῦ* . . . = *δοκεῖν πάντα τὰ ἔργα εἶναι αὐτοῦ (ἔργα)*.— *πρὸς τοῖς ἄλλοις* = ἐκτὸς τῶν ἄλλων ἐλαττωμάτων.— *αὖ* = προσέτι, ἀκόμη.— *ἀνυπέρβλ. εἶναι*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *ἔφη*, ἐξ οὗ ἐξαρτ. καὶ τὰ ἀπρμφ. : *παρεῶσθαι* (*ἐν οὐδενός*) *εἶναι*.— *ἡ φιλοτιμία ἀνυπέρβλητός ἐστι* = ἡ φιλοδοξία του δὲν ἔχει ὄρια.— *εἰ δέ τις* . . . , δηλ. ἐν αὐτοῖς ἐστι.— *δίκαιος ἄλλως* = ἐν γένει δίκαιος ἄνθρωπος.— *ἡ καθ' ἡμέραν ἀκρασία* = ἡ καθημερινὴ ἀκολασία.— *κορδακισμοὶ* = ἄσεμνοὶ χοροί.— *οὐ δυνάμενος*, μετχ. ἐπιθτκ.— *παρέωσμαι* (πρkm. τοῦ *παρωθοῦμαι* μὲ σημασ. ἐνεστ.) = παραγκωνίζομαι.— *ἐν μέρει οὐδενός εἰμι* = θεωροῦμαι ἀνάξιος λόγου, δὲν λογαριάζομαι διὰ τίποτε.

Ἐκ τούτων, δηλ. τῶν εἰρημένων ἀνωτέρω.— *ξένοι*, ἐν τῇ στρατῷ τῶν Μακεδόνων ὑπηρέτουν καὶ ἀλλοδαποί, Θρᾷκες, Παίονες, Ἀγριᾶνες κ. ἄλ.— *πεζέταιροι*, οὗτοι ἦσαν ἐκλεκτοὶ πεζοὶ Μακεδόνες, ἀποτελοῦντες τὴν σωματοφυλακὴν τοῦ Φιλίπ.— *ἐν αὐτοῖς, τίς*;— *τὸν τοιοῦτον*, δηλ. τὸν σὺ φρονα ἢ δίκαιον ἄλλως.

§ 19.

Λοιποὺς . . . *εἶναι*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *ἔφη* (§ 18).— *λοιποὶ εἰσι* = ὑπολείπονται.— *λησται* = ἄρπαγες.— *οἶους* . . . *ὀρχεῖσθαι* = ὥστε . . . *ὀρχεῖσθαι*.— *ὀρχοῦμαι τοιαῦτα* (= *τοιαύτας ὀρχήσεις*) = χορεύω τοιοῦτους χορούς.— *ὀκνῶ* = διστάζω, δὲν τολμῶ.— *καὶ γὰρ οὕς* . . . = διότι (ὅχι μόνον τοὺς ἀνωτέρω μνημονευθέντας ἀγαπᾷ καὶ περὶ αὐτὸν ἔχει, ἀλλὰ) καὶ ὅσους . . . — *πολύ*, συναπτέον τῷ *ἀσελγεστέρους*.— *ἀσελγής* = αἰσχρός, ἀκόλαστος.— *θανματοποιὸς* = ἀγύρτης.— *Καλλ. ἐκ.* . . . , ἐπεξήγησις τοῦ: *οὕς*.— *ἐκεῖνος* = ἐκεῖνος ὁ περιδόητος.— *δημόσιος (δοῦλος)* = ὁ τῆς πόλεως δοῦλος.— *μῆμος γελοίων* = μιμούμενος γελοῖα (ἄξια γέλωτος), γελωτοποιός.— *ὦν* . . . = ᾧ . . . *ποιοῦσι*.— *ποιῶ εἰς τινα* = κάμνω ποιήματα ἀναφερόμενα εἰς τινα.— *συνόντες* = ἐταῖροι.— *ἐνεκα τοῦ γελασθῆναι* = ἵνα ἐγερθῇ γέλως.

Λησιάς, ἐννοεῖ ἀνθρώπους δι' οὐδὲν ἄλλο ἐπιδιώκοντας τὸν στρατιωτικὸν βίον ἢ δι' ἀρπαγὰς καὶ λεηλασίας ἀντιτίθενται δὲ οὗτοι πρὸς τοὺς ἐμπείρους πολέμου καὶ ἀγώνων, ὡς οἱ κόλακες πρὸς τοὺς σώφρονας καὶ δικαίους. — **ὀκνῶ**, διότι οἱ τοιοῦτοι χοροὶ ἦσαν ἄσεμνοι. — **ὅτι ταῦτ(α)** . . ., δηλ. ὅσα διηγήθη ὁ ἐν τῇ Μακεδονίᾳ διατρίψας· ὁ δὲ ῥήτωρ συνήθως ὅσα λέγει, ὅτι ἀκούει παρ' ἄλλων, ἐπικυροῖ καὶ αὐτὸς δι' ἄλλων ἀποδείξεων (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 22). — **ἐνθ' ἐνδε**, δηλ. ἐξ Ἀθηνῶν. — **τῶν θαυματοποιῶν**, οὗτοι πανταχοῦ τῆς Ἑλλάδος περιφερόμενοι καὶ ἀργυρολογοῦντες δι' ἐντέχνων ὀρχήσεων καὶ ἄλλων θαυμάτων καὶ γοητευμάτων ἔζων εὐτελῶς καὶ ἀκολάστως. — **τὸν δημόσιον**, οἱ δοῦλοι, οὓς εἶχεν ἡ πόλις, ἐκαλοῦντο **δημόσιοι**· εἰς οὗτους ἦσαν ἀνατεθειμένοι ὠρισμένοι τινὲς δημόσιαι ὑπηρεσίαι· οὗτοι λ. χ. καθήκον εἶχον νὰ τηρῶσι τὴν εὐκοσμίαν καὶ τάξιν ἐν τε τῇ ἐκκλησίᾳ καὶ τοῖς δικαστηρίοις, καὶ ἐν τοῖς δημοσίοις τόποις καὶ τοῖς δημοσίοις ἔργοις· ὡσαύτως οὗτοι ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς γραφεῖς, ὡς δῆμιοι, βασανισταὶ κλπ. — **καὶ τοιούτους**, ὁποῖος ἦτο ὁ Καλλίας (δηλ.;). — **μίμους γελοίων**, οὗτοι ἀπεμιμοῦντο γελοίας σκηνάς, ἃς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ παρελάμβανον ἐκ τῆς ἀρχαίας μυθολογίας, ἵνα προκαλῶσι τὸν γέλωτα τῶν παρισταμένων· πλῆθος δὲ γελωτοποιῶν ὑπῆρχε τότε ἐν Ἀθήναις· ἐκ τούτων 60 ἀποτελοῦντες εἶδος συλλόγου συνήρχοντο εἰς ναόν τινα Ἡρακλέους καὶ ἔσχωπτον ἀλλήλους· εἰς τούτους ὁ Φίλιπ., τὰ μάλιστα φιλόγελως ὢν, ἔπεμψε τάλαντον, ἵνα στέλλωσιν αὐτῷ τὰ γελοῖα γραπτὰ. — **ποιητὰς αἰσχροῶν ᾠμάτων**, ὦν . . ., τὰ ᾠσματα, δι' ὧν οἱ ποιηταὶ ἔσχωπτον ἐν ταῖς συναναστροφαῖς καὶ μάλιστα ἐν τοῖς συμποσίοις τοὺς ἐταίρους τοῦ Φιλίπ. καὶ αὐτῶν, ἵνα κινήσωσι τὸν γέλωτα, ἦσαν ποικίλα· ἄλλοτε μὲν οἱ ποιηταὶ τὰ δῆθεν πλεονεκτήματά τινος τῶν ἐταίρων ὑπερεπῆνουν εἰρωνευόμενοι, ἄλλοτε δὲ τὰς ἐλλείψεις ἄλλου εἴτε σωματικὰς εἴτε ἠθικὰς ἐπὶ τὸ κωμικώτερον καὶ γελοιωδέστερον διέστρεφον ὑπεραυξάνοντες, καὶ ἄλλοτε ἄλλως. — **εἰς τοὺς συνόντας**, δηλ. **Φιλίπῳ καὶ αὐτοῖς**.

§ 20 — 21.

Καίτοι = καὶ ὅμως. — **ταῦτα**, ὑποκμ. τοῦ ἐστὶ καὶ ἀντικμ. τοῦ ἡγεῖται. — **μικρά**, κατγρμ., ὡς καὶ τὸ : **δείγματα**. — **δείγμα** = ἀπόδειξις. — **γνώμη** = νοῦς, διάνοια. — **καὶ κακοδ.**, ὁ καὶ = δηλαδῇ.

— **κακοδαιμονία** = τὸ κατέχεσθαι ὑπὸ κακοῦ δαίμονος, φρενοβλάβεια. — **τοῖς εὖ φρ.**, δοτκ. τῆς κρίσεως. — **νῦν μὲν** = ἐπὶ τοῦ παρόντος μὲν. — **ἐπισκοπῶ τινι** = ἐπιρρίπτω σκότος εἰς τι, ἐπισκιαζῶ, καλύπτω τι. — **τὸ κατορθοῦν**, ὀνομτκ. ἀπρμφ. ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτὸν (δηλ. τὸν Φίλ.) = αἱ ἐπιτυχίαι αὐτοῦ. — **εὐπραξία** (ἐκ τοῦ εὖ πράττω = **εὐτυχῶ**) = εὐτυχία. — **δειναί**, δηλ. εἰσί. — **δεινός εἰμι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω μεγάλην δύναμιν (ἔνα . . .). — **ὀνειδῇ**, ἐνταῦθα = ἠθικαὶ ἀτέλειαι, ἐλαττώματα. — **εἰ πταίσει**, ὑποκμ. ὁ Φίλιπ. — **πταίω** = πάσχω ἀτύχημα. — **αὐτοῦ**, γενκ. κτητικῇ τοῦ ταῦτα (**τὰ ὀνειδῇ**) = ταῦτα τὰ ἐλαττώματα αὐτοῦ. — **ἐξετάζομαι**, παθτκ. = ἀποκαλύπτομαι, φανερώνομαι. — **δοκεῖ ἔμοιγε . . . δεῖξιν**, τὸ **δεῖξιν** ἐνταῦθα ληπτέον ἀμεταβάτως· ὡς ὑποκμ. δὲ αὐτοῦ νοητέον τὸ: **τοῦτο** (δηλ.;) = νομίζω ἐγὼ τοῦλάχιστον ὅτι τοῦτο θὰ φανῇ. — **οὐκ εἰς μακρὰν** = ἐντὸς ὀλίγου χρόνου, εὐθύς. — **θέλωσι** — **βούλησθε**, τὸ μὲν **θέλειν** = ἀποφασίζειν, τὸ δὲ **βούλεσθαι** = ἐπιθυμεῖν, ἔχειν τὴν διάθεσιν (ὄρεξιν). — **ἕως ἄν . . . ᾗ** = ἐν ὅσῳ εἶναι. — **ἐρρωμένος** (μτχ. παθτκ. πρκμ. τοῦ ῥ. **ῥώννυμι**) = δυνατός, ὑγιής. — **οὐδὲν ἐπαισθάνομαι** = δὲν αἰσθάνομαι τίποτε. — **ἀρρώστημα** = ἀσθένεια. — **πάντα κινεῖται** = πᾶν ὑπολανθάνον (ἐν τῷ σώματι) κακὸν ἀνακινεῖται (= τίθεται εἰς κίνησιν, ἀναφαίνεται)· τὸ πάντα διασαφεῖται διὰ τοῦ: **ῥῆγμα . . . στρέμμα . . . ἄλλο τι**. — **κἂν . . . ᾗ** = εἴτε (τοῦτο) εἶναι. — **ῥῆγμα** (ἐκ τοῦ **ῥήγνυμι**) = διάρρηξις (φλεβὸς ἢ ἄρτηρίς). — **στρέμμα** (ἐκ τοῦ **στρέφω**) = ἐξάρθρωσις, στραγγούλισμα. — **τῶν ὑπαρχόντων**, δηλ. ἐν τῷ σώματι. — **σάθρὸς** = βεδλαμμένος, χαλασμένος, νοσηρὸς. — **τῶν πόλεων καὶ τῶν τυρ.**, αἱ γενκ. ἐκ τοῦ: **τὰ κακά**. — **οἱ πολλοὶ** = τὸ πλῆθος, ὁ λαός. — **ὁμορὸς πόλεμος** = πόλεμος πρὸς γείτονας. — **συμπλέκεται (πόλεμος)** = ἐκρήγνυται (πόλεμος). — **ἐποίησε**, ὑποκμ.: ὁ ὁμορὸς πόλεμος· ὁ δὲ ἀόρ. γνωμικός. — **ἐκδηλος** = φανερός, καταφανής.

Ταῦτα, δηλ. τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα περὶ Φιλίππου. — **τούτοις**, δηλ.; — **τὰ τοιαῦτα ὀνειδῇ**, δηλ. τὴν ἀκολασίαν τοῦ βίου, τὴν μέθην, τοὺς ἀσέμνους χοροὺς κ.τ.τ. — **καὶ ὑμεῖς βούλησθε**, δηλ. **τὰ δέοντα ποιεῖν**. — **οὐδὲν ἐπαισθάνεται**, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων δηλ. καὶ μὴ ἀναφανέντων εἰσέτι **σάθρων**. — **τῶν πόλεων καὶ τῶν τυράννων**, ἐκ τῆς ἀντιθέσεως καταφαίνεται ὅτι ὑπὸ τὰς πόλεις

ἐννοοῦνται ἐνταῦθα αἱ ἐλεύθεραι πολιτεῖαι, αἱ δημοκρατίαι. — ἔξω, δηλ. τῆς ἰδίας τῶν χώρας. — ἕως ἂν ἔξω πολεμῶσι, δι' αὐτῶν ὑπαινίσσεται ὁ ῥήτωρ τὰς ἔξω τῆς Μακεδονίας στρατείας τοῦ Φιλίπ., ἐν ᾧ διὰ τῶν κατωτέρω λέξεων: *ἐπειδὴν ὁμορος π. συμπλακῇ* ὑπαινίσσεται τὸν πόλεμον τοῦ Φιλίπ. πρὸς τοὺς Ὀλυνθίους, τοὺς ὁμόρους αὐτοῦ.

§ 22 — 23.

Εὐτυχῶ = εὐνοοῦμαι ὑπὸ τῆς τύχης. — *ὀρῶν*, μετχ. αἰτλγκ. — *ταύτη* = διὰ τοῦτο (δηλ.;). — *φοβ. προσπ. νομίζει* = *νομίζει* (τὸν *Φίλιπ.*) *φοβερὸν προσπολεμῆσαι* (τινὰ αὐτῷ). — *φοβερός* (μετ' ἀπρμφ.) = φοβερός εἰς τὸ νὰ . . . — *προσπολεμῶ* (τινι) = πολεμῶ κατὰ τινος. — *φοβερός προσπολεμῆσαι*, κατ' ἔννοιαν = φοβερός ἀντίπαλος. — *χρῶμαι λογισμῷ σώφρονος ἀνθρώπου* = σκέπτομαι σὰν φρόνιμος ἄνθρωπος. — *μεγάλη ῥοπή* (*ἔστι*) = *μεγάλην ῥοπήν ἔχει* (ἡ *τύχη*). — *ῥοπή*, κυρίως = κλίσις πρὸς τὰ κάτω· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — = ἐπιρροή, ἐπίδρασις. — *μᾶλλον δ' ὄλον ἡ τύχη* . . . *ἔστι* = ἵνα δὲ εἴπω ὀρθότερον, ἡ τύχη εἶναι τὸ πᾶν. — *παρὰ πάντ' . . . τὰ τῶν ἀνθρώπων πράγματα* = εἰς ὅλα τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων (κυρ. = ἐν ᾧ χρόνῳ γίνονται τὰ πράγματα τῶν ἀνθρώπων). — *οὐ μὴν ἄλλ'* = ἄλλ' ὅμως, ἐν τούτοις τὸ πλῆρες θὰ ᾔτο: *οὐ μέντοι τὴν Φιλίππου τύχην αἰρετέαν εἶναι νομίζω*, ἄλλ' ἔγωγε κτλ. — *δίδωμι αἵρεσίν τινι* = δίδωμι τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς εἰς τινά = ἐπιτρέπω εἰς τινά νὰ ἐκλέξη. — *ἐθελόντων ἃ κτλ.* = *ἐθελόντων ὑμῶν αὐτῶν* (= ἀρκεῖ σεῖς αὐτοὶ νὰ θέλητε) *ποιεῖν ἃ προσήκει*. — *ποιῶ ἃ προσήκει* (*ποιεῖν*) = πράττω τὸ κατὰ φύσιν μου. — *καὶ κατὰ μικρὸν* = ἔστω καὶ ὀλίγον. — *ἡ τὴν ἐκείνου* (δηλ. *τύχην*), β' ὅρος τῆς συγκρίσεως, διότι τὸ *ἐλοιμην* ὡς ῥῆμα σημαίνει προτίμησιν ἔχει συγκριτικὴν ἔννοιαν. — *πολὺ γὰρ πλείους κτλ.* = *ὀρῶ γὰρ ἀφορμὰς ἐνούσας πολὺ πλείους ὑμῖν ἢ ἡκεῖν* εἰς τὸ ἔχειν (ὑμᾶς) *τὴν παρὰ τῶν θεῶν εὐνοίαν*. — *ἀφορμαὶ* = λόγοι, αἰτίαι. — *ἐνεστί τινί τι* = δὲν εἶναι δυνατόν. — *αὐτὸν ἀργοῦντα* (δηλ. *τινὰ*) = ἔάν τις ὁ ἴδιος κάθηται ἀργός. — *ἐπιτάττειν*, ὑποκμ. τοῦ *ἔνι*. — *ὑπὲρ αὐτοῦ* . . . = *ποιεῖν τι ὑπὲρ αὐτοῦ* (= *ἀνθ' ἑαυτοῦ*). — *μὴ τί γε δὴ* = πολὺ δὲ ὀλιγώτερον βεβαίως τὸ πλῆρες θὰ ᾔτο: *μὴ τί γε δὴ*

ὕπολάμβανε ἐξεῖναι ἐπιτάττειν τοῖς θεοῖς ὑπὲρ αὐτοῦ τι ποιεῖν. — δὴ = λοιπόν. — θαυμασιόν ἐστι, εἰ . . . περιγίγνεται, μετὰ τὰ ψυχικοῦ πάθους σημαντικὰ β. (χαίρειν, θαυμάζειν κτλ.) καὶ τὰς ταῦτοσήμεους ἀπροσώπους ἐκφράσεις (αἰσχροὺν ἐστι, θαυμασιόν ἐστι κτλ.) τὸ αἷτιον τοῦ ψυχικοῦ πάθους ἐκφέρεται ὅχι μόνον διὰ τοῦ ὅτι, ἀλλὰ ὑπὸ τὸν τύπον ὑποθέσεως καὶ διὰ τοῦ εἰ, δι' οὗ πολλάκις ἐκ λεπτότητος ἄττικῆς ἐκφέρεται καὶ πραγματικὸν αἷτιον. — αὐτός = αὐτοπροσώπως. — ὥρα = ἐποχὴ τοῦ ἔτους. — ἡμῶν . . . περιγίγνεται = περιγίγνεται ἡμῶν μελλόντων καὶ ψηφίζ. καὶ πυνθανομένων· αἱ μετχ. ἀναφρκ. — περιγίγνομαι τινος = ὑπερτερῶ τινος. — μέλλω = βραδύνω, ἀναβάλλω. — πυνθάνομαι = ἐρωτῶ, νὰ μάθω (νέα). — εἰ...περιῆμεν, ἐπεξήγησις τοῦ: τοῦναντίον. — μηδὲν ποιοῦντες ἡμεῖς = ἐν ᾧ δὲν πράττομεν οὐδέν. — ὦν τοῖς πολεμοῦσι προσήκει = τούτων, ἃ προσήκει τοῖς πολεμοῦσι (ποιεῖν). — περίεμι τινος = περιγίγνομαι τινος.

Εὐτυχοῦντα, μετὰ τὸ προλεχθὲν «τὸ κατορθοῦν» (§ 20) ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ τὴν εὐτυχίαν τοῦ Φιλίππου. — τὴν τῆς πόλεως τύχην, οἱ ἀρχαῖοι ἐπίστευον ὅτι ὅχι μόνον ἕκαστος ἄνθρωπος ἔχει ἰδίαν τύχην, ἀλλὰ καὶ ἕκαστη πόλις καὶ ἕκαστον ἔθνος (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1). — πλείους ἀφορμὰς . . . ὅμῃν . . . ἢ' κείνῳ, διότι σεῖς μὲν εἰσθε εὐσεβεῖς καὶ δίκαιοι, ἐκεῖνος δὲ ἐπίορκος καὶ ἄδικος καὶ πλεονέκτης. — αὐτός, καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὥς οἱ Ἀθηναῖοι. — μηδένα καιρὸν μηδ' ὥραν παραλείπων, ὁ Φίλ. τὰ πλεῖστα κατῴρθου κατὰ τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ ἐτῆσται, οἱ ΒΔ δηλ. ἄνεμοι οἱ πνέοντες τακτικῶς κατὰ τὰ κυνικὰ καύματα — κατὰ τὸ θέρος — ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει (τὰ Τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια)· διότι τότε οἱ Ἀθην. δὲν ἡδύναντο νὰ πλεύσωσιν εἰς Μακεδονίαν. — ψηφίζομένων, οἱ Ἀθην. συνήθιζον συνερχόμενοι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ νὰ ψηφίζωσι μὲν πολλά, εἴτα δ' ὁμοῦ οὐδὲν νὰ ἐκτελῶσι. — πυνθανομένων, δηλ. εἴ τι λέγεται καινόν· οἱ Ἀθηναῖοι συνήθειαν εἶχον περιερχόμενοι ἀνὰ τὴν ἀγορὰν νὰ ζητῶσι νέας εἰδήσεις περὶ τοῦ Φιλίπ. — τοῦτι (ο), ποῖον; — τοῦ πάντα ποιοῦντος, ποῖος ἐννοεῖται;

§ 24 — 25.

Ἐκεῖνο, ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ Λακεδ. μὲν . . . νυνὶ δὲ ἀπολωλεκότες κάθησθε. — θαυμάζω, εἰ (= ὅτι) . . . , βλ.

ἀνωτέρω ἐν σελ. 88. — ὑπὲρ τῶν... = χάριν τῶν... = πρὸς προστασίαν τῶν... — τὰ Ἑλληνικὰ δίκαια = τὰ δίκαια τῶν Ἑλλήνων. — ἀντήρατε, ἀόρ. α' τοῦ ἀνταίρω (τινὶ) = ἐξεγείρομαι, ἐναντιοῦμαι (κατὰ τινος). — πλεονεκτῆσαι, ὑποκμ. τοῦ ἐξόν (= ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν νά...). — ἰδίᾳ πλεονεκτῶ = ἔχω ἀτομικὰς ὠφελείας = ὠφελοῦμαι προσωπικῶς. — οὐκ ἠθελήσατε, δηλ. πλεονεκτῆσαι. — τὰ ὑμέτερα αὐτῶν = τὰ ὑμῶν αὐτῶν = τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — εἰσφέροντες... στρατευόμενοι, μετχ. τροπκ. — προκινδυνεύω = διακινδυνεύω πρῶτος ἐν τῇ μάχῃ. — ἐξιέναι = στρατεύεσθαι. — καὶ τοὺς μὲν ἄλλους... = καὶ θαυμάζω, εἰ τοὺς μὲν ἄλλους. — καθ' ἑν' αὐτῶν = ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν. — ἐν μέρει = κατὰ σειράν. — ἀπολωλεκότες, μετχ. χρονκ. — κάθησθε = κάθησθε οὐδὲν ποιοῦντες (§ 23). — ἔτι πρὸς τοῦτοις, δηλ. θαυμάζω. — τί ποιοῦντων ὑμῶν ὁ χρ. διελέλυθεν οὗτος = μὲ ποίας πράξεις σας ἔχει περάσει οὗτος ὁ χρόνος; ἢ = τί ἔχετε πράξει σεῖς καθ' ὅλον τοῦτον τὸν χρόνον. — τοῦθ', ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: ὅτι... διελέλυθεν. — μελλόντων αὐτῶν = μελλόντων ὑμῶν αὐτῶν (δηλ. πράξειν τὰ δέοντα) = ἐν ᾧ σεῖς αὐτοί... — αἰτιῶνται ἄλλήλους = κατηγορεῖ ὁ εἷς τὸν ἄλλον. — κρίνω = δικάζω. — σχεδόν = (ἐν συντόμῳ) σχεδόν. — ταῦθ' ἅπερ νυνὶ ποιοῦντων = ποιοῦντων ταῦτά, ἅπερ νυνὶ (ποιεῖτε).

Ποτέ, δηλ. κατὰ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (ἐν ἔτει 378), ὅτε οἱ Λακεδ. παρὰ τὴν Ἀνταλκίδειον εἰρήνην, τὴν ἐξασφαλίζουσιν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν Ἑλληνίδων πόλεων, κατέλαβον τὴν Καδμεῖαν τότε οἱ Ἀθην. συμμάχησαντες τοῖς Θηβαίοις ἐκηρύχθησαν κατὰ τῶν Λακεδ. — ὑπὲρ τῶν Ἑλλ. δικαίων, δηλ. ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας καὶ αὐτονομίας τῶν Ἑλλήνων. — ὑπὲρ τῶν ὑμετέρων αὐτῶν κτ., δηλ. τῆς Ἀμφιπόλεως, Πύδνης, Μεθώνης, Ποτειδαίας καὶ πολλῶν ἄλλων πόλεων καὶ νήσων, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ. — πάντα... καθ' ἑν' αὐτῶν, οἱ Ἀθην. ὄχι μόνον πάντα τοὺς Ἑλληνας ἔσωσαν κατὰ τοὺς Περσικοὺς πολέμους, ἀλλὰ καὶ ἕνα ἕκαστον χωριστὰ ἐξ αὐτῶν ὥς τοὺς Θηβαίους ἀπὸ τῶν Λακεδ., τοὺς Λακεδ. ἀπὸ τῶν Θηβαίων, τοὺς Εὐβοεῖς ἀπὸ τῶν Θηβ. μαρτύρια δὲ τούτων τῶν ὑπὲρ ὅλης τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδίᾳ ἐκάστης πόλεως ἀγώνων τῶν Ἀθην. ἦσαν ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως πολλοὶ χρυ-

σοῖ στέφανοι, δι' ὧν αἰσωθεῖσαι πόλεις εἶχον στεφανώσαι τὸν δῆμον τῶν Ἀθηναίων. — τὰ δ' ὑμέτερον αὐτῶν ἀπ., δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Πύδναν, Μεθώνην, Ποτείδαιαν καὶ πολλὰς ἄλλας πόλεις καὶ νήσους. — ταῦτα θ., τὰ προειρημένα (δηλ.);). — πόσον... χρόνον, ὁ πόλεμος εἶχεν ἀρχίσει ἀπὸ τοῦ 357, ἀφ' οὗτο ὁ Φίλ. κατέλαβε τὴν Ἀμφίπολιν ἐπομένως οἱ Ἀθηναῖοι πόσα ἔτη ἐπολέμουν; — ἑτέροισιν τινάς, δηλ. τοὺς ξένους καὶ τὸν Χαρίδημον καὶ τὸν Χάρητα. — αἰτιωμένων ἀλλήλους, ὡς αἰτίους δηλ. ἀτυχημάτων. — κρινόντων, δηλ. τοὺς στρατηγούς ὡς ἀνικάνους· ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται τὰς δίκας τῶν στρατηγῶν Χάρητος, Καλλισθένης, Αὐτοκλέους κ. ἄλ. — πάλιν ἐλπίζοντων, οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς αὐτοὺς στρατηγούς, οὓς ἐδίκαζον ὡς ἀνικάνους, μετ' οὐ πολὺ ἐκάλουν πάλιν ἐπὶ τὰ πράγματα καὶ ἐνεπιστεύοντο τὰ τῆς πόλεως, τὰ βέλτιστα παρ' αὐτῶν ἐλπίζοντες.

§ 26.

Εἶθ' = καὶ ἔπειτα = καὶ λοιπὸν... — οὕτως = τόσον. — ἀγνώμονως (ἐπίρρ. τοῦ ἀγνώμων [γνώμη]) = ἀνοήτως. — ἀγνώμονως ἔχω = εἶμαι ἀνόητος. — ὥστε δι' ὧν... διὰ τούτων ἐλπ. τῶν αὐτῶν πρ. = ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῶν αὐτῶν τούτων πράξεων, δι' ὧν... = ὥστε ἐλπίζετε διὰ τῆς ἰδίας πολιτικῆς ἡμῶν διαγωγῆς, διὰ τῆς ὁποίας... — ἐκ, ἐνταῦθα ἢ ἐκ μετὰ γενκ. σημαίνει μεταβολὴν καταστάσεως, ὃ παρ' ἡμῖν ἐκφράζει ἢ ἀπὸ (μετ' ὀνομστ.): ἀπὸ δοῦλος ἔγεινεν ἐλεύθερος, ἀπὸ πτωχὸς πλούσιος κ. ἄ. — ἔχον ἐστὶ φύσιν = ἔχει φύσιν = φυσικὸν εἶναι. — τοῦτό γε, ὁ γε = βεβαίως. — πολὺ ῥᾶον κτλ. = (τὸ) φυλάττειν (τινὰς) πάντα ἔχοντας πέφυκε (= ἐστὶ φύσει) πολὺ ῥᾶον ἢ (τὸ) κτήσασθαι (πάντα μὴ ἔχοντας) = τὸ νὰ φυλάττῃ τις πᾶν πρᾶγμα ὅταν τὸ ἔχῃ εἶναι ἐκ φύσεως πολὺ εὐκολώτερον παρὰ τὸ νὰ ἀποκτήσῃ (πᾶν πρᾶγμα ὅταν δὲν τὸ ἔχῃ). — νῦν δὲ ὅ,τι κτλ. = νῦν δὲ οὐδὲν τῶν πρότερόν (δηλ. κτημάτων) ἐστὶ λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου, ὅ,τι φυλάξομεν. — ἐστὶ λοιπὸν = ὑπολείπεται. — ἐστὶ λοιπὸν ὑπὸ τοῦ πολέμου = ἀφῆκεν ὁ πόλεμος. — ὅ,τι φυλάξομεν = ἵνα (τοῦτο) φυλάξωμεν. — αὐτῶν οὖν κτλ. = τοῦτο (δηλ. τὸ κτήσασθαι) ἐστὶν ἤδη ἔργον ἡμῶν αὐτῶν. — ἤδη = τώρα πλέον.

Δι' ὧν ἐκ...., ὁ ῥήτωρ ἐν τῇ προηγουμένῃ § ἐξέθηκε διὰ τίνος πολιτικῆς διαγωγῆς τῶν Ἀθηναίων τὰ πράγματα τῆς πόλεως μετεβλήθησαν ἐκ χρηστῶν εἰς φαῦλα. — *τοῦτό γε*, δηλ. ἡ ἐλπίστῶν Ἀθην., ὅτι διὰ τῆς αὐτῆς τακτικῆς των θὰ μεταβληθῶσι τὰ πράγματα ἐκ φαύλων εἰς χρηστά. — *ὑπὸ τοῦ πολέμου*, ἐννοεῖται ὁ πρὸς Φίλιπ. διὰ τὴν Ἀμφιπολιν πόλεμος, ὅστις ποίας κτήσεις τῶν Ἀθηναίων ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ εἶχεν ἀφαιρέσει; — *αὐτῶν ἡμῶν*, καὶ οὐχὶ ἄλλων.

§ 27.

Εἰσφέρειν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. *ὑμᾶς*. — *αὐτοὺς* = *ὑμᾶς αὐτούς*. — *ἐξιέναι* = ; (§ 24). — *πρὶν ἂν* (μεθ' ὑποτακτκ.) = *προτοῦ* (μεθ' ὑποτκτκ.). — *κρατῶ τῶν πραγμάτων* = *γίνομαι κύριος τῶν πραγμάτων*. — *τηνικαῦτα* = *τότε*. — *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων κρίναντας*... *τιμᾶν* = *ἀφ' οὗ δικάσητε ὁρμώμενοι ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων* (= ἐπὶ τῇ βάσει αὐτῶν τῶν πράξεων)... *νὰ τιμᾶτε*. — *τὰς προφάσεις*, δηλ. τῶν στρατηγῶν. — *τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα* = *αἱ ἐκ μέρους σας* (= *αἱ ἰδικαί σας*) *ἐλλείψεις* (ἢ ὀλιγωρίαι). — *ἔστι* = *εἶναι δίκαιον*. — *πικρῶς* = *αὐστηρῶς*. — *τοῖς ἄλλοις*, ποιητκ. αἵτιον διατὶ κατὰ δοτκ.; — *παρὰ τινος ὑπάρχει τὰ δέοντα* = *παρὰ τινος ἐνεργοῦνται τὰ πρέποντα* = *ἐκτελεῖ τις τὸ καθήκον του*.

Αὐτοὺς, καὶ οὐχὶ ἄλλους, δηλ. ξένους. — *μηδέν' αἰτιᾶσθαι*, ὁ ῥήτωρ ὑπαινίσσεται ἐνταῦθα τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὃν τότε κατηγόρουσαν ὅτι κακῶς διεξῆγε τὸν πόλεμον. — *πρὶν ἂν τῶν πρ. κρατήσητε*, *προτοῦ* δηλ. νικήσητε τὸν Φίλ. καὶ σώσητε τὴν Ὀλυνθον. — *τηνικαῦτα*, δηλ. μετὰ τὴν νίκην ὑμῶν καὶ τὴν σωτηρίαν τῆς Ὀλύνθου. — *ἀπ' αὐτῶν τῶν ἔργων*, καὶ οὐχὶ ἐκ τῶν λόγων τῶν συκοφαντούντων ῥητόρων ἢ ἐκ τῶν ἀδεσπότων φημῶν. — *τὰς προφάσεις (τῶν στρατηγῶν)*, οἱ στρατηγοὶ πολλάκις ἐγκατέλειπον τὸν κατὰ τοῦ Φιλίπ. πόλεμον προφασίζόμενοι ὅτι δὲν ἐλάμβανον μισθόν. — *τὰ καθ' ὑμᾶς ἐλλείμματα*, δηλ. τὸ μὴ στρατεύεσθαι, τὸ μὴ παρέχειν τοῖς στρατευομένοις μισθόν, ἀλλὰ τὸ κατασπαταλᾶν τὰ στρατιωτικὰ ἐν ταῖς ἐορταῖς κτλ. (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 19-20 καὶ Γ' Ὀλυνθ. § 30-33).

§ 28 — 29 φαύλως.

Φεύγειν = *ἀποφεύγειν*. — *πάντας ὅσους ἂν*... *στρατηγοὺς* = *πάντας τοὺς στρατηγούς*, *οὓς ἂν ἐκπέμψητε*. — *πάντας τοὺς*

στρατηγούς, ὑποκμ. τῶν ἀπρμφ. **φεύγειν** καὶ **εὐρίσκειν**. — οὗς **ἂν ἐκπέμψητε** = τοὺς ὁποίους ἐκάστοτε ἀποστέλλετε. — **ἴδιοι πόλεμοι** = ἰδιωτικοὶ πόλεμοι (δηλ. πόλεμοι διεξαγόμενοι ὑπὸ τῶν στρατηγῶν παρὰ τὰς διαταγὰς τῆς πόλεως πρὸς ἰδίαν των ὠφέλειαν). — **εὐρίσκω** = ἀναζητῶ. — **τί τῶν ὄντων** = ἀληθές τι. — **οὕτω**, αἰτλγκ. — **ὁ πόλεμός ἐστιν ὑπὲρ τινος** = διεξάγεται ὁ πόλεμος διὰ τι. — **Ἀμφίπολις....**, ἐπεξήγησις τοῦ: **τᾶθλα... ὁμέτερα**. — **λαμβάνω** = κυριεύω. — **κομίζομαι** = λαμβάνω ὀπίσω, ἀνακτῶμαι. — **οἱ ἐφεσθηκότες** (δηλ. **τοῖς στρατεύμασι**) = οἱ στρατηγοί. — **ἴδιοι**, δηλ. **εἰσὶ**. — **μισθὸς δ' οὐκ ἔστι**, κατ' ἔννοιαν = χωρὶς νὰ δίδηται εἰς αὐτοὺς (τοὺς στρατηγούς) μισθός. — **ἐκεῖ δὲ** = τοῦναντίον ἐκεῖ. — **λήμμα** (**λαμβάνω** — **εἵλημαι**) = κέρδος (κυρίως ἐξ ἀρπαγῆς καὶ ληστείας). — **τῶν ἐφεστ. καὶ τῶν στρατ.**, δηλ. **ἐστί**. — **ἐστὶ τινός τι** = ἀνήκει τι εἰς τινα. — **Δάμψακος, Σίγειον, τὰ πλοῖα**, ἐπεξήγησις τοῦ: **τὰ λήμματα**. — **συλῶ** = ληστεύω, διαρπάζω. — **χωρῶ ἐπὶ τὸ λυσιτελοῦν ἐμοὶ** = ἐπιδιώκω τὸ συμφέρον μου. — **ὕμεῖς δέ, ὅταν μὲν...**, κατ' ἔννοιαν = καὶ σεις; ὅταν μὲν... — **ἀποβλέπω εἰς τὰ πράγματα φαύλως ἔχοντα** = βλέπω τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — **κρίνω τινὰ** = φέρω τινὰ εἰς τὸ δικαστήριον. — **ὅταν δόντες λόγον** (δηλ. **τοῖς ἐφεσθηκόσι**)... **ἀκούσσητε** = **ὅταν δῶτε λόγον καὶ ἀκούσσητε...** — **δίδωμι λόγον τινὶ** = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τινα ν' ἀπολογηθῇ. — **ἀφίημί τινα** = ἀφίνω τινὰ ἐλεύθερον, ἀθρώνω. — **περίεστί τινι** (μετ' ἀπρμφ.) = ὑπολείπεται εἰς τινα (ὡς κέρδος) τὸ νά.... = τίποτε ἄλλο δὲν κερδίζει τις παρὰ μόνον νά.... — **ὕμιν ἀλλήλοις**, ἢ α' δτκ. ἀνήκει τῷ **περίεστί**, ἢ β' τῷ **ἐρίζειν καὶ διεστάναι**. — **ἐρίζειν**, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο, καθὼς καὶ τὰ ἀπρμφ. **διεστάναι**, **ἔχειν**, εἶναι ὑποκμ. τοῦ **περίεστί**. — **διέστηκα** = διχονοῶ. — **τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις**, **τοῖς δὲ ταῦτα** = διότι ἄλλοι μὲν ἔχετε (μορφώσει) ταύτην τὴν γνώμην (π.χ. ὅτι πρέπει νὰ πολεμήσητε κατὰ τοῦ Φιλίπ. καὶ νὰ βοηθήσητε τοὺς Ὀλυνθίους), ἄλλοι δὲ ἐκείνην (π.χ. ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώξητε τὴν φιλίαν τοῦ Φιλίπ.). — **τὰ κοινὰ φαύλως ἔχει** = ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας εἶναι ἀθλία.

Τοῦτον... τὸν πόλεμον, τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως κατὰ Φιλίπ. καὶ τὸν σύγχρονον αὐτῷ συμμαχικὸν κατὰ τῶν ἀποστάντων συμ-

μάχων (358—355 π. Χ.).—*ιδίους εὕρισκειν πολέμους*, ὁ ῥήτωρ ὑπονοεῖ ἰδίᾳ τὸν στρατηγὸν Χάρητα, ὅστις τῷ 356 παύσας νὰ πολεμῇ κατὰ τῶν ἀποστάντων συμμάχων, καθ' ὧν εἶχε σταλῇ ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων, ἠναγκάσθη νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατόν του εἰς τὸν σατράπην Ἀρτάδαζον, ὅστις εἶχεν ἀποστῇ ἀπὸ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν· περιῆλθε δὲ ὁ Χάρης εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ πράξῃ τοῦτο, διότι δὲν εἶχε νὰ δώσῃ μισθὸν εἰς τὸν στρατόν του. — *εἰ δεῖ τι τῶν ὄντων...*, ὁ Δημοσθ. ἀναγκαζόμενος νὰ εἴπῃ τι καὶ περὶ τῶν στρατηγῶν, οὓς κατηγοροῦν οἱ ῥήτορες ὡς κακῶς διεξάγοντας τὸν πόλεμον, ἀφ' ἐνὸς μὲν ὁμολογεῖ ὅτι κακῶς ἐπολέμουν οἱ στρατηγοί, ἀφ' ἐτέρου δ' ὅμως δικαιολογεῖ αὐτοὺς ἀποδίδων τὸ αἷτιον εἰς τὸν δῆμον. — *ἐνταῦθα*, δηλ. ἐν τῷ κατὰ Φιλίπ. πολέμῳ τῆς πόλεως (ὃν ἀπέφευγον οἱ στρατηγοί ὡς ἀνωφελῆ αὐτοῖς). — *ἐκεῖ*, δηλ. ἐν τοῖς ἰδίοις πολέμοις (οὓς αὐτοὶ οἱ στρατηγοὶ ἀνεξήτουν). — *Δάμψακος, Σίγειον*, ταύτας ἐχάρισεν ὁ Ἀρτάδαζος εἰς τὸν Χάρητα διὰ τὴν βοήθειαν, ἣν οὗτος τῷ παρέσχεν. — *τὰ πλοῖα*, δηλ. τὰ ἐμπορικὰ πλοῖα, ἅτινα συλλαμβάνων ὁ Χάρης ἐλήστευεν. — *τοὺς ἐφεστηκότας κρίνετε*, διότι αὐτοὺς θεωρεῖτε ὡς αἰτίους τῆς ἀθλίας καταστάσεως τῶν πραγμάτων. — *τὰς ἀνάγκας ταύτας*, τὰς ἐν § 28 ἐκτεθείσας, δηλ. τὴν ἔλλειψιν χρημάτων, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἠναγκάζοντο τὸν μὲν τῆς πόλεως πόλεμον ν' ἀποφεύγωσι, ἰδίους δὲ πολέμους ν' ἀναζητῶσιν.

§ 29 πρότερον — 30.

Εἰσφέρειω = πληρώνω τὸν φόρον (τὸν ἐν καιρῷ πολέμου ἐπιβαλλόμενον πρὸς πολεμικὰς παρασκευάς). — *πολιτεύομαι* = διαχειρίζομαι τὰ τῆς πολιτείας. — *ῥήτωρ ἡγεμὼν ἐκατέρων* (δηλ. *ἔστι*) = ὑπάρχει δηλ. εἰς ῥήτωρ ὡς ἀρχηγὸς ἐκατέρου τῶν πολιτικῶν κομμάτων. — *καὶ στρατηγὸς ὑπὸ τούτῳ* (δηλ. *ἔστι*) = καὶ εἰς στρατηγὸς (ὑπάρχει) ὑπὸ τοῦτον (τὸν ῥήτορα). — *οἱ βοησόμενοι* = οἱ προωρισμένοι διὰ φωνῶν νὰ ἐπιδοκιμάσωσιν ἢ ἀποδοκιμάσωσιν (ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ) — *οἱ δ' ἄλλοι* = σεις δὲ οἱ λοιποὶ Ἀθηναῖοι. — *προσνέμομαι* = κατανέμομαι. — *ὡς τούτους...* ὡς *ἐκείνους* = εἰς τοῦτο τὸ (πολιτικόν) κόμμα... εἰς ἐκεῖνο τὸ κόμμα. — *ἐπ' ἀνέντίας* (τοῦ ῥ. *ἐπ' ἀνίτημι*)... *καὶ γενομένους*, νοητέα εἰς ἀμφοτέρας τὰς μετχ. ἢ αἰτιατκ. ὑμᾶς· αἱ μετχ. χρονικ. = ἐπ' ἀν

ἐπανήτε καὶ (ἐπὰν) γένησθε. — *ἐπανήμί τι* = ἀφίνω τι κατὰ μέρος. — *γίγνομαι ἐμαντοῦ* = γίνομαι κύριος τοῦ ἑαυτοῦ μου, παύω νὰ ἐξαρτῶμαι ἀπὸ ἄλλους. — *ἔτι καὶ νῦν* = καὶ τώρα ἀκόμη (ἂν καὶ ἔπρεπε πρὸ πολλοῦ). — *ποιῆσαι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατικ. ὑμᾶς· τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *δεῖ*. — *κοινόν τι ποιῶ* = καθιστῶ τι κοινὸν εἰς ὅλους. — *οἱ μὲν... οἱ δέ... οἱ δέ* = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ... ἄλλοι δέ. — *ὥσπερ ἐκ τυραννίδος ὑμῶν = ὥσπερ τυράννοις ὑμῶν* = ὡς νὰ ἦσαν τύραννοι ὑμῶν. — *ἀποδώσετε*, ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπρμφ. *ἐπιτάττειν, ἀναγκάζεσθαι, ψηφίζεσθαι, συμπονεῖν.* — *ἀποδίδωμί τι* (μετ' ἀπρμφ.) = δίδω διχαίωμα (οἶον ὀφειλόμενον), ἐπιτρέπω εἰς τινα (νὰ...). — *τριηραρχεῖν, εἰσφέρειν, στρατεύεσθαι*, ἐκ τοῦ *ἀναγκάζεσθαι*. — *τριηραρχῶ* = ἐξοπλίζω τριήρη. — *ἄλλο οὐδ' ὅτι οὖν συμπονῶ* = εἰς ἄλλο οὐδ' εἰς τὸ παραμικρὸν συνεργάζομαι. — *τὸ ἡδικημένον αἰεὶ μέρος* (δηλ. τῶν πολιτῶν) = οἱ ἐκάστοτε ἀδίκως ἐπιβαρυνόμενοι πολῖται. — *ἐλλείπω* = εἶμαι ἐλλιπής (= καθυστερῶ) εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν υποχρεώσεών μου. — *εἰθ'* = καὶ τότε. — *ὑμῖν... ἐξέσται*, κατ' ἔννοιαν = σεῖς θὰ ἔχητε τὴν εὐχαρίστησιν.

Πρότερον μὲν..., ὁ Δημοσθ. λέγει *πρότερον... εἰσεφέρετε* ὅχι διότι τὸ κατὰ συμμορίας εἰσφέρειν ἦτο κατηργημένον, ἀλλὰ διότι ὁ δῆμος εἶχε παύσει ἀπὸ τινος χρόνου νὰ ψηφίζῃ φόρον, ὅστις ἐπεβάρυνε τὴν πλειονότητα τῶν πολιτῶν. — *εἰσεφέρετε κατὰ συμμορίας*, τὸ κατὰ συμμορίας φορολογικὸν σύστημα, ὅπερ ἐψηφίσθη ἐπὶ ἄρχοντος ἐν Ἀθῆναις Ναυσινίκου (τῷ 378/7), ἦτο τοιοῦτό τι: οἱ ὑπόχρεοι νὰ εἰσφέρωσιν εἰσφορὰς — καὶ τοιοῦτοι ἦσαν πάντες οἱ πολῖται, ἐξαιρουμένων τῶν ὅλως ἀπόρων (βλ. ἐν σελ. 52) — κατενέμοντο εἰς *συμμορίας* (ἤτοι ὁμάδας) — ἄγνωστον πόσας —, ὧν ἐκάστης προΐσταντο δύο, ὁ *ἡγεμὼν* καὶ ὁ *ἐπιμελητής*, ἐκλεγόμενοι ἐκ τῶν πλουσιωτάτων· εἰς τὰς συμμορίας κατενέμοντο πολλοὶ ἢ ὀλίγοι ἀναλόγως τῶν εἰσφορῶν, ἃς εἰσέφερον, οὕτως ὥστε ἐξ ἐκάστης αὐτῶν εἰσεπράττετο τὸ αὐτὸ περίπου ποσὸν χρημάτων. Τὴν πρώτην τῆς τιμῆσεως τάξιν ἀπετέλουν οἱ 300 πλουσιώτατοι, κατανεμεμημένοι εἰς πάσας τὰς συμμορίας· οὗτοι ἔνα θέτωσιν ἀμέσως εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ δημοσίου τὰ ποσά, ὧν τοῦτο εἶχεν ἀνάγκην, ἐπλήρωννον προκαταβολικῶς τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς, κατόπιν δὲ μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τοῦ ἀναλογούντος

αὐτοῖς μέρους εἰσέπραττον τὸ ὑπόλοιπον αὐτοὶ παρὰ τῶν συμμοριτῶν τῶν ὡς προκαταβάλλοντες δὲ τὸ σύνολον τῆς τεταγμένης εἰσφορᾶς ἦσαν οἱ 300 οὗτοι πανίσχυροι καὶ διψοῦν αὐτοδούλως τὰς συμμορίας· οἱ ἄλλοι ἐν ταῖς συμμορίαις — πλὴν τῶν 300 —, ὡς ὀλιγώτερον πλούσιοι, αὐτοὶ μὲν καθ' ἑαυτοὺς οὐδόλως ἴσχυον, ἀλλ' ἤγοντο καὶ ἐφέροντο ὑπὸ τῶν πλουσιωτάτων 300. — **πολιτεύεσθε κατὰ συμμορίας**, ὁ ῥήτωρ δὲν ἐννοεῖ ὅτι αἱ συμμορίαὶ κυβερνῶσι τὴν πολιτείαν, ἀλλὰ παραβάλλει τὸν ὀργανισμόν τῶν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ δύο πολιτικῶν κομμάτων (**«τοῖς μὲν ταῦτα πεπεισμένοις, τοῖς δὲ ταῦτα»**) πρὸς τὸν τῶν συμμοριῶν ὅπως δὲ ἐν ταῖς συμμορίαις κύρια μὲν πρόσωπα ἦσαν οἱ **ἡγεμόνες** καὶ **ἐπιμεληταί**, κατὰ δεύτερον δὲ λόγον ἤρχοντο οἱ 300, δι' ὧν ἐκεῖνοι ἐπεβάλλοντο τοῖς λοιποῖς συμμορίταις, οὕτω καὶ ἐν ἑκατέρῃ τῶν κομμάτων δύο ἦσαν τὰ κύρια πρόσωπα, ὁ **ῥήτωρ** — ὅστις ἐν τῷ κόμματι ἦτο ὅ,τι ὁ **ἡγεμὼν** ἐν τῇ συμμορίᾳ — καὶ ὁ ὑπ' αὐτὸν **στρατηγὸς** — ὅστις ἦτο ὅ,τι ὁ **ἐπιμελητής** — * μετ' αὐτοὺς ἐν τῷ κόμματι ἤρχοντο οἱ κομματάρχαι, οἱ ἔχοντες ὡς ἔργον νὰ φωνάζωσιν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐπευφημοῦντες μὲν τὸν ἑαυτῶν ῥήτορα, διακόπτοντες δὲ τὸν τῶν ἀντιθέτων (**οἱ βοησόμενοι**)· οὗτοι παρέσυρον τὴν ἐκκλησίαν καὶ ὑψήρπαζον τὴν ψῆφον αὐτῆς· ἦσαν δηλ. ὡς οἱ 300 ἐν ταῖς συμμορίαις. Οἱ δὲ λοιποὶ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἦσαν ἀγέλη ἀκολουθοῦσα τὴν γνώμην τῶν ἐπὶ κεφαλῆς, ὡς οἱ συμμορίται τῶν 300. — **οἱ βοησόμενοι τριακόσιοι**, δὲν πρέπει νὰ νοηθῇ ὅτι **οἱ βοησόμενοι** ἦσαν 300 κατ' ἀριθμόν, ἀλλ' ὅτι οὗτοι ἦσαν ὡς οἱ 300 τῶν συμμοριῶν. — **ταῦτα**, δηλ. τὸ κατὰ συμμορίας πολιτεύεσθαι. — **κοινόν**, εἶναι τὸ οὐσιῶδες γνώρισμα τῆς δημοκρατίας· ἐν αὐτῇ **κοινὰ** ὑπάρχουσι πάντα τὰ δικαιώματα καὶ καθήκοντα. — **τοῖς μὲν**, δηλ. τοῖς ῥήτορσι καὶ στρατηγοῖς καὶ ἴσως καὶ τοῖς βοησομένοις. — **τοῖς δ' (ἀναγκ.)**, δηλ. τοῖς εὐπόροις καὶ τῇ μεσαίᾳ τάξει τῶν πολιτῶν. — **τριηραρχεῖν**, οἱ Ἀθην. πολὺς χρηματικὰς ὑποχρεώσεις ἐπέβαλλον τοῖς εὐπόροις· αὐταὶ ἐκαλοῦντο **λειτουργίαι**· ἡ δαπανηροτέρα τούτων ἦτο ἡ **τριηραρχία**, καθ' ἣν οἱ εὐποροὶ ὑπεχρεοῦντο ἐν πολέμῳ νὰ ἐξοπλίσωσι τὰς τριήρεις, ἃς κενὰς παρελάμβανον παρὰ τῆς πόλεως. — **τοῖς δὲ (ψηφίζ.)**, δηλ. τῷ λαῷ, τῷ μὴ φορολογουμένῳ πλήθει. — **κατὰ τούτων**, δηλ. κατὰ τῶν εὐπόρων καὶ τῆς μεσαίας τάξεως τῶν

πολιτῶν.— τὸ ἡδίκημένον μέρος, οἱ ἡδίκημένοι πολῖται εἶναι οἱ ῥηθέντες διὰ τῶν «τοῖς δ' ἀναγκάζεσθαι το. κτλ.». — τούτους, δηλ. τοὺς ἡδίκημένους καὶ δι' αὐτὸ τοῦτο καθυστεροῦντας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν ὑποχρεώσεων των.

§ 31.

Λέγω = προτείνω· ἐκ τούτου ἔξαρχ. τὰ ἀπρμφ. εἰσφέρειν, ἐξιέναι, διδόναι, αἰρεῖσθαι. — **κεφάλαιον** = ἐν κεφαλαίῳ = ἐν περιλήψει, περιληπτικῶς. — **ἀφ' ὧν ἕκ. ἔχει τὸ ἴσον** = τὸ ἴσον ἀπὸ τούτων, ἃ ἕκαστος ἔχει. — **τὸ ἴσον** = τὸ ἀνάλογον μέρος. — **κατὰ μέρος** = διαδοχικῶς. — **στρατεύομαι** = ἐκπληρῶ τὴν στρατιωτικὴν μου ὑπηρεσίαν. — **ὁ παριῶν** (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) = ὁ ἀναβαίνων εἰς τὸ βῆμα (ἵνα ὁμιλήσῃ) = ὁ ῥήτωρ. — **δίδωμι λόγον τινι** = δίδω τὴν ἄδειαν εἰς τινα νὰ ὁμιλήσῃ. — **ὧν (= τούτων, ἃ) ἂν ἀκούσητε** = ἐξ ὧν ἀκούσητε. — **μὴ ἂν (= ἃ ἂν) . . . εἴπῃ** = ὅχι ὅσα εἴπῃ. — **ὁ εἰπὼν** = ὁ παριῶν. — **τῶν ὄλων πραγμάτων ἐχόντων**, ἢ μετχ. χρονκ. ἀναλυομένη διὰ τοῦ ὅταν καὶ ὑποτακτ. — **τὰ ὅλα πράγματα βέλτιον ἔχει** = ἡ ὅλη κατάστασις τῆς πολιτείας ἔχει βελτιωθῇ. — **ὕμῖν**, δοτκ. χαριστκ.

Πάντας . . ., τότε τίνες ἡναγκάζοντο ν' ἀναλαμβάνωσι τὰ δημόσια βάρη; βλ. ἐν σελ. 95 «τοῖς δ' (ἀναγκ.)». — **εἰσφέρειν**, περὶ τῆς εἰσφορᾶς βλ. ἐν σελ. 52. — **ἀφ' ὧν ἕκ. . . τὸ ἴσον**, δηλ. ὁ μὲν πένης ἀπὸ ὀλίγων ὀλίγα, ὁ δὲ πλούσιος ἀπὸ πολλῶν πολλά. — **τοῖς παριοῦσι**, βλ. ἐν σελ. 47 «ἤκει». — **ὁ δεῖν(α) ἢ ὁ δεῖν(α)**, ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Εὐδουλον, τὸν ἀρχηγὸν τοῦ φιλειρηνικοῦ κόμματος. — **ταῦτα**, δηλ. ποῖα; — **τὸν εἰπόντα . . . ἐπαινέσεσθε**, διὰ τοὺς καλοὺς τοῦ λόγου. — **καὶ ὑμᾶς αὐτοὺς**, διὰ τὴν καλὴν ἀπόφασιν καὶ τὰς καλὰς σας πράξεις.

III.

ΟΛΥΝΘΙΑΚΟΣ Γ.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους ἐκφώνησιν τοῦ Β' Ὀλυνθιακοῦ ἀνακαλοῦσι τὸν Χάρητα, ὡς παραμελήσαντα νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ὀλυνθίους — βλ. εἰσαγ. εἰς Β' Ὀλυνθιακὸν — καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἀποστέλλουσιν εἰς Ὀλυνθον τὸν Χαρίδημον μετὰ δέκα ὀκτὼ τριήρων, τετρακισχιλίων πελταστῶν καὶ ἑκατὸν πεντήκοντα ἱππέων, πάντων μισθοφόρων.

Ὁ Χαρίδημος ἐνωθεὶς μετὰ τῶν Ὀλυνθίων ἔσχεν ἐπιτυχίας τινὰς πορθήσας τὴν χώραν τοῦ Φιλίππου καὶ συλλαβὼν αἰχμαλώτους, ἐν οἷς καὶ τινὰς ἐπιφανεῖς Μακεδόνας· αἱ ἐπιτυχίαι αὗται, ἀσήμενοι καθ' ἑαυτάς, ἀναγγελθεῖσαι εἰς Ἀθήνας ἐνέπλησαν τοὺς Ἀθηναίους χαρᾶς καὶ τοὺς ῥήτορας τοσούτου θάρρους, ὥστε οὗτοι καταλιπόντες τὴν προτέραν αὐτῶν ἀτολμίαν ἐποιοῦντο λόγον περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίππου.

Ὁ Δημοσθένης βλέπων εἰς ποῖον χάος πλάνης ἐβυθίζοντο οἱ Ἀθηναῖοι καὶ φοβούμενος μὴ οὗτοι νομίσαντες ὅτι κατέλυσαν ἤδη τὸ τοῦ Φιλίππου κράτος θεωρήσωσι περιττὸν ν' ἀποστείλωσι νέας βοηθείας εἰς Ὀλυνθον, ἀναβαίνει ἐπὶ τὸ βῆμα καὶ ἀπαγγέλλει τὸν Γ' Ὀλυνθιακὸν — κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 —, ἐν ᾧ προσπαθεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τοὺς Ἀθηναίους εἰς ψυχροτέραν ἐκτίμησιν τῶν πραγμάτων καὶ ὑποδεικνύει αὐτοῖς τὸν τρόπον, καθ' ὃν δύνανται νὰ θεραπεύσωσι τὰ κακῶς νῦν ἔχοντα πράγματα τῆς πόλεως.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

§ 1 — 2.

Παρίσταται μοι = μοῦ. ἔρχεται εἰς τὸν νοῦν ὑποκμ. τούτου τὸ: *γινώσκειν*, οὐ ἀντικμ. τὸ: *ταῦτά*. — *ταῦτά γινώσκω* = σκέπτομαι τὰ ἴδια. — *οὐχὶ ταῦτά παρίσταται μοι γ.*, κατ' ἔννοιαν = ὅλως διαφόρους ἐντυπώσεις λαμβάνω. — *τὰ πράγματα* = ἡ κατάστασις τῶν πραγμάτων. — *γιννομένους... προήκοντα*, κατηγμτκ. μετχ. ἐξαρτώμεναι πόθεν; — *τὰ πράγματα εἰς τοῦτο προήκει* (= *προελήλυθε*) = τὰ πράγματα ἔχουσι φθάσει εἰς τοιοῦτο σημεῖον. — *ὥσθ' ὅπως...* = *ὥσθ' ὁρῶ δέον* (κτγρμτκ. μετχ.) σκέψασθαι ὅπως μὴ αὐτοὶ πρότερον κακῶς πεισόμεθα. — *ὅπως μὴ... κακῶς πεισόμεθα*, πλαγία ἐρωτημτκ. πρότασις = πῶς νὰ μὴ πάθωμεν κακὸν τι. — *αὐτοὶ* = ἡμεῖς αὐτοί. — *οὐδὲν ἄλλο*, δηλ. *ποιεῖν*, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ: *μοι δοκοῦσι*. — *ἢ τὴν ὑπόθεσιν...* = *ἢ ἀμαρτάνειν* (ἐκ τοῦ: *μοι δοκοῦσι*) *παριστάντες ὑμῖν οὐχὶ τὴν οὕσαν ὑπόθεσιν*, περὶ ἧς β. = ἢ ὅτι διαπράττουσιν ἀμάρτημα παρουσιάζοντες εἰς ὑμᾶς οὐχὶ τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας (= μετατοπίζοντες τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεώς σας). — *ἢ πόλις τὰ αὐτῆς ἔχει ἀσφαλῶς* = ἡ πόλις κατέχει τὰς κτήσεις της ἀσφαλῶς. — *καὶ μάλ(α)*, ὁ καὶ ἐπιτατικός. — *ἐπ' ἐμοῦ* = ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μου. — *πέπεισμαι τοῦθ'...* = *πέπεισμαι εἶναι ἡμῖν ἱκανὸν προλαβεῖν τοῦτο τὴν πρώτην*. — *τὴν πρώτην*, ἐπίρρ. κατ' ἔλλειψιν τοῦ οὐσιαστ. *ὁδόν*, ὅπερ κατὰ μικρὸν ἐλησμονήθη = κατὰ πρῶτον πρβλ. *τὴν ταχίστην* (Α' Ὀλυνθ. § 2). — *ὅπως τοὺς συμ...*, ἐπεξήγησις τοῦ *τοῦθ'* = δηλ. πῶς νὰ... — *προλαμβάνω τι*, ἐνταῦθα = (πρότερον) ἐπιζητῶ τι. — *βεβαίως ὑπάρχει τι* = ἐξασφαλίζεται τι. — *τότε καὶ...* = *τότε ἐξέσται σκοπεῖν καὶ περὶ τοῦ...* — *σκοπῶ περὶ τινος* =; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1). — *ὑποθέσθαι...* *ποιεῖσθαι*, ὑποκμ. τῶν ἀπρμφ. τὸ: ἡμᾶς. — *ὑποτίθεμαι ὀρθῶς τὴν ἀρχήν* = ἐδραῖω (θεμελιῶ) ἀσφαλῶς τὴν ἀρχήν. — *τελευτῇ* = τέλος.

Τοὺς λόγους περὶ τοῦ τιμωρ. Φ., περὶ τούτων τῶν λόγων, οὓς

ἐποιοῦντο οἱ ῥήτορες λαβόντες θάρρος ἐκ τῶν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ Φιλίπ. ἐπιτυχίων τοῦ Χαριδήμου, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 99. — τὰ τοιαῦτα, δηλ.; — τὴν ὑπόθεσιν περὶ ἧς β., οὐχὶ τὴν οὖσαν..., τὸ πραγματικὸν ἀντικείμενον τῆς διασκέψεως τῶν Ἀθην. ἦτο ἡ σωτηρία τῆς Ὀλύνθου· οἱ ῥήτορες ὁμῶς μετετόπιζον αὐτὸ ποιούμενοι λόγους περὶ τιμωρίας τοῦ Φιλίπ. — ποτ(ε), δηλ. πρὶν αὐξηθῇ ὁ Φίλιππος. — τὰ αὐτῆς ἔχειν, δηλ. τὴν Ἀμφίπολιν, Ποτείδαιαν, Πύδναν καὶ λοιπὰς κτήσεις, ἃς εἶχε καταλάβει ὁ Φίλιπ.· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 12 καὶ § 13. — ταῦτ' ἀμφοτέρω, δηλ. τὸ ἐξεῖναι τὰ αὐτῆς ἔχειν καὶ τὸ ἐξεῖναι τιμωρῆσασθαι Φίλιπ. — προλαβεῖν, δηλ. πρὸ τοῦ τιμωρῆσασθαι Φίλ. — τοὺς συμμάχους, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — τοῦτο, δηλ. ἡ σωτηρία τῶν συμμάχων. — τὴν ἀρχὴν... περὶ τῆς τελευτῆς, ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ ἀρχὴν μὲν τὴν σωτηρίαν τῶν συμμάχων, τελευτὴν δὲ τὴν τιμωρίαν τοῦ Φιλίππου.

§ 3.

Εἴπερ ποτέ, τὸ πλήρες θὰ εἶχε: εἴπερ ποτὲ (καὶ) ἄλλος τις ἐδεῖτο· κατ' ἐννοίαν = ὑπὲρ πάντα ἄλλον καιρὸν (περίστασιν). — οὐχ ὅ,τι χρῆ... = οὐχ ἡγοῦμαι χαλεπώτατον ὅ,τι χρῆ συμβουλευσαι περὶ τῶν παρόντων. — ἐκεῖν(ο), ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: τίνα χρῆ τρόπον κτλ. — ἐξ ὧν = ἐκ τούτων, ἅ. — παρὼν καὶ ἀκούων = ἐξ ἰδίας ἀντιλήψεως καὶ ἐξ ἀκοῆς (παρ' ἄλλων). — σύννοϊδα = γνωρίζω (καθὼς καὶ ἄλλοι). — τὰ πλείω τῶν πραγμάτων... ἐκπεφ. τῷ μὴ β. ἥ... = τὰ πράγματα... ἐκπεφευγῆναι μᾶλλον τῷ μὴ βούλεσθαι ἢ... — τὰ πράγματα = αἱ εὐκαιρίαι. — ἐκπεφευγῆναι, ἐκ τοῦ πέπεισμαι. — ἐκφεύγει τί τινα = διαφεύγει τι ἐκ τῶν χειρῶν τινος. — τῷ μὴ βούλεσθαι... ἢ τῷ μὴ συνιέναι (δηλ. ὅ,τι δεῖ ποιεῖν), αἱ δοτκ. δηλοῦσι τὸ ἀναγκαστικὸν αἷτιον. — τὰ δέοντα ποιῶ = ἐκτελῶ τὸ καθήκον μου. — συνίημι = ἐννοῶ. — παρρησία (πᾶν-ρῆσις) = ἡ περὶ τὸ λαλεῖν ἐλευθερία, τὸ ἐκφράζεσθαι ἐλευθέρως τὸ τί φρονεῖ τις, ἐλευθεροστομία. — ὑπομένειν, δηλ. τὴν παρρησίαν. — τοῦτο (= τοῦτο μόνον), ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: εἰ τάληθῇ... — καὶ διὰ τοῦτο = καὶ εἰ τάληθῇ λέγω διὰ τοῦτο. — ἵνα τὰ λοιπὰ..., ἐπεξήγησις τοῦ: διὰ τοῦτο. — ὥς ἐκ τοῦ... = ὥς εἰς πᾶν μοχθηρίας προελήλυθε τὰ παρόντα ἐκ τοῦ δημηγο-

ρεῖν ἐνίους πρὸς χάριν. — εἰς πᾶν μοχθηρίας = εἰς πᾶν εἶδος ἀθλιότητος, εἰς ἐσχάτην ἀθλιότητα. — ἐκ τοῦ δημηγορεῖν ἐνίους πρὸς χάριν = ὅτι (αἰτλγκ.) ἐνιοι δημηγοροῦσι πρὸς χάριν. — δημηγορῶ πρὸς χάριν ὁμιλῶ = πρὸς εὐχαρίστησιν (τῶν ἀκροατῶν μου).

Περὶ αὐτῶν, δηλ. τῶν παρόντων. — παρῶν, ἀφ' οὗτου δηλ. μετεῖχεν αὐτὸς ὁ ρήτωρ τῆς πολιτικῆς παρίσταμενος ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ· τὸ δὲ ἀκούων ἀναφέρεται εἰς ἀρχαιότερον χρόνον· καθ' ὃν ὁ ρήτωρ λόγῳ τῆς ἡλικίας δὲν παρίστατο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἀλλ' ἐμάνθανε παρ' ἄλλων τὰ γινόμενα.

§ 4 — 5.

Μικρὰ . . . ὕμᾱς, ἀντικμ. τοῦ ὑπομνῆσαι. — μικρὸς = ὀλίγος. — τῶν γεγενημένων, γενκ. διαιρετκ. τοῦ μικρά. — ὅτ' ἀπηγγέλθη Φ . . . , ἀντικμ. τοῦ μέμνησθε· τὸ δὲ ὅτ' (οὐχί = ὅτι, ἀλλ') = ὅτε. — ἀπηγγέλθη Φίλιππος πολιορκῶν = ἡγγέλθη τὸν Φίλιππον πολιορκεῖν = ἦλθεν ἡ εἰδησις ὅτι ὁ Φίλ. ἐπολιόρκει. — τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος τουτί, αἱ αἰτιατκ. αὗται προσδιορίζουσι χρονικῶς τὸ ἀπηγγέλθη = πρὸ τριῶν ἢ τεσσάρων ἔτων μὲ τὸ τρέχον. — πολλῶν λόγων καὶ θορύβου γιγνομένου παρ' ὑμῖν = ἐν ᾧ ἐγίνοντο παρ' ὑμῖν πολλοὶ λόγοι καὶ πολὺς θόρυβος = ἐν μέσῳ πολλῶν λόγων καὶ πολλοῦ θορύβου. — καθέλκω = σύρω εἰς τὴν θάλασσαν. — ἑκατομβαιῶν, δηλ. ἐγένετο (= ἦλθεν)· τὸ αὐτὸ ῥ. νοητέον καὶ εἰς τὸ μεταγσιτινῶν καὶ εἰς τὸ βοηδρομιῶν. — τοῦτου τοῦ μηνός, γενκ. χρονκ. — μόγισ = μόλις. — δέκα ναῦς . . . = ἀπεστείλατε Χαρίδημον ἔχοντα δέκα ναῦς κενὰς καὶ πέντε τάλαντα ἀργυρίου. — τάλαντα ἀργυρίου = ἀργυρᾶ τάλαντα. — ἡγγέλθη Φίλ. ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς = ; (πρβλ. ἀνωτέρω «ἀπηγγέλθη . . . πολιορκῶν»). — ἦλθε = ἡγγέλθη. — οὐκέτι καιρὸν . . . νομίσαντες ἀφεῖτ' . . . = ἐνομίσατε οὐκέτι καιρὸν οὐδένα (εἶναι) τοῦ βοηθεῖν καὶ ἀφεῖτ' . . . — ἀφεῖτ' (ε), ἀόρ. τοῦ ῥ. ἀφήμι. — ἀπόστολος = ναυτικὴ ἀποστολή. — ἦν δ' οὗτος ὁ καιρὸς αὐτὸς = καὶ ὁμοῦς αὕτη ἡ περίστασις ἦτο ἀκριβῶς ἡ κατάλληλος περίστασις.

Πρῶτον, προτοῦ δηλ. εἰσέλθω εἰς τὸ κύριον θέμα τῆς προκειμένης ὑποθέσεως. — τρίτον ἢ τέταρτον ἔτος, διὰ τῆς ἐκφράσεως

αὐτῆς δὲν δηλοῦται ἀμφιβολία ὡς πρὸς τὸ ἔτος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἔτος αὐτό, καθ' ὃ ὠμίλει ὁ ῥήτωρ, δύναται νὰ θεωρηθῇ καὶ ὡς τρίτον καὶ ὡς τέταρτον ἀφ' ὅτου ἀνηγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους εἰς Ἀθήνας· ὡς τρίτον μὲν, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τοῦ χρόνου, καθ' ὃν ἡγγέλθη εἰς Ἀθήνας ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ν/βρίου 352 μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου 349, καθ' ὃν ἐκφωνεῖται ὁ παρὼν λόγος)· ὡς τέταρτον δέ, ἐὰν ὑπολογίσωμεν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους (δηλ. ἀπὸ τοῦ Ἰουλίου 352 μέχρι τοῦ Ἰουλίου 349 εἶναι τρία πλήρη ἔτη· ἐπομένως κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 349 οἱ Ἀθηναῖοι εὕρισκοντο εἰς τὸ τέταρτον ἔτος). Οὕτω καὶ σήμερον δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1920 περὶ γεγονότος τινὸς τοῦ Μαΐου τοῦ 1917, ὅτι ἔκτοτε εἶναι τὸ τρίτον (φυσικόν) ἢ τὸ τέταρτον (ἡμερολογιακόν) ἔτος.— *τότε*, ὅτε δηλ. ἡγγέλθη ἡ πολιορκία τοῦ Ἡραίου τείχους.— *μαιμακτηριῶν*, τοῦ ἔτους 352· ὁ δὲ *μαιμακτηριῶν* ἦτο ὁ πέμπτος Ἀττικὸς μῆν, περιλαμβάνων τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ Νοεμβρίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Δεκεμβρίου· ὁ Φίλιπ. συνήθως ἐστράτευε τὸν χειμῶνα ἢ ὅτε ἔπνεον οἱ *ἐτησῖαι*—τὰ τουρκιστὶ λεγόμενα μελτέμια—, ἵνα μὴ δύνανται οἱ Ἀθηναῖοι νὰ πλέωσι πρὸς βοήθειαν τῶν πολιορκουμένων μερῶν.— *θορύβου γιγνομένου*, ὁ θόρυβος ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῶν Ἀθηναίων ἦτο συνήθης, ὅτε μὲν πρὸς ἀποδοχὴν, ὅτε δὲ πρὸς ἀποδοκιμασίαν τῶν λεγομένων.— *καθ' ἑλκεῖν*, τὸν χειμῶνα ἢ ἐν εἰρήνῃ ἀνεῖλκον τὰ πλοῖα εἰς τὴν ξηράν, ἵνα μὴ σήπωνται· ἐν πολέμῳ δ' ἔσυρον εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἀπέστελλον αὐτά.— *τοὺς μέχρι πέντε καὶ τετταρ. ἑτῶν*, περὶ τῆς παρὰ τοῖς Ἀθηναίοις στρατευσίμου ἡλικίας βλ. Α' Ὀλυνθ. § 28 ἐν σελ. 68.— *τάλαντα ἐξήκοντα*, δηλ. πόσας χιλιάδας σημερινῶν δραχμῶν;— *εἰσφέρειν*, περὶ τῆς *εἰσφορᾶς* βλ. Α' Ὀλυνθ. § 6 ἐν σελ. 52.— *μετὰ ταῦτα*, δηλ. μετὰ τὰς ληφθείσας μεγάλας ἀποφάσεις.— *τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου*, δηλ. τοῦ 352.— *ἐκατομβαιῶν*, τοῦ ἔτους 351· ὁ δ' *ἐκατομβαιῶν* ἦτο ὁ πρῶτος μῆν τοῦ Ἀττικοῦ ἔτους, ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ τελευταῖον δεκαπενθήμερον τοῦ Ἰουλίου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Αὐγούστου.— *μεταγεινιῶν*, ὁ δεύτερος Ἀττικὸς μῆν περιλαμβάνων τὸ δεύτερον ἡμῖς τοῦ Αὐγούστου καὶ τὸ πρῶτον τοῦ Σεπτεμβρίου.— *βοηδρομῶν*, ὁ τρίτος Ἀττικὸς μῆν ἀναλογῶν πρὸς τὸ ἀπὸ 15 Σεπτ.

μέχρι 15 Ὀκτωβρίου διάστημα. — *τούτου τοῦ μηνός*, δηλ.; — *τὰ μυστήρια*, δηλ. τὰ ἐν Ἐλευσίνι τὰ πρὸς τιμὴν τῆς Δήμητρος τελούμενα ἀπὸ τῆς 14, 15 ἢ 16-27 βοηδρομιῶνος (δηλ. κατὰ τὰς ἀρχὰς Ὀκτωβρίου). — *δέκα ναῦς*, ἀντὶ τῶν 40 ἐφηφισμένων μεθ' ὧν τῶν μέχρι 45 ἐτῶν πολιτῶν. — *κενάς*, δηλ. πολιτῶν, ἵνα πληρώσῃ αὐτάς ὁ Χαρίδημος ξένων. — *πέντε τάλαντα*, ἀντὶ τῶν 60 ἐφηφισμένων. — *ἀσθενῶν ἢ τεθνεώς*, ἡ περὶ θανάτου τοῦ Φιλίπ. ἀγγελία ἦτο ψευδής, ὅχι ὅμως καὶ ἡ περὶ ἀσθενείας· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 13. — *ἀμφοτέρω*, δηλ.; — *τὸν ἀποστόλον*, ποίαν ναυτικὴν ἀποστολὴν ἐννοεῖ; — *τότε*, δηλ. τότε; — *ἐκεῖς (ε)*, εἰς τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν, εἰδικῶς δὲ εἰς τὸ Ἑραῖον τεῖχος. — *σωθεῖς*, ἀπὸ τε τῆς νόσου αὐτοῦ καὶ τῆς προσβολῆς ἡμῶν.

§ 6 — 7.

Οὐκ ἂν ἄλλως ἔχοι = δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἔχωσιν ἄλλως, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μεταβληθῶσιν. — *καὶ* = ἀκριδῶς καί. — *πάσχω ταῦτα* = περιπίπτω εἰς τὰ αὐτὰ σφάλματα. — *τί χρησόμεθα τούτῳ* (δηλ. *τῷ καιρῷ*); = ποίαν χρῆσιν θὰ κάμωμεν ταύτης (τῆς εὐκαιρίας), πῶς θὰ χρησιμοποιήσωμεν ταύτην; — *εἰ γάρ...*, ὁ γὰρ αἰτιολογεῖ τὴν ἐκ τῶν συμφραζομένων ἐννοουμένην ἀπόκρισιν εἰς τὴν προηγηθεῖσαν ἐρώτησιν: «βεβαίως βοηθοῦντες». — *σθένος* = δύναμις. — *παντὶ σθένει κατὰ τὸ δυνατόν*, κατ' ἐννοίαν = μετὰ ὅλην σὰς τὴν προσπάθειαν καὶ τὴν δύναμιν. — *θεάσασθ(ε)*, ὄν τρόπον = σκέψασθε, ὡς = σκέφθητε πῶς, σκέφθητε ὅτι. — *ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε*, τετελεσμ. μέλλων. — *στρατηγῷ πάντα ὑπὲρ Φιλίππου* = διεξάγω ὅλον τὸν πόλεμον πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ Φιλίπ. — *ὑπῆρχον κεκτημένοι* = ἐκέκτηντο. — *τινα* = σημαντικὴν, σπουδαίαν. — *διέκει(ο)* = εἶχε. — *οὕτω*, ἀναφέρεται εἰς τὰ κατωτέρω: *οὔτε Φίλ...οὔθ' οὗτοι...* — *θαρρῷ τινα* = δὲν φοβοῦμαι τινα· ἐν ᾧ *θαρρὸς τινι* = ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινα. — *ἐπράξαμεν ἡμεῖς...*, βραχυλογία = *ἐπράξαμεν ἡμεῖς πρὸς ἐκείνους καὶ ἐκεῖνοι ἐπράξαν πρὸς ἡμᾶς εἰρήνην*. — *πράττω εἰρήνην* = κατορθῶ νὰ γείνῃ εἰρήνη. — *τούτο*, ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν κατωτέρω: *πόλιν μεγάλην ἐφορμεῖν* κτλ. — *ὥσπερ ἐμπόδισμά τι τῷ Φίλ. καὶ δυσχερὲς* = ὥσάν ἐμπόδιόν τι διὰ τὸν Φίλιπ. καὶ μάλιστα δυσπαλάλακτον. — *πόλιν μεγάλην*, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. *ἐφορμεῖν*. — *ἐφορμῶ (-έω)*, κυρίως = μένω

ἡγχυροβολημένος παρὰ τινι τόπῳ ἢ ἀπέναντι αὐτοῦ, ἐκτελῶ ἀποκλεισμόν· εἶτα — ὡς ἐνταῦθα — = παραμονεύω, ἐπιτηρῶ. — *τοῖς . . . καιροῖς*, ἀντικμ. τοῦ ἐφορμεῖν. — *οἱ Φιλίππου καιροὶ* = αἱ (ἐκάστοτε) παρουσιαζόμεναι δειναὶ περιστάσεις τοῦ Φιλίπ., τὰ ἀτυχήματα τοῦ Φιλίπ. — *διηλλαγμένος* (πρkm. μετχ. τοῦ ῥ. *διαλλάττομαι*) *πρὸς τινα* = (συμ)φιλιωμένος μέ τινα. — *ἐκπολεμῶ τινα* (*τινι ἢ πρὸς τινα*) = περιπλέκω τινά (ἐρεθίζω τινά) εἰς πόλεμον (κατὰ τινος). — *θρυλῶ τι* = συνεχῶς ὁμιλῶ περί τινος. — *ὅπως δῆποτε*, κατ' ἔννοιαν = δὲν ἐξετάζω πῶς, ἀδιάφορον πῶς.

Ἐτέρου πολέμου, ποῖον πόλεμον ἔννοεῖ; — *περὶ τούτων*, τῶν ἐν § 4 καὶ 5 ἐκτεθέντων (δηλ.;). — *ταῦτά, ἅπερ καὶ τότε* (δηλ.;). — *βοηθήσετε*, δηλ. *τοῖς Ὀλυνθίοις*. — *δύναμιν τινα*, περὶ τῆς δυνάμεως, ἣν εἶχεν ἡ Ὀλυνθος, βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 40. — *ἐπράξαμεν . . . εἰρήνην*, ἡ εἰρήνη ἐγένετο τῷ 352 π. X. βλ. εἰσαγ. εἰς τὸν Α' Ὀλυνθιακ. ἐν σελ. 45. — *πόλιν μεγάλην*, δηλ. τὴν Ὀλυνθον. — *τοὺς ἀνθρώπους*, δηλ. τοὺς Ὀλυνθίους. — *ἐκπολεμῆσαι*, πρὸς τίνα; — *τοῦτ(ο)*, δηλ. ποῖον; — *ὅπως δῆποτε*, ἄνευ δηλ. τῆς ἐνεργείας τῶν Ἀθην. (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 7 «*γέγον' αὐτόματον*»).

§ 8—9.

Πλὴν, ἐπίρρ. = εἰ μή, παρὰ. — *ἐρρωμένως* = γενναίως, ἐνεργῶς. — *ἐγὼ μὲν, ὁ μὲν ἄνευ ἐπομένου δὲ* = *μὴν* = βεβαίως, ἀληθῶς. — *οὐχ ὁρῶ*, δηλ. ἄλλο τι ὑπόλοιπον ὄν. — *χωρὶς τῆς . . .* = ἐκτὸς τῆς . . . — *τῆς περιστάσεως ἂν ἡμᾶς αἰσχύνης* = *τῆς αἰσχύνης*, ἡ περισταίῃ ἂν ἡμᾶς. — *περίσταμαί τινα* = περικυκλώνω τινά· *αἰσχύνη περιίσταται τινα* = ἐντροπῇ προσάπτεται εἰς τινα. — *καθυφείμεθα*, μέσος ἄορ. β' εὐκτκ. τοῦ ῥ. *καθυφίεμαί (τι)* = ὅλως διόλου παραμελῶ τι. — *οὐδὲ τὸν φόβον μ. ὁρῶ (ὄντα) τὸν τῶν μετὰ ταῦτα* = καὶ ὁ φόβος ἀκόμη — ἐκτὸς τῆς ἐντροπῆς —, τὸν ὅποιον μοῦ ἐμβάλλει τὸ μέλλον, δὲν εἶναι μικρός. — *ἐχόντων . . . ἀπειρηκότων . . . ὄντος*, μετχ. ὑποθκ. — *ἐχόντων ὡς ἔχουσι Θηβ. . .* = *ἐχόντων Θηβαίων ἡμῖν οὕτως ὡς ἔχουσι*. — *οὕτως ἔχω τινι* = οὕτω διάκειμαι πρὸς τινα. — *ἀπείρηκα* (πρkm. τοῦ ῥ. *ἀπαγορεύω*) *χρήμασι* = *ἀπείρηκα δαπάνη χρημάτων* = ἔχω κουρασθῆ δαπανῶν χρήματα, ἔχω ἐξαντληθῆ χρηματικῶς. — *μηδενὸς* (οὐδ.), ὑποκμ. τοῦ ὄντος, οὐ κτγρμ. τὸ ἐμπο-

δών.—**ἐμποδών ἐστί τί τινι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἐμποδίζει τί τινα (νά...).—**τὰ παρόντα καταστρεψαμένῳ** (= **ἐπὰν καταστρέψῃται**) = ἀφ' οὗ ὑποτάξῃ τὰ παρόντα (ἀπασχολοῦντα αὐτὸν) πράγματα (δηλ. τὴν Ὀλυνθον).—**πρὸς ταῦτα τὰ πράγμ.** = πρὸς ταῦτα τὰ ἐδῶ πράγματα (δηλ. πρὸς τὴν Ἀττικὴν).—**ἐπικλίνει**, ἐκ τοῦ **ἐμποδών**.—**ἐπικλίνω πρὸς τι** = στρέφομαι πρὸς τι.—**εἰς τοῦτο (τὸ ἐπικλίνει)** = μέχρι τῆς στιγμῆς, καθ' ἣν θὰ στραφῇ (κατὰ τῆς Ἀττικῆς).—**ἐξόν**, ἀπόλυτος ἐνδτκ. μετχ. = εἰ καὶ ἔξεστι.—**ἀναβάλλεται**, συντάσσεται μετ' ἀπρμφ. μέλλ. (**ποιήσῃ**), ὡς τὰ ρ. **μέλλειν, ἐλπίζειν** καὶ τὰ τοιαῦτα.—**ζητεῖν**, ἐκ τοῦ **βούλεται**.—**περιίσταται τὰ πράγματα εἰς τοῦτο** = καταντοῦν τὰ πράγματα εἰς τοῦτο τὸ σημεῖον.—**προώμεθα**, μέσος ἀόρ. β' ὑποτακτκ. τοῦ ρ. **προῖμαι**.—**προῖμαι τὰ παρόντα** = ἀφίνω νὰ φεύγῃ ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ χέρια μου ἢ παροῦσα περίστασις.—**σχεδόν**, συναπτέον τῷ **ἅπαντες**.—**δήπου**, συναπτέον τῷ **ἴσμεν**.

Τι τῶν πραγμάτων, τῶν Ὀλυνθίων καὶ τῆς Χαλκιδικῆς.—**ὡς ἔχουσι**, δηλ. δυσμενῶς, ἐχθρικῶς· περὶ τοῦ ἀμοιβαίου μίσους Ἀθην. καὶ Θηβαίων βλ. Α' Ὀλυνθ. § 26 ἐν σελ. 66.—**ἀπειρηκόντων...** **Φων.**, οἱ Φωκεῖς κατὰ τὸν Φωκικὸν πόλεμον (355) ἵνα ἐπαρκέσωσιν εἰς τὰς μεγάλας ἀνάγκας αὐτῶν, ἔνεκα τῶν πολλῶν μισθοφόρων, ἤρπασαν τοὺς θησαυροὺς τῶν Δελφῶν· ἀλλὰ τοὺτους ἔξαντλήσαντες μετὰ τινα ἔτη περιῆλθον εἰς ἀθλίαν κατάστασιν.—**δεινά**, πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 27, ἐνθα σαφέστερον ὁ ῥήτωρ ὁμιλεῖ περὶ τῶν ἐκ τοῦ πολέμου **δεινῶν**.—**ἄλλοθι**, δηλ. ἐν Χαλκιδικῇ καὶ Μακεδονίᾳ.—**εἰς τοῦτο (περιστ.)**, δηλ. εἰς τὸ ἰδεῖν καὶ **ζητεῖν**.

§ 10.

Ὅτι μὲν... βοηθεῖν, ἀντικμ. τοῦ **ἐγνώκαμεν**.—**εἴποι τις** **ἂν** = ἴσως εἶπη τις.—**γιννώσκω** = ἐννοῶ.—**τὸ ὅπως** (δηλ. **βοηθήσομεν**) = τὸ πῶς (νὰ βοηθήσωμεν)· ἀντικμ. τοῦ **λέγε** ἐπαναλαμβάνομενον διὰ τοῦ **τοῦτο**.—**παράδοξον**, κτγρμ. τοῦ: **τι**.—**τοῖς πολλοῖς**, συναπτέα ἢ δοτκ. τῷ **παράδοξον**.—**καθίσω νομοθέτας** = βάλλω νομοθέτας νὰ καθίσουν (= νὰ συνεδριάσουν), διορίζω νομοθέτας.—**ἐν τούτοις** = πρὸ τούτων.—**τίθεμαι νόμον** = θέτω δι' ἐμαυτὸν νόμον (διὰ τῶν νομοθετῶν)· ἐν ᾧ τὸ **τίθημι νόμον** λέγεται περὶ τοῦ νομοθέτου = θέτω νόμον, νομοθετῶ.—**εἰς τὸ**

παρὸν = ὡς πρὸς τὸ παρόν. — *λύω (νόμους)* = ἀκυρῶ (νόμους).

Παράδοξον, τοῦτο κεῖται ἐν τούτῳ: ὁ Δημοσθ. ἀντινὰ ὁμιλήσῃ περὶ βοηθείας — καθὼς ἀνέμενέ τις — προτείνει τὸν διορισμὸν νομοθετῶν. — **νομοθέτας καθίστατε**, ὁ ῥήτωρ προφανῶς ἐνταῦθα — ἐπειδὴ τὸ πρᾶγμα δὲν ἐπιδέχεται ἀναβολήν — προτείνει τὸν διορισμὸν ἐκτάκτων νομοθετῶν· οἱ τακτικοὶ διορίζοντο περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους. Ἐτίθεντο δὲ οἱ νόμοι ἐν Ἀθήναις — κατὰ τὸν Δ' αἰῶνα — κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον: τὴν 11^{ην} ἑκατομβαιῶνος ἐκάστου ἔτους ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ἣτις συνήγετο τακτικῶς τὴν ἡμέραν ἐκείνην, ἡρωτάτο ὁ δῆμος, ἂν ἔπρεπε νὰ γείνῃ ἐπανόρθωσις νόμων· ἂν ἀπεφασίζετο τοῦτο, ὁ βουλόμενος τῶν Ἀθηναίων εἶχεν ἐξουσίαν νὰ ἐκθέτῃ παρὰ τοὺς ἀνδριάντας τῶν ἐπωνύμων — τῶν 10 δηλ. ἡρώων, ὧν τὰ ὀνόματα ἔφερον αἱ δέκα φυλαὶ τῆς Ἀττικῆς — ἐγγράφους προτάσεις νόμων, ὅπως πάντες λάβωσι γνῶσιν, ἀντίγραφον δὲ τῶν προτάσεων ἐνεχειρίζεν εἰς τοὺς 6 ἄρχοντας, τοὺς καλουμένους θεσμοθέτας, οἵτινες ἀνεγίνωσκον αὐτὰς εἰς τὴν ἐπιούσαν ἐκκλησίαν. Τὴν τετάρτην δὲ τῶν τακτικῶν ἐκκλησιῶν τῆς πρυτανείας ὁ δῆμος ἐξέλεγε συνηγόρους πέντε ἄνδρας ἐξ ἀπάντων τῶν Ἀθην., ὅπως συνηγορήσωσιν ὑπὲρ τῶν κειμένων νόμων· ἔπειτα δὲ οἱ πρυτάνεις διώριζον **νομοθέτας** — ὧν ὁ ἀριθμὸς διέφερε κατὰ τὰς ἀνάγκας (500, 1000 κτλ.) — ἐκ τῶν 6,000 ἡλιαστῶν (τῶν ἀποτελούντων ἐν Ἀθήναις τὸ ἀνώτατον δικαστήριον). Τῶν νομοθετῶν προῆδρεον πρόεδροι κληρούμενοι ὑπὸ τῆς βουλῆς ἐκ βουλευτῶν· οὗτοι εἰσέφερον εἰς τοὺς νομοθέτας τοὺς ἀναθεωρητέους νόμους καὶ τοὺς προτεινομένους νέους. Οἱ νομοθέται ἤκουον πρῶτους μὲν τοὺς ὑπὸ τοῦ δήμου ἐκλεχθέντας συνηγόρους, ἔπειτα δὲ τοὺς προτείναντας τὴν κατάργησιν τοῦ κειμένου καὶ τὴν ἀντι τοῦτου θέσιν νέου νόμου καὶ ἐψήφιζον περὶ τοῦ κειμένου νόμου, ἂν εἶναι ὠφέλιμος τῷ δήμῳ τῶν Ἀθην. ἢ ὄχι· ἔπειτα δὲ ἂν ἐπιβλαβὴ ἔκρινον τὸν κείμενον, ἐψήφιζον περὶ τοῦ τιθεμένου νέου. Καὶ διὰ τῆς ψήφου τῶν νομοθετῶν ἐπεκυροῦτο ὁ ἀρχαῖος νόμος ἢ ἡκυροῦτο καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐτίθετο ὁ νέος. — **νόμον μηδένα**, δηλ. νέον.

§ 11 — 12 ποιῆσαι.

Τοὺς περὶ τῶν θ., δηλ. νόμους. — **σαφῶς οὕτως** = καθαρὰ (ὀρθὰ κοφτὰ) οὕτως (καθὼς δηλ. βλέπετε). — **τούς ... ἐνίους** =

ἐνίους τῶν . . . — *θεωρικά*, κτηρμ. = ὡς θεωρικά. — *οἱ ἀτακτοῦν-
τες* = οἱ ἀποφεύγοντες τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. — *ἀθῶος* =
ἀτιμώρητος. — *εἴτα* = καὶ οὕτω. — *ἄθυμος* = ἀπρόθυμος. — *ταῦτα*
= τούτους τοὺς νόμους. — *ὁ γράψων* = ἐκεῖνος, ὅστις θὰ προτείνῃ
ἐγγράφως. — *σκοπεῖτε* = *ζητεῖτε*. — *ἀπολέσθαι*, ἐνταῦθα (οὐχὶ
= *ἀποθανεῖν*, ἀλλὰ) = *παθεῖν* (μέγα) *τι κακόν*. — *ἄλλως τε
καὶ τούτου μόνου περιγ.* μέλλ. = καὶ δι' ἄλλους λόγους καὶ
διότι τοῦτο μόνον θὰ μένῃ ὡς κέρδος (ὡς ἀποτέλεσμα). — *παθεῖν*
. . . *ὠφελῆσαι* . . . *ποιῆσαι*, τὰ ἀπρμφ. ἐπεξηγοῦσι τὸ: *τούτου
μόνου*. — *τόν* . . . *εἰπόντα καὶ γράψαντα* = ὅς *ἂν εἶπῃ καὶ
γράψῃ*. — *εἰς τὸ λοιπὸν* = εἰς τὸ μέλλον. — *ἔτι*, ἐπιτείνει τὸ
μᾶλλον, ὃ πάλιν ἐπιτείνει τὸ *φοβερώτερον*. — *τό* . . . *λέγειν*,
ἀντικμ. τοῦ *ποιῆσαι*, τὸ δὲ *φοβερ.* κτηρμ.

Τοὺς περὶ τῶν θεωρικῶν, θεωρικά ἐκαλοῦντο τὰ χρήματα,
τὰ ὅποια ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ δημαγωγοῦ Κλεοφῶντος — ὅστις
προέστη τοῦ δήμου μετὰ τὸν θάνατον Κλέωνος τοῦ Κλεαινέτου
(422) — διενέμοντο ἐν ἑορταῖς εἰς τοὺς πολίτας, ἵνα πάντες ἑορτά-
ζωσι καὶ μηδεὶς δι' ἔνδειαν στερῇται θέσεως ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ
ἀπέχῃ τῶν θυσιῶν. Τὰ χρήματα ταῦτα ἐπληρῶνοντο ἐκ τῶν
περισσευμάτων τῶν δημοσίων εἰσπράξεων ἐν καιρῷ δ' ὅμως πολέ-
μου ὠρίζετο διὰ νόμου νὰ δαπανῶνται ταῦτα εἰς τὰς στρατιωτικὰς
χρείας. Ἄλλ' ὅτε προστάτης τοῦ δήμου ἦτο ὁ Εὐβουλος, ἡκυρώθη
ὁ νόμος οὗτος καὶ ἔκτοτε κατ' ἔτος, ὅπωςδῆποτε ἐχόντων τῶν
πραγμάτων, διενέμοντο τὰ περισσεύματα εἰς τὸν δῆμον ὡς *θεω-
ρικά*. — *ὧν*, δηλ. νόμων. — *οἱ δὲ τοὺς ἀτακτ.*, ὁ ῥήτωρ ἐννοεῖ
τοὺς νόμους τοὺς ἀπαλλάσσοντας τάξεις τινὰς πολιτῶν, ὡς τοὺς
βουλευτάς, τελώνας, ἐμπόρους κ. ἄ., τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας.
— *τὴν τοῦ τὰ β. λ. ὁδόν* . . . *ἄσφ.*, ἐν ὅσῳ ὑπῆρχε νόμος κελεύων
νὰ διανέμωνται τοῖς πολίταις τὰ στρατιωτικὰ ὡς θεωρικά, ἡ ὁδὸς
τοῦ λέγειν τὰ βέλτιστα — δηλ. τὸ προτείνειν τὴν μετατροπὴν τῶν
θεωρικῶν εἰς στρατιωτικὰ — δὲν ἦτο ἀσφαλὲς· διότι ἕκαστος ἐφο-
δεῖτο μὴ προτείνων τοῦτο κατηγορηθῇ ὡς προτείνων παράνομα
καὶ κατιδικασθῇ εἰς ὑπέρογκον χρηματικὸν πρόστιμον, ἐν περι-
πτώσει δὲ μὴ ἐγκαίρου ἀποτίσεως αὐτοῦ εἰς *ἀτιμίαν* (= στέρῃσιν
τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων) καὶ δήμευσιν τῆς περιουσίας του. —
τηνικαῦτα . . . *ζητεῖτε*, πρότερον μάτην θὰ ἐζήτουν τὸν τοιοῦτον,

διότι ἕκαστος τί ἐφοβεῖτο;—*ταῦτα*, δηλ.;—*ἅ πάντες ἴστε οὐ συμφ.*, δηλ. τὴν μετατροπὴν τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. — *παθεῖν τι κακόν*, ἥτοι δήμευσιν καὶ αἰμίαν. — *φοβερώτερον*, τὸ λέγειν τὰ βέλτιστα, δηλ. ἡ πρότασις περὶ μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν, παρεῖχε τὸν φόβον τῆς καταγγελίας ἐπὶ προτάσει παρανόμων· ἀλλ' ὁ φόβος θὰ ἦτο ἔτι μεγαλύτερος, ἂν τολμήσας τις νὰ λέγῃ τὰ βέλτιστα ὑφίστατο τὰς συνεπείας τῆς τοιαύτης καταγγελίας.

§ 12 καὶ λύειν — 13.

Καὶ... γε = καὶ μάλιστα. — *λύειν... τοὺς νόμους... = δεῖ* (ὕμᾱς) ἀξιοῦν *λύειν τοὺς νόμους τούτους* (ἀντικμ. τοῦ *λύειν*) *τοὺς αὐτοὺς* (ὑποκμ. τοῦ *λύειν*), *οἵπερ καὶ τεθείκασιν*. — *καὶ λύειν γ'...*, κατ' ἐννοιαν = καὶ αὐτὴν μάλιστα τὴν κατάργησιν τῶν νόμων τούτων πρέπει ν' ἀπαιτῇτε νὰ κάμνωσιν οἱ ἴδιοι, οἱ ὅποιοι καί... — *ἡ χάρις, ἡ...* = ἡ εὐνοια (ἡ δημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, ἥτις... — *τοῖς... θεῖσι*, δηλ. *τοὺς νόμους*. — *ὑπάρχειν*, τὸ ἄπρμφ. τοῦτο, ὥς καὶ τὸ κατωτέρω *γενέσθαι*, ὑποκμ. τοῦ *ἔστι δίκαιον*. — *ἡ ἀπέχθεια, δι' ἧς...* = τὸ μῖσος (ἡ ἀντιδημοτικότης) διὰ πρᾶξιν, δι' ἧς... — *ἄμεινον πρᾶττω* = εἶμαι εὐτυχέστερος. — *ζημίαν*, κτγρμ. τοῦ *ἀπέχθειαν*, ὅπερ ὑποκμ. τοῦ *γενέσθαι*. — *γίγνεται τι ζημία τινι* = ἐπιφέρει τι ζημίαν (βλάβην) εἰς τινα. — *εὐτρεπίζω* = διευθετῶ. — *μηδέν' ἀξιοῦτε τηλ. εἶναι* = *μὴ ἀξιοῦτε εἶναι τινα τηλικοῦτον*. — *ἀξιῶ*, ἐνταῦθα = νομίζω. — *τηλικοῦτος*, ἐνταῦθα = τόσῳ ἰσχυρός, (ἄνθρωπος) τόσης ἐπιρροῆς. — *δίδωμι δίκην* = τιμωροῦμαι· ποῖον τὸ ἐνεργητικόν του; — *προϋπτος* (ἐκ τοῦ *πρόοπτος*, ῥηματκ. ἐπιθέτου τοῦ *προορῶ*) = προφανής, φανερός.

Τοὺς νόμους τούτους, ἰδίᾳ τοὺς περὶ θεωρικῶν. — *τοὺς αὐτοὺς, οἵπερ...*, ἐννοεῖται ὁ Εὐδούλος καὶ οἱ περὶ αὐτόν. — *τὴν μὲν χάριν*, ἐννοεῖται ἡ δημοτικότης ἐπὶ τοῖς θεωρικοῖς νόμοις, δι' ὧν ἐκολακεύθη ὁ δῆμος· διατὶ δὲ ἡ νομοθεσία αὕτη τῶν θεωρικῶν ἔδραπε πᾶσαν τὴν πόλιν; — *ἔδραπε*, διαρκῶς ἀφ' ὅτου ἐτέθησαν οἱ θεωρικοὶ νόμοι. — *τὴν ἀπέχθειαν*, ἐννοεῖται ἡ ἀντιδημοτικότης διὰ τὴν πρότασιν περὶ τῆς μετατροπῆς τῶν θεωρικῶν εἰς στρατιωτικά. — *κακόν*, ποῖον ἦτο τὸ *κακόν*, ὃ θὰ ὑφίστατό τις προτείνων τὴν μετατροπὴν τῶν νόμων πρὶν καταλυθῶσι; πρδλ. § 12 «*παθεῖν τι κακόν*».

§ 14 — 15.

Οὐ μὴν οὐδ' ἐκεῖνό γ(ε)... δεῖ = ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο βεβαίως δὲν πρέπει. — *οὐ ψ.* κτλ., διασαφεῖ τὸ ἐκεῖνο. — *ψηφισμα* = ἀπόφασις (ληφθεῖσα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ δήμου). — *ἂν μὴ προσγ...* = *ἂν μὴ προσγένηται τὸ ἐθέλειν ὑμᾶς ποιεῖν προθύμως τὰ γε δόξαντα.* — *προσγίγνομαι* = ἔρχομαι πλησίον τινός, προστίθεμαι. — *τὰ γε δόξαντα* = τοῦλάχιστον τὰ ἀποφασισθέντα. — *αὐτάρκης* = αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν ἐπαρκής· ἐνταῦθα = αὐτὸς καθ' ἑαυτὸν (=μόνος του) ἱκανός. — *ἀναγκάζειν... διαπράξασθαι*, ἐκ τοῦ *αὐτάρκη*. — *περὶ ὧν ἐγράφη* (ὑποκμ. τὰ ψηφίσματα) *διαπρ.* = νὰ ἐκτελέσωσι ταῦτα, διὰ τὰ ὅποια ἐγράφησαν. — *οὐτ' ἂν... ἐπράττετε...*, ἀπόδοσις τῆς ὑποθτικ. προτάσεως: *εἰ... ἦν* κτλ.· κατὰ τὴν ἔρμηνειαν ἃς προταχθῇ τῆς ἀποδόσεως τό: τότε. — *πολλὰ ψηφίζόμενοι*, ἢ μετχ. ἐνδοτχ. — *μικρὸς* = ; (§ 4). — *μᾶλλον δ' οὐδὲν* = ἢ διὰ νὰ εἶπω ὀρθότερον οὐδέν. — *οὔτε... ὑβρίζει*, νοητέος καὶ ἐνταῦθα ὁ ἂν. — *ὑβρίζω* = φέρομαι ὑβριστικῶς, αὐθαδῶς (πρὸς τινα). — *ἐνεκά γε ψηφισμάτων* = ὅσον ἐξαρτᾶται ἐκ ψηφισμάτων τοῦλάχιστον. — *χειροτονῶ* = ὑψώνω τὴν χεῖρα ὥπως ψηφοφορήσω, ψηφοφορῶ, ἀποφασίζω. — *ὑστερον ὃν* = ἐν ᾧ εἶναι ὑστερον, ἐν ᾧ ἔρχεται κατόπιν. — *τῇ τάξει* = κατὰ τὴν (χρονικὴν) τάξιν. — *τῇ δυνάμει* = κατὰ τὴν σημασίαν. — *κρείττων* = σπουδαιότερος. — *προσεῖναι* = προσγίγνεσθαι. — *εἰσιν... δυνάμενοι* = ὑπάρχουσιν ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι δύνανται. — *καὶ γινῶναι...* = *καὶ ὑμεῖς (ἔστε) ὀξύτατοι πάντων γινῶναι τὰ ῥηθέντα.* — *ὀξὺς* (μετὰ ἀπρμφ.) = εὐφυής (εἰς τὸ νά...). — *γιννώσκω*, ἐνταῦθα = ; — *καὶ πράξαι δὲ* = ἀλλὰ καὶ νὰ πράξητε ἀκόμη. — *ὀρθῶς ποιῶ* = ὀρθῶς φέρομαι, ἐκτελῶ τὸ καθήκόν μου.

Τούτων, δηλ. τῶν ἐν ταῖς ψηφίσμασιν ἀναφερομένων. — *τοσοῦτον χρόνον*, ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ περὶ Ἀμφιπόλεως πολέμου (δηλ. ἔτη;). — *οὐχ οὕτω ταῦτ' ἔχει*, δηλ. τὰ ψηφίσματα μόνα οὐδὲν δύνανται. — *τοῦτ(ο)*, δηλ. τὸ πράττειν. — *τὰ ἄλλ(α)*, δηλ. τὸ λέγειν καὶ χειροτονεῖν. — *καὶ γὰρ εἰπεῖν...*, τὸν αὐτὸν ἔπαινον διὰ τὴν εὐφυΐαν τῶν Ἀθηναίων εὐρίσκομεν καὶ ἐν Α' Ὀλυνθ. § 1 «οὐ γὰρ μόνον κτλ.». — *νῦν*, ὅτε δηλ. παρέχεται ὑμῖν ἡ

εὐκαιρία τῆς Ὀλύνθου. — ἐὰν ὀρθῶς ποιῇτε, ἐὰν δηλ. μετατρέψῃτε τὰ θεωρικὰ εἰς στρατιωτικά.

§ 16 — 17.

Εἰ μὴ νῦν, δηλ. πράξετε. — οὐχ, ἀνήκει ὅχι μόνον εἰς τὸ προεἶληφε, ἀλλὰ καὶ εἰς τὸ πεισόμεθα. — προλαμβάνω = προκαταλαμβάνω. — ἄνθρωπος = ὁ ἄνθρωπος. — πάντων, ἄρσνκ. — πεισόμεθα, μέλλ. (οὐχὶ τοῦ πείθομαι, ἀλλὰ) τοῦ πάσχω. — οὐχ οὕς, εἰ... — οὐ πολεμοῦσι νῦν οὗτοι, οὕς σώσειν ὑποσχόμεθα (πρτκ.), εἰ πολεμήσαιεν (= ἐὰν περιπλακῶσιν εἰς πόλεμον [πρὸς τὸν Φίλ.]). — ἐτοίμως = προθύμως. — οὐκ ἐχθρός, δηλ. ἐστὶν ὁ Φίλιππος. — οὐκ ἔχων (ἐστί) = οὐκ ἔχει. — οὐχ ὅ,τι ἂν εἴποι τις; = οὐκ ἐστὶν ὁ Φίλιππος, ὅ,τι ἂν εἴποι τις αὐτόν; κατ' ἔννοιαν = μὲ ὅλα τὰ μυστὰ ὀνόματα καὶ ἂν ὀνομάσῃ τις τὸν Φίλιπ., δὲν τοῦ ἀξίζει; — ἐάσαντες ... καὶ ... συγκατασκευάσαντες, μετχ. χρονκ. = ἐπὶ πάντων ἐάσωμεν... καὶ... (ἐπὶ πάντων) συγκατασκευάσωμεν. — μόνον οὐχὶ = ; (Α' Ὀλυνθ. § 1). — συγκατασκευάξω τινὶ = βοηθῶ τινα, συνεργάζομαι μετὰ τινος ὡς σύμμαχος αὐτοῦ. — τοὺς αἰτίους οἵτινες (εἰσὶ) τ. ζητήσομεν = ζητήσομεν τίνες εἰσὶν οἱ αἴτιοι τούτων. — οὐ γὰρ ... = ἐγὼ γὰρ οἶδα τοῦτο σαφῶς, (ὅτι) οὐ φήσομεν εἶναι (ἡμεῖς) αὐτοὶ αἴτιοι. — οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς ... τῶν φυγόντων οὐδεὶς ... = διότι καὶ ἐξ ἐκείνων, οἵτινες κατὰ τοὺς ... ἔφυγον (= ἐκ τῶν λιποτακτῶν) οὐδεὶς ... — ὁ πλησίον = ὁ παραστάτης (= ὁ παραπλεύρως ἱστάμενος συστρατιώτης). — καὶ πάντων μᾶλλον (δηλ. ἢ ἑαυτοῦ) = καὶ ἐν γένει πάντα ἄλλον μᾶλλον ἢ ἑαυτὸν (κατηγορεῖ). — ἡττηνται, ὑποκμ.: οἱ ἡττηθέντες. — διὰ πάντας ... = ἐξ αἰτίας ὅλων ... — νικῶ = εἶμαι νικητής.

Τοῦ παρόντος, δηλ. τοῦ Ὀλυνθιακοῦ πολέμου. — τὰ χωρία, δηλ. Πύδναν, Ποτείδαιαν κλπ. πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 9. — ἄνθρωπος, οὕτως ὀνομάζει ὁ Δημοσθ. περιφρονητικῶς τὸν Φίλιπ. — ταύτης ... τῆς χώρας, δηλ. τῆς τῶν Ὀλυνθίων. — αἰσχιστα πεισόμεθα, δηλ. ὁ Φίλιπ. θὰ βαδίσῃ ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν πρβλ. § 8. — οὗτοι, δηλ. οἱ Ὀλυνθιοὶ. — τὰ ἡμέτερα, δηλ.; πρβλ. ἀνωτέρω τὰ «χωρία». — πάντα, τὰ τε καταληφθέντα ὑπὸ τοῦ Φιλίπ., ὡς ἡ Πύδνα, Ποτείδαια κλπ., καὶ τὰ μέλλοντα νὰ καταληφθῶσι, ὡς ἡ Χαλκιδικὴ καὶ

ἄ.— *συγκατασκευάσαντες*, διὰ τῆς ἀπραξίας ἡμῶν. — *τούτων*, δηλ. τοῦ ἔᾶσαι καὶ *συγκατασκευάσαι*. — *μένειν*, δηλ. ἐν τῇ ἑαυτοῦ τάξει. — *τοῦτ(ο)*, δηλ. τὸ *μένειν*.

§ 18.

Καὶ νῦν = οὕτω καὶ τώρα. — *οὐ λέγει . . . τὰ βέλτιστα ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω . . .*, ὥς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: *εἰ μὴ λέγει τις τὰ βέλτιστα, ἀναστὰς ἄλλος εἰπάτω οὕτω καὶ κατωτέρω: ἕτερος . . . βελτίω ταῦτα ποιεῖτε . . .* = *εἰ ἕτερος λέγει τις βελτίω, ταῦτα ποιεῖτε . . .* — *ἀγαθῇ τύχῃ* = μὲ τὸ καλόν, μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ. — *οὐκέτι τοῦθ' ὁ λ. ἀδικεῖ* = ὥς πρὸς τοῦτο (δηλ. τὸ ὅτι *οὐχ ἡδέα ταῦτα*) δὲν ἀδικεῖ πλέον ὁ ῥήτωρ = τοῦτο δὲν εἶναι πλέον παῖσμα τοῦ ῥήτορος (ὥς ἐν τῇ α' περιπτώσει: *οὐ λέγει τις τὰ βέλτιστα*). — *πλὴν εἰ . . .* (= *πλὴν ἀδικεῖ, εἰ . . .*) = ἐκτὸς ἐάν . . . — *δέον*, μετχ. ἀπόλυτος κατ' αἰτιατκ. = ἐν ᾧ εἶναι ἀνάγκη ὑποκμ. τῆς μετχ. τὸ *εὐξασθαι* τὸ ἀπρμφ. τοῦτο νοητέον ὥς ἀντικμ. εἰς τὸ *παραλείπει*. — *εὐξασθαι μὲν . . .* = *ῥᾷδιον μὲν (ἔστι) εὐξασθαί (τινα) ἀθροίσαντα (= ἐπὰν ἀθροίσῃ) ἐν ὀλίγῳ εἰς ταῦτὸ πάντ(α)*. — *ἀθροίζω εἰς ταῦτὸ* = συνοψίζω εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν εὐχὴν. — *ἐν ὀλίγῳ* (δηλ. *χρόνῳ*) = παρευθύς. — *ἐλέσθαι*, δηλ. τὸ *πρατέον*. — *προτίθεται σκοπεῖν περὶ τινος* = προβάλλεται (προτείνεται) τι πρὸς σύσκεψιν. — *εὐπορος* = εὐκολος. — *λαμβάνω τι ἀντί τινος* = προτιμῶ τι ἀντί τινος. — *ἂν μὴ . . . ἔξῃ*, δηλ. *λαμβάνειν*. — *συναμφοτέροι* = καὶ οἱ δύο ὁμοῦ.

Καὶ νῦν, οὐ λ. κτλ., ἡ ἔννοια: καθὼς οἱ στρατιῶται ὀφείλουσι νὰ μάχωνται ἀνδρείως καὶ νὰ μὴ ἀποδίδωσι τὴν αἰτίαν τῆς ἥττης εἰς ἄλλους αὐτοὶ λιποτακτήσαντες, οὕτω καὶ σεῖς ὀφείλετε νὰ πράττειτε τὸ καθήκόν σας καὶ νὰ μὴ καλύπτετε τὴν ἀδράνειάν σας ἀναβάλλοντες καὶ κατηγοροῦντες τοὺς ῥήτορας. — *ἀναστὰς*, οἱ ἀγορεύοντες ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρευρισκόμενοι Ἀθηναῖοι ἐκάθηντο· πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 47. — *τοῦτον*, δηλ. τὸν προαγορεύσαντα. — *πάνθ' ὅσα β.*, δηλ. τιμὴν, εὐημερίαν τῆς πολιτείας, τέρψιν, ἄνεσιν. — *προτεθῇ*, δηλ. ὑπὸ τοῦ ἐπιστάτου τῶν προέδρων, τοῦ προεδρεύοντος — κατὰ τοὺς Δημοσθενεῖους χρόνους — τῆς ἐκκλησίας. — *ὁμοίως*, ὥς τὸ *εὐξασθαι*. — *συναμφοτέρα*, δηλ. καὶ τὰ βέλτιστα καὶ τὰ ἡδέα.

§ 19 — 20.

Ἡμῖν, ἡ δοτκ. ἀποδοτέα τῷ εἶναι καὶ λέγειν. — **ἔχω** (μετ' ἀπρμφ.) = ; — **πόροι στρατιωτικοί** = τρόποι πρὸς προμήθειαν (ἐξεύρεσιν) χρημάτων διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας. — **λέγω** = ὑποδεικνύω, προτείνω. — **κρείττων**, δηλ. ἐστίν. — **εἴποι τις ἂν** = ; (§ 10). — **φῆμ' ἔγωγε** (δηλ. τοῦτον εἶναι κρείττω) = ναὶ παραδέχομαι τοῦτο (ὅτι δηλ. οὗτος εἶναι προτιμότερος). — **εἵπερ ἔστιν**, ὑποκμ. τοιοῦτός τις (δηλ. ἔχων εἶναι καὶ λέγειν...). — **θαυμάζω, εἰ...**, πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 23 «**θαυμαστόν ἐστι, εἰ...**». — **τω** = **τινί**. — **ἡ γέγονεν ἡ γενήσεται** = ἡ ἔχει συμβῆ ἡ θὰ συμβῇ ὥς ὑποκμ. τῶν ῥ. τούτων λαμβανομένων ἀπροσώπως τὸ: **εὐπορεῖσαι**. — **ἀναλίσκω τὰ παρόντα** = ἐξοδεύω ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχω. — **εὐπορῶ τῶν ἀπόντων** = εὐρίσκω πόρους ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια εἶναι μακρὰν (= τὰ ὅποια δὲν ἔχω). — **μέγα** (κτγρμ.) **τοῖς τοιούτοις ὑπ. λ. ἡ παρ' ἐκ. βούλησις** = ἡ ἐπιθυμία ἑνὸς ἐκάστου εἶναι ἰσχυρὸν βοήθημα εἰς τοὺς τοιούτους λόγους (= μεγάλως ἐνισχύει τοὺς τοιούτους λόγους). — **διόπερ** = διότι. — **ἐξαπατῆσαι**, ὥς ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. νοητέον τὸ: **τινά**. — **βούλεται**, τὸ ὑποκμ. τούτου ὑπάρχει ἐν τῇ ἀκολουθούσῃ κυρίᾳ προτάσει. — **οἶμαι** = πιστεύω, παραδέχομαι. — **τὰ πράγματα οὐχ οὕτω πέφυκε** = τὰ πράγματα δὲν εἶναι ἐκ φύσεως τοιαῦτα (ὥστε ἕκαστον νὰ γίνηται ὅπως ἡμεῖς ἐπιθυμοῦμεν). — **τὰ πράγματα ἐνδέχεται** = τὰ πράγματα ἐπιτρέπουν. — **καὶ δυνήσεσθε... καὶ ἔξετε**, ἐξακολουθεῖ ἡ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ ὅπως. — **ἐξέρχομαι** = ἐκστρατεύω. — **οὐ τοι σωφρόνων...** = οὐ τοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων ἐστὶν ἀνθρώπων φέρειν εὐχερῶς τὰ τοιαῦτα ὀνειδῆ ἐλλείποντάς τι τῶν τοῦ πολέμου δι' ἑνδειαν χρημάτων, οὐδὲ (σωφρόνων καὶ γενναίων ἀνθρώπων ἐστίν) ἐπὶ μὲν Κορινθίους... πορεύεσθαι, Φίλιππον δ' εἶναι... — **τοι** = βεβαίως. — **ἐστὶ τινος** (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι ἰδιὸν τινος (νά...). — **γενναῖος** = εὐγενής. — **φέρω τι** = ὑποφέρω τι, ἀνέχομαί τι. — **εὐχερῶς** = ἐλαφρῶς, ἀναισθήτως. — **ὀνειδος** = κατηγορία. — **ἐλλείπω τι τῶν τοῦ πολέμου** = παραλείπω τι ἐκ τούτων, τὰ ὅποια ὀφείλουσι νὰ γίνωσιν ἐν τῷ πολέμῳ. — **ἀρπάζω τὰ ὅπλα** = ἐν σπουδῇ ἐξοπλίζομαι. — **πορεύομαι ἐπὶ τινα** =

ἐκστρατεύω κατά τινος. — **Φίλιππον** = ἓνα Φίλιππον (ἄνδρα βάρβαρον [§ 16]). — **ἀνδραποδίζομαι πόλεις** = πωλῶ τοὺς (ἐλευθέρους) πολίτας πόλεων ὡς δούλους. — **ἐφόδια** = τὰ ἀναγκαῖα μέσα πρὸς συντήρησιν. — **τοῖς στρατευομένοις** = τῶν στρατευομένων.

Οὗτος, δηλ. ὁ ἔχων καὶ... ἔᾶν καὶ... λέγειν. — **κρείττων**, τίνος; — **τοῖς τοιούτοις λόγοις**, ὅτι δηλ. μενόντων τῶν θεωρικῶν δύνανται νὰ εὑρεθῶσιν ἄλλοι πόροι. — **ταῦτ(α)**, δηλ. τὰ περὶ τοὺς στρατιωτικοὺς πόρους. — **τὰ τοιαῦτα ὀνειδίζω**, ὅτι δηλ. δι' ἔλλειψιν χρημάτων σπαταλωμένων εἰς ἐορτὰς παραλείπουσι τὸ ἑαυτῶν καθήκον νὰ βοηθήσωσι τοὺς συμμάχους Ὀλυνθίους. — **ἐπὶ Κορινθίους καὶ Μεγαρέας...**, πιθανῶς ἐννοεῖ τὴν ὑπὸ τὸν Μυρωνίδην ἐκστρατείαν τῶν Ἀθην. κατὰ τῶν Κορινθίων τῷ 460 καὶ τὴν ὑπὸ τὸν Περικλέα κατὰ τῶν Μεγαρέων τῷ 431· παρατηρητέον δ' ἐνταῦθα ὅτι τὰ τῶν προγόνων κατορθώματα ἀναφέρονται ὡς κοινὰ καὶ τοῖς ἀπογόνοις. — **πόλεις Ἑλληνίδας**, τὰς τῆς Χαλκιδικῆς.

§ 21 — 22.

Καὶ ταῦτα... = καὶ οὐ προήρημαι λέγειν ταῦτα, ἵνα τὴν ἄλλως ἀπέχθωμαι τισιν ὕμῶν. — **προήρημαι** (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω ἀποφασίσει (νὰ...). — **τὴν ἄλλως**, ἐπίρρ. σχηματισθὲν κατ' ἔλλειψιν ἐκ τῆς φράσεως **τὴν ἄλλως (ἄγουσαν) ὁδὸν** = κατὰ τὴν ὁδὸν τὴν φέρουσαν εἰς ἄλλο τέρμα· εἶτα = ἄνευ σκοποῦ, μάτην. — **ἀπέχθωμαι**, ἀόρ. β' ὑποκτκ. τοῦ ρ. **ἀπεχθάνομαι (τινι)** = γίνομαι μισητὸς εἰς τινα. — **ἀτυχῆς** = φρενοβλαβῆς. — **ὥστ'...** = ὥστε βούλεσθαι ἀπεχθάνεσθαι. — **μηδὲν ὠφελεῖν νομίζων** = χωρὶς νὰ νομίζω ὅτι ὠφελῶ κατὰ τι. — **δικαίου πολίτου** (δηλ. εἶναι) **κρίνω** = θεωρῶ καθήκον δικαίου πολίτου. — **τὰ πράγματα** = ἡ πόλις. — **αἰροῦμαι τι ἀντὶ τινος** = ; (Α' Ὀλυνθ. § 1). — **ἡ ἐν τῷ λέγειν χάρις** = ἡ εὖνοια (ἡ δημοτικότης), ἣν ἀποκτᾷ τις διὰ τῶν λόγων. — **καὶ γὰρ τοὺς...** = ἀκούω γάρ, ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς, καὶ τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων ἡμῶν λέγοντας, οὓς ἐπαινοῦσι μὲν οἱ παριόντες ἅπαντες, μιμοῦνται δ' οὐ πάνν, τὸν Ἀριστείδην ἐκεῖνον, τὸν Νικίαν, τὸν δμώνυμον ἐμαυτῷ, τὸν Περικλέα, τοῦτ' ὅτι τῷ ἔδει καὶ τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας χρῆσθαι. — **ἀκούω** = γνωρίζω ἐκ φήμης (ἐκ παραδόσεως). — **ὥσπερ ἴσως καὶ ὑμεῖς**, ποῖον τὸ ρ. τῆς προτάσεως; — **τοὺς...** λέγοντας, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. **χρῆσθαι**, ὅπερ ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἀκούω· τὸ δὲ **χρῆσθαι** = **ὅτι ἐχρῶντο**. — **οἱ λέγοντες** = οἱ ῥήτορες. — **ἐπὶ τῶν προγόνων** = ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν προγόνων. — **οἱ παριόντες (ἐπὶ τὸ βῆμα) = οἱ λέγοντες**. — **ἐπαινοῦσι μὲν...** μιμοῦνται δ' (ἐ)... = ἐπαινοῦσι... χωρὶς νὰ μιμῶνται... — **οὐ**

πάνυ = οὐδὲλως. — *τὸν Ἀριστ. . . τόν . . .*, ἐπεξηγήσεις τοῦ: *τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας*. — *ἐκεῖνος* = ὁ περίφημος ἐκεῖνος. — *δμώνυμός τινι* = ὁ ἔχων τὸ αὐτὸ ὄνομα μέ τινα, ὁ συνώνυμός (= συνονόματός) τινος. — *χρῶμαι τούτῳ τῷ ἔθει καὶ (τούτῳ) τῷ τρόπῳ τῆς πολιτείας* = ἔχω ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον ἐν τῇ διοικήσει τῆς πολιτείας = διοικῶ τὴν πολιτείαν κατὰ ταύτην τὴν συνήθειαν καὶ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον. — *ἐξ οὗ* = ἄφ' οὗ. — *οἱ διερωτῶντες . . .* = *πεφήνασιν οἱ ῥήτορες οὗτοι οἱ διερωτῶντες ὑμᾶς*. — *πεφήνασι*, πρkm. τοῦ ῥ. *φαίνομαι* = ἐμπρηνίζομαι. — *διερωτῶ* = δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στρεφόμενος ἐρωτῶ. — *τί βούλεσθε; τί . . . τί . . .*, ἀντικμ. τοῦ *διερωτῶντες*. — *γράψω . . . χαρίσωμαι*, ὑποτακτ. ἀπορηματικά. — *γράφω* = ; — *χαρίζομαι τινι* = πράττω τι εὐάρεστον εἰς τινα, χάμνω χάριν εἰς τινα. — *τί (= τίνα χάριν) χαρίσωμαι ὑμῖν*; = πῶς νὰ σᾶς εὐχαριστήσω; — *προπέποιται τῆς . . .*, ἀπόδοσις τῆς χρονικῆς προτάσεως: *ἐξ οὗ*. — *προπίνω* = πίνω εἰς υγιάν τινός· εἰτα (ἐπειδὴ ἐν εὐωχίαις συνήθεια ἦτο ὁ προπίνων εἰς υγιάν τινός νὰ χαρίζῃ τὸ ποτήριον εἰς τὸν ὑπὲρ οὗ προέπινε) = *χαρίζω*, παραδίδω· ὥστε *προπέποιται τὰ τῆς πόλεως πράγματα* = τὰ συμπερόντα τῆς πόλεως ἔχουσι χαρισθῆ (θυσιασθῆ). — *τῆς παραντίκα χάριτος* (γενκ. τοῦ τιμήματος) = ἀντί (ἀπλῆς) προσκαίρου εὐνοίας (τοῦ δήμου). — *τοιοῦτοσι* (— *αυτῇ*, — *ουτοῖ*) = τοιοῦτος δά. — *τὰ τούτων (πράγματα)* = αἱ ὑποθέσεις τούτων.

Καὶ ταῦτα, ἐννοεῖ τὰ ἐν τῇ προηγουμένῃ § («οὗτοι σωφρόνων οὐδὲ γενναίων . . .»), δι' ὧν ἐπετίμησε τοὺς Ἀθηναίους. — *τισιν ὑμῶν*, ἐννοεῖ τὸν Εὐδούλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν, τοὺς φανατικούς ὑποστηρικτάς τοῦ θεσμοῦ τῶν θεωρικῶν. — *οὗς*, δηλ. *τοὺς ἐπὶ τῶν προγόνων λέγοντας*. — *οἱ παριόντες*, πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 1 ἐν σελ. 47. — *τούτῳ τῷ ἔθει*, δηλ. νὰ προτιμῶσι τὴν σωτηρίαν τῆς πόλεως ἀντὶ τῆς ἐκ τῶν λόγων δημοτικότητος. — *τὸν δμώνυμον ἐμαυτῷ*, ἐννοεῖ τὸν Δημοσθένην, τὸν υἱὸν τοῦ Ἀλκισθέους, ἓνα τῶν ἱκανωτάτων Ἀθηναίων στρατηγὸν ἐπὶ τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου — *τοιαυτί*, ὅποια τὰ βλέπετε, ἀπαίσια δηλ. καὶ ἀνάξια ὑμῶν (§ 20 «Φίλιππον . . . πόλεις Ἑλληνίδας ἀνδραποδίζεσθαι»). — *τούτων*, δηλ. *τῶν διερωτῶντων ῥητόρων*. — *πάντα καλῶς ἔχει*, πρβλ. § 29 «ὧν οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν πλούσιοι γεγόνασι, οἱ δ' ἐξ ἀδόξων ἐντιμοὶ κτλ.». —

§ 23.

Σκέψασθε . . . ἅ τις . . . = *σκέψασθε τὰ κεφάλαια, ἃ ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν*. — *τὸ κεφάλαιον* = τὸ σπουδαιότατον. — *ἂν ἔχοι* = θὰ ἠδύνατο. — *τῶν ἔργων*, ἢ γενκ. ἐκ τοῦ: *κεφάλαια*. — *τὰ*

ἐφ' ὑμῶν (ἔργα) = τὰ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν σας ἔργα. — γνώριμος = γνωστός. — οὐ γὰρ ἄλλοτρίοις... = ἔξεστι γὰρ ὑμῖν εὐδαίμοσιν (κτγρμ.) γενέσθαι χρωμένοις (μετχ. τροπκ.) οὐκ ἄλλοτρίοις παραδείγμασιν, ἀλλ' οἰκείοις. — ἄλλότρια παραδείγματα = παραδείγματα ἐκ τῆς ἱστορίας ἄλλων λαῶν. — οἰκεῖα παραδείγματα = παραδείγματα ἐκ τῆς πατρίου ἱστορίας.

§ 24.

Οὐδ' ἐφίλουν αὐτοὺς = καὶ οὐς οὐκ ἐφίλουν. — φιλῶ τινα = ἀγαπῶ, καλοπιάνω τινά. — ὥσπερ ἡμᾶς οὗτοι, ποῖον τὸ β. τῆς προτάσεως; — ἄρχω τῶν Ἑλλήνων ἐκόντων = εἶμαι ἡγεμῶν τῶν Ἑλλήνων (καὶ μάλιστα) μετὴν θέλῃσιν αὐτῶν. — ἀνάγω = ἀναβιβάζω, ἀποταμειύω. — ὑπήκουε δ' δ... = ὑπήκουε δ' αὐτοῖς δ... — ὑπακούω τινὶ = εἶμαι ὑπήκοός τινος. — ἐστὶ προσήκον β. Ἑλλ., δηλ. ὑπακούειν. — πολλὰ καὶ καλὰ = πολλὰ καλὰ. — καλὸς = λαμπρός. — καὶ περὶ (δηλ. μαχόμενοι) καὶ ναυμαχοῦντες = ἐν πεζομαχίαις καὶ ναυμαχίαις = κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν. — αὐτοὶ = οἱ ἴδιοι, αὐτοπροσώπως. — δόξα κρείττων τῶν φθονούντων (= τοῦ φθόνου) = δόξα, ἣν δὲν δύναται τις νὰ φθάσῃ ὁ φθόνος (διὰ τὸ μέγεθος αὐτῆς) = δόξα ἀνωτέρα παντὸς φθόνου. — ἡ ἐπὶ τοῖς ἔργοις δόξα = ἡ ἐπὶ τῶν ἔργων στήριζομένη δόξα.

Ἐκεῖνοι, δηλ. οἱ πρόγονοι. — οὗτοι, δηλ. οἱ νῦν παριόντες. — πέντε καὶ τετταρ., δηλ. ἀπὸ τοῦ 477 - 432 π. Χ. — πλείω δ' ἢ μ. τάλαντα..., τὰ χρήματα ταῦτα ἐφυλάττοντο ἐν τῇ ὀπισθοδόμῳ τοῦ Παρθενῶνος ἐν τῇ ἀκροπόλει, ἀνήκοντα τὰ μὲν εἰς τὸ τῶν ἱερῶν τῆς Ἀθηνᾶς ταμεῖον, τὰ δὲ εἰς τὸ τῶν συμμάχων (μετενεχθὲν ἐκ Δήλου εἰς Ἀθήνας περὶ τὸ 454). — τάλαντα, τὸ τάλαντον ἦτο ποσότης χρηματικὴ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς πόσας χιλ. ἀττικὰς δραχμὰς; — ταύτην τὴν χώραν, δηλ. τὴν Μακεδονίαν. — ὁ βασιλεύς, δηλ. Περδίκκας ὁ β', υἱὸς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φιλέλληνης, βασιλεύσας ἐν Μακεδονίᾳ ἀπὸ τοῦ 454 μέχρι τοῦ 413. — τρόπαια, τί ἦτο τὸ τρόπαιον καὶ ἐκ τίνων συνίστατο τοῦτο; — αὐτοί, καὶ οὐχὶ διὰ μισθοφόρων, ὡς νῦν.

§ 25 — 26.

Ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν = ὡς πρὸς τὰ Ἑλληνικὰ πράγματα = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν Ἑλλάδα. — ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν = ὡς πρὸς τὰς ὑποθέσεις τὰς ἀφορώσας τὴν ἰδίαν τῶν πόλιν. — ὅποιοι, δηλ. ἦσαν. — ἐν τε τοῖς κοινοῖς καὶ ἐν τοῖς ἰδίοις, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τὸ «ἐν τοῖς κατὰ τὴν πόλιν αὐτὴν» = καὶ ὡς πρὸς τὰς δημοσίας ὑποθέσεις καὶ ὡς

πρὸς τὰς ἰδιωτικὰς = καὶ ἐν τῷ δημοσίῳ καὶ ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ.
 — **δημοσία** = πρὸς τὸ συμφέρον τῆς πόλεως. — **οἰκοδ. καί...** =
 κατεσκευάσαν ἡμῖν (= κατασκευάσαντες κατέλιπον ἡμῖν)
 τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα οἰκοδομήματα καὶ κάλλη ἱερῶν καί...
 — **κάλλη** = ἀριστουργήματα. — ὥστε **μηδενί...** **λελειφθαι** (πρkm.
 τοῦ ῥ. **λείπομαι**) = ὥστε εἰς κανένα... νὰ μὴ ἔχη μείνει. — **οἱ**
ἐπιγινόμενοι = οἱ μεταγενέστεροι. — **ὑπερβολή** = τὸ δυνατόν τῆς
 ὑπερτερήσεως. — ὥστε **μηδενί τῶν ἐπ. ὑπερβ.** **λ.**, κατ' ἔννοιαν
 = ὥστε κανεὶς ἐκ τῶν μεταγενεστέρων νὰ μὴ δύναται νὰ ὑπερ-
 βάλλῃ (περάσῃ) αὐτοὺς (νὰ κάμῃ δηλ. μεγαλοπρεπέστερα). —
ἰδία = ἐν τῷ ἰδιωτικῷ βίῳ. — **σώφρων** = μέτριος, λιτός. — **μένον-**
τες ἦσαν ἐν... = ἔμενον ἐν... — **μένω ἐν τινι** = μένω (εἶμαι)
 πιστός, σταθερὸς εἰς τι. — **ἦθος** = χαρακτήρ, ἀρχαί. — **πολιτεία**
 = (δημοκρατικὸν) πολιτεύμα. — **λαμπρὸς** = ἐπιφανής, ἐνδοξος. —
ἄρα = τυχόν, ἴσως. — **ποτε** = ἄρά γε. — **σεμνὸς** = σεβαστός, μεγα-
 λοπρεπής. — **οὔσαν**, κτηρμτκ. μετοχή ἐξαχρωμένη πόθεν; — **εἰς**
περιουσίαν = πρὸς πλουτισμόν, οὕτως ὥστε αὐτοὶ νὰ πλουτῶσι.
 — **ἐπράττετο αὐτοῖς** (= ὑπ' αὐτῶν) **τὰ τῆς πόλεως** = ἔπρατ-
 τον αὐτοὶ τὰ τῆς πόλεως. — **πράττω τὰ τῆς πόλεως** = κυβερνῶ
 (διοικῶ) τὴν πόλιν. — **τὸ κοινόν** = τὸ σύνολον τῶν πολιτῶν, ἡ πολι-
 τεία. — **ἐκ τοῦ...** **διοικεῖν** = ἐπειδὴ διψοῦν. — **πιστῶς** = οὕτως
 ὥστε νὰ ἔχωσιν ἐμπιστοσύνην εἰς αὐτοὺς πάντες. — **τὰ πρὸς τοὺς**
θεοὺς = αἱ ἀφορῶσαι τοὺς θεοὺς (= αἱ θρησκευτικαὶ) ὑποθέσεις.
 — **διοικοῦσι τὰ ἐν αὐτοῖς** = κανονίζουσι τὰς μεταξὺ των ὑποθέ-
 σεις (σχέσεις). — ἴσως = μὲ ἰσότητα.

Τοιοῦτοι, οἱ οἱ δηλ. περιεγράφησαν ἐν τῇ προηγουμένῃ § (δηλ.;).
 — **οἰκοδομήματα**, ἐννοεῖ τὴν Ποικίλῃν Στοάν, τὰ Προπύλαια,
 τὸ Ὁδεῖον τοῦ Περικλέους, τοὺς νεωσοίκους, τὰ μακρὰ τεῖχη, τὰ
 ὀχυρώματα τῆς ἀκροπόλεως καὶ τοῦ Πειραιῶς. — **κάλλη ἱερῶν**,
 ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸ Θησεῖον, τὸν Παρθενῶνα καὶ τὸ Ἑρέχθειον. — **κάλλη**
ἀναθημάτων, ἐννοεῖ μέγα πλῆθος ἀγαλμάτων καὶ ἀναγλύφων καὶ
 πινάκων, δι' ὧν ἦσαν κεκοσμημένοι οἱ ναοὶ καὶ τὰ δημόσια οἰκο-
 δομήματα. — **ἐν τῷ τῆς πολιτείας ἦθει**, κύριος χαρακτήρ τοῦ
 δημοκρατικοῦ πολιτεύματος ἦτο ἡ ἰσότης (πρὸλ. κατωτέρω ἐν
 τέλει τῆς § «τὰ δ' ἐν αὐτοῖς ἴσως διοικεῖν»). — **τῶν τότε**
λαμπρῶν, δηλ. τοῦ Θεμιστοκλέους, τοῦ Κίμωνος, τοῦ Περι-
 κλέους κ. ἄ.

§ 27 — 28.

Τοῦτον τὸν τρόπον εἶχε τὰ πράγμ. = τοιαύτη ἦτο ἡ κατά-
 στασις τῆς πολιτείας. — **ἐκείνοις**, ἡ δοτκ. ἀνήκει τῷ: **εἶχε**. — **χρω-**
μένοις οἷς... = οἷς ἐχρῶντο προστάταις (τούτοις), οὓς εἶπον. —
προστάτης = προΐστάμενος, ἀρχηγὸς (πολιτικῆς μερίδος). — **ὑπὸ**

τῶν... = ὑπὸ τὴν διοίκησιν τῶν... — οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν = οἱ σημερινοὶ χρηστοὶ (πολιτικοί). — ὁμοίως καὶ παραπλησ., δηλ. ἔχει τὰ πράγματα = εἰς τὴν αὐτὴν καὶ παρομοίαν κατάστασιν (εὐρίσκεται ἡ πολιτεία). — οἷς, μετὰ ταύτην τὴν λέξιν, ἣτις ἀναφέρεται εἰς τὸ ἡμῖν, ὁ ῥήτωρ διακόπτει τὸν λόγον, ἵνα παρεμβάλλῃ παρένθεσιν τινα· ἀλλ' εἴτα λησμονεῖ τὴν ἀρχὴν τῆς φράσεώς του καὶ ἐξακολουθεῖ αὐτὴν ὡς ἐὰν εἶχεν ἀρχίσαι διὰ τοῦ: οἱ ἡμεῖς. — οἷς - τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ... , ὥς ἀποδοθῇ εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ ἦτο: πολλοῦ γε καὶ δεῖ καὶ τὰ μὲν ἄλλα σιωπῶ, πόλλ' ἂν ἔχων εἰπεῖν· ἀλλὰ τοσοῦτον δελέγω· ὁρᾶτε ἅπαντες ὅσης ἐρημίας ἐπιειλημμένοι ἐσμέν, Λακεδαιμονίων ἀπολωλότων... ἀντιτάξασθαι· ἐξὸν δ' ἔνεκα τοῦτου καὶ τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν... — πολλοῦ γε καὶ δεῖ, κατ' ἔννοιαν = οὐδόλως βεβαίως. — ἂν ἔχων, μετχ. ἐνδοτκ. = εἰ καὶ ἔχοιμι ἂν· τὸ δὲ ἔχω μετ' ἀπρμφ. = ; — ἐρημία (δηλ. ἀνταγωνιουμένων) = ἔλλειψις (ἀντιζήλων, ἀνταγωνιστῶν). — ἐπιλαμβάνομαί τινος, ἐνταῦθα = ἐπιτυγχάνω τι. — ἀπολωλότων... ὄντων... ὄντος, μετχ. αἰτλγκ. — ἀσχολος = ἀπησχολημένος. — ἀξιοχρεως (μετ' ἀπρμφ.) = ἰκανὸς νά... — ἐξὸν (αἰτιατκ. ἀπόλ.) = ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν. — ἔχειν καὶ βραβεύειν, τὰ ἀπρμφ. ὑποκμ. τοῦ ἐξόν. — τὰ ἡμέτερ' αὐτῶν (= τὰ ἡμῶν αὐτῶν) ἔχομεν ἀσφαλῶς = κατέχομεν ἀσφαλῶς τὰς ἰδικὰς μας κτήσεις. — βραβεύω τι = ἐνεργῶ ὡς κριτῆς, κρίνω, ἀποφασίζω περὶ τινος. — εἰς οὐδὲν δέον = οὐδαμῶς δεόντως, ματαίως. — οὓς δ'... συμμάχους = τοὺς δὲ συμμάχους, οὓς... — ἀπολωλέκασιν οὗτοι, κατ' ἔννοιαν = οὗτοι ἔγειναν αἵτιοι νά (τοὺς) χάσωμεν. — ἐχθρὸν ἐφ' ἡμᾶς αὐτοὺς τηλικοῦτον (= ὥστε τηλικοῦτον γενέσθαι) ἦσκ., κατ' ἔννοιαν = ἐκάμαμεν τὸν Φίλιπ. χαλαρῶς πολεμοῦντες πρὸς αὐτὸν ν' ἀσκηθῇ εἰς τὰ πολεμικὰ τοσοῦτον, ὥστε ν' ἀποθῇ ἰσχυρὸς (ἐπικίνδυνος) ἐχθρὸς καθ' ἡμῶν αὐτῶν. — ἦ = εἰ δὲ μή. — φρασάτω τις... παρελθὼν = παρελθέτω τις (δηλ. ἐπὶ τὸ βῆμα) καὶ φρασάτω ἐμοί.

Τοῦτον τὸν τρόπον, τὸν ἐκτεθέντα ἐν ταῖς § § 24-26 (δηλ.);). — ἐκεῖνοις, δηλ. τοῖς προγόνοις ἡμῶν. — εἴπον, ἀνωτέρω (ἐν § 21). — προστάταις, ποίους ἐννοεῖ; (πρβλ. § 21). — ὑπὸ τῶν χρηστῶν τῶν νῦν, ἐννοεῖ τὸν Εὐβουλον καὶ τοὺς περὶ αὐτόν. — τὰ μὲν ἄλλα, ὅσα δύναται τις νά εἴπῃ περὶ τῆς νῦν καταστάσεως. — ὅσης... ἐρημίας ἐπ., ὁ Δημοσθ. ἐννοεῖ ὅτι τὸ στάδιον πρὸς ἡγεμονίαν ἦτο ἐλεύθερον τοῖς Ἀθηναίοις διὰ τοὺς εὐθὺς κατωτέρω ἀναφερομένους λόγους (Λακ. ἀπολωλ... Θηβ... τῶν δ' ἄλ...). — Λακ. ἀπολωλότων, διὰ τὰς ἡττας αὐτῶν ἐν Λεύκτροις (371 π. Χ.) καὶ ἐν Μαντινείᾳ (362 π. Χ.). — Θηβ. ἀσχόλων ὄντων, διὰ τὸν Φωκικὸν ἢ ἱερὸν πόλεμον (355-346 π. Χ.). — τῶν δ' ἄλλων, δηλ. Ἑλλήνων. — τὰ τῶν ἄλλων, δηλ. τὰ τῶν Ἑλλήνων. — χώρας

οἰκείας, ἐννοεῖ τὰς ἐν Μακεδονίᾳ καὶ Θράκῃ κτήσεις τῶν Ἀθηναίων.— ἀνηλώκαμεν, κατὰ τὸν περὶ Ἀμφιπόλεως πόλεμον εἰς ξένους μισθοφόρους.— ἐν τῷ πολέμῳ, ἐννοεῖ τὸν Βοιωτικὸν πόλεμον (378), ὃν ἐπολέμουν Θηβ. καὶ Λακεδ., ὅτε οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους, Χαβρίου καὶ Τιμοθέου προσέλαβον πλείστας πόλεις καὶ νήσους.— εἰρήνης οὔσης, πρὸς τοὺς Λακ. καὶ Θηβαίους. Ὁ ῥήτωρ ὑπονοεῖ τὸν συμμαχικὸν πόλεμον (357-355), καθ' ὃν οἱ Ἀθηναῖοι ἀπώλεσαν τοὺς συμμάχους.— οὗτοι, δηλ. οἱ χρηστοὶ οἱ νῦν (§ 27).

§ 29.

«Ἄλλ', ὦ τᾶν...», ἃς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: «ἀλλ', ὦ τᾶν» εἴποι τις ἂν «εἰ ταῦτα... ἔχει». — ὦ τᾶν = ; (πρβλ. Α' Ὀλυνθ. § 26). — εἰ ταῦτα φαύλως, δηλ. ἔχει. — φαύλως ἔχει τι = εὐρίσκεται τι εἰς κακὴν κατάστασιν. — τὰ γ'..., ὁ γε = τοῦλάχιστον. — τί ἂν ἔχοι τις εἰπεῖν = τί θὰ ἡδύνατό τις ν' ἀναφέρῃ (πρὸς βεβαίωσιν τούτου τοῦ διισχυρισμοῦ του, ὅτι δηλ. τὰ ἐν αὐτῇ τῇ πόλει νῦν ἄμεινον ἔχει). — τὰς ἐπάλξεις, δηλ. ἔχοι ἂν τις εἰπεῖν. — ἐπαλξίς (συνήθως κατὰ πληθυντ.) = προμαχὼν τείχους. — κονιῶ (-άω) = ἐπιχρίω δι' ἀσδέστου, ἀσδεστώνω. — λῆρος = φλυαρία. — οἱ ταῦτα πολιτευόμενοι = οἱ εἰς ταῦτα καταγινόμενοι πολιτικοί = οἱ οὕτω πολιτευόμενοι. — σεμνός = ; (§ 26). — εἰσὶ κατεσκευασμένοι = κατεσκευάσασιν ἑαυτοῖς. — ὅσω δὲ... = ἐν συντόμῳ ὅσω... — ἔλαττον γίγνεται τι = ἐλαττώνεται τι.

Ταῦτα, δηλ. ἡ ἐξωτερικὴ πολιτικὴ. — τὰς ἐπάλξεις... τὰς ὁδοὺς... κρήνας, ἐννοεῖ τὴν φαύλην διοίκησιν τοῦ Εὐδούλου· οὗτος ἐπεμελεῖτο τοιούτων δημοσίων ἔργων — μικρῶν καὶ ἀσημάντων — παραμελῶν ἄλλα σπουδαιότατα συμφέροντα τῆς πολιτείας. — οἱ μὲν ἐκ πτωχῶν, ἐννοεῖ τὸν Δημάδην, Εὐδούλον, Φρύωνα, Φιλοκράτην κλπ. — οἱ δ(ὲ) ἐξ ἀδόξ., τοιοῦτοι ἦσαν ὁ Δημάδης, ὅστις ἦτο υἱὸς ναύτου, καὶ ὁ Αἰσχίνης, ὅστις πρότερον ἦτο ὑποκριτής. — ἔνιοι, ἐννοεῖ ἰδίᾳ τὸν Μειδίαν, ὅστις — κατὰ τὸν Δημοσθ. ἐν ἄλλῳ λόγῳ του — «οἰκίαν ὠκοδόμηκεν Ἐλευσίνι τοσαύτην, ὥστε πᾶσιν ἐπισκοτεῖν τοῖς ἐν τῷ τόπῳ». — (τὰ) τούτων, δηλ. τῶν νῦν πολιτικῶν.

§ 30 — 31.

Τί δὴ τὸ... = τί δὴ (ἔστι) τὸ αἷτιον πάντων τούτων. — τί δὴ ποῦ = διατί ἄρά γε. — οὐκ ὀρθῶς, δηλ. ἔχει. — πράττω = ἐνεργῶ. — τολμῶν, μετχ. αἰτλγκ. = ἐπεὶ ἐτόλμα. — τολμῶ (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω τὴν τόλμην (τὸ θάρρος) νά... — αὐτός, ἀνήκει εἰς τὸ πράττειν καὶ στρατεύεσθαι· πρβλ. § 24 «αὐτοὶ στρατευόμενοι». — δεσπότης = κύριος. — τὰ ἀγαθὰ = τὰ ὠφελήματα

(τῆς κυριαρχίας). — καὶ ἀγαπητὸν ἦν... = καὶ ἐκάστῳ τῶν ἄλλων ἀγαπητὸν ἦν μεταλαβεῖν παρὰ τοῦ δήμου καὶ τιμῆς καὶ ἀρχῆς καὶ ἀγαθοῦ τινος. — ἀγαπητὸν ἐστὶ τινι = πρέπει νὰ εἶναί τις εὐχαριστημένος. — μεταλαμβάνω τινός = λαμβάνω μέρος ἐκ τινος, λαμβάνω τι. — ἀρχή = ἀξίωμα. — καὶ ἀγαθοῦ, ὁ καὶ = καὶ ἐν γένει. — κύριοι μὲν... = κύριοι μὲν τῶν ἀγαθῶν οἱ πολιτευόμενοι (εἰσι). — πράττεται τι διὰ τινος = ἐκτελεῖται, ἐνεργεῖται τι διὰ τινος. — ὁ δῆμος, ἐπεξηγεῖ τό: ὑμεῖς. — ἐκνευρίζω = ἀφαιρῶ τὰ νεῦρα, χαυνώνω, χαλαρώνω· ἐκνευρισμένοι = ἐξησθημένοι, κεχαυνωμένοι. — περιαιρῶ τι = λαμβάνω τὰ περί τι, ἀφαιρῶ τι τὸ παθητ. περιαιροῦμαι τι = ἀπογυμνοῦμαι ἀπὸ τινος, ἀποστεροῦμαι τινος. — ἐν μέρει ὑπηρετοῦ καὶ προσδήκης γίγνομαι = καταντῶ (ὡς) ὑπηρετῆς καὶ (ὡς) πρόσθετον, πάρεργόν τι. — ἀγαπῶντες = (μένοντες) εὐχαριστημένοι. — μεταδίδωμί τινί τινος = δίδω εἰς τινὰ μέρος ἐκ τινος. — πέμπω Βοηδρόμια = ἐορτάζω μετὰ πομπῆς τὰ Βοηδρόμια. — τὸ πάντων ἀνδρείοτατον, προεξαγγελτικὴ παράθεσις = ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ὑπὲρ πᾶν ἄλλο ἀποδεικνύει ὅτι εἰσθε ἄνδρες, εἶναι τὸ ἐξῆς. — τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, γενν. τῆς αἰτίας τοῦ χάριν = διὰ τὰ ἰδικά σας (χρήματα). — προσοφείλω = πρὸς τούτοις ὀφείλω. — καθείργνυμι = ἐγκλείω. — ἐπάγω τινὰ εἰς τι = ὀδηγῶ τινὰ (ὡς θηρίον) εἰς τι. — τιθασεύουσι χεῖρ... = τιθασεύουσι καὶ χειροῇθεις αὐτοῖς ποιοῦσι. — τιθασεύω = ἡμερώνω. — χειροῇθης = ὃν δύναται τις νὰ μεταχειρισθῇ ὅπως θέλει, ἡμερος, πειθήνιος. — Πάντων τούτων, δηλ. τῶν λεχθέντων ἀπὸ τῆς § 14-29, ἐπομένως 1) τῆς μηδαιμνότητος τῶν ἀποφάσεων τῶν Ἀθηναίων καὶ τῆς ἀπερικοφίας αὐτῶν ὡς πρὸς ὅλας τὰς ἐπιχειρήσεις (§ 14-20), καὶ 2) τῆς ὀλεθρίας πολιτικῆς τῶν φαύλων καὶ ἰδιοτελῶν πολιτικῶν (§ 21-29). — τότε, δηλ. πότε; — τῶν ἀγαθῶν, ὡς τιμῆς, ἀρχῆς κ. τ. τ. — τῶν ἄλλων, δηλ. τῶν πολιτευομένων. — διὰ τούτων, τίνων; — ἐκνευρισμένοι καὶ περιηρημένοι, διὰ μὲν τοῦ α' (ἐκνευρισμένοι) ἐννοεῖ τὴν ἐσωτερικὴν παραλυσίαν τῆς πολιτείας καὶ τὴν ἠθικὴν κατάπτωσιν τοῦ δήμου ὡς ἐκ τῶν θεωρικῶν (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τό: στρατεύεσθαι τολμῶν [§ 30]), διὰ δὲ τοῦ β' (περιηρημένοι) τὴν ἀπώλειαν τῶν ἐξωτερικῶν ἀγαθῶν, ἥτοι τῶν συμμάχων καὶ τῶν συντάξεων (δηλ. τοῦ συμμαχικοῦ φόρου). — χρήματα, ἐννοεῖ τὰς συντάξεις, ἥτοι τὸν συμμαχικὸν φόρον. — θεωρικῶν, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 108. — Βοηδρόμια π., ἐννοοῦνται τὰ προσφάτως τελεσθέντα Βοηδρόμια (Σεπτ. 349), καθ' ἃ ὁ Εὐδουλος εἶχε διοργανώσει πολυτελεῆ πομπὴν μετὰ γενικῆς ἐστιάσεως τοῦ δήμου (ἐκ τῶν κομισθέντων διὰ τὴν πομπὴν βοῶν). — οὗτοι, τίνες; — τῶν ὑμετέρων αὐτῶν, δηλ. χρημάτων, δι' ὧν παρέχονται αἱ ἐορταὶ καὶ αἱ εὐωχίαι. —

καθεύδοντες, διὰ τῆς εἰρηνικῆς πολιτικῆς, ἣτις δὲν ἐπέτρεπε τὸ ἐξιέναι, ὅπερ μετὰ τοῦ εἰσφέρειν χρήματα ἀπῆται ὁ Δημοσθ.— ἐπὶ ταῦτα, δηλ. τὰ θεωρικὰ καὶ τὰ Βοηδρόμια κ. τ. τ.

§ 32.

Ἔστι δ' οὐδ'...=οὐδέποτε δ' ἔστι μέγα καὶ νεανικὸν φρόνημα λαβεῖν (τοὺς ἀνθρώπους) πράττοντας (μετχ. ὑποθκ.) μικρὰ καὶ φαῦλα.— ἔστι (μετ' ἀπρμφ.)=εἶναι δυνατόν νά...—νεανικὸς=ὁ ἀνήκων εἰς νέον ἢ νεανίαν, γενναῖος.—πράττω τι=καταγίνομαι εἰς τι.—φαῦλος=εὐτελής, μηδαμινός.—ὅποι' ἄττα=ὅποιά τινα=ὅποιαδῆποτε.—ἐπιτήδευμα=ἐνασχόλησις.—ἀνάγκη, δηλ. ἐστί.—ἔχειν, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ. αὐτοὺς (δηλ. τοὺς ἀνθρώπους).—ταῦτα...οὐκ ἂν θαυμ...=μὰ τὴν Δήμητρα οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἰ μείζων βλάβη παρ' ὑμῶν γένοιτό μοι εἰπόντι (μετχ. ἐπιθκ.) ταῦτα τῶν πεποιηκότων αὐτὰ γενέσθαι.—οὐκ ἂν θαυμ., εἰ..., πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 23.—τῶν πεποιηκότων, β' ὅρος τῆς συγκρίσεως=ἡ τοῖς πεποιηκόσι· ποῖος δ' α' ὅρος;—αὐτὰ γενέσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ πεποιηκότων· τὸ δὲ ποιῶ (μετ' ἀπρμφ.)=κάμνω νά..., συντελῶ νά...—παρηρησία=; πρβλ. § 3.—ἀλλ'=πολὺ μᾶλλον, τοῦναντίον.—ὅτι καὶ νῦν γ., ἐκ τοῦ θαυμάζω.—γέγονε (δηλ. ἐμοὶ παρηρησία)=ἔχει ἐπιτραπῇ (εἰς ἐμέ...).

Ταῦτα...αὐτὰ, ὅσα ἀνωτέρω ἐξέθηκα (δηλ.);—ταῦτα οὐκ ἂν θαυμ... ἀλλ' ἔγωγε ὅτι... θαυμάζω, ἡ ἔννοια: δὲν θαυμάζω ἂν μὲ βλάβῃ ἢ ἐλευθεροστομία μου· τοῦναντίον ἀπορῶ πῶς τώρα ἐπιετράπη εἰς ἐμέ αὕτη.

§ 33.

Ἀλλὰ νῦν γ(ε)=τοῦλάχιστον τώρα· τὸ πλῆρες θὰ ἦτο: εἰ μὴ πρότερον, ἀλλὰ νῦν γε.—ἔτι=ἀκόμη (ὡς κατὰ τὸ παρελθόν)· συναπτεῖν τῷ στρατεύεσθαι καὶ πράττειν.—ἐθέλω=ἀποφασίζω.—στρ. καὶ πράττειν, πρβλ. § 30 «πράττειν καὶ στρ.».—περιουσία=περίσσευμα.—ἀφορμῇ=τὸ σημεῖον, ἐξ οὗ ὁρμαῖται τις, ἀρχή, μέσα, κεφάλαιον.—ταῖς περιουσίαις ταύταις ἀφορμαῖς (κτγρμ.) ἐπὶ τι χρῶμαι=χρησιμοποιοῦ ταῦτα—περὶ ὧν ἐγένετο λόγος—τὰ περισσεύματα (τῶν χρημάτων) ὡς μέσα (ὡς κεφάλαιον) πρὸς ἀπόκτησίν τινος.—ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν=ἐπὶ τὰ ἔξω ἀγαθὰ.—λήμμα (λαμβάνω-εἴλημαι)=(ἀσήμαντος) ὠφέλεια, κέρδος.—ἀπαλλάττομαι τῶν τοιούτων λημμάτων=παραιτοῦμαι, ἀφίνω τὴν ἐπιδίωξιν τῶν τοιούτων...—ἃ τοῖς...=ἃ (δηλ. λήμματα) ἔοικε τοῖς σιτίοις διδομένοις παρὰ τῶν ἱατρῶν (τοῖς) ἀσθενοῦσι.—σιτίον, συνήθως ἐν τῷ πληθυντκ. σιτία=τροφαί.—καὶ γὰρ ἐκεῖνα...καὶ ταῦτα=διότι καθὼς

ἐκεῖνα... οὕτω καὶ ταῦτα.— *νέμομαί τι* = ἀπολαύω, καρποῦμαι τι.— *ἔχω* = παρέχω.— *οὕτ' ἀπογνόντας...* = *οὕτ' ἔα* (ὑποκρ. ταῦτα, δηλ. τὰ λήμματα) *ὑμᾶς ἀπογνῶναι* (αὐτῶν, δηλ. τῶν λημμάτων) *καὶ πράττειν ἄλλο τι* (τῶν δεόντων).— *ἀπογινώσκω* τινός = παραιτοῦμαι, ἀπαρνοῦμαι τι.— *ἔστι...* *ἐπαυξάνοντα* = *ἐπαυξάνει*.— *ὑμῶν*, ἀνήκει τῷ: ἐκάστου.

Τούτων τῶν ἐθῶν, τοῦ νὰ καταναλίσκητε τὰ δημόσια χρήματα ἀργοῦντες (§ 31).— *ταῖς περιουσίαις...*, ἐννοεῖ τὰ περισσεύματα τῶν δημοσίων εἰσπράξεων, ἅτινα διενέμοντο εἰς τὸν δῆμον ὡς *θεωρικά*: βλ. ἐν σελ. 108.— *ἐπὶ τὰ ἔξω τῶν ἀγαθῶν*, ὡς *ἔξω ἀγαθὰ* ἐννοοῦνται σύμμαχοι, κτήσεις, κληρουχίαι.— *τέλειόν τι καὶ μέγα ἀγαθόν*, τοῦτο εἶναι ἡ ἠθικὴ καὶ πολιτικὴ ἀναγέννησις τῶν Ἀθηνῶν.— *τῶν τοιούτων λημμάτων*, ἐννοεῖ τὰ *θεωρικά* (§ 31).— *ἐκεῖνα*, δηλ. τὰ *σιτία*.— *ἔα*, τίνας;— *ταῦτα*, δηλ. τὰ *λήμματα*.

§ 34.

Μισθοφορὰν λέγεις; = προτείνεις τὰ θεωρικά νὰ χρησιμεύσωσιν ὡς στρατιωτικὸς μισθός;— *γε* = βεβαιότατα, ναί.— *σύνταξις* = τάξις, κανονισμός.— *καὶ παραχρῆμά γε τὴν αὐτὴν σύντ. ἀπάντων* (οὐδ.), δηλ. *λέγω* = ναί προτείνω τοῦτο καὶ μάλιστα προτείνω εὐθὺς ὅλα ἀνεξαιρέτως νὰ κανονισθῶσι κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον.— *ἵνα τῶν κοινῶν...* = *ἵνα* ἕκαστος λαμβάνων τὸ μέρος τῶν κοινῶν *ὑπάρχοι τοῦθ'*, *οἷον δέοιτο ἡ πόλις* ἢ *τέλκ. πρότασις ἐνταῦθα κατ' εὐκτι.*, εἰ καὶ ἐξαρτᾶται ἐκ β. ἀρκτικοῦ χρόνου (*λέγω*), διότι ὁ σκοπὸς ἐκφέρεται ὡς ἰδέα τοῦ λέγοντος.— *τὸ μέρος* = τὸ ἀναλογοῦν μέρος.— *τὰ κοινὰ (χρήματα)* = τὰ δημόσια χρήματα.— *ἵνα... ὑπάρχοι (=εἶν) τοῦθ'* (κτγρμ.), *οἷον δέοιτο ἡ πόλις* = *ἵνα...* εἶναι ὅ,τι χρειάζεται ἡ πόλις τὸ τοῦθ' ἐπεξηγεῖται διὰ τῶν: *βελτίων... στρατιώτης... ἐφορῶν καὶ διοικῶν* εἰς πάντα ταῦτα τὰ κτγρμ. νοητέον τὸ *ὑπάρχοι*.— *ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν οἴκοι... βελτίων (ὑπάρχοι)...*, ἐπεξηγήσεις τῶν ἡγουμένων ὅς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (*ἵνα*) εἰ *ἔξεστιν ἄγειν ἡσυχίαν*, οἴκοι μένων βελτίων ὑπάρχοι, ἀπηλλαγμένος (μετχ. αἰτλγκ.) τοῦ ποιεῖν αἰσχροὺς τι.— *ἄγω ἡσυχίαν* = ζῶ ἐν εἰρήνῃ, ἔχω εἰρήνην.— *δι' ἔνδειαν ἀνάγκη* = ἐξ ἀνάγκης διὰ πενίαν.— *συμβαίνει τι...* *στρατ. αὐτὸς ὑπάρχων (ὑπάρχοι)...*, ὅς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (*ἵνα*) εἰ *συμβαίνει τι τοιοῦτον*, οἷον καὶ *τὰ νῦν (συμβαίνει)*, *στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι ἀπὸ τῶν...*— *τὰ νῦν* = *νῦν*.— *ἵνα... στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχων ὑπάρχοι* = *ἵνα...*, *ὑπάρχων στρατιώτης, στρατιώτης αὐτὸς ὑπάρχοι* = *ἵνα...* ὡς στρατεύσιμος ἐκστρατεύῃ αὐτοπροσώπως.— *ἀπὸ...* = *μισθοδοτούμενος ἀπὸ...*— *ἔστι τις...*— *ὅσα οὕτως...*,

ἀς ἀποδοθῇ, ὥσει ἦτο: (ἵνα) εἰ ἔστι τις ἔξω τῆς ἡλ. ἡμῶν, ὅσα οὗτος . . . , ταῦτ' ἐν ἴσῃ τάξει λαμβάνων πάντ' ἐφορῶν καὶ διοικῶν ὑπάρχουσι, ἃ . . . — ἡ ἡλικία = ἡ στρατεύσιμος ἡλικία. — ἡμῶν, ἐκ τοῦ τις. — ὅσα . . . λαμβάνων οὐκ ὠφελεῖ = ὅσα λαμβάνει χωρὶς νὰ ὠφελῇ. — ἵνα . . . πάντ' ἐφ. καὶ διοικ. ὑπάρχουσι, ἃ = ἵνα . . . ἐπιβλέπῃ καὶ διοικῇ πάντα, ὅσα . . .

Τὴν αὐτὴν σύνταξιν κτλ., τὰ αὐτὰ εἶπεν ὁ ῥήτωρ καὶ ἐν Α' Ὀλυνθ. § 20 « . . . καὶ μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε λαμβάνειν καὶ τοῦ ποιεῖν τὰ δέοντα ». — οἶον καὶ τὰ νῦν (συμβαίνει), δηλ. πόλεμος. — ἀπὸ τῶν αὐτῶν τούτων λημμ., ποῖα ἐννοεῖ λήμματα; (§ 33). — ὥσπερ ἐστὶ δίκ. ὑπὲρ τῆς πατρ., δηλ. τοὺς πολίτας αὐτοὺς στρατεῦσθαι. — ἔξω τῆς ἡλικίας, δηλ. ὑπὲρ τὸ 60^{ον} ἔτος· περὶ τῆς στρατευσίμου ἡλικίας βλ. ἐν σελ. 68. — ἀτάκτως, χωρὶς δηλ. νὰ παρέχῃ ὑπηρεσίας τῇ πόλει· ἀντιτίθεται πρὸς τὸ ἐν ἴσῃ τάξει. — ἐν ἴσῃ τάξει, δηλ. τῇ τῶν στρατευομένων, οἵτινες λαμβάνοντες ποιοῦσι τὰ δέοντα. — ἐφορῶν καὶ διοικῶν, δηλ. ἐν τῇ βουλῇ, ἐν ταῖς ἐκκλησίαις, ἐν τοῖς δικαστηρίαις. — καὶ παραχρῆμά γε . . . ἃ χρὴ πράττεσθαι, ὁ Δημοσθ. θέλει νὰ εἴπῃ ἐν τῇ § ταύτῃ τὰ ἐξῆς: ἀπέχων πολὺ τοῦ νὰ σᾶς στερήσω ἐν γένει τὰς ἐκ τοῦ ταμείου τῆς πόλεως παροχὰς προτείνω μόνον τοῦτο: ἕκαστος ὑμῶν λαμβάνων τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος τῶν δημοσίων χρημάτων νὰ προσφέρῃ τῇ πόλει, ὅ,τι αὕτη ἀπαιτεῖ ἀναλόγως τῆς ἡλικίας τῶν πολιτῶν καὶ τῶν περιστάσεων· π. χ. ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης λαμβάνων ἕκαστος τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀρκούντα νὰ ἐκτελῇ τὰ πρὸς τὴν πολιτείαν καθήκοντά του βέλτιον ὥς πολίτης εὐπορῶν ἢ ὡς ἄπορος δι' ἔνδειαν χρημάτων· ἐν καιρῷ δὲ πολέμου οἱ μὲν στρατεύσιμοι μισθοδοτούμενοι παρὰ τῆς πολιτείας νὰ ἐκστρατεύωσιν αὐτοπροσώπως πρὸς ἄμυναν αὐτῆς, οἱ δὲ ὑπερβάντες τὴν στρατεύσιμον ἡλικίαν νὰ ὑπηρετῶσι τῇ πολιτείᾳ ὡς ἐπόπται ἢ διοικηταὶ καὶ νὰ λαμβάνωσι τὸ ἀναλογοῦν αὐτοῖς μέρος τῶν χρημάτων ὡς ἀμοιβὴν τῆς τοιαύτης δημοσίας ὑπηρεσίας.

§ 35—36.

Ὅλως = ; (πρβλ. Β' Ὀλυνθ. § 14). — οὔτ' ἀφελὼν οὔτε προσθεῖς = χωρὶς οὔτε ν' ἀφαιρέσω οὔτε νὰ προσθέσω (τι). — πλὴν μικρῶν = ἐκτὸς ὀλίγων τινῶν, παρὰ μόνον ὀλίγα τινά. — τὴν ἀταξίαν ἀνελών, εἰς τ . . . = τὴν ἀταξίαν ἀνεῖλον καὶ εἰς τ . . . — ἀναιρῶ τὴν ἀταξίαν = διαλύω, διορθῶν τὴν ἀταξίαν. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ . . . = ποιήσας (μετχ. τροπκ.) τὴν αὐτὴν τάξιν τοῦ λαβεῖν, τοῦ κτλ. — ποιῶ τὴν αὐτὴν τάξιν τινὸς = ἐρίζω τὴν αὐτὴν τάξιν διὰ τι. — τὴν αὐτὴν τοῦ λ., τοῦ στρατ.,

τοῦ δικ., τοῦ ποιεῖν τοῦθ' . . . τάξιν ποιήσας, κατ' ἔννοιαν = τακτοποιήσας οὕτω τὰ πράγματα ὥστε ἕκαστος νὰ λάβῃ χρήματα καὶ ἀντὶ τούτων νὰ ἐκστρατεύῃ, νὰ δικάζῃ. ἐν γένει νὰ πράττῃ τοῦτο. — ὅ,τι . . . ἔχοι, δηλ. ποιεῖν· τὸ δὲ ἔχω μετ' ἀπρμφ. = ; — καθ' ἡλικίαν = ἀναλόγως τῆς ἡλικίας του. — οὗτου καιρὸς εἶη = ὅ,τι ἡ περίστασις ἀπαιτεῖ = ἀναλόγως τῶν περιστάσεων. — οὐκ ἔστιν ὅπου . . . = οὐκ ἔστιν ὅπου εἶπον ἐγὼ ὡς δεῖ νέμειν (τοῖς) μηδὲν ποιοῦσι τὰ τῶν ποιούντων. — οὐκ ἔστιν ὅπου = οὐδαμοῦ. — νέμω τινί τι = ἀπονέμω (δίδω) εἰς τινά τι. — τὰ τῶν ποιούντων = τὰ (χρήματα, τὰ) ἀνήκοντα εἰς τοὺς ἐκτελοῦντας τὸ καθήκον των. — οὐδ' αὐτούς . . . = οὐδ' εἶπον ὡς δεῖ (ὕμᾱς) αὐτούς . . . — σχολάζω = ἀναπαύομαι. ἀπρακτῶ. — ἀπορῶ = εἶμαι πτωχός· τὸ ἀντίθ. εὐπορῶ. — ὅτι δέ . . . = πυνθάνεσθαι δὲ ταῦτα, ὅτι (= πυνθάνεσθαι δέ, ὅτι) οἱ τοῦ δ. . . . ξένοι. — πυνθάνεσθαι, πόθεν ἔφαρτ. τὸ ἀπρμφ.; — πυνθάνομαι ὅτι = ἐρωτῶ (διὰ νὰ μάθω) ἄν. — οἱ ξένοι τοῦ δεινός = οἱ μισθοφόροι τούτου ἢ ἐκείνου τοῦ στρατηγοῦ. — καὶ οὐχὶ μέμφομαι = καὶ λέγων ταῦτα οὐ μέμφομαι. — ἐφ' οἷς = διὰ τὰ ὁποῖα. — παραχωρῶ τινος = ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἀπό τι. — τῆς τάξεως, ἣν . . . τῆς ἀρετῆς = τῆς τάξεως τῆς ἀρετῆς, ἣν (δηλ. τάξιν τῆς ἀρετῆς) . . . — τάξις = θέσις. — τάξις τῆς ἀρετῆς = τιμητικὴ θέσις. — καλὸς = ἐνδοξος. — ὅ,τι καὶ . . . = ὅ,τι μέλλει συννοήσειν καὶ τῇ πόλει καὶ ἅπασιν ὑμῖν. — συμφέρει τί τινι = ὠφελεῖ τί τινα.

Πλὴν μικρῶν, ἢ μικρὰ καινοτομία, ἣν θέλει ὁ Δημοσθ. νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν κατάστασιν, εἶναι ἡ ἑξῆς: 1) νὰ καταργηθῇ ἡ ἀπαλλαγὴ τάξεων τινων πολιτῶν ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας (§ 11) καὶ 2) ἐν καιρῷ πολέμου νὰ διανέμονται τὰ δημόσια χρήματα εἰς τοὺς στρατιώτας καὶ εἰς τοὺς οἰκοὶ μένοντας, ἀλλ' ὑπηρετοῦντας τῇ πολιτείᾳ (§ 34). — ἡγαγον, ὁμιλεῖ ὁ ῥήτωρ δι' ἀορίστου, διότι ἀναφέρεται εἰς ὅσα ἤδη εἶπεν ἀνωτέρω· οὕτω καὶ κατωτέρω «οὐκ ἔστιν ὅπου . . . εἶπον». — τὴν αὐτὴν τοῦ λ. . . . τάξιν ποιήσας, πρβλ. § 34 «τὴν αὐτὴν σύνταξιν ἀπάντων» καὶ Α' Ὀλυνθ. § 20 «μίαν σύνταξιν εἶναι τὴν αὐτὴν τοῦ τε . . .». — ἀπορεῖν, νὰ λαμβάνητε δηλ. τοὺς δύο ὁδολοὺς (τὰ θεωρικά), ἐν ᾧ ἦτο δυνατόν νὰ πλουτῇτε ἀπὸ τοῦ πολέμου. — ὅτι δὲ οἱ τοῦ δεινός . . . ξένοι, ἴσως ἐννοεῖ ὁ Δημοσθ. τὰ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ στρατηγοῦ Χαριδήμου μισθοφορικὰ στρατεύματα, ἅπερ προσφάτως ἔσχον ἐπιτυχίας τινὰς ἐν τῇ γῶρᾳ τοῦ Φιλίπ. (πρβλ. § 5)· βλ. καὶ εἰσαγ. ἐν σελ. 99. — τῆς τάξεως . . . τῆς ἀρετῆς, ἐννοεῖ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος.

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

Α.

Ἀθηναῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν· ἐξηγέρθησάν ποτε κατὰ τῶν Λακεδ. ὥς προασπισταὶ τῶν Ἑλληνικῶν δικαίων· συμμαχοῦσι μετὰ τῶν Μακεδόνων κατὰ τῶν Ὀλυνθίων· ὑπόσχονται τῷ Φιλίπ. νὰ παραδώσωσιν αὐτῷ τὴν Πύδναν ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Ἀμφιπόλεως· ἀποπέμπουσιν ἀπράκτους τοὺς πρέσβεις τῶν Ἀμφιπολιτῶν καὶ τῶν Ὀλυνθίων· ἐκστρατεύουσιν εἰς Εὐβοίαν καὶ ἐκδιώκουσιν ἐξ αὐτῆς τοὺς Θηβαίους· συνομολογοῦσιν εἰρήνην μετὰ τῶν Ὀλυνθίων· ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ τῆς πολιορκίας τοῦ Ἡραίου τείχους λαμβάνουσι μὲν γενναίας ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὴν ἐκτέλεσιν τούτων ἀναβάλλουσιν.

Ἀμφίπολις, εως, μία τῶν σπουδαιοτάτων πόλεων κατὰ τὰ παράλια τῆς Θράκης οὐ μακρὰν τῶν ἐκβολῶν τοῦ Στρυμόνος (νῦν Νεοχώρι)· αὕτη ᾤκειτο πρότερον ὑπὸ τοῦ Θρακικοῦ φύλου τῶν Ἡδῶνων καὶ ἐκαλεῖτο *Ἐννέα ὁδοί*· τῷ 437 οἱ Ἀθηναῖοι ἐξέπεμψαν ἀποίκους ὑπὸ τὴν ἡγεμονίαν τοῦ Ἀγνωνος, οἵτινες ἐξελάσαντες τοὺς Ἡδῶνας κατέλαβον τὰς *Ἐννέα ὁδοὺς* μετονομάσαντες αὐτὰς Ἀμφίπολιν. Οἱ Ἀμφιπολῖται συνοικισθέντες ὑπὸ τοῦ Ἀγνωνος κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ περιοίκων δὲν διέκειντο εὐμενῶς πρὸς τοὺς Ἀθην· διὰ τοῦτο κατὰ τὸν πόλεμον τούτων καὶ τῶν Πελοπον. παρέδωκαν ἐν ἔτει 424 τὴν πόλιν αὐτῶν εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν Λακεδ. Βρασίδαν. Καὶ μετὰ τὴν Νικίειον εἰρήνην (421), δι' ἧς ἀπεδίδeto εἰς τοὺς Ἀθην. ἡ Ἀμφίπολις, οἱ κάτοικοι ταύτης ἡρνήθησαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς αὐτούς. Μάτην ἀπεπειράθησαν καὶ ὕστερον οἱ Ἀθηναῖοι διὰ τῶν στρατηγῶν Ἰφικράτους (368-365) καὶ Τιμοθέου (364) ν' ἀνακτήσωσι τὴν πόλιν. Δι' αὐτὸ καὶ ἐπὶ Φιλίππου ἤρξαντο (τῷ 358) διαπραγματεύσεων πρὸς αὐτὸν περὶ ἀνακτήσεως τῆς Ἀμφιπόλεως διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Μακεδόνων. Οἱ ἀποσταλέντες ἐξ Ἀθηνῶν πρέσβεις συνεφώνησαν μετ' αὐτοῦ, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι νὰ δώσωσι τῷ Φιλίππῳ τὴν Πύδναν, ἣν οὗτοι κατεῖχον, ὁ δὲ Φίλιππος καταλαμβάνων τὴν Ἀμφίπολιν νὰ δώσῃ αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις· ἀλλ' ὁ Φίλιππος πᾶν ὅ,τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων δὲν ἐτήρησε· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν δὲν παρέδωκεν αὐτὴν τοῖς Ἀθηναίοις.

Ἀμφιπολῖται, ὧν, οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμφιπόλεως.

Ἀριστείδης, ου, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικὸς καὶ στρατηγὸς ἐπὶ τῶν Περσικῶν πολέμων, ὁ ἰδρυτὴς καὶ ὀργανωτὴς τῆς πρώτης ἀθηναϊκῆς ναυτικῆς συμμαχίας (477 π. Χ.)· ἐπαινεῖται

ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν διαγωγὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ἰδιω-
τικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ.

Ἀρύββας, ου, βασιλεὺς τῶν Μολοσσῶν — μιᾶς τῶν σπουδαιοτέ-
ρων φυλῶν τῆς ἀρχαίας Ἡπείρου —, υἱὸς τοῦ Ἀλκέτα καὶ θεῖος
τῆς Ὀλυμπιάδος, τῆς συζύγου τοῦ Φιλίππου· κατὰ τοῦ Ἀρύβ-
βου ἐξεστράτευσεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

B.

Βοηδρόμια, ων, ἑορτὴ τελουμένη ἐν Ἀθήναις κατὰ μῆνα Βοηδρομι-
ῶνα (15 Σεπτ. - 15 Ὀκτ.) πρὸς τιμὴν τοῦ Βοηδρομίου Ἀπόλλωνος.

H.

Ἡραῖον τεῖχος, φρούριον ὀχυρὸν ἐπὶ τῆς Προποντίδος παρὰ τὴν
Πέρινθον· ἐπολιορκήθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου κατὰ τὸν Νοέμ-
βριον τοῦ 352.

Θ.

Θετταλία, ας, χώρα Ἑλληνικὴ πρὸς τὸ βόρειον τῆς Ἑλλάδος· ὁ
Φίλιππος προσκληθεὶς ὑπὸ τοῦ Θεσσαλικοῦ λαοῦ καὶ τῶν
Ἀλεναδῶν κατὰ τῶν τυράννων τῶν Φερῶν Λυκόφρονος καὶ
Πειθολάου εἰσήλασεν εἰς Θεσσαλίαν ἐν ἔτει 352· οἱ κάτοικοι:
Θετταλοί, ὧν.

Θηβαῖοι, ων, οἱ κάτοικοι τῶν Θηβῶν· ἐκδιώκονται ἐκ τῆς Εὐβοίας
ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 357.

Θράκη, ης, ἡ μεταξὺ τοῦ Ἰστροῦ, τοῦ Πόντου καὶ τῆς Προπον-
τίδος, τοῦ Ἑλλησπόντου, τῆς λεγομένης Θρακικῆς θαλάσσης
(τοῦ Β. μέρους τοῦ Αἰγαίου πελάγους) καὶ τέλος τοῦ Νέστου
πρὸς Δ. κειμένη χώρα· κατ' αὐτῆς τὸ πρῶτον ἐξεστράτευσεν
ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352.

I.

Ἰέραξ, κος, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλὴς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθή-
νας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Στρατοκλέους.

Ἰλλυριοί, ὧν, λαὸς κατοικῶν ἐν ταῖς Α. ἀκταῖς τοῦ Ἀδριατικοῦ
πελάγους (ἐνθα νῦν ἡ Δαλματία, Βοσνία καὶ Ἀλβανία)· οὗτοι
ἀνέκαθεν διέκειντο ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Μακεδόνας· τὸ πρῶτον
καθυπέταξεν αὐτοὺς ὁ Φίλιππος, εὐθὺς ὡς ἀνῆλθεν εἰς τὸν
θρόνον τῆς Μακεδονίας (359)· ὀλίγω δὲ ὕστερον (τῷ 355) ἐπι-
χειρήσαντας ν' ἀποσείσωσι τὸν ζυγὸν κατὰ κράτος ἐνίκησε καὶ
ὑποχειρίους πάλιν κατέστησε διὰ τοῦ Παρμενίωνος.

K.

Καλλίας, ου, δημόσιος δοῦλος ἐν Ἀθήναις· ἐκδιωχθεὶς ὑπὸ τοῦ
δήμου ὡς μὴ ἀνεχομένου τὴν βδελυρίαν τούτου κατέφυγεν εἰς
Μακεδονίαν καὶ διέτριβε παρὰ τῷ Φιλίππῳ.

Κορίνθιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Κορίνθου· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 460.

Λ.

Λακεδαιμόνιοι, ων, οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαίμονος· ἐν Λεύκτροις καὶ ἐν Μαντινείᾳ νικῶνται ὑπὸ τῶν Θηβαίων.

Λάμπσακος, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον ἀπέναντι τῆς Θρακικῆς Χερσονήσου.

Μ.

Μαγνησία, ας, τὸ ἀνατολικώτατον τῆς Θεσσαλίας μέρος, περιλαμβάνον τὴν περιοχὴν τῶν ὀρέων Ὀσσης καὶ Πηλίου καὶ τὴν ὑπὸ τῆς ἐκ τούτου ἐκπεμπομένης ὀροσειρῶς σχηματιζομένην χερσόνησον· τὴν Μαγνησίαν κατέλαβεν ὁ Φίλιπ. ἐν ἔτει 352.

Μακεδονία, ας, ἡ μεταξὺ Θεσσαλίας καὶ Θράκης χώρα· ἤρθη εἰς ἀκμὴν ἐπὶ Φιλίππου τοῦ Β' (359-356)· οἱ κάτοικοι **Μακεδόνες, ων** καὶ ἐπὶ θ.: **Μακεδονικός, ἡ, όν**.

Μεγαρεῖς, έων, οἱ κάτοικοι τῶν Μεγάρων· πολεμοῦνται ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων ἐν ἔτει 431.

Μεθώνη, ης, πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον (νῦν Ἑλευθεροχώρι), ἀποικία τῶν Ἐρετριέων τῷ 353 ἐκυριεύθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου καὶ κατεστράφη.

Μιλτιάδης, ου, υἱὸς τοῦ Κίμωνος, ὀνικητῆς τῶν Περσῶν ἐν Μαραθῶνι· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὸν λιτὸν αὐτοῦ βίον.

Ν.

Νικίας, ου, Ἀθηναῖος πολιτικός καὶ στρατηγὸς κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ο.

Ὀλυνθος, ου, ἐπίσημος πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τῆς ΒΔ. πλευρᾶς τοῦ Τωρωναίου κόλπου· ἱστορίαν αὐτῆς βλ. ἐν σελ. 39-41· οἱ κάτοικοι: **Ὀλύνθιοι, ων**.

Π.

Παγασαί, ων, πόλις παράλιος τῆς Θεσσαλίας καὶ ἐπίνειον τῶν Φερῶν τῷ 352 κατέλαβεν αὐτὰς ὁ Φίλιππος.

ΠΑΐονες, ων, λαὸς κατοικῶν τὴν μεταξὺ Σκάρδου καὶ Ὀρβήλου χώραν τῆς Β. Μακεδονίας· τούτους μετὰ τῶν Ἰλλυριῶν καθυπέταξεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 355.

Περικλῆς, έους, ὁ γνωστὸς Ἀθηναῖος πολιτικός καὶ στρατηγός· ἐπαινεῖται ὑπὸ τοῦ Δημοσθένους διὰ τὴν πολιτικὴν αὐτοῦ δρᾶσιν.

Ποτεΐδαια, ας, πόλις τῆς Χαλκιδικῆς ἐπὶ τοῦ στενοῦ ἰσθμοῦ τοῦ

συνδέοντος τὴν χερσόνησον Παλλήνην μετὰ τῆς στερεᾶς, ἀποικία τῶν Κορινθίων· κατὰ τὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον ἐκυριεύθη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων καὶ μετὰ τὴν μετανάστευσιν τῶν κατοίκων κατφκῆθη ὑπὸ ἀποίκων ἐξ Ἀθηνῶν· τῷ 356 κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Φιλίππου.

Πύδνα, ης, σπουδαία πόλις ἐν τῇ Μακεδονικῇ Πιερίᾳ οὐχὶ μακρὰν τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου, κτισθεῖσα ὑπὸ Ἑλλήνων ἀποίκων· τῷ 364 ἐκυριεύθη αὕτη ὑπὸ τῶν Ἀθηναίων διὰ τοῦ Τιμοθέου· ἐν ἔτει δὲ 358 οἱ Ἀθηναῖοι συνεφώνησαν μυστικῶς μετὰ τοῦ Φιλίππου ὅπως ἐπ' ἀνταλλάγματι τῆς Πύδνης παραδώσῃ οὗτος αὐτοῖς τὴν Ἀμφίπολιν· ἀλλ' ὁ Φίλιππος δὲν ἐτήρησε πᾶν ὅ,τι συνεφώνησε μετὰ τῶν Ἀθηναίων· διότι τῷ 357 καταλαβὼν τὴν Ἀμφίπολιν ὄχι μόνον δὲν παρέδωκε τοῖς Ἀθηναίοις αὐτήν, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εἰσελθὼν εἰς τὴν Πύδναν κατέλαβε καὶ ταύτην· οἱ κάτοικοι: *Πυδναῖοι, ων*.

Σ.

Σίγειον, ου, μικρὰ πόλις τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον πλησίον τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου.

Στρατοκλῆς, εους, Ἀμφιπολίτης, ἀποσταλὴς ὡς πρεσβευτὴς εἰς Ἀθήνας τῷ 358/7 μετὰ τοῦ Ἰέρακος.

Τ.

Τιμόθεος, ου, υἱὸς τοῦ Κόνωνος, ἐπιφανὲς στρατηγὸς τῶν Ἀθηναίων· ἔχων τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Περδίκκα κατεπολέμησε τῷ 364 τοὺς Ὀλυνθίους.

Φ.

Φεραί, ὦν, ἀρχαιοτάτη θησσαλικὴ πόλις, κειμένη ἐν τῷ ΝΑ. πέρατι τοῦ Πελασγικοῦ πεδίου· ταύτην κατέλαβεν ὁ Φίλιππος ἐν ἔτει 352 π. Χ.

Φίλιππος, ου, βασιλεὺς τῆς Μακεδονίας, υἱὸς τοῦ Ἀμύντου, γεννηθεὶς τῷ 382 π. Χ.· ἱστορίαν αὐτοῦ βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 37-39.

Φωκικὸς πόλεμος, οὗτος ἐξεργάγη ἐν Ἑλλάδι τῷ 355 καὶ διήρκεσε μέχρι τοῦ 364· εἰς αὐτόν, ὀφειλόμενον κυρίως εἰς τὴν ἔχθραν τῶν Θεσσαλῶν καὶ Θηβαίων κατὰ τῶν Φωκέων, ἀφορμὴν ἔδωκεν ἢ εἰς τοὺς τελευταίους ἀποδιδομένη κατάληψις τόπων τινῶν ἐκ τῶν ἀνηκόντων εἰς τὸ ἱερόν τῶν Δελφῶν.

Χ.

Χαρίδημος, ου, ἐξ Ὀρεοῦ τῆς Εὐβοίας, στρατηγὸς μισθοφορικῶν στρατευμάτων πολιτογραφηθεὶς ἐν Ἀθήναις· τῷ 351 ἀπεστάλη ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Θράκην.

Гр' Гр'у и' аргма с'оа